

GHEORGHE
SCHWARTZ

SPITALUL

roman

Editura Eminescu

Gheorghe Schwartz
SPITALUL

Coperta de Gheorghe Baltoș

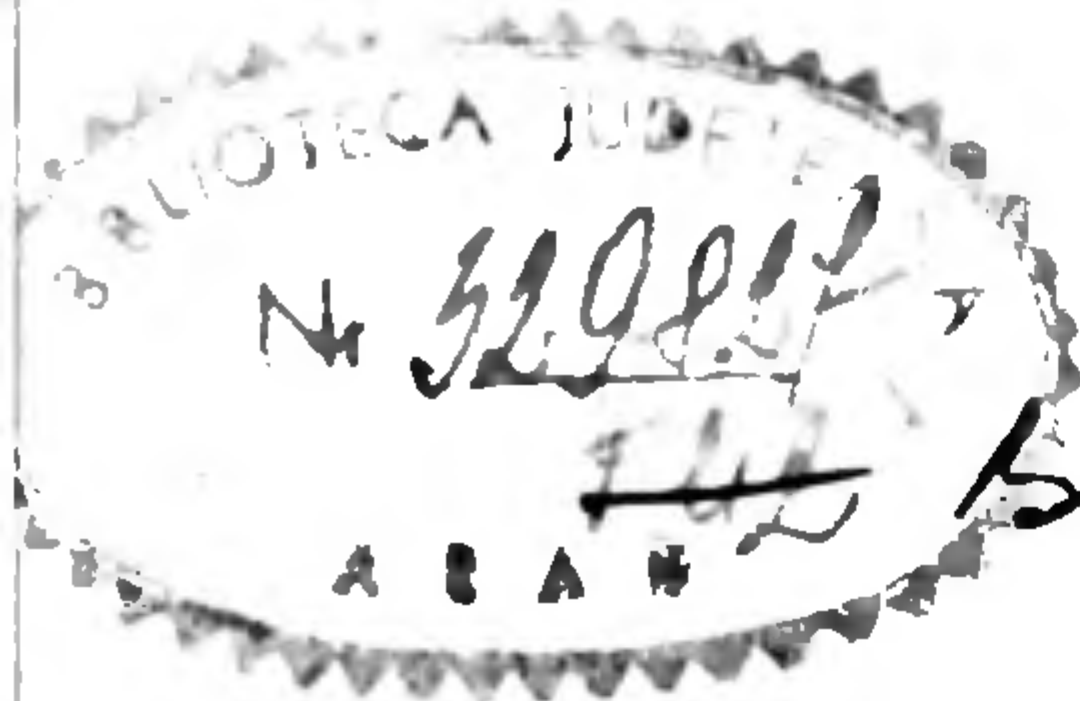
Gheorghe Schwartz
SPITALUL

roman

1981

Editura Eminescu

BUCUREȘTI, PIATA SCINTEII 1

J

f

N° 320817

17.993

5/16/09 D.

859.0

536

✓

1

— Fire-ar dracul dracului !

Lazăr se uita la fereastra zăbreliată, se cocotase pe patul din metal alb și injura. Geamul era larg deschis și el cam tremura de frig, dar n-avea de gând să-l închidă pentru că știa că în felul acesta îl aude Rusan din camera vecină, îl aude Rusan, n-are ce-i face, și-l mai aud și vecinii din dreapta și cei de la parter. E drept, cine nu vrea n-are decît să închidă geamul, dar așa e și mai enervant pentru că atunci se disting doar cîteva sunete vag articulate și toată lumea se plictisește, chiar dacă nu o recunoaște, și cine rezistă să audă ceva ce nu poate înțelege !? Da, în felul acesta îi obligă pe toți să stea cu geamurile deschise, să se înfășoare în păături și să dîrdîie de frig, să-și lipească capul de gratii, cei care aud mai greu. Și orice tîmpenie ar spune el, toți vor tăcea și nu vor îndrăzni să facă o mișcare pentru a nu pierde nici un cuvînt din zvonul pe care-l ascultau cu evlavie.

Pe urmă începu să joace teatru :

— Da, domnule doctor, dar asta nu se poate ! Pur și simplu nu se poate ! De ce tocmai cu mine ? De ce nu cu domnul doctor Jager sau cu Rusan ? Sau domnul Stein ? Sau... și mormăi ceva de neînțeles.

Acum toți își vor bate capul să afle ce nume a mai pronunțat. Fiecare va repeta în gînd și pe șoptite ceea ce i s-a părut că a auzit și nu va putea să facă nici o legătură sau... sau nu va fi sigur de cele pe care le-a înțeles „cît p-aci exact“.

Undeva la parter scîrții un geam și Lazăr își frecă mîinile încîntat. Tîmpiții au încercat să vină la ușă, chiar să intre la el în cameră, dar i-a dat pe toți afară. În primul rînd că erau o porcărie vizitele astea, pînă la urmă nu mai puteai să scapi de ei, pe urmă se enervau și medicii și asta n-avea nici un rost pentru un scop atît de... atît de lipsit de scop. Vorbind așa, de la el din cameră cu nimeni și cu toată lumea, era cu totul altceva, în primul rînd că îi enerva doar pe intrușii ăștia care amenințau să strice totul prin năvala lor idioată în incinta instituției descoperită de el...

— ... care este o invenție a mea, numai a mea pe aceste locuri, concesiunea Lazăr, nimic altceva decît concesiunea Lazăr! Dacă o să stați toți cu geamurile deschise o să vă ia dracu' în curînd : afară sînt minus opt grade ! (Aiurea ! Erau plus două !) O să faceți aprindere de plămîni și o să vă curățați în două zile ! Acum nimeni n-are timp să se intereseze de plămîni voștri... De undeva se auzi o tuse. V-am spus eu ! Și asta numai pentru că v-ați luat unul după altul, fără să vă fi gîndit, fără să fi avut o pregătire cît de cît... Uitați : eu de ce nu tușesc ? M-a auzit pe mine cineva tușînd ?

Se auzi un geam scîrțîind și Lazăr ar fi dat oricît să stie dacă cineva a închis fereastra sau dacă a deschis-o mai tare. Tîmpiții ăștia întotdeauna fac așa : orice le spune el, ei fac invers, fiind convinși că-s teribil de deștepți, că-s șireți și că în felul acesta procedează exact la fel ca și el. Dacă el le-ar fi spus să... Dar culmea, ăștia nu se poartă decît ca niște copii de doi ani, atunci cînd ajung la vîrsta să spună mereu „Nu !” și cînd îi poți conduce perfect, cerîndu-le mereu contrariul celor pe care vrei să le impui. Acum stau și așteaptă să audă cîteva cuvinte din partea lui și pentru asta dîrdîie în frig și habar n-au că el în afară de pijama, izmene și maiou mai are și două halate groase aduse la cererea lui, de acasă, plus halatul obținut de la un infirmier contra unui bacșiș cu totul și cu totul neînsemnat. (Dar asta cu bacșișul neînsemnat a fost la început.) Nici măcar să se mai înfășoare în pătură n-are nevoie. Dacă ar putea să-i facă să vadă cum stă cu pătura nefolosită, ar crăpa cu totii de mirare și de invidie

și din toate celelalte motive posibile. Dar și așa ei nu fac decît să stea cu geamurile deschise în ger, așteptîndu-i vorbele ca din gura unui mesia, vorbe pe care să le întoarcă apoi cît e ziulica de lungă de pe o parte pe alta, străduindu-se să ia hotărîri pe care niciodată nu le vor aplica. De parcă tot cursul vieții lor, al familiilor lor, al războiului întreg ar depinde de modul în care vor ști să interpreteze cuvintele venite din rezerva 10.

Singurul lucru de care nu-și dau seama este că pînă la urmă, tot stînd la geamul deschis și așteptînd să nu piardă nici o vorbă din ce le spune el, vor îngheța; nu există să nu se îmbolnăvească, să nu-i lovească dambalaua și să nu-i ducă dracu' de acolo! *Asta-i fix!* Și, în fond, Lazăr nici nu urmărea altceva. Să plece cu toții, sau cel puțin cît mai mulți, pe picioarele lor sau în sicriu, dar să se ducă, lăsîndu-l pe el acolo, uitat și nebăgat în seamă, punîndu-și în viață gîndurile nestincherit de tot orașul acesta care încetul cu încetul începe să se mute cu totul la spital sau la balamuc.

— Așa că eu atîta vă spun, domnuțe doctor, cine are certificat... certificatul acesta violet, este în deplină siguranță. Doar cine nu-l are..., acela, mă rog, cu acela puteți... dacă așa credeți... Să vă spun ceva!

Se repezi la geam și-l închise cu zgomot, apoi îl deschise cu băgare de seamă.

Acum asculta și el la fel ca toți ceilalți de la celelalte ferestre. „Ăștia o să înnebunească rînd pe rînd! O să-i ia dracu'! Iar chestia asta cu certificatul violet chiar că le va pune capac la sicrie!”

De afară nu se auzea decît vîntul în copaci și undeva departe un muncitor împingînd o roabă. În rest parcă tot universul nu mai făcea altceva decît să se chinuie inutil să audă misterioasele cuvinte pe care Lazăr le spunea unui doctor. Lucru și el nu lipsit de importanță, pentru că nu se poate ști cu care doctor vorbește Lazăr și asta nu e totuna. Pentru că, să nu uităm, și medicii ăștia sînt de mai multe feluri, cu unii poți trata mai ușor, alții sînt de-a dreptul nemaipomeniți în pretenții și mai sînt și din ăia care pur și simplu îți iau toți banii și nici nu poți să ai vreo încredere în ei. De

nici un fel. Exceptându-l pe doctorul Rotaru, care prin vocea sa puternică ar fi pătruns prin toate zidurile, oricare dintre ceilalți putea să fie în rezerva lui Lazăr. Și acolo — vezi Doamne! — se pune ceva la cale... Da, dom'le, acolo lucrurile nu miros cum trebuie! Dar nu se auzea nimic decât vîntul și nici măcar roaba nu se mai distingea. Dispăruse și muncitorul acela sau poate se oprise și el ca să asculte.

Lazăr zgîlții din nou fereastra.

— Eu vă spun, domnule doctor, gîndiți-vă înainte și pe urmă luați o decizie atît de gravă! Înfricoșătoare! Lucrurile astea ar putea avea niște urmări...

După aceea se întîmplă un lucru care începu să-l neliniștească. Cineva cu o voce foarte cunoscută îi spunea altminteri pe un ton răstit:

— Dacă nu închideți geamul, am să fiu nevoit să mă plîng la domnul doctor! Se poate că dumneavoastră vă face bine, dar nu atît de bine pe cît rău îmi face mie. Eu sînt un om într-adevăr bolnav, trebuie să înțelegeți alîta lucru!

El neliniștea din două motive: în primul rînd că exista cineva care nu era numai urechi să-i audă toate tîmpeniile și atunci aceasta era cea mai sigură dovadă că respectivul era într-adevăr bolnav, și pe urmă fiindcă într-o rezervă erau de acum doi indivizi, ceea ce dovedea previziunea sa că în curînd spitalul va fi ticsit cu tot felul de nepoftiți și că pînă la urmă îi va fi mai ușor să te faci nevăzut în oraș decît aici.

Își bătu capul să-și dea seama cine putea fi cel care a vorbit, adevăratul bolnav care era intrusul printre ei. Nu era decît un bolnav, desigur, și Lazăr nu ar fi fost niciodată dispus să admită că un „nebun“ ar putea deveni vreodată un personaj mai important decît el, dar presimțea că printre ei se infiltrase un cineva care ar... cineva care... Nu știa exact despre cine era vorba, dar, mă rog, oricum am lua-o... Nu știa nici măcar despre ce era vorba... o vagă impresie totuși... o vagă neliniște...

— Așa că eu, domnule doctor... Dar vocea nu-i mai avea siguranța de mai-nainte și el, actor vechi, își dădea seama de alîta lucru și de faptul că ar putea strica totul,

aşa că trînti uşa dulapului şi mai adăugă un „Cu toată stima, cu toată stima!” după care se potoli.

Acum stătea şi el asemenea tuturor celorlalţi, încercînd să prindă cu urechea orice zgomot din încăperile vecine. Doar că lui nu-i era atît de frig ca celorlalţi, deşi îşi luase şi el pătura peste halate. Cum de erau în stare aştia să reziste pe frigul ăsta aproape dezbrăcaţi? Şi de cîtă vreme!! De cîtă vreme! Toţi sfrijîţii ăştia rezistă, dom'le, că-i de groază!

„Încep deci să ne strice cvartirul! Mai înainte cite doi, apoi cite patru, pe urmă cine ştie... Medicii ăştia-s complet nebuni: procedează la fel ca şi prostul acela din fabula în care unu-şi taie găina care făcea zilnic cite un ou de aur, sperînd să scoată toate ouăle deodată. Păi, ce-şi închipuie nebunii ăştia? Cît cred ei că o să meargă şmecheria dacă sînt în stare să bage jumătate de oraş în spitalul lor?”

El a fost primul, el a avut ideea, el a introdus, cum se spune, patentul, are deci dreptul să-i ia pe medici la întrebări. Pe domnii doctori, pe ăştia care toată ziua îşi pun acest titlu în faţă încît probabil că şi nevestele trebuie să li se adreseze cu „domn' doctor” atunci cînd le întind prosopul sau cămaşa de noapte. E drept că, sublimă răsplată, şi ele au dreptul la adresarea exclusivă cu „doamna doctor” ele care nu-s decît nişte putori, nişte nepricopsite! Ce-au învăţat ele ca să le spui aşa?

Apăsă pe buton şi aşteptă. Auzi: „Doamna doctor” Doctor în meseria de soţie poate. Deşi cele mai multe nici de asta nu-s bune. Că ştie el, că a văzut destule în viaţă. Că tocmai asta e: a văzut destule şi ştie destule şi nu poate schimba mare lucru şi ceea ce schimbă este atît de neînsemnat şi de puţin în raport cu tot ceea ce el cu atîta trudă...

De la fereastra lui, la un alt pavilion, se vedea o altă fereastră din care-l privea tot timpul o mască vie - nici-odată n-a văzut mişcîndu-se un singur muşchi de pe faţa aceea. Privea însă mereu spre el şi cîteodată era veselă, altădată părea tristă. Dar nu i se mişca nici un muşchi şi era întotdeauna acolo în geam, parcă pîndindu-l.

În loc de doctor apăru un infirmier, un animal mare plin de coșuri pe față, cu o mutră la fel de timpă pe cit de vicleană — ciudată îngemănare! Păi sigur, aici e ca la armată, te pomenești că-i chiar ca la închisoare... Nu vine de la început generalul: excelența sa, domnul doctor. Vine doar timpitul ăsta, dispus și el să mulgă un ban de la fiecare, nepunându-și măcar problema că cei internați acuma nu sînt bolnavi, că nu trebuie să-i îngrijească, că nu trebuie să le facă nimic altceva decît să-i ușureze de ceva parale. Și ăsta e un lucru la care se pricepe ticălosul.

— Cu domnu' doctor vreau să vorbesc, îi spuse Lazăr. Stătea rezemat de geamul închis și aștepta ca celălalt să plece să-și anunțe stăpînul. Dar individul rămase stană de piatră și aștepta și el la rîndul lui ceva. Ce? De domnul doctor am nevoie, repetă Lazăr începînd să se enerveze. Trebuie să înceapă să procedeze altfel, să le arate cine este el, ce reprezintă el în afacerea lor, dacă nu și... dacă nu și în rest. Și dacă imbecilul ăsta își imaginează că o să-i dea un bacșiș numai pentru a obține să-i fie trimis medicul...

— De ce ați deschis atîta geamul? făcu imbecilul și rînji tot mai mult. Am să vă bat la toți geamurile în cuie să nu le mai puteți deschide! Păi, de ce credeți că vă dăm noi căldură?

— Ce? Ceee? Tu-mi dai mie căldură? Să-mi aduci imediat medicul că te arunc prin pereți!

Infirmierul îl mai privi cîteva clipe continuînd să rînjească și în timp ce ieșea spuse:

— Mai avem și cămăși de forță pe aici!

— Să-l trimiți pe domn' doctor!

— Hai sictir!

Bine! Biiine! Deci asta era! Nu-s decît două posibilități: ori, ori! Acum adevărul este că nu e atît de important cum îl va pune pe golanul ăsta la punct, îl va bate, desigur, și-i va trece, desigur, cheful, încît va veni după aia spășit, cu coada între picioare, desigur. Desigur! Nu, important este să se impună, să le aducă aminte că el a fondat „instituiția“, că lui pot să-i mulțumească pentru tot și mai ales să-i facă să se aștepte că ar putea să

mai vină cu idei noi, că el e găina cu ouăle de aur. Să le aducă aminte de idiotul acela care a tăiat găina stricând totul.

Sună din nou. De data asta nu-și mai dezlipi degetul de pe sonerie. De data asta apăru doctorul.

— Dom' doctor, băiatul ăsta a înnebunit. Lazăr simțea nevoia să se scuze. Îi era puțin neplăcut că a ținut mâna tot timpul pe butonul soneriei, obligându-l pe medic să vină, chiar dacă ar fi fost de datoria infirmierului s-o facă mult mai...

— Care dintre ei? Pandeles sau Karci?

— Pandeles. Cu toate că nici ălalt nu-i cu nimic mai breaz.

— Întotdeauna-i așa pe vremuri din astea. Unii își pierd capul atât de tare încît uită cine sînt.

— Exact!

— E cam frig aici! Nu știu de ce stă tot pavilionul aproape mereu cu geamurile deschise. Va trebui să dau dispoziție să le bată în cuie. Doar nu sînteți copii... Doctorul se pregăti să plece. O să vorbesc eu cu băieții...

— L-am rugat să vă cheme și m-a înjurat.

— Puteați să veniți dumneavoastră la cabinet. Ușa rezervei e descuiată. Cu toate că n-ar trebui să fie. După regulament...

— Stați, domnu' doctor, nu plecați! V-am deranjat pentru că trebuie să vă spun ceva deosebit de important.

— Spune, dar spune, te rog, repede: trebuie să mai fac o mulțime de lucruri. Toți îmi vin cu vești importante, numai că ne înmulțim mereu și astăzi...

— Păi, tocmai asta este! Ne înmulțim prea tare!

— Lasă, nu-ți fă dumneata grijă de asta.

— Într-o zi n-o să ne mai creadă nimeni.

— Numai că în cele din urmă eu hotărâsc. Și dacă nu ne cred, o să ne trimită o comisie. Și ăia sînt tot oameni.

Adică să-i plătim și pe ăia! Adică să-i mai facem domnului doctor și servicii față de șefii lui, să plătim noi peșcheșul pe care probabil că-l așteaptă șefii de la el pentru ca să aibă și ei de unde să ia bani pentru bacșișul pe care sînt obligați să-l dea la rîndul lor.

— Dar să știți că lucrurile nu merg tocmai așa ! Eu am fost întotdeauna domn cu... cu toată lumea... am plătit, acum cer să fiu servit după cum am plătit.

— Și ce vă lipsește, domnule Lazăr ? Mîncare, din păcate, nu putem să vă dăm decît în limita fondurilor...

— Nu-i vorba de asta ! Cu toate că... Dar să lăsăm asta !

— Ei, vedeți !

— Vreau să spun că eu am descoperit modul acesta de a veni aici și toată lumea a fost mulțumită. Acum au venit prea mulți și pînă la urmă...

— Ce să-i faci ? Au fost vremuri în istorie cînd lumea se refugia în mînăstiri ca să scape de urgii... N-au prea scăpat nici acolo, dar... Ei, și acuma veniți cu toții la spital. De cînd e lumea fiecare a încercat să scape cumva de barbari. Cu vremurile astea nu poți să-i condamni dacă... N-ar trebui să vă spun, dar am auzit că în alte locuri oamenii au făcut lucruri și mai și de groaza acestui război blestemat.

— Din cauza nemților ?

— Ei da. Și din toate celelalte cauze pe care le știți...

— Dar sîntem prea mulți cei care am venit aici...

— V-am spus că n-are rost să vă faceți griji...

Doctorul îi făcu cu ochiul și ieși.

Da, asta era. Nici cu asta nu se mai poate vorbi. Și asta nici măcar nu e cel mai prost dintre ei, cel mai încrezut și cel mai lacom. Cu asta pînă nu demult puteai să stai omeneste de vorbă. Numai că acum l-a privit cu totul altfel înainte de a ieși, de parcă i-ar fi spus că deocamdată ușile de la încăperi, saloane sau rezerve sînt într-adevăr descuiate, dar că s-ar putea să nu mai fie așa. S-ar putea să se ia niște măsuri, există aici scripte puse la punct, toți sîntem în mîna lor, în fond un tratament cu niște nebuni... Să înceapă să urle !? Le-ar da numai apă la moară. Și nici pe ticăloșii ăștia de infirmieri nu-i poate încă pune la punct. Pînă la urmă, pentru că el, Lazăr, este cel mai lucid dintre toți, pînă la urmă o să se vadă că primejdia vine de la el și o să-l neutralizeze, o să-l facă praf numai pentru că... numai pentru a-și mai face ei afacerile încă douăzeci și patru

de ore, pînă o să-i ia și pe ei dracu' ! Tribunalul militar o să-i mănînce, dar el o să fie atunci deja un nebun adevărat și o să scape, o să fie liber să stea restul vieții după gratii de balamuc și nu de pușcărie !

Deci așa care va să zică ! Dar ceva trebuie totuși făcut. Pentru că el, Lazăr, e mai deștept decît tîmpiții ăștialalți care stau și degeră de frig și de frică ! Auzi, să-l încuie în rezervă !

Fugi la ușă și o crăpă nițel. Asta-l liniște. Pe măsură ce se enerva mai tare se uita din cînd în cînd la ușă și văzînd că ar putea ieși cînd ar vrea, se mai liniștea puțin, atît cît să se enerveze mai departe.

Ușa asta întredeschisă era totuși importantă !

2

(Un spital este un loc în care te poți enerva fără prea mare dificultate. Mai ales cînd nu ești obișnuit să stai fără să faci nimic, așteptînd totul de la curgerea indiferentă a timpului și a evenimentelor care „și așa rezolvă totul“. Desigur, un tîntălău ca Rusan nu putea să-și dorească altceva decît un pat de spital în care să lenevească și să fie compătimit, pentru că dacă ești la spital ești și bolnav, așa se știe de cînd e lumea și lumea e de mult și se obișnuiește cu greu cu gîndul că la spital se intră și atunci cînd crăpi de sănătate. Slavă Domnului că se obișnuiește atît de greu lumea cu ideile noi ! Da, dar pînă și lui Rusan i-au trebuit numai cîteva zile pînă să priceapă că vremurile astea grele nu sînt decît o oază de miere și de nectar, atunci cînd te poți afunda într-o compătimită generală, avizată de un pat de spital. Nu la pavilionul celor cu boli nervoase, la interne bineînțeleș, acolo era mult mai bine. Numai că după vreo zece zile acolo nu s-a mai putut și atunci a trebuit să „înebunească și el“ și să se lase transferat în apropierea monstrului care probabil că atîrna deja de mult într-o cămașă de forță. Idiotul !

Nu toată lumea poate să nu facă nimic! Lazăr își frecase mâinile mulțumit câteva minute după ce se văzuse instalat singur într-o rezervă, i se păruse că a găsit soluția cea mai bună, medicii erau prevenitori — aveau toate motivele să fie, plus că mai erau și oameni cu adevărat cinstiți printre ei —, cei doi nătîngi, Pandele și Karci, jucau rolul unor servitori supuși, totul fusese în regulă, doar că după mai puțin de o jumătate de zi Lazăr simțise nevoia să facă ceva, să controleze dacă tot ce a lăsat „afară“ era în ordine, dacă i se îndeplineau întocmai dispozițiile. Își aduse câteva reviste cu el, dar nu era obișnuit să citească și acolo avea mai puțin ca oriunde nervi pentru așa ceva, trebuia să aibă tot orașul sub cîmpul său vizual, așa cum era obișnuit de cînd se știa, numai că aici asta nu se putea, pur și simplu lucrurile nu-l mai ascultau și nici evenimentele, sau cel puțin așa i se păruse lui atunci. Și cu ce să-și umple orele un om ca el, un om care nu era niciodată atît de obosit ca să-și dorească să doarmă într-o zi măcar pînă la zece, un om care era deprins să gîndească și să facă imediat ceea ce a gîndit?

Primele zile fuseseră un chin. Într-asemenea măsură, încît la un moment dat fusese decis să lase totul la o parte, rațiune și viclenie, prudență și instinct, și să se întoarcă înapoi la depozitul lui. Se plimbasese pe atunci ore în șir prin curtea spitalului, mai ales noaptea, cînd nu se lovea de nimeni, dar și ziua, poposind de multe ori în cabinetele medicilor și întretînîndu-se cu ei în lungi discuții despre politică, putere, vremuri și bîrfă locală. Era informat de tot ceea ce se întîmpla în oraș și de modul în care i se îndeplineau ordinele în legătură cu afacerea sa. Își spunea că nu e decît un paralytic care nu poate să-și satisfacă singur nevoile, dar care are o armată de slujitori gata să-i îndeplinească orice capriciu, iar în cazul acesta ei, acești slujitori, deveniseră membrele sale, lucru care în ultimă instanță aproape că era mai comod. Se minșise, bineînțeles, și el nu era în nici un caz suficient de rafinat pentru a fi în stare să se poată ascunde multă vreme într-o minciună pe care și-o spunea sie în-suși.

Nu, nu era bine în spital pentru un om ca el. Nu era nici bine și nici indicat pentru că de multe ori avea impresia că va înnebuni de-a binelea. Și asta a fost la început, când confortul a fost încă altul, când toată lumea se întrecea în politețuri și când putea să aleagă între atâtea și atâtea posibilități.

Liniștea, odihna, lipsa de probleme reale, mesele regulate... Dar cine avea nevoie de așa ceva? Toate erau bune, numai că nu cuprindeau și ceea ce știa el că se numește viață.

Pentru el spitalul nu era o soluție, chiar dacă era poate unica soluție.)

3

În afară de doctorul Cosma, cel care îl vizitase mai-nainte și cel cu care a pus la punct internarea sa în această instituție, medicul șef al secției, acela care se numea Comșa, își lua și el o parte bună din banii oferți de Lazăr, dar, spre deosebire de primul, era tipul omului cu care nu puteai sta de vorbă deloc. Sau cel puțin Lazăr nu se pricepea s-o facă. Doctorul Comșa era mereu grăbit și când nu era grăbit se dovedea prea puțin dispus să asculte și ceea ce spune celălalt: de obicei se lega de un cuvânt și demonstra apoi pe un ton exclusivist că interlocutorul se înșală amarnic, că habar n-are de nimic și că ar fi mai bine să nu-și mai bată capul și să lase tot universul să se învîrtească după cum stabilea știința nescată și infailibilă a doctorului Comșa. Arogant și gălăgios, nu puteai să-i faci pe plac decât dacă tăceai și aprobai mut și cu încântare tot ceea ce spunea sau dacă făceai jocul bancurilor sale idioate. Ca de exemplu atunci când, întrebând cum te simți, răspundeai Cosmă Comșă (ceea ce se voia o parafrază a lui comsi-comsa introdusă probabil de doctorul Comșa însuși, flatat că personalitatea sa a devenit atât de celebră încât a ajuns să-i figureze numele în tot felul de „jocuri și calambururi popu-

lare". E drept că în felul acesta a trebuit să-l pună și pe mai tânărul său coleg în aceeași situație, dar era singurul serviciu pe care i-l făcuse vreodată, așa că în cazul acesta doctorul Comșa se dovedea a fi un mare mărinimos).

Lazăr stătea culcat pe pat fără să se acopere cu pătură, cu toți mușchii încordați, gata să sară la orice moment în picioare. Cumpănea ce e de făcut, renunțase la ideea de a părăsi spitalul, dar avea nevoie de o modificare, de posibilitatea de a ieși o dată la două zile în oraș pentru a-și vedea de treburi, nu mai suporta, îi trebuia îndulcirea traiului de aici în sensul de a-și face în rezerva sa un fel de filială a întreprinderilor sale, petrecându-și în felul acesta timpul în mod util, eliberându-se de plictiseală și convingându-se că nu a fugit ci că operează eficient din umbră. Dar cui să-i spui toate acestea? În spital toate s-au schimbat într-o viteză uluitoare, aproape că nu se mai plictisea din cauză că se enerva în fiecare clipă de o nouă mojie a personalului sau a doctorilor. Abia ieșise Cosma, că, trecând pe acolo, Karci trânti cu piciorul ușa pe care el o lăsase dinadins întredeschisă. Lazăr nu se mai putu abține, se luă după el pe coridor și începu să strige, dar Karci nici nu se obosea să se oprească din mers; îl întrebă dacă n-ar fi cazul să mai primească niște bani... Da, infirmierii nu-i mai erau slugi, nu mai erau nici măcar egalii lui, deveniseră un fel de temniceri obraznici și lipsiți de orice rațiune. Cu medicii nu mai puteai vorbi deloc. Sigur, ar mai fi fost o posibilitate de a ajunge să-și realizeze dorințele, orice dorințe, banii bineînțeleș, dar îl enerva prea tare ideea că niște neisprăviți să primească și mai mult numai pentru că... numai pentru că el se dovedește prea slab.

Cînd intră doctorul Comșa la el, Lazăr avea deja pregătit un plic nu prea gros, dar totuși destul pentru a putea determina pe oricine cu el să-l asculte cîteva clipe binevoitor. (Cu cîteva zile în urmă, Lazăr trecuse printr-o criză de furie văzînd afacerea care prospera în jurul lui în spital. Tocmai fuseseră internați un nou mare număr de „bolnavi” și, privind în buzunarul larg al doctorului, observase acolo de-a valma mai multe plicuri botite. În ziua aceea îi mai oferise și el unul, dar nu băgă în plic decît bancnote vechi, de mult ieșite din uz. Fusesse o ade-

vărată istorie pînă ce reușise să facă rost de ele, de acolo din spital. Procedeu îl dezgusta pentru că plicul rămâne plic și în afaceri trebuie să existe întotdeauna o ordine : dacă aceasta lipsește, urmează debandada și îl enerva și faptul că, dînd mereu, nu făcea decît să stîrnească și mai mult apetitul lui Comșa, care-și însușea astfel multe drepturi în plus față de suma convenită de la început. Și nici asta nu era cinstit. Dar nu se putuse abține. Știa prea bine că între atîtea plicuri va fi imposibil de aflat cine a dat banii fără valoare și lăcomia fără margini trebuia să fie și ea pedepsită într-un fel.) De data asta erau bani buni în plicul pe care-l ținea doctorul în mîna și mîna în buzunar. Avea și el ambiția să aflu cine a îndrăznit să-și bată joc de el și era prea sigur pe el pentru a-și mai imagina că cel care i-a jucat renghiul se va feri s-o facă prea curînd a doua oară.

— Domnule doctor, începu Lazăr, permiteți-mi să fiu sincer : eu cred că ne-am înmulțit prea mult aici. Vreau să spun...

Comșa încerca să-l privească binevoitor, dar cu el, își aminti Lazăr, nu se poate vorbi.

— Lasă, domnule, treburile astea pe seama mea. Nu putem să ținem spitalul deschis numai pentru dumneata. Nici n-ar fi rentabil. Dumneata, în calitate de negustor, ar trebui să mă înțelegi, nu ? În afară de asta și din punct de vedere medical e mai bine ca bolnavii să nu fie singuri într-o încăpere...

— Dar...

— Dumneata știi că în cele mai mari spitale din lume există hale în care sînt plasați zeci de bolnavi ? Puteai să înțelegi asta și din filme. Din cele americane, de pildă. Numai la noi a mai rămas ideea asta stupidă de sanatoriu, de pensiune. Și mai ales acum, în caz de război... Păi, dumneata știi cît de greu am menținut eu secția asta să rămîna civilă ? Nu vezi că totul s-a rechiziționat ?

Lui Lazăr îi părea sincer rău că i-a mai dat un plic lui Comșa. Desigur, e clar că doctorul a plătit gras pentru a-și putea menține secția, la fel de limpede e și că trebuie să se aleagă și el cu ceva din toate astea. Dar chiar în halul în care vrea să... Și pe urmă, să nu uităm, ei au

făcut un fel de contract. Lazăr și Comșa. Cine își calcă în felul ăsta cuvîntul nu merită să mai...

— Pînă la urmă o să ne dea pe toți afară !

— Asta eu hotărâsc !

— Dar nu pricepeți... ?

— Eu nu pricep ? Am impresia că dumneata nu pricepi nimic ! Eu cu sila nu te mai țin ! Mai ales că spațiul mă presează. Fiecare pat a devenit acum mai mult decît necesar !

— Eu am plătit patul meu !

— Vreți banii înapoi ?

— Vreau să nu stricați totul !

— Dacă vreți banii înapoi, o să-i primiți ! Nu uitați că dumneavoastră depindeți de mine și nu eu de dumneavoastră ! Pentru că...

— Și dumneavoastră depindeți de mine !

— Zău ? Atunci n-aveți decît...

— Dacă n-ați depinde de mine, ați fi deja de mult pe front sau dracu' știe unde !

— Așaaa ?! Bine. De astăzi veți mai primi un tovarăș în cameră și dacă va mai fi nevoie de mîine mai băgăm trei.

— Unde ?

— Supraetajăm paturile, nu vă faceți dumneavoastră griji ! Mai ales că de săptămîna viitoare vă externăm. Nu vă reținem cu forța aici ! Așa să mă ajute Dumnezeu !

— Nici n-ați putea !

— Ce să nu... ? Ba, de putut am putea. Am putea și altele și mai și, domnule Lazăr ! Aici nu sîntem în prăvălia dumneavoastră în care un client intră și dacă vrea cumpără și dacă nu, nu. Aici eu hotărâsc și dacă vrei să știi, domnule Lazăr, te pot ține aici pînă la sfîrșitul zilelor dumitale.

Comșa ieși și mai bombăni din ușă : „adică după ce că eu-i fac un serviciu, atunci cînd el nu știe nici pe unde să-și scoată cămașa, îmi vine cu niște... cu niște...” Și între timp ținea în palma-i transpirată plicul tocmai primit.

Lazăr se duse la geam : în curte un cal sur păștea rătăcit pe gazon. Il urmări o vreme, apoi se culcă și de data asta se acoperi cu pătura. Era lucid, era foarte lucid și

simțea că trebuie să ia o hotărîre. Făcea parte dintre oamenii care dacă-și bagă un lucru în cap, trec imediat la îndeplinirea practică. Acum era furios, turba tot și știa că în asemenea situații trebuie să se descarce pe cineva. Nu era în stare să țină furia în el și nici nu-i făcea plăcere să se autotortureze savurîndu-și veninul. Îl enervau pe rînd cu toții și nu găsisese pe cineva asupra căruia să fie posibil să se descarce. Trebuia să se gîndească bine cum să procedeze, cu aștia nu-i de glumit, îl au la mîină. Probabil că ar fi într-adevăr mai bine să iasă săptămîna viitoare din spital. De fapt, de ce-ar mai rămîne? Ar putea să iasă liniștit, mult mai liniștit decît să rămînă aici. Se și imagina „afară”. Păi, asta era, trebuia să plece. Simțea o nevoie aproape dureroasă de a pleca în clipa aceea. Dar nu, nu trebuia să le arate că-i ard călcîiele. Patru-cinci zile va mai putea rezista! Mai bine să aibă ei impresia că-l dau afară. Pînă la urmă o să-i mai facă cine știe ce greutăți! Odată ieșit, o să-și pună oamenii, cei care i-au mai rămas, să răzbune toate clipele astea. O să-și muște unghiile... acești...

Numai că acele clipe erau încă totuși prea îndepărtate. Iar fierea din el se aduna cu fiecare clipă și măcar o supapă de evacuare tot va trebui să-i găsească. Măcar pe unul dintre cei doi infirmieri dacă ar putea să-l pună la punct, să-l vadă tîrîndu-se pe lîngă pereți, schelălăind. Asta i-ar face sigur bine. I-ar da forte să mai reziste o săptămîină. Dar cum s-o facă? Și mai ales cine s-o facă? Ambii golani erau mari cît ușa, cine putea ști cum s-ar fi terminat o confruntare directă? Și, pe urmă, nici nu era momentul să se ia la harță cu ei. Lucrurile nu s-ar sfîrși cu o simplă ciomăgeală de o parte sau de alta. Acum ei erau cei tari, reprezentau nici mai mult, nici mai puțin decît un fel de aparat represiv îndreptat împotriva sa. Era un simplu prizonier intrat cu bucurie și eforturi în angrenajul acestui mecanism pe care nici nu-l cunoscuse înainte. Și căruia nu-i dăduse nici o importanță, atunci cînd venise întîmplător vorba de el. Spitalul reprezentase întotdeauna un loc în care-și „va trimite dușmanii,” iar balamucul o metaforă.

(Totuși, șocul prim al internării în spital trecuse ușor când își imaginase mutrele celor care crezuseră că au pus mîna pe el și văzuseră că le-a scăpat din nou. La început, când trebuise să-și caute un adăpost, lucrurile erau clare. Se certase cum se certase cu niște legionari mărunți, mai bătuse pe cîțiva, mai fusese șicanat la rîndul lui de alți cîțiva, dar nimeni nu-și punea cu adevărat problema că el ar fi avut ceva cu legionarii sau cu vreo altă formație politică. Toată lumea știa că el se certa cu niște oameni cu care se certase întotdeauna, dar că aceștia, unii dintre ei, au găsit în cămășile verzi un scut minunat împotriva vechilor dușmani printre care întîmplător era și el. Că la un moment dat unii s-au făcut că au uitat toate astea și-au încercat să-i opună întreaga legiune era altceva. Și cum ar fi putut să-i pună acești trepăduși în față o organizație pregătită să înghită un pește mult mai mare? Au reușit cel mult să-i dea foc de două ori depozitului de lemne — fără a-i produce însă pagube prea însemnate, au reușit să-l facă să umble mai cu băgare de seamă pe stradă și să se ascundă mai cu grijă, iar el se simțea la fel ca în copilărie, cînd trăia printre cete de golani puternic organizați pe cartiere și dispuși mereu spre acțiuni belicoase. Nu era plăcut, dar parecă nu trecea pentru prima dată prin toate acestea. Și timpul se scurgea atît de repede, amînînd soroace și aducînd mereu în față alte lucruri mai importante — și, Doamne, ce de afaceri se nășteau pe vremea aceea! —, încît rebeliunea sosise într-o zi în care lucrurile parecă nici nu atinseseră încă toată culmea pe care o așteptase Lazăr. Fusese în ziua aceea la Timișoara, avusese treburi pînă peste cap și vru să se mai întîlnească după-amiaza cu cineva, cînd i se spuse că se întîmplă tot felul de evenimente, că ar fi mai bine să plece cît mai repede acasă. Nimeni nu știuse despre ce era vorba și la început nici nu luă lucrurile prea în serios, dar un anume aer în privirea celor care-l avertizară și mai ales zvonurile vagi care ajungeau pînă la el, la care se mai adăuga și certitudinea că nu va putea să-l

întâlnească pe cel pentru care intenționase să întîrzie pînă seara la Timișoara, îl făcură să se ducă la gară. Nici în tren nu află mai mult, cu toate că acolo era deja toată lumea îngrijorată. Se șopteau cele mai năstrușnice lucruri, încît n-avea nici un rost să le ia în seamă, singurul lucru demn de remarcat fiind că se întîmpla totuși ceva, că exista o schimbare sau că se pregătea o schimbare, un lucru suficient de important pentru a-l simți o țară întreagă. Pe urmă, în gară la Lugoj, auzi pentru prima oară despre rebeliune, cineva spuse că undeva în oraș se trage cu tunul, nimeni nu putea să afirme că a auzit cu urechile sale salvele, dar pentru toată lumea era clar că se dădeau lupte. Și toată lumea se grăbea.

Se grăbi și Lazăr spre casă și străzile erau goale, iar în fața prefecturii văzu două piese de artilerie îndreptate spre clădire și cîteva grupuri de soldați în jurul lor. Nu se apropie prea mult, ci ocoli pe străzi lăturalnice, dar pînă la el nu răzbi nici un zgomot de luptă, și chiar dacă mai tîrziu unii povesteau tot felul de chestii, el nu fu martor decît la cele două tunuri îndreptate spre clădirea în care se baricadaseră legionarii și la cei cîteva soldați echipați de luptă.

Iar a doua zi, cînd se aflase deja *oficial* ce se întîmplase, se socoti îndelung să vadă ce importanță au toate astea pentru el, în afară de faptul că micuții trepăduși legionari care-l hăituiseră pînă atunci vor trebui să-și apere în continuare propria piele. Simți o bucurie copilărească la gîndul că „rezistase“ împotriva previziunilor tuturor și că doar prorocirile sale se adevăraiseră, dar mai trecură cîteva zile și apoi cîteva săptămîni și în viața lor nu se produsese nici un fel de schimbări importante excluzînd amănuntul că începuse să umble din nou cu nasul pe sus. Nu cîștigase nimic palpabil și se amăgea cu gîndul că nici nu pierduse nimic palpabil și că în vremuri ca cele pe care le trăia și asta reprezenta o adevărată victorie, dar era sigur, o simțea cu instinctul său atît de puternic de supraviețuire, cel care l-a adus pînă unde a ajuns și care nu l-a înșelat niciodată, simțea că ar fi putut să tragă avantaje mult mai solide de pe urma evenimentelor, dar că s-a purtat ca și cum în locul său ar fi fost prostul acela de Rusan, un om gata să se minune-

ze atât de mult că-i iese o răbdare, încît pierde din gură bucată pe care încă nici n-a apucat s-o înghită. Ce anume a pierdut el din gură nu ştia şi se străduia zadarnic să afle, chinându-se şi chinându-i şi pe cei din jur cu nervii săi, uimindu-i pe toţi cu trecerea sa bruscă de la mulţumirea de sine a victoriosului la furie şi suspiciuni. Nu a acţionat suficient de prompt, era convins că ar fi trebuit să facă ceva în prima clipă, atunci cînd se mai putea, ceva ce i-ar fi putut aduce mari foloase, dar nu ştia ce şi se muncea zadarnic să afle.)

5

(Într-o seară veni la el unu' Nae Bârzu, un bătrîn care a fost cîcă pe vremuri judecător şi pe urmă legionarii ăştia l-au făcut un fel de martir viu de-al lor. Acest Bârzu arăta de parcă ar fi fost de-o vîrstă cu Jager, dar nu era decît cu cîţiva ani mai mare decît Lazăr. Unii oameni nu ştiu să-şi ducă anii şi arată la douăzeci ca alţii la şaizeci. Sau pe-aproape. Şi cu toate astea poţi să-i recunoşti de pe pozele de grup ale promoţiilor de elevi cu care şi-au amestecat aşa-zisa tinereţe. Ceea ce dovedeşte că deja de copii au purtat pe umeri capete de bătrîni.

Nae Bârzu a venit la el să-i povestească tot felul de neazuri de ale sale, cum a căzut el întotdeauna de fraier şi Lazăr nu putea pricepe cum de a venit tocmai la el să-i spună toate astea şi se minună atât de tare, încît îl întrebă pe bătrîn să-i spună ce l-a apucat.

Frecîndu-şi mîinile, acesta continua să povestească :
La început fusese judecător la Cluj, pe urmă l-au dat afară, după vreo cincisprezece ani de serviciu, pentru că la un anumit proces se dovedise mult prea dur, după ce timp de o carieră întregă fusese mult prea moale. Apoi, după cedarea Nordului Transilvaniei, venise la Lugoj şi continuă să taie frunze la cîini pînă l-a descoperit un legionar care a pus să se scrie despre el cît este de verde şi de nedreptăţit. De pe urma acestui fapt s-a ales cu pu-

blicarea citorva articole juridice dispartate în niște reviste cu un public opac la astfel de materiale, ceea ce n-a fost o piedică pentru a-și primi el onorariile, ce-i drept pipărate și care i-au acoperit într-o oarecare măsură veșnicul său deficit financiar. Iar acum era foarte probabil să fie arestat pentru „trecutul său legionar“, el, care n-a îmbrăcat niciodată cămașa verde și care nu s-a putut împăca vreodată cu toate... cu toate exagerările acelea care... Pentru că „după“ întotdeauna contează unde ai vorbit și nu ce ai vorbit, unde ai publicat și nu ce ai publicat! Deoarece... De ce-i povestește toate astea domnului Lazăr? Păi, fiindcă lucrurile nu se rezumă numai la atît!

Și chiar dacă nu se rezumă numai la atît? Lazăr nu putea pricepe ce vrea tipul ăsta de la el, dar avea în față totuși un fost judecător și un fost poate deveni și un viitor, s-au mai rotit de destule ori lucrurile în ultimii ani, evenimentele au luat cursuri neprevăzute chiar și în ultimele zile, te scoli de dimineața și habar n-ai ce se va întâmpla pînă la prînz, așa că n-avea de ce să nu-l asculte pe acest...

Păi, chiar ăsta-i necazul cel mai mare: instabilitatea asta, faptul acesta pe care bine l-ați remarcat, că te scoli de dimineața și nu știi ce ți se poate întâmpla o oră mai tîrziu, lucru care nu este valabil într-o asemenea măsură decît în epocile de trecere, în epocile...

Numai că nu toată lumea se scoală de dimineața...

...în epocile de mari frămîntări în care nedreptățile n-au cum să rămînă la fund și ies la suprafață și se fac la lumina zilei. Da, și aici aveți dreptate, nu toată lumea se scoală de dimineață și unii se scoală prea devreme și nici asta nu e bine. Dar eu voiam să vă spun altceva, cu toate că nici măcar pentru asta n-am venit la dumneavoastră, pentru altceva, dar ajungem și acolo... Voiam acum să vă spun că m-am gîndit multă vreme la modul în care ați procedat dumneavoastră în ultimul timp și m-am minunat destul, ați depășit toate așteptările, iar eu, ca să fiu sincer, deși nu ne cunoaștem prea bine, m-am și grăbit să trag niște concluzii false și cînd colo, împotriva tuturor previziunilor, eu am fost cel care s-a înșelat. M-a impresionat atît de mult siguranța dumneavoastră încît

multă vreme am crezut că perspicacitatea ar fi păcat să se piardă și că este de neînțeles cum de nu face un om ca dumneavoastră politică, mi-am imaginat tot felul de posibilități pentru viitorul imediat care vi se deschide și mi-a trebuit multă vreme pînă să înțeleg că tocmai faptul că nu faceți politică este... este, cum să spun, atîtu-ul dumneavoastră. Un lucru destul de complicat, mult mai complicat, mult mai adînc decît pare la prima vedere... Și Bârzu îi explică de ce este atît de extraordinar ceea ce face Lazăr și acesta habar n-avea despre ce vorbește și nu voia decît să știe pentru ce-și bate celălalt atît gura și ce vrea de fapt. Nu-l întrerupea, fiind convins că oamenii nu pot să nu-și dea drumul la interese mai devreme sau mai tîrziu și dacă sînt lăsați în pace, spun lucrurile mai repede și cu mai puține precauțiuni inutile decît dacă... Ei, uite, bătrînul își dă drumul, spune ce vrea și ce-l doare : ...și de fapt acesta este adevăratul scop pentru care am venit, deși nici cele pe care le-am spus pînă acum nu-s lucruri pe care le-am amintit numai din curiozitate, pentru că, vă rog să mă credeți, m-am gîndit întotdeauna la toate astea. Dar să nu vă mai rețin inutil, eu uit mereu că alții au de lucru și-mi permit să le fur timpul după felul în care n-am eu nici o treabă. Cum vă spuneam, am venit la dumneavoastră cu un scop anume, și între timp Bârzu mai tușea ca să cîștige timp și își mai aranja mînele și mai făcea și alte o mie de lucruri complet inutile și nedemne de a fi semnalate, doar atît că Lazăr își amintea cît de greu îi povestise celălalt ceea ce avea de spus și cîte ocolișuri mai făcea, deschizînd mereu noi paranteze pe care le lăsa în suspensie la mijlocul frazei, știți, acum mă aflu eu în situația în care v-ați găsit dumneavoastră atunci cînd ați venit la mine cu damigeana aceea pentru un sfat și, uite, eu n-am adus nici măcar o damigeană. Domnule, ăștia m-au făcut mare împotriva voinței mele, dacă se poate afirma acest lucru. Îmi dau seama că exagerez puțin pentru că n-am depus nici o acțiune energică și hotărîtă, iertați-mi pleonasmul, n-am făcut cu alte cuvinte nimic ca să-i împiedic, chiar dacă eu, oricît ar părea de ciudat, n-am colaborat în nici un fel la instalarea mea pe soclu. Pentru că ceea ce se știe — slavă Domnului ! — nu repre-

zintă decît puțin pe lângă realitate. După ce au publicat articolul acela de o pagină despre mine și după ce au tipărit și o parte din materialele juridice pe care li le-am dat, niște eseuri în știința dreptului care nu puteau să strice nimănui, de orice culoare ar fi fost respectivul... Și, Dumnezeule! cîte greșeli au reușit să strecoare în ele, greșeli de tipar și de sens, atunci cînd se mai băgau ici-colo, e drept că foarte rar, și în miezul articolului. Mai rău a fost cum le-au publicat, adică ordinea în care le-au băgat în revistă, unul da, altul nu, pe urmă iarăși două și cinci nu. Am impresia că le introduceau în sumar așa cum se nimerea să le scoată de prin cine știe ce sertar, încît pînă la urmă totul nu mai avea nici o noimă... Dar, mă rog, o spun încă o dată și cu toată gravitatea, ceea ce am publicat la ei n-a putut să strice nimănui. Chiar dacă nici n-a ajutat pe nimeni. Doar că după aceea au început să mă citeze după cum le trecea prin cap și să argumenteze cu dovezi extrase în mod ciuntit tot felul de aberații... Iar Lazăr se gîndea la ale lui și aștepta tot mai nerăbdător să vadă pentru ce-și pierde vremea, mai ales că era incredințat în clipa aceea că Bârzu a venit la el pentru a i se plînge de cine știe ce fleacuri și cum bătrînul îi dădea apă la moară prin lungă-i spovedanie fără șir și fără sens... Așa că, dragă domnule Lazăr, cînd după ce m-au chemat la București și m-am aflat în fața domnului judecător Grădinoiu, același care m-a scos pe mine din funcție la Cluj și care acum la București îmi făcea curte și-mi propunea fe' de fel de posturi, mi s-a făcut greață și am vrut să las totul baltă și să plec acasă, numai că eu nu mai aveam nici o casă și, ceea ce era mai trist și de ceea ce mi-am dat seama abia atunci, nici n-aveam ce lăsa baltă, pentru că lucrurile își urmau cursul indiferent de strădaniile mele. Chiar dacă, repet, nici măcar astea n-au existat.

— Asta-i! Asta-i, domnule! își aminti Lazăr și vorbea cu voce tare, deși era încă singur în rezerva sa. Bârzu fusese cel pe care îl auzise spunînd că e bolnav, a lui fusese vocea pe care n-o recunoscuse mai înainte cînd auzise pe cineva discutînd cu altcineva într-o încăpere alăturată și cînd a aflat pentru prima oară că rezervele încep să fie ocupate deja de mai multe persoane.

(Așa că n-am avut ce să fac și am stat și l-am ascultat pe individ, — iar eu stau și te ascult pe dumneata, i-o trinti Lazăr, dar bătrînul era prea surescitat și nu-l pricepu și-l întrebă ce-a spus, așa că Lazăr nu mai repetă, iar Bârzu continuă : Și acolo am aflat cît de mare a fost acest Luca, pentru că nici asta nu se știe, cîtă putere avea și cum se tîrau unii de pe acolo în fața lui, unii înaintea cărora ar fi bătut temenele toți cei care îl acceptau aici pe Luca asemenea unuia de nivelul lor. Și asta e lucrul pe care nu l-am înțeles eu niciodată, cum poate fi cineva mai mare decît șeful șefului său și mai mic decît propriul său subaltern și toate în același timp și foarte bine precizat. Sau cel puțin așa mi-am imaginat eu pe atunci. Și cum de nu-și purta galoanele în văzul tuturor un om atît de bățos ca Luca asta, un om atît de... ? Și acolo, în cabinetul unui profesor universitar, devenit președinte de tribunal și... și care mai deținea încă o mulțime de funcții, acolo s-a întîmplat după o vreme ceva atît de important încît am venit să vă cer sfatul. Era momentul în care Lazăr nu-și mai făcea nici o iluzie că Bârzu ar putea să-i mai spună ceva interesant. Așa că, bineînțeles, ca într-o piesă de teatru care se respectă, tocmai atunci... Ca să mă înțelegeți, dragă domnule Lazăr, trebuie să vă spun că în afară de faptul că mi-au publicat niște articole pe care le-au plătit foarte bine și de propaganda aceea pe care mi-au făcut-o la început, ei nu mi-au oferit nimic altceva, ce să-ți mai fi oferit ? se întrebă Lazăr și pufni pe nări, și deși știam că îmi vor face și propuneri concrete, la cu totul altceva m-am așteptat decît ceea ce mi-au cerut ei atunci. În afară de acel profesor universitar mai erau de față cîteva persoane pe care nu le cunoșteam, dar atunci cînd ne-am strîns mîinile la venirea mea, numele pe care și le spuneau îmi indicau cu precizie cine era fiecare, mă refer la cei ale căror nume le-am putut pricepe din bombăneala pe care o spunea fiecare la prezentare. Cînd mi-au arătat ce vor de la mine, am început să tușesc și ei m-au privit cu supărare... sau cu nedumerire, dar eu nu tușeam decît pentru că se fuma vîrtos acolo și eu nu sînt obișnuit cu fumul, încît mi se întîmplă întotdeauna să..., deși trebuie să recunosc că

tocmai atunci, cînd mi-au spus ei, am început să tușesc. M-am apucat să mă scuiz pentru că, oricum, ieșirea mea putea fi interpretată ca ceva cu totul nepotrivit. Și văzînd că totul e în regulă nu s-au mai formalizat nici ei și mi-au tot repetat că totul e în regulă, deși... Bărzu se opri, îi era penibil să povestească modul în care a continuat să se scuize și.. și să amintească și de privirile acelea îngăduitoare și poate puțin batjocoritoare, mai ales că nuanțele astea se prea poate să le fi scos doar din timiditatea sa, adică... Iar Lazăr se enervase de-a binelea, se uită la ceasul mare de pe perete și-și spuse că-l mai lasă pe nebun să vorbească două minute, cam cît mai avea arătătorul mare să ajungă pînă la șase și după ce se va auzi bătaia, va mormăi ceva și-l va întrerupe, îi va spune că acum n-are timp, că altădată, altădată... iar acolo, în vila respectivului profesor, să particip la judecarea lui și apoi la execuție, continuă Bărzu, adică să văd cum vor decurge lucrurile, să nu fac nimic altceva decît să văd. Ar trebui să-i studiez dosarul, ce dosar, dom'ie ?, au rîs ei, ar trebui totuși să știu ce se întîmplă, am insistat și ei mi-au explicat că tocmai de aceea și vor să mă trimită acolo, ca să știu ce se întîmplă și ca să învăț cîte ceva. Și în timp ce eu continuam să insist, ei veneau deja cu amănuntele organizatorice, cînd plecăm la lași, cu cine voi călători în mașină și așa mai departe. Atunci i-am luat altfel și le-am explicat că eu nu suport drumurile lungi cu automobilul, dar m-au asigurat că au șoferi minunați și că suspensiile și nu mai știu ce alte chestii din astea erau ireproșabile și era evident că erau încredințați că eu nu fac decît să caut motive puerile pentru a mă eschiva. Acum, că am aflat de acțiunea lor, că mi-au spus pînă și detaliile, știam că nu mai pot da înapoi, că n-o să mă mai lase ei s-o fac, chiar dacă ar trebui să mă sacrifice și pe mine pentru asta. Atita pagubă ! Minutarul trecuse de cifra șase. Lazăr îl asculta ceva mai atent, dar încă nu-și dădea seama de ce a venit Bărzu tocmai la el și de ce-i povestește toate astea și mai ales de ce sfat putea să aibă nevoie într-o afacere care părea să fie de mult încheiată, cel puțin din punctul de vedere al aceluia profesor... Pentru că bătrînul ăsta nu putea să fie atît de nebun încît să

vină la un negustor de cherestea să-i ceară să-l apere la proces, dacă va fi cumva amestecat în această crimă — actele de atunci se numesc azi crimă —, iar actele de azi se vor numi mâine delict, iar cele de mâine... Asta-i exact așa ca și cu nărodul ăla de Stein, care sub fiecare partid istoric făcea exact ceea ce i se cerea și întotdeauna era primul tras la răspundere de cei care veneau după aia pentru că întotdeauna existau alții care veneau după aia și asta înseamnă că pentru ei tot ceea ce s-a făcut în numele predecesorilor lor sau numai în spiritul legilor și a înțelegerii comune a predecesorilor era socotit trădare, gravă trădare, înaltă trădare... Și toate astea numai pentru că unii ascultă prea mult de circulare, acoperindu-și conștiința sub hîrtii... Și atunci de ce a venit aici Bârzu ăsta, legist și el, să-i ceară tocmai lui părerea într-o afacere atît de... ? ... Iar eu, continuă bătrînul, eu nu știu dacă o să fiu acum tras la răspundere sau nu, nu pentru asta am venit să vă întreb cum să fac, ci vreau să știu cum ar proceda un om atît de practic ca dumneavoastră — pentru că sînteți cel mai practic om pe care l-am cunoscut vreodată, dragă domnule Lazăr, cel mai practic —, (că de aia am ajuns eu atît de departe, își spuse acesta în șoaptă), dar să vă spun cum s-a întîmplat, sau mai bine spus, ce-mi aduc eu aminte că s-a întîmplat. Mai înainte îmi amintesc perfect cum am călătorit într-o mașină destul de confortabilă, dar înghesuit pe bancheta din spate între doi inși care-și tot cereau mereu scuze față de mine și care se vedea cît colo că nu prea erau obișnuiți să circule cu mașini de lux, dar care mă credeau pe mine cine știe ce ștab mare, țin minte perfect orele petrecute între umerii lor acolo în limuzină și cele cîteva popasuri pe care le-am făcut în plin cîmp pentru a ne mai dezamorta, aproape că aș putea să mai descriu și acum peisajul fiecărei opriri și ce s-a spus și cît era de frig, țin totul minte, dar nu și clipa cînd s-au întîmplat aceste lucruri, le știu de parcă m-aș fi născut cu ele, de parcă ele ar fi fost întotdeauna în amintirea mea. Și pe urmă îmi amintesc și ceea ce trebuia să se întîmple după sosirea noastră la destinație, dar nu de parcă și aceste lucruri ar fi avut deja loc, ci de parcă ar fi trebuit să se întîmple după acele prime

amintiri. Nu știu cum să vă explic, lucrurile astea le-am simțit mereu, de atunci, ca pe un trecut și ca pe un viitor în care prezentul ar fi fost drumul acela lung cu mașinile, numai că nici acel drum nu cred să-l fi trăit vreodată la prezent.

— Și ce vreți de la mine? se enervă Lazăr. Nu spun, seara am putea sta de vorbă și, dacă vă face plăcere, n-aveți decît să-mi povestiți cîte povești doriți, dar acum am treabă, domnule... domnule Bârzu! Vru să spună „domnule judecător“, dar se răzgîndi.

— Păi, tocmai asta este, altul ar putea crede că-s nebun, dar eu știu sigur că toată întîmplarea aceea groaznică din care eu nu-mi mai amintesc decît trecutul și viitorul nu a avut pentru mine nici un prezent. Înțelegeți? Nu știu să fi trăit vreodată la modul concret și dureros acele momente. Și pentru că din acest motiv nici măcar nu mai știu dacă sînt vinovat sau nu și pentru că nu am pe cine să întreb dacă am fost și eu de față, vreau să vă întreb pe dumneavoastră cum ați proceda în locul meu. Fiindcă un lucru... ceva trebuie să fac! Altfel îmi pierd mințile.

— Habar n-am ce vreți de la mine!

— Dacă m-aș duce să mă interesez ar fi nu știu cum... ar însemna să-mi pun singur ștreangul de gît, ceea ce, veți spune, n-ar fi cine știe ce nenorocire, dar măcar să știu dacă am fost într-adevăr vinovat sau nu. Asta este singurul lucru pe care aș dori să-l știu: am fost sau nu vinovat.

— Și ați venit la mine să vă spun eu? Sau vă amintiți cumva că și eu aș fi fost de față în călătoria aia cu mașina?

— Nu, vreau numai să-mi spuneți cum ați proceda dumneavoastră în locul meu, cum ați face... Pentru că de știut, trebuie să știu, altfel nu voi mai avea niciodată liniște și nici să mai acționez ca cel de dinainte n-aș mai putea.

Atunci, judecînd pripit, s-a gîndit Lazăr pentru prima oară la spital. Pe urmă a mai reluat de cîteva ori discuția cu Bârzu și, cel puțin din punctul acestuia de vedere, lucrurile au început să-i pară altfel, chiar dacă nu

identice cu modul în care le vedea Bârzu însuși. Dar acela a fost primul moment în care a început să se gîndească la spital.)

6

(Pe urmă, după cîteva zile a urmat un alt moment important. Asta s-a întîmplat la mai multe săptămîni după aceea, momentul în care și-a amintit o altă întîmplare : la vreo cîteva zile după ce fusese omorît în mod stupid și mai tîrziu pentru unii inexplicabil un oarecare negustor Raica, bătrîn Don Quijote care împreună cu scutierul său Stein, un alt nerod ce în alte ocazii părea să fie el cavalerul tristei figuri, amîndoi nedespărțiți, încercînd proiecte mărețe și niciodată urnite mai departe de fantezia lor, după ce unul dintre aceștia fusese omorît, cel care atunci cînd puteau fi separați în mod întîmplător răspundea la numele de Raica, celălalt, cel care în aceleași situații birocratice răspundea la numele de Stein a venit la el, la Lazăr, să-i povestească o treabă la fel de neverosimilă ca și istoria aceea a bătrînului ce se numea Bârzu. Și, la fel ca și în celălalt caz, nici acum negustorul de chereștea nu putu pricepe de ce au venit acești oameni tocmai la el după sfat. Mai ales că în perioada aceea era el însuși suficient de încolțit din toate părțile și destui se grăbeau să-i cînte prohodul. Dar de lucrurile astea, așa cum am mai spus, Lazăr își aminti abia la cîteva zile după convorbirea cu Bârzu, care aparent n-avea și nici nu trebuia să aibă vreo legătură cu cealaltă întîmplare, în afară de faptul că o scosese pe prima din cutele memoriei.

Acest Stein a venit la el ca să-i spună cît este el, Stein, domnul Stein, de deștept. Sau cel puțin așa a înțeles la început Lazăr vorbele fără șir pe care trebuise să le asculte. După aceea însă, după ce-l auzise între timp și pe Bârzu, își dădu seama că și celălalt a venit la el mai mult pentru a găsi o confirmare că steaua sa

n-a apus încă de tot, că, asemenea judecătorului, mai are șanse și că miracole ca cele care s-au mai întâmplat — că de aia i le povesteau — mai au toate șansele să se repete.

Deci, îi povesti Stein, în ziua aceea nefastă când Raica fusese ucis la restaurant de o bandă de bețivi, nici măcar nu-i numise legionari, nici nu era prea prudent pe atunci să-i numească pe nume, deși nu fusese prudent, dacă e să luăm lucrurile în amănunt, nu fusese prudent din partea lui Stein că adusesese vorba în general despre moartea lui Raica, dar dacă am continua așa am putea spune că în perioada aceea pentru unu' ca Stein nu era prudent nici măcar să respire, ceea ce e totuși puțin prea mult... Unde am rămas? A, da, așa că, spuse sosia lui Raica — lui Lazăr i se părea că de la moartea acestuia Stein, continuând să mai semene cu el însuși, semăna tot mai mult, pînă la confuzie, cu fostul lui tovarăș de himere —, în ziua aceea fusese stabilit pînă în ultima clipă că el era cel care ar fi trebuit să meargă la local pentru a trata cu eventualii oaspeți ai legionarilor, oameni influenți desigur, problema acelei canalizări iluzorii a râului orașului, visul lor neîmplinit, „marea afacere a vieții lor“. Trebuia să meargă el și stabiliseră în amănunte și ce costum să-și îmbrace pentru a nu părea prea elegant, dar și pentru a arăta ca un om care inspiră încredere, care arată ca un..., mă rog, ca un om care este capabil să pună pe picioare o asemenea afacere. Se pregătise să meargă și, înainte de a se duce, discutase încă îndelung cu Raica, se îmbrăcase după cum stabiliseră și o luă preocupat spre restaurant. Doar că pe pod, pe podul peste râul care constituia obiectul importantei tranzacții pe care o pregătea, pe pod îl întâlni pe... adică nu, de ce să mintă, întâlni cunoștințe întâmplătoare, nimic deosebit, de ce să pună totul în seama unui semn care n-a existat? Era imposibil să treci podul și să nu întâlnești pe cineva cunoscut, mai ales dacă știai atîta lume în oraș ca el, așa că nu asta a determinat schimbarea. Nu. Pur și simplu a avut o revelație. Și cui să-i spui că ai avut o revelație?

— Și de aceea nu v-ați dus dumneavoastră la restaurant, ei Raica?

— Nu, asta încă nu este tot. În ziua aceea s-a mai întîmplat un lucru groaznic. Cînd am ajuns pe pod era foarte devreme. N-ar fi avut nici un rost să merg deja să-mi consum prînzul comandat cu atîta migală.

Dealtfel, nici nu fusese încă vorba de așa ceva. El, Stein, a fost întotdeauna un om foarte punctual, nu ar fi ajuns el la *Dacia* cu atîta timp mai înainte de ora pe care și-a propus-o. În drum ar fi trebuit să mai facă un mic ocol, s-o mai ia pînă la gară și să vadă dacă n-au venit niște colete, niște marfă pentru prăvălia sa. Marfa trebuia să fi sosit și a și sosit, așa cum a aflat mai tîrziu, numai că el stabilise cu un cărăuș să-i transporte lucrurile la prăvălie, la prăvălia pe care o preluase domnul acela Duma după „romanizare“, dar care prăvălie era condusă în continuare tot de el. Așa că la gară îl aștepta cărăușul împreună cu un birjar și o căruță. Și acolo pe pod lui Stein îi venise o presimțire, o poruncă, pur și simplu, o voce din neant care îi poruncise să meargă acasă și să-i sugereze eventual lui Raica să meargă la restaurant, dar el să meargă acasă, să nu mai iasă în ziua aceea niciunde, să se ascundă cu capul în nisip ca un struț. Habar n-avea nici cînd s-au întîmplat toate astea și nici atunci cînd îi povestea totul lui Lazăr de ce i-a venit acest imbold, dar pur și simplu nu i se putuse împotrivi și făcu întocmai.

— Foarte bine, spuse tot mai nerăbdător Lazăr, și atunci s-a dus Raica în locul dumneavoastră la restaurant și a fost ucis el în loc s-o pățiți dumn...

— Nu, că nu-i numai atîta !

Nu-i numai atîta. Asta ar fi jumătate din poveste. Numai jumătate. Cealaltă s-a întîmplat încă înainte de a fi ucis... de a fi murit domnul Raica. Căruțașul acela l-a așteptat în fața gării, conform înțelegerii și nu și-a putut imagina ce s-a întîmplat pentru că, vedeți, dragă domnule Stein nu întîrzia niciodată nici măcar două minute. A tot stat căruțașul și l-a așteptat și pînă la urmă a încărcat împreună cu birjarul marfa și au plecat împreună cu cele douăzeci-treizeci de colete spre prăvălia lui Stein. Numai că n-au mai ajuns pînă acolo cu bine pentru că unul dintre colete a explodat și a făcut o bufnitură atît de mare încît le-a aruncat și pe toate

celelalte în aer, ceva lovindu-l pe birjar în umăr și altceva pe căruțaș în cap, încît acesta a trebuit să fie dus la spital și a murit după cîteva ore. Căruțașul ședea lângă birjar, dar exact pe locul în care stătea în aceste ocazii Stein ori de cîte ori mergea personal să ridice marfa de la gară. Acum, sigur că nu există nimeni să spună că ar fi cineva atît de dibaci încît să calculeze atît de bine efectele unei explozii încît să știe dinainte ce încotro o va lua în nebunia aceea de bucăți și lucruri, dar faptul că în locul lui a murit altcineva și că... Pentru că nu s-a putut stabili — deși asta s-o creadă mută —, dar oficial nu s-a putut stabili ce a explodat acolo și mai ales cine a făcut isprava asta, destul doar că încă înainte cu cîteva minute de explozie, de nenorocire, căruțașul îl înjurase zdravăn pe Stein că l-a făcut să piardă o vreme și pentru alte și alte lucruri pe care le-a spus în clipa aceea desigur numai pentru că era nervos. Dar să explice el cuiva că nu s-a dus la gară numai și numai pentru că i-a spus lui o voce de pe pod să nu se ducă... Să fim serioși! Și ceva a trebuit să zică totuși și vă dați seama ce greu i-a fost nu numai să se trezească din uluiala aceea, atunci cînd a aflat vestea, dar să mai fie și obligat să născocească pe loc ceva plauzibil — cu toate că așa ceva în condiții normale nu este deloc greu de născocit. Dar este atît de groaznic să minți cînd adevărul este cea mai neprihănită circumstanță și această circumstanță nu poate fi folosită pentru că cine, dragă domnule, cine să creadă...

— Asta ați mai spus-o de cîteva ori pînă acum, domnule Stein!

— Și dacă lucrurile s-ar fi oprit aici... Dar nici măcar asta nu este atît de important, dar cum să-mi explic eu mie, nu altcuiva care abia așteaptă să nu mă creadă să mă prindă, să mă acuze că vinovat... cum să-mi explic eu mie cum s-a înîmplat? Și ce s-a înîmplat... Da, sigur că e foarte important pentru mine, sigur că e foarte important.

„Și ce dracu' mai caută și ăsta la mine?“ se tot întreba Lazăr, iar peste cîteva săptămîni sau luni, cînd își amintise toată povestea, avu la rîndul lui un fel de revelație, parcă gîndurile neroade ale cuiva care-l ura,

poate gândurile uitate ale lui Duma sau Rusan ar fi reînviat în prezența lui, în ființa lui și numai a lui : înțelese că absolut degeaba făcea totul cu atîta grijă de a nu fi acuzat niciodată de nimic, sau dacă s-ar fi întîmplat și asta, tot ce făcea se putea motiva încît să iasă el bine, degeaba le făcea pe toate astea cînd pînă la urmă ar putea-o păți pentru cine știe ce lucru pe care nu l-a făcut și nici nu l-a visat și pentru care deci nu putea să aibă nici un fel de alibi. N-are importanță care dintre dușmanii săi lipsiți de putere a avut înaintea lui această idee, cert e că în clipa aceea ea a încolțit și în mintea sa, ca o temere. Și dacă nu i-a fost pînă atunci niciodată frică de bilanțul faptelor sale, cum ar fi putut să mai fie liniștit pentru toate fărădelegile pe care nu le-a făcut ?

Lazăr n-a aflat niciodată de ce a venit Stein să-i povestească întîmplarea aceea atît de confuză, dar din clipa aceea, începînd să se teamă, hotărî să ia măsuri pentru orice eventualitate, pentru absolut orice eventualitate.)

7

După ce plecară cei doi medici și după ce nu reuși să se înțeleagă nici cu cei doi infirmieri, Pandele și Karci, Lazăr se pomeni în rezervă cu Luca.

Asta se întîmplase aia că abia se culcase și reușise să așipească și el o dată, că de cînd se afla în spital i se dusese tot somnul, că se trezi cu cei doi vlăjgani imbecili, Pandele și Karci, cărînd un pat în încăperea care-i fusese rezervată asemenea unei camere de hotel. Ba, mai mult, unul dintre obraznici îl invită să-i ajute și el la aranjarea noii forme a camerei și să nu mai stea să se uite ca un idiot, atîta vreme cît domnul doctor nu i-a dat încă acest diagnostic. Lazăr, atunci cînd plătitese pentru ocuparea acelei rezerve, achitase și serviciile celor doi infirmieri, pe care-i voia asemenea unor valeți. Acum se simțea furat de bani.

— Cărați-vă de aici! le spuse el, ca ei să vadă că nu le este frică de ei, deși în acele momente nu se simțea deloc în siguranță. Cărați-vă afară pentru că aici deocamdată numai eu sînt cel care hotărăște fiecare cît rămîne și cu cine rămîne.

Noroc că cei doi nu erau orgolioși și nu s-au angajat într-o ceartă în privința aceasta cu Lazăr pentru a-i demonstra că de fapt ei sînt cei care au dreptate și ultimul cuvînt. Se mulțumiră să facă bancuri și semne răutăcioase la adresa lui și plecară, lăsînd patul pe jumătate aranjat în așa fel încît aproape că tăia încăperea în două și nici nu te mai puteai mișca prin ea.

Pe urmă sosi și Luca. În prima clipă, după ce-și reveni din stupoare, Lazăr vru să-l ignore, dar își aminti la timp de mutra cumnatului său Rusan, care ori de cîte ori făcea o figură asemănătoare nu reușea decît să demonstreze cît este de caraghios. Așa că rămase întins pe patul său și se uită la noul venit pentru a vedea ce atitudine va lua acesta.

— Iar ne întîlnim, domnule Lazăr, îi spuse Luca de parcă s-ar fi despărțit cu cîteva ceasuri mai devreme și încă în cele mai cordiale relații.

Lazăr mormăi ceva, ceva ce lăsa ușa deschisă pentru orice interpretare.

— Cum e în palatul ăsta? se interesă Luca, mutîndu-și patul lîngă un alt perete și întinzîndu-se pe el.

— Nu-i ca la hotel, se pomeni Lazăr răspunzîndu-i.

— Adică ce vreți să spuneți? După cîte le-am plătit ca să mă trimită aici, puteam să mă lăfai două luni la Lido.

— Numai că aici n-ai să te lăfai și se pare că ăștia au introdus o inflație de care-ți dai seama doar în măsura în care devin ei mai... „mai obraznici“ vru să spună, dar i se păru umilitor și fără rost să-i arate acestui adevărat dușman al său în ce hal a ajuns el să se...

— Ietete! Deci fac pe nebunii? Păi, atunci nu mai pupă ei de la mine nici un șfanț.

Lazăr nu-i răspunse. Stătea mai departe culcat și-l urmărea pe Luca întins acum și el pe pat, apoi sculîndu-se și învîrtindu-se prin încăpere, uitîndu-se prin geamul zăbrelit, ieșind pe coridor și revenind după cîteva

clipe. Așa fusese și el la început. Până te obișnuiești. Dar nu-l ajută pe celălalt nici atunci când acesta îi cere lămuriri și sfaturi. Se făcu că doarme și-l privea pe furiș printre gene. Nici pe el nu l-a ajutat nimeni și atunci de ce să se apuce să-i ușureze situația tocmai unuia ca Luca, unuia care toată viața n-a făcut altceva decât să fie ajutat, să-i meargă toate din plin și să strice tot ce i-a dat soarta? Acum gata, acum sunt amândoi în aceeași oală și să vedem dacă în aceleași condiții va fi în stare Luca să se descurce mai bine ca el! Pentru că să nu-și imagineze cumva că o să-l ducă de nas, așa cum i-a dus de nas pe toți cei din jur, cei în jurul cărora a înflorit Luca întotdeauna atât de nemeritat! De data asta va trebui să te descurci singur, frățioare!

Și primele ore îi dădură perfectă dreptate lui Lazăr. La început veni Pandele și se rezemă cu spatele de tocul ușii.

— Eu n-am pătură, îi spuse Luca.

— Intr-adevăr, spuse Pandele și se scărpină cu spatele de tocul ușii.

— Păi, adu-mi una!

— Nu mai sînt.

— Cum nu mai sînt?!

— Nu-s. Poate dacă mă duc să caut... Pandele continuă să se scarpine de tocul ușii. Era mai înalt decât Luca și mai solid. Probabil că Luca ăsta nici n-a bătut vreodată pe cineva cu mîna lui. Aici singur... Poate că împreună, Lazăr și Luca, l-ar fi putut doborî. Dar ăsta fu un gând ca o scînteie și dispăru imediat în încîntarea lui Lazăr să-l vadă pe Luca perpelindu-se. Poate că vădă domnul Lazăr pătura lui, rînji infirmierul.

— Cît ceri pe o pătură?

— Cît dai? Diseară mai internează pe cîtiva și atunci o să fie și mai puține pături.

De unde știi că o să mai vină azi și alții? Pandele rîde și nu se mai obosește să răspundă. Și dacă mă plîng la medici?

— Pierzi timpul și vine seara și te costă dublu.

— Bine. Te plătesc triplu, dar adu-mi trei pături.

Lazăr îi privea și se infuria. Adică exrocoul ăsta va vinde mine păturile la ce preț va dori și-și va scoate

banii! E mai ticălos decît... Numai că Pandele reveni cu o singură pătură.

— Și unde-s celelalte?

— Să fii mata sănătos! și ieși, lăsîndu-l pe Luca năucit.

— Aștia au înnebunit de tot? se miră Luca.

— Ați venit cam tîrziu... La început a fost altfel. Acum va trebui să plătiți mai scump.

Luca nu mai comentă și se culcă acoperindu-se cu pătura tocmai primită. Mirosea urît și avea o gaură mare la mijloc. Era evident că Pandele trebuise să caute multă vreme pînă să găsească o asemenea batjocură.

Pe urmă veni prînzul și Luca se pomeni că nu a fost trecut în efectiv. Karei îl lămuri că la o asemenea afluență lucrurile nici n-ar trebui să mire pe cineva. El se îndoiește chiar că ar fi posibil să-l înscrie în registre pe domnul Luca înainte de săptămîna viitoare. Personalul este puțin și treburile multe.

Karei ăsta vrea să facă pe subtilul, își spunea Lazăr și îi savura vorbele, privind cînd la infirmierul vorbăreț, cînd la Luca. Între timp mînea, uitînd să observe că și porția lui era mai mică decît de obicei și că avea un gust absolut insuportabil. Dar nu voia să-i dea lui Luca această satisfacție.

Karei consimți pînă la urmă să-i cumpere lui Luca ceva de mîncare, atunci cînd va merge acasă și să-i aducă a doua zi „ce o putea găsi în oraș pe vremurile astea atît de grele“. Ceru o sumă piperată și Luca îi dădu cam un sfert din cît ceruse. Karei făcu de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Al treilea care îi vizită fu doctorul Comșa. Se părea că el îi dăduse lovitura de grație lui Luca. Fuseseră pe vremuri — mai precis cu cîteva săptămîni în urmă — împreună la atîtea manifestări și acțiuni legionare, se întîlniseră de atîtea ori, încît Luca simți o lovitură în piept atunci cînd medicul îl întrebă cum se numește. Își spuse numele și Comșa se prefăcu în continuare că-l vede pentru prima oară.

Lazăr nu avu timp să-și savureze prea mult această nouă satisfacție, pentru că imediat după aceea doctorul Comșa se luă și de el, amenințînd că o să-l dea afară

peste vreo două zile, pe urmă zicîndu-i că nu-l mai lasă să plece deloc.

— Adică ar trebui să plătesc mai mult ca să rămîn aici ? făcu Lazăr.

— Exact.

— Și dacă aș vrea să plec... ?

— Cererea e mare acum. Ca la prăvălie, domnule Lazăr, trebuie să mă înțelegi. Acum sîntem foarte ocupați. Ca să poți pleca va trebui să-ți completez niște forme.

— Și va trebui să plătesc și pentru asta ?

— Nu va trebui. Numai să riscați să nu mai apucați momentul cînd să vă vină rîndul să...

— Adică, după părerea dumneavoastră, va trebui să plătesc ca să mă mai țineți și va trebui să plătesc și pentru ca să mă dați afară ?

— Exact.

— Păi, că nu-i exact. Oricum o luați, în cazul acesta eu vă păcălesc. Pentru că n-am să vă mai plătesc nimic. Și dacă mă dați afară, înseamnă că mi-am scos banii pentru că am reușit să plec pe gratis, cu toate că sînteți atît de ocupați, iar dacă nu mă dați afară înseamnă că rămîn aici tot pe gratis, fiindcă...

— Nu vă pripiti, domnule Lazăr. Știți foarte bine că în vremuri atît de grele nimic nu este pe gratis ! Nu vă pripiti ! Avem atît de puțină mîncare și atît de puține lemne, încît ca să rămîneți, zău că va trebui să plătiți...

— Eu, în schimb, am multe lemne. Am un depozit plin. Am putea să ne înțelegem...

— Să vedem, să vedem... Dar pînă atunci...

— Pînă atunci se vor scumpi și lemnele...

— Poate... Să vedem...

După ce ieși Comșa, Luca îi explică lui Lazăr :

— Nu pot să fie toți medicii ca ăsta.

— Nu.

— Eu cunosc cel puțin trei care... Păi, ăștia n-ar lua un ban de la cineva, nici să-i pică eu... Numai că doi sînt în uniformă acum.

— Și cum ai să faci, domnule Luca, să-l găsești în Babilonia asta pe singurul om cinstit pe care-l cunoști ?

— Nu-i chiar singurul. Și, pe urmă, lucrurile nu pot să fie chiar atât de grave! Nu trebuie să disperați, domnule Lazăr!

— Deocamdată te văd pe dumneata mai disperat.

— Normal! Eu vin de la alte condiții... Și sînt și foarte nou aici. Dar m-am descurcat și altădată.

Lazăr nu-i răspunse. Se întoarse cu fața la perete și se înfășură mai bine în toate halatele sale. Geamul era închis, dar parcă se făcuse frig.

8

— Ideea dumneavoastră cu lemnele ar fi binevenită, îi spuse Luca peste vreo oră. Se pare că ăștia nu mai au de gînd să ne dea căldură.

— Ciudat! Pînă astăzi am stat mereu cu geamul deschis.

— Ar trebui să le spunem.

— Încearcă dumneata!

Luca ieși și reveni peste vreo jumătate de oră.

— Cred că am s-o șterg de aici.

— Nu au vrut să primească ideea cu lemnele?

— Nu-i interesează că înghețăm aici de frig.

— Vor bani! De parcă bani sau marfă n-ar fi totuna.

— Că nici nu e totuna. Lor le e indiferent dacă ne dau sau nu căldură. Iar banii... Dacă le-ați da lemne în loc de bani, ei ar simți că pun banii pe foc. Pentru noi!

De data asta se sculă și Lazăr în capul oaselor și păru pentru prima oară interesat cu adevărat de o discuție cu Luca.

— Și eu vreau s-o șterg de aici!

— A fost o tîmpenie că am venit!

— Ei, nici așa. Pentru mine a fost bine. Pînă săptămîna trecută. Altfel ar fi fost neplăcut... sau și mai neplăcut pentru mine dacă ne-am fi... În fine! Aici sîntem

ca la închisoare și trebuie să uităm că nu ne-am înțeles afară. Aici trebuie să ne ajutăm.

— Normal. N-am dreptate?

— Dumneata? Mă rog.

— Țsta, Comșa, e un ticălos. Nici n-a vrut să mă asculte. Cosma e prea leneș. Iar tîmpiții ăia doi... Karci a plecat acasă. Sînt curios ce-mi va aduce de mîncare pentru banii pe care i i-am dat.

— Acum ar trebui să ne gîndim cum s-o ștergem de aici.

— Dar mie mi-e foame.

Pe urmă, după ce abia s-au întins pentru cîteva clipe pe paturile lor și le era tot mai frig, iar Luca încerca să se acopere în așa fel cu pătura sa ruptă, încît să ascundă pe cît posibil gaura aceea pentru a nu se simți și mai umilit atunci cînd se uita Lazăr la el, cînd abia reușiseră să se mai obișnuiască încetul cu încetul cu căldura propriului trup, auziră brusc strigăte dintr-o cameră vecină. Luca sări în picioare și ieși să vadă ce s-a întîmplat. Lazăr se mulțumi să facă doar cîteva pași prin încăperea devenită mai strîmtă prin aducerea patului lui Luca și a păturii sale cu gaură la mijloc.

— Țștia au înnebunit de tot, spuse Luca întorcîndu-se. I-au pus cuiva cămașă de forță.

— De ce?

— Nu știu. Cică s-a luat la hartă cu Pandele. Iar deșteptul de infirmier stă acum și rîde.

— Asta-i numai și numai de aceea pentru că unii nu știu să lupte și nu-și dau seama de asta la timp. Pe urmă vor ca toată lumea să-i compăttimească.

— Da, dar nici așa nu merge. Karci a „uitat“ cică să-mi aducă de mîncare.

— Da? nu-și aminti o clipă Lazăr de convenția pe care au făcut-o să nu se mai bucure unul de necazurile celuilalt.

— Poți să te aștepti și dumneata ca de mîine să nu-ți mai aducă de mîncare.

— Și pe ăla de ce l-au legat?

— Nu știu.

Luca scoase de undeva niște reviste și începu să citească. Îi aruncă și lui Lazăr cîteva.

— Dă-le dracului de minciuni! spuse acesta. Nu știi cine... cine a pățit-o?

— Nu.

— Atunci de ce te-ai mai dus să vezi ce s-a întâmplat?

— Pentru că trebuia să știu.

— Păi, văd că nu știi nimic.

— Știu că eu la noapte o șterg de aici.

Lazăr luă și el câteva reviste, le răsfoi, văzu mai mulți ofițeri cu medalii strălucitoare, femei elegante sau pe jumătate goale, domni cu paltoane cu gulere de blană. O lume în care nu reușise să intre niciodată și pe care de aceea o ura din tot sufletul său atît de ambițios. Și doar de ura aceea nu avea nevoie în plus în clipele acelea.

— Eu cred că o să le închidă dugheana, spuse Lazăr. Sau că-i trimite și pe ăștia pe front sau că le rechiziționează spitalul. În condiții normale oamenii nu înnebunesc ca ei.

— Eu nu mai aștept să mă dumiresc. O zi îmi ajunge aici.

— De câteva zile nu-i logic nimic din ceea ce fac. Numai cineva în prag de faliment își dă drumul în felul acesta.

Luca nu-i mai răspunse. Hotărîrea sa era luată și declarată. Nu mai avea ce să adauge, mai ales că lui îi plăceau imaginile din reviste, el trecuse și prin lumea aceea, fusese cel puțin prin antecamerele ei și putuse trage cu ochiul printr-o ușă întredeschisă. Iar pentru el se găsiseră întotdeauna uși întredeschise.

9

Doar că puțin mai tîrziu, Karci le-a adus în încăpere un hîrdău și i-a anunțat că are ordin să-i încuie de acum în încăperi.

Luca nu protestă dar cînd rămaseră singuri îi povesti lui Lazăr că lucrurile începeau să fie mult mai rele ca la închisoare.

— De unde știi ?

— Am văzut.

— Ai fost închis ?

— Am fost acolo și așa... și așa.

— Ba eu la închisoare n-am fost deloc. În schimb am făcut armata. Mi-a spus cineva că nu e mare deosebire.

— E altfel. Dar aici e cel mai tîmpit.

„Păi, sigur, își spunea Lazăr, nici nu se putea altfel. Asta, dacă l-ai crede, le-a văzut pe toate. Și nu așa, oricum ! Le-a văzut și așa și așa ! Dar că l-au închis nu cred. În primul rînd pentru că dacă a ajuns odată acolo, atunci, în mod normal, unu' ca el ar fi trebuit să stea acolo multă vreme.“

— Îmi închipui că ai fost închis din greșeală, mai făcu Lazăr și nu puteai să-ți dai seama dacă e ironic sau nu.

— Nu, dom'le ! N-am fost închis din greșeală. Dar nici n-am stat mult acolo.

Pe urmă, cît nu mai vorbiră, Lazăr se gîndi doar la peripețiile șmecherului cu care a ajuns să-și împartă camera. Luca îl trezi din visare :

— Dom'le, eu am venit aici să mănînc și să nu fac nimic. Acum, de cînd au închis ticăloșii ăștia ușa, nu mai vreau decît să ies dracului de aici !

— ăștia au înnebunit de cîteva zile. Dar au s-o încurce absolut sigur. O s-o încurce și o să plecăm și noi de aici.

— Nu. Eu vreau să plec astăzi.

— Dar abia ai venit...

— Eu nu-s omul care să stea închis într-o încăpere.

— Păi ziceai că ai fost și la închisoare.

— Și ce ? Ai văzut prea multe filme, domnule Lazăr ! Nu-ți închipui că m-au băgat în închisoarea lui Tuth-enkh-Amon !

Lazăr nu știa cine a fost ăsta, dar nici nu întrebă. Se sculă, se propti de ușă și lovi cu picioarele în ea. Nu se întîmplă nimic. Reveni în pat.

— Vezi? Asta-i.

— Domnule, zise Luca, să le luăm pe rînd. Cit ai plătit dumneata pentru cvartirul ăsta?

— Ce te privește?

— Uite ce e : atunci cînd am fost închis am dat și de un criminal. Unu' din ăia adevărați, nu ca cei din filme... Am fost numai cîteva ore împreună, întîmplător. Eu n-am prea văzut alții de drept comun. Dar ăsta mi-a spus că acolo sîntem frați. Numai după ce vom ieși n-o să mă mai cunoască și o să-mi fure poate și scaunul de sub mine. Așa că fii bun și nu mai fă pe nebunu'!

— De ce?

— Faci pe nebunu' de cînd am venit aici! Crezi că eu nu mai pot de fericire că am ajuns să stau într-o cameră cu dumneata? Nu m-am ocupat la timp de dumneata, dar dacă vom ieși de aici îți promit să te fac praf. Însă pînă atunci trebuie să ne ajutăm pentru că vrem amîndoi să ieșim de aici. E clar?

„Ține discursuri“ gîndi Lazăr.

— Eu am să ies de aici!

— Și eu. Dar singuri n-o să putem ieși nici unul.

— Ți-am spus că...

— Că o să dea ăia de dracu'. Mersi! Nu aștept pînă atunci.

— Asta-i altceva. Lazăr se mai sculă o dată de pe pat și lovi cu piciorul în ușă. De data asta se auziră pași pe coridor. Așteptară cîteva clipe lungi, pe urmă se făcu din nou liniște. Lazăr reveni la patul său.

— Ziceam deci, reluă Luca, ziceam că fiecare dintre noi a plătit gras ca să intre aici. Și sînt informat că nu sîntem numai dumneata și cu mine în situația asta. („Informat mai ești“ gîndi Lazăr, dar tăcu.) Așa că dacă domnii ăștia nu-s dispuși să-și respecte contractul, trebuie să-l reziliem. Ești om de afaceri, domnule Lazăr, ce naiba! Lazăr tăcea în continuare cu încăpăținare. Ei, ce zici?

— Ce-ai vrea să zic?

— Ai de gînd să aștepti pînă o să-i ia pe ăștia dracu'?

— Da. Dumneata știi și altceva?

— Mie dacă nu-mi convine ceva, ei, atunci... atunci știu eu ce să fac!

— Foarte bine! Luca scoase de undeva o trusă de manichiură și începu să-și taie unghiile. Văd că nici dumneata nu te grăbești prea tare dacă ai timp de... de așa ceva.

— Dacă-ți tai unghiile, îți crește circulația sîngelui, îl învătă Luca.

Pe urmă iar n-au mai vorbit o vreme nimic, dar desigur știau amîndoi că discuția nu s-a terminat. Cînd Luca începu să spună din nou cam aceleași lucruri ca mai înainte, semn că nici nu știa altceva, Lazăr îl opri:

— E clar! Nu te mai obosi, domnule Luca, e clar: dumneata ai nevoie de un aliat, ca întotdeauna. Adică ai nevoie de un om care să te scoată din încurcătură. Numai să știi că și eu sînt obișnuit de o viață să n-am răbdare și am și învățat de la indivizi de teapa dumatăle că am greșit și că cel mai bine e să nu te agiți. Pe urmă nu faci decît să te complici și în cel mai bun caz ajungi cu un sfert de oră mai repede ca ceilalți acolo unde ai vrut să ajungi și unde ajungeai oricum. Numai că, pe lângă altele, mai ești și atît de istovit că nu mai poți face față îmbulzelii care se creează atunci cînd apar și ceilalți.

— Cine? nu înțelegea Luca.

— Ceilalți! Și te mai și alegi cu un renume timpit.

— Domnule, habar n-am ce vorbești! Dumneata trebuie să știi că eu n-am timp și că... dacă ești așa cum te-am cunoscut, atunci nici dumneata n-ar trebui să ai timp.

— De ce? Eu am timp.

Luca greșea. El era în clipa aceea dușmanul numărul unu al lui Lazăr. Apoi, dacă i-ar băga și pe alții în rezervă, aceștia ar deveni inamicii lui Lazăr și ai lui Luca — brusc doi aliați. Pe urmă, cînd se vor îmbulzi cu toții claie peste grămadă în spital și-l vor vedea pe Comșa, acesta va fi dușmanul, ei ceilalți fiind cu toții părtași de suferință... Și pînă la urmă și Comșa va deveni fratele lor, atunci cînd vor sosi autoritățile de afară să facă ordine în mica lor înțelegere. Luca greșea pentru că voia să preîntîmpine lucruri ce nu puteau fi preîntîmpinate, legîndu-te de un prieten care-ți era încă dușman.

— Uite, îi veni o idee lui Luca, eu am văzut situații cînd și alții au așteptat ca dumneata să-i ia dracu' pe...

N-ai zis dumneata că o să ne ia și pe noi dracu' ? Dar au fost destui care n-au mai apucat să vadă ziua aceea.

Lazăr nu mai întrebă despre care „noi“ era vorba. Era clar că Luca s-a referit la legionari, așa era și n-avea ce-i răspunde. Tăcu.

Peste „vreo oră“ îl întrebă ce propune.

— Uite ce e : noi doi, singuri, n-o să putem ieși de aici. Va trebui să organizăm un fel de răscoală.

— O răscoală ?! Ideea i se păru lui Lazăr atît de aiurită încît zîmbi, crezînd că celălalt glumește.

— Sînt convins că acum nimeni nu mai vrea să stea aici. Toți am plătit parale bune ca să intrăm, dar nimeni nu e dispus să mai rămînă. Și știi de ce ? Pentru că proștii ăștia puteau să cîștige bani grei dacă ne-ar fi asigurat ascunzători, numai că ei ne-au vîrit într-un fel de capeane. Cine să se mai simtă aici în siguranță ?

— Nu știu. Pînă acum cîteva zile nu era așa.

— Ei, vezi ?

— A trebuit să fac eu pe nebunul pentru a-i speria și a încerca să-i scot de aici, atît de bine se simțeau. Mi s-a părut periculos că sîntem prea mulți aici.

— Și ai reușit ?

— Nu știu.

— Domnule Lazăr, de ce ești dumneata aici ?

— Ce te privește ?

— Așa. Mi se pare necinstit să știi dumneata de ce am venit eu, iar eu să nu știu de ce ai venit dumneata. Nu-i chit. N-am dreptate, domnule ?

— Eu nu știu de ce ești dumneata aici.

— Știi foarte bine. Îmi cunoști trecutul.

— Nu mă interesează.

— Dar îl cunoști. În fine, în fond, chiar eu am spus că acum nu contează decît să ieșim. Pe urmă om mai vede.

— Mie nu mi-e chiar atît de urgent să scap de aici, făcu Lazăr, care nu găsea înțelept să-i vadă celălalt limitele. Dar nici stratagama asta nu-i mai reușea : vagabondul ăsta de Luca avea și aici mai mult tact decît el — se făcea că nu aude cînd începea Lazăr să bată cîmpii și atunci acesta tăcea.

— Uite ce propun eu : într-o casă mare ca asta există niște reguli atât de stricte și atât de vechi încît nu cred să fie cineva de afară care să se mai îndoiască de ele. Ajunge să ne apucăm noi să le luăm locul ticăloșilor ăstora cu halate albe și toată lumea de afară ne va crede că de fapt noi sîntem cei care am fost medicii și infirmierii pînă astăzi. Îl ții minte pe doctorul Jager ? Bătrîn și ticălos neamțul, dar prost nu poți să spui că e ! El m-a învățat că dacă te duci la autorități, se întîmplă să nici nu vezi mutrele funcționarilor : te interesează doar mîna, pentru că mîna este cea care pune ștampila.

— Nu înțeleg.

— Ce nu înțelegi ? De cîte ori vine cineva aici să întrebbe care e medicul și care e bolnavul ? Și chiar dacă ar veni cineva, ne-ar vedea în halate și asta ar fi destul și n-ar mai zice nimeni nimic.

— Se vor scandaliza familiile medicilor și ale infirmierilor.

— Nu se vor scandaliza. Vom găsi o soluție și în privința asta. Mai întîi să punem mîna pe putere.

— Domnule Luca, parcă ne-am juca de-a hoții și var-diștii... Cine a mai auzit de una ca asta ?

— M-am tot gîndit : altă soluție nu există. Mai ales că am plătit și n-am de gînd s-o șterg cu coada între picioare. Mi-a fost destul cînd, imediat după rebeliune, unii a trebuit să fugim, iar alții au început să se ascundă. Mi-au ajuns zilele alea.

— Adică...

— Adică vreau să spun că acum am găsit o soluție și, deși de fugit așa, pur și simplu, n-ar fi cine știe ce problemă, nu asta vreau.

— De aia m-am pomenit eu aici cu toate pramatiile de care speram să scap ?

Lazăr se culcă întors cu fața spre perete. Și ăsta e un idiot atât de mare încît nu gîndește mai mult ca un copil de treisprezece ani ! De aia-i reușesc toate : pentru că nu gîndește. Cine să ia în serios un asemenea om ? Și pe urmă-i prea tîrziu.

— Să-mi spui, domnule Lazăr, ce-ai hotărît : vrei să rămîi aici în calitate de nebun sau să faci parte din administrația nouă a spitalului ?

- Administrația nouă?! Așa o s-o numești?
- Doamne ferește! Dacă am numi-o așa, ar afla prea mulți de afară că aici s-a întâmplat ceva.
- Aha! Și așa n-o să afle...
- Nu se știe. Dar chiar și așa ne va fi mai ușor s-o ștergem atunci.
- Ziceai că nu e o problemă...
- Din punct de vedere moral, dacă mă poți înțelege. Atunci vom ști că ne-am bătut și noi nițel joc de ei și nu numai ei de noi! N-am dreptate?
- Să te văd cum faci!
- Nu, nu așa, domnule Lazăr! Fiecare va avea funcții în administrația noastră în raport cu meritele pe care le va dovedi în îndeplinirea ei.
- Și, adică, ce vrei să faci? Să-l omor pe Comșa? Sau pe Karci?
- Numai dacă va fi nevoie. E preferabil ca ei să devină „bolnavii”: un spital fără bolnavi nu există. N-am dreptate?
- Și cum o să faci? Cum o să facem...?
- În primul rând că va trebui să aflăm cu exactitate câte paturi are spitalul, câte sînt la ora asta ocupate...
- Toate plus încă o dată pe atîtea!
- Cîte? Vezi? Asta e. Pe urmă va trebui să aflăm cine mai de doamne ajută se mai află aici. După aia cîte cadre sînt, cîtă armată... Armata n-are de ce se amesteca, nu avem nimic cu ei.
- Și după ce o să ai... după ce o să avem toată contabilitatea asta...?
- Și încă multe altele: pe cine ne putem baza, cine este sortit să facă parte dintre conducători și cine dintre conduși, cine dintre lei și cine dintre animalele de rînd — asta este un drept primar... Pe urmă: cîtă hrană și cîte medicamente sînt în spital, de unde se procură zilnic alimentele și cu ce bani... Apropo, dacă se găsesc bani lichizi la administrație... Sînt probleme. Cred că dumneata ai putea să preiei postul de director administrativ.
- Adică, dacă e ceva, să intru eu la pușcărie că am jefuit fondurile spitalului?
- Dacă e să ne temem de răspundere, atunci să nici nu ne băgăm.

— Așa am să fac.

— Cum vrei, dar nu a fost cinstit din partea dumitale să mă tragi de limbă. Și, pe urmă, ce speri? Dumneata ți-ai făcut socoteala că eu-s un timpit și că o să mai adun trei timpiti ca mine, că o să facem vîlvă prin spital, o să ne umflăm în pene și o să ne jucăm de-a „băieții mari“, dar că pînă la urmă vor veni niște oameni cu capul pe umeri și o să ne arunce cît colo, punîndu-ne să plătim însutit toate belelele, iar dumneata ai să profiți de situație și ai s-o ștergi triumfal. Așa te-ai gîndit?

„Ești deștept! gîndi Lazăr, dar nu răspunse. Ce rost avea să-i dea copilului ăsta teribil și această satisfacție?“

— Sau poate că vrei fapte mai concrete, continuă Luca. Vrei poate să aștepți să vezi cum vor ieși lucrurile și să te aliezi cu învingătorii. Numai că nu uita: învingătorii sînt supraoamenii dintre muritori și trebuie să faci parte dintre ei pentru ca să... mereu dintre ei... pentru ca să defilezi întotdeauna cu cei mai tari.

— Lasă-mă, domnule, în pace! Credeam că-ți dai seama că nu-s aici pentru că aș fi înnebunit cu adevărat.

— Nu-s sigur.

— Mai du-te naibii!

— Nu, domnule, adevărul e că ți-e frică! Ți-e frică să nu iasă lucrurile prost și să te mute de la spital la pîrnaie!

— Eu n-am mai fost la închisoare. Dacă dumitale-ți place...

— Nu-mi place și nici n-am să mai ajung pe acolo. Dar justiția asta a lor e una și ceea ce cred eu e alta. Asta nu știi să faci și dumneata, domnule Lazăr: să desparți justiția lor imputită de justiția dumitale. Prima te aduce să nu mai poți gîndi. Ți-o face zob pe-a dumitale!

— Ce tot vorbești? Cine face zob pe cine?

— Justiția lor face zob justiția dumitale! N-am dreptate?

— Domnule, mare filosof ai mai devenit! N-aș fi crezut...

Luca se sculă și începu să lovească ușor în ușă. Peste cîteva clipe apăru Pandelescu.

„Al dracului ! Eu am bătut cu picioarele în uşă de mai simt şi acum lemnul pe bombeuri şi ticălosul ăsta abia s-a deranjat şi uite că a şi apărut sluga !“

— Uite ce-i, îi spuse Luca lui Pandele, am nişte bani cu care n-am ce face. M-am gândit să-ţi dau în fiecare zi câte o hîrtie din astea. Poate dumneata ştii ce să faci cu ea. Pandele nu se mişcă din loc. Rînjetul îi dispăru. Aştepta. Vă întrebaţi ce vă cer în schimb ? Nimic. Infirmerul mai aşteaptă o vreme, apoi înşfăcă hîrtia şi ieşi. Lazăr ascultă, dar nu mai auzi cheia învîrtindu-se în uşă.

Luca se sculă, deschise uşa, scoase cheia şi lucră cîteva minute la ea : apoi o încercă în broască — nu mai funcţiona. Mulţumit, o puse la loc în partea de afară a uşii şi se culcă înapoi.

— Dacă te interesează, domnule Lazăr, ăsta e primul pas !

Dar domnul Lazăr îşi spărgea capul să afle de ce îi merg individului ăsta toate atît de uşor. De ce fără nici un efort au trebuit să se întîmple toate așa cum a vrut el ? Cine dracu' în afara lui ar fi putut obține un succes atît de facil şi atît de imprevizibil pentru oricine ? Dar atît de firesc pentru Luca.

10

Pe urmă i s-a întîmplat lui Lazăr ceva de-a dreptul incredibil, dar nu mai puțin enervant : adormise. De mai multe zile nu reuşise să doarmă deloc, lincezitul acesta într-o singură încăpere şi lenevitul în pat furîndu-i somnul. În ziua aceea adormise. Se trezi şi sări în picioare. Luca nu mai era în odaie. O fi fugit acasă ? Încercă uşa : era descuiată, iar cheia cea stricată era la locul ei în broască. Atunci se cătără pe pat şi privi în curte : vîntul îndoia ramurile copacilor, făcînd şi destul zgomot. În rest nici un om. Se hotărî să stea şi să aştepte pînă ce va vedea primul om : dacă va fi femeie, va lua o

decizie, dacă va fi bărbat, va lăsa lucrurile să-și urmeze nestingherite cursul. Trecură câteva minute. (Și dacă va veni o femeie și un bărbat, stînd de vorbă sau ținîndu-se de braț?) Nu veni nimeni. Spitalul părea mort. Coborî din punctul său de observație. Se uită la ceas: trebuia să vină prînzul. Trebuia să vină prînzul. Nu se auzea nimic; trebuia să vină prînzul. Cum? Nici de mîncare nu ne mai dau?

Atunci mai privi o dată pe geam, reveni la ușă și ieși pe coridor. Umbla ca un hoț căruia îi era frică să nu fie prins de stăpînul casei în care a năvălit pentru ca să fure sau pentru ca...

Mai dați-o încolo de treabă! Încercă să fie stăpîn pe el, să pășească la fel ca întotdeauna, în fond a plătit destul pentru a avea dreptul ăsta... și dreptul ăsta, la fel cum a plătit destul pentru toate drepturile posibile și imposibile pe care i le-ar fi putut oferi această instituție. Călca apăsă și începu să se înfurie. Pe urmă se opri și ascultă. Nu se auzea nici un sunet. De parcă ar fi murit cu toții... De parcă... Încercă o ușă. Era încuiată, dar cheia la îndemîină în ușă. A doua ușă la fel. Se întoarse și căută ușa îndărătul căreia trebuia să vegeteze la ora aceea imbecilul de cumnatu-său, ajuns la balamuc numai pentru că a venit și el. Ușa respectivă era încuiată, dar cheia nu se afla în broască. Bătu, dar nu primi nici un răspuns. O vreme auzi parcă un hîrșîit, apoi nimic.

— Idiotule! strigă Lazăr. Ești la fel de idiot ca toți ceilalți. Deși, asta e o laudă pentru tine.

Nici un răspuns. Lazăr mai lovi de câteva ori în ușă — mai mult pentru a-și face curaj —, apoi porni mai departe. La intrarea în pavilion trebui să se oprească. Aici ușa era zăvorîită și n-avea cum să iasă. Reveni pe coridor și descuie prima ușă în care găsi cheia în broască. În încăpere nu era nimeni. Cele patru (PATRU!!) paturi erau goale. Încăperea următoare era de asemenea goală. La etajul doi găsi încuiată și ușa coridorului, dar cheia se afla la îndemîină. Descuie și acolo. Își aminti ceva și fugi înapoi la etajul unu, apoi își lipi urechea de ușa cabinetului medicului de gardă. Nu auzi nimic. Se gîndi dacă să încerce sau nu clanța. Renunță și reveni la etajul doi. Ușa de la coridor era din nou încuiată. După ce

o descuie se pomeni față în față cu Pandele. Vru să treacă pe lângă el, dar vlăjganul i se puse de-a curmezișul. Atunci ieși în casa scărilor. Nu vorbiră nici unul dintre ei nici un cuvânt. Doar că Pandele rânji la fel de timp și de obraznic ca de obicei. (Dacă nu l-ai cunoaște, ai putea crede că ai în față un tip foarte ironic...) Lazăr își aminti ceva și reveni de pe scări : încuie pe dinafară ușa coridorului de la etajul doi. Îl văzu prin sticla ușii pe Pandele, dar acesta nu interveni în nici un fel. Asta și toate celelalte, faptul că în spatele nici unei uși nu găsi pe nimeni, depășea puterea de înțelegere a lui Lazăr. Reveni în rezerva sa. Pe pat îl aștepta mîncarea.

11

Nu putu să mănînce. Era obișnuit să lupte, să acționeze și să se înfrunte cu dușmani. Aici nu mai era nimeni. Cum de a putut să adoarmă într-un moment ca asta ? Și cum au putut să dispară cu toții așa ? S-o fi schimbat ceva cu războiul ? Dar și atunci lucrurile se petrec întotdeauna în inerție și abia apoi se întîmplă ca cineva să ia o hotărîre sau să vină de undeva o hotărîre sau...

Mîncă în silă cîteva linguri din mîncarea cenușie, dar nu mai proastă ca de obicei. Nu mai proastă și nu mai bună. Și... și de ce... Asta-i, domnule ! De ce l-a așteptat numai pe el mîncarea pe pat și nu și pe Luca ? Termină farfuria pînă la fund, mîncă și pîinea toată, apoi se sculă și reveni la camera de gardă. Își lipi urechea de ușa, apoi apăsă clanța fără să mai bată. Era încuiat.

Atunci se apucă să deschidă ușile de la toate saloanele pe lângă care trecu. Primele erau goale, apoi nu putu să deschidă o altă ușa, lovi cu picioarele, dar nu reuși nici așa. În schimb auzi înăuntru mișcări. Strigă, dar nu primi nici un răspuns. În sfîrșit, descuind următorul salon, dădu de Stein. Acesta stătea întins pe pat și dirdîia.

— Ce se întîmplă ? îl întrebă Lazăr.

— Mi-e foarte rău, dîrdii celălalt. Am tot sunat, dar n-a venit nimeni.

— N-ați auzit zgomote, voci, vreau să spun.

— Mi-e rău, repetă Stein. Am fost pînă azi la doctorul Sch., el ne vizitează încă de pe cînd eram eu copil, dar astăzi, în timp ce bătrînul nu se afla în spital, m-au transferat aici. Am tot sunat, dar n-a venit nimeni. Dacă sînteti atît de bun...

— Nici eu nu găsesc pe nimeni, spuse Lazăr ieșind. Nici eu nu găsesc pe nimeni, de parcă i-a luat pe toți dracu'! Apoi o porni în fugă spre etajul doi, acolo unde îl văzuse cu puțin timp în urmă pe Pandele. Ușa de la coridor era încuiată, dar prin geam se putea observa cheia care era introdusă în broască pe dinăuntru. Lazăr biții puțin de clanță, apoi își scoase papucul și lovi cu el sticla, spărgînd-o. Ascultă, dar nu auzi nimic. Băgă mîna prin gaură și descuie, după care vîrî cheia în buzunarul halatului. (A unuia, pentru că purta în continuare mai multe halate unul peste celălalt.) Era incredintat că aici tot va întîlni pe cineva pentru că ușa a fost încuiată pe dinăuntru, dar această certitudine nu-l bucura peste măsură. Știa că deocamdată încă nu se putea pune cu o namilă ca Pandele sau Karci. Chiar și doctorul Comșa era cît un munte. Și pe deasupra mai era și mitocan.

O luă mai încet, mai cu grijă. Ascultă atent în spatele primei uși. Era oficiul, dar înăuntru nu era nimeni. Lazăr intră, trase ușa după el și se uită pe geam. De aici putea vedea o altă parte a curții spitalului. Aleile erau pustii. Apoi văzu doi bolnavi în pijamale fugind în frig și dispărînd după o clădire. După aceea din nou nimic. Mai tîrziu tot nimic.

Ieși pe coridor. Doi bolnavi apărură de după colț și se grăbiră spre ieșire. Lazăr îi mai văzuse prin pavilion, dar nu-l cunoștea.

Cei doi nu se opriră în dreptul lui și nici el nu se pricepu să-i facă să spună ceva. Atunci o luă spre saloanele bolnavilor grav. O ușă grea îi despărțea pe aceștia de restul pavilionului. În fața ei se mai afla o cameră de consultații. Asta era birlogul lui Pandele. La început infirmierul îl invitase să vină ori de cîte ori vrea să bea

o cafea. (Un surogat, bineînțeles.) Dar Lazăr nu era unul care să se dea în vînt după așa ceva. Alții mergeau și primeau o ceașcă din acest surogat cōtra unui preț fix. La nevoie aici se putea bea și alcool, dar asta numai la orele în care nu se aflau medici în spital.

Lazăr ascultă la ușă, și de data asta auzi voci. Își lipi urechea de gaura cheii, după ce încercase zadarnic să privească pe acolo înăuntru. Recunoscuse glasul lui Luca, ciocăni și intră.

— A ! Deci totuși, domnule Lazăr... Nici nu mă îndoiam !

Luca ședea la masă și se servea cu țuică. Alături, încă doi bărbați, unul pe pat și altul în picioare, țineau cîte un păhărel în mîină. Luca și cel care ședea pe pat purtau peste pijamale halate albe. Cel de-al treilea avea un halat gros albastru direct peste izmene. Lazăr rămase în ușă. Se străduia din răputeri să-și „înghețe“ fața, pentru a nu se vedea pe ea începutul de uimire pe care-l exteriorizase pomenindu-se cu acest tablou în față.

— Nu mai avem pahare mici, dar poate că un pahar cu apă o să vă facă bine.

Numai că în paharul de apă Luca turnă țuică pînă sus.

— Eu nu obișnuiesc să beau.

— Bine faceți, domnule Lazăr, în momente din astea e bine să mai fie cineva treaz. Și cum Lazăr tăcea în continuare, Luca îi explică. Uitați ce este : vă propun încă o dată postul de director administrativ al acestei instituții. Noul director executiv sînt eu. Am fost numit acum cîteva minute.

— De cine ?

— De noul consiliu de administrație.

— Nici n-am știut că acest spital are și un consiliu de administrație.

— Nu ? Acum are. Dar aveți dreptate, în condițiile în care trăim acum, cred că ar fi mai nimerit să mă intitutez COMANDANT al acestui spital. Nu-i așa, domnilor ?

— Unde-s medicii ?

— Stau și se gîndesc.

— Și infirmierii ?

— Și ei. Dar cei doi infirmieri din pavilionul acesta au posibilități mai mici de decizie. N-am dreptate, domnilor ?

— Și în cazul acesta, dacă vreau pot să plec acum acasă ?

— Nu, asta nu puteți să faceți, domnule Lazăr.

— De ce ?

— Pentru că noi am făcut aici un fel de răscoală... de revoluție... Și ca în orice situație ca asta, cine nu e cu noi e împotriva noastră. Deci dumneavoastră aveți de ales între postul de contabil șef și...

— Și ?

— Deocamdată trebuie să-i ținem izolați pe toți cei care nu sînt de partea noastră.

Lazăr se așează și el pe pat.

— Domnule Luca, explicați-mi și mie ce se petrece !

— Eu nu vă pot explica prea multe pentru că am o groază de treburi în noua mea calitate. O să vă explice unul dintre cei doi adjutanți ai mei.

Luca își bău paharul pînă la fund și ieși împreună cu celălalt individ cu halat alb. Cel rămas în încăpere începu să vorbească hîrîit, dar, spre surprinderea lui Lazăr, cu multă logică.

— Domnule Lazăr, noi toți am plătit bani buni ca să ajungem pentru un timp aici. Fiecare a avut motivele lui. Acum, cînd contractul pe care l-am făcut cu anumiți medici a fost călcat de ei, ar fi fost o prostie să ne luptăm să plecăm, așa, pur și simplu, pierzînd bani și aflîndu-ne în situația în care am fost înainte de a ajunge aici. Așa că, pînă se amortizează banii vom rămîne aici, dar în calitate de conducători.

— Bine, și ce faceți cu medicii ? Cu adevăratele autorități ?

— Acum noi sîntem adevăratele autorități. Eu am un frate care poate să ne dea un înscris legal cum că noi sîntem adevăratele autorități.

— Unde lucrează acest frate ?

— Sus.

— Unde sus ?

- N-are importanță.
 - Și cînd primiți acest înscris ?
 - În cîteva zile. Poate mai repede.
 - Bun. Să zicem că-i așa.
 - E așa.
 - Dumneavoastră o spuneți.
 - Domnule Lazăr, nimeni nu vă obligă să treceți de partea noastră, dar dacă nu vreți...
 - E o afacere și eu înaintea oricărei afaceri vreau să aflu dacă merită sau nu.
 - Aveți dreptate.
 - Deci să zicem că-i veți da acestei afaceri o față cît de cît legală. Măcar pentru cîteva zile. Dar ce veți face cu medicii ?
 - Unii vor să lucreze pentru noi.
 - Care ?
 - Domnul Luca face acum lista. Pentru ei nu se va schimba nimic.
 - În afară de faptul că, bănuiesc, vor fi izolați aici.
 - Da, dar numai pentru o vreme.
 - Și familiile lor ce vor spune ?
 - Vor fi înștiințate că din ordinul noului comandant al spitalului, instituția va rămîne pentru o perioadă determinată în alarmă. Pentru o soție de medic ăsta nu este un lucru atît de neobișnuit.
 - Și cei care vor refuza să lucreze pentru dumneavoastră ?
 - Înseamnă că nu se pot adapta, că-s deci bolnavi.
 - Da, dar în spital există și bolnavi adevărați. Cu ăștia ce veți face ?
 - Toți bolnavii vor fi îngrijiți ca înainte.
- Lazăr sorbi din paharul cu țuică. Apoi tăcu mai multă vreme. Celălalt îl privi un timp în liniște, apoi îl întrebă :
- Ei, cum ați hotărît ?
 - Unde ați spus că sînt medicii acum ?
 - Stau și gîndesc. I-am închis într-o rezervă.
 - Aș putea fi lăsat și eu să gîndesc cîteva minute ?
 - Poftiți !
- Lazăr mai sorbi o dată din pahar, dar acesta, după ce au părăsit amîndoi încăperea, părea la fel de plin

ca înainte. În timp ce-l urma pe individul acela în izmene, Lazăr cumpăni dacă n-ar fi mai înțelept să-i dea cu ceva în cap și să fugă. Pînă nu se organizează nebunii ăștia... Dar adevărul era că nu se putea împăca nici el cu gîndul de a pierde niște bani grei și să se zbată pentru a se găsi apoi din nou în situația de dinaintea internării.

— N-aș putea să stau și eu în aceeași celulă cu medicii ?

— Deocamdată să nu numim încăperea aceasta celula, chiar dacă are gratii la geamuri. Nu noi am pus aceste gratii.

— Mă rog, n-aș putea să stau cîteva minute împreună cu medicii ?

— Nu. Cred că nu. Deocamdată rămîneți aici. Dacă doriți ceva sunați. Și dacă v-ați hotărît, la fel. Dar sunați de mai multe ori pentru că pînă ne vom organiza, nu vom putea fi prea prompti.

Rămas singur și auzind cheia răsucindu-se pe afară în broască, lui Lazăr îi veni să strige că s-a hotărît. Încăperea semăna într-adevăr cu o celulă, iar patul era îngrozitor de murdar. Cel care o fi locuit aici... Da, domnule, unde este și ăsta și toți ceilalți pe care nu i-a mai găsit în rezervele și în saloanele lor, atunci cînd a colindat prin tot pavilionul ? Unde au dispărut cu toții după ce numai cu cîteva ore mai înainte, clădirea se dovedise insuficientă pentru numărul mare de internati ?

12

Cît timp poate un om ca Lazăr să stea închis într-o odaie care are cheia introdusă în ușă pe dinafară ? Și mai ales cînd acolo, afară, se hotărăsc atîtea lucruri ? Și mai ales atunci cînd depinde numai de el cît să rămînă în încăperea aceea mizeră și moartă în nemîșcare ?

După o oră nesfârșită Lazăr bate în ușă, sună, bate din nou în ușă. Nici un răspuns și de la geamul zăbrelit prin care poate privi nu zărește decît figura imposibilă de la fereastra pe care o vedea întotdeauna și din rezerva sa, iar în curte nu observă decît o forfotă identică celei din zilele precedente. Ceea ce îl face să creadă că nebunul ăla de Luca a fost pus la punct și se află acuma în cine știe ce cămașă de forță, în timp ce lucrurile și-au urmat cursul. Probabil că medicii sînt încă agitați de cele întîmplate, iar imbecilii de infirmieri profită și își fac de cap. Și s-ar putea foarte bine să se răzbune și pe el atunci cînd o să-l găsească acolo. Așa că lăsă degetul de pe butonul soneriei și revenind la el doar din minut în minut. Și pînă la urmă auzi și cheia învîrtindu-se în ușă.

Individul în izmene, care între timp își făcuse rost de o pereche de pantaloni din olandă albă și de o bluză din același material, arătînd acum aproape ca un medic, îl privește și în spatele lui rînjește Karci.

— Vreau să vorbesc cu Luca.

— Domnul Luca este ocupat acum.

— Domnul Comandant, precizează Karci și rînjește și mai tare.

Este exact ceea ce-i trebuie lui Lazăr pentru a se lămuri.

— Bine. Transmiteți-i că accept funcția.

— Dînsul este noul administrator, îl învață individul pe Karci.

— Mai înainte director administrativ, apoi contabil șef, acum administrator...

— Păi, pe măsură ce amînați, se duc posturile bune...

— Și cine va fi atunci directorul administrativ?

— Nimeni. Eu sînt Guneș, locțiitorul comandantului.

— Mă duc să-mi iau lucrurile.

— Ar trebui să vă îmbrăcați în haine civile și să preluați un birou de la administrație.

— Așa voi face. „Și cînd va fi cazul, o s-o șterg“ gîndi Lazăr.

— Numai că va trebui să mai aștepți o jumătate de oră.

— De ce ?

— Deocamdată e mai bine să nu ieșiți din pavilion

— Ascultă, domnule Guneș, dacă tot o să lucrăm câteva zile împreună, atunci ar trebui să nu vă ascundeți de mine.

— Nu ne ascundem. Astea sînt ordinele.

— Ordinele cui ?

— Ale mele.

Lazăr reveni în rezerva sa. Lucrurile lui Luca mai erau acolo. „N-o fi' avut încă timp să le ia“, gîndi Lazăr. Era bucuros că nebunii ăștia de copii care se joacă de-a hoții și vardiștii au reușit să-i confere din nou libertatea de mișcare prin spital. În fond, el nu semnase nimica și nici nu va semna nimic. Atunci cînd o să-i bage pe ei în cămăși de forță, el nu va avea decît să mai rămînă sau să plece.

Se culcă pe canapea și luă una dintre revistele aduse de Luca. Nu reuși să citească prea mult pentru că fu deranjat de un individ care se prezentă drept Moravetz, contabil în subordinea domnului Lazăr.

— Stai puțin, ești dintre cei vechi sau dintre cei noi ?

— Cum, vă rog ?

— De cînd ești contabil la acest spital ?

— De vreo două ore.

— Aha ! Și pînă acum ?

— Am fost contabil la fabrica textilă.

— Și ce cauți dumneata aici ?

— Am fost internat la etajul I, dar de vreo săptămînă doctorul Comșa m-a tot amenințat că mă dă afară.

— Și ?

— Acum s-a schimbat situația.

Lazăr îl măsură pe contabil cu mai multă atenție. Era un om trecut de prima tinerețe, cu o privire supusă în spatele unor ochelari cu ramă de aur. Și pe degete avea mai multe inele. Și o verighetă.

— Aveți copii, domnule Moravetz ?

— Da. Un băiat și două fete.

— Închideți, vă rog, ușa și luați loc! Și spuneți-mi, acum că sîntem singuri, dumneavoastră de ce ați acceptat să vă jucați de-a hoții și vardiștii?

— Cum, vă rog?

— Hai! N-o să-mi spuneți că puteți accepta măcar o clipă ideea că tîmpiții ăștia au vreo șansă să stăpînească spitalul mai mult de cîteva ore!

— De ce nu?

— Dumneavoastră de ce ați venit aici?

— Am avut niște incurcături. Ca și dumneavoastră, bănuiesc. (Era evident că aceste ultime cuvinte îl costaseră pe contabil o sfortare în plus, dar că nu se putuse abține de la această mică obrăznicie.)

— Am avut aceleași motive?

— Nu, nu cred. Dar țelul a fost același.

— Înțeleg. Ați delapidat?

— Nu. Nu tocmai. De fapt, în cazul meu...

— Lăsați, o să-mi spuneți altădată. Deci dumneavoastră credeți în revolta asta din spital.

— Domnule Lazăr, cine m-a întrebat pe mine vreodata în care guvern cred? Și au fost destule de cînd am învățat să citesc ziarele. Și de aia mi-am îndeplinit întotdeauna slujba cu onestitate.

— Cu ce?

— Cu onestitate. Vreau să spun...

— De aia ați venit aici? Că v-ați îndeplinit slujba cu... În fine...

— Eu am lucrat pentru fabrică și aici voi lucra pentru spital.

— Și vă convine să lucrați pentru spital? Vă convine să se știe că pentru spital puteți lucra și pentru fabrică...

— Ei, deocamdată voi lucra aici... Pe urmă... Și, în afară de asta, dacă luăm în considerare că mi s-a recomandat această funcție chiar de către cei în măsură... în măsură s-o facă aici, să recomande aici în spital...

— Chiar! Cum de v-au găsit?

— Ca și pe dumneavoastră, bănuiesc...

— Eu am locuit cu domnul Luca în aceeași încăpere. Astea sînt lucrurile lui.

— Aha! Păi, dumneavoastră ați avut noroc.

— Și cine a spus că o să lucrăm împreună ?

— Domnul Guneș.

— Și... și v-a spus și ce vom face ?

— Nu. Asta îmi veți spune dumneavoastră. Dealtfel, eu nici nu trebuie să știu prea multe. Numai că am convingerea că veți mai primi și alte ajutoare în afară de mine, pentru că într-un... într-o instituție atât de mare va fi foarte mult de lucru. Și mai ales acum, la început, vom avea nevoie de ajutoare, adică, iertați-mă, dumneavoastră veți avea nevoie de mai multe ajutoare pentru că eu, cu toată onestitatea mea, nu voi putea face față singur.

— Ce vorbești, domnule Moravetz ?

— Dar e evident că la început va trebui să inventariem totul, pentru că aici, sînt convins, s-a furat și va trebui să știm de unde plecăm.

— I-ai spus toate astea și lui Guneș ?

— Dînsul are alte treburi mai importante acum, dar sînt convins că i le-ai spus dumneavoastră toate astea pentru că...

— Ești convins ? Domnule Moravetz, am impresia că dumneata ești un mare șmecher, cu toată onestitatea dumitale. De ce nu ai preluat dumneata funcția de conducător al serviciului administrativ ?

— De ce n-am preluat-o ? Pentru că n-am avut cînslea să mi se ofere în mod serios o asemenea funcție importantă.

— Nu înțeleg.

— Adică, mi s-a spus că voi primi acest post numai dacă refuzați dumneavoastră să... Și, deși eu sînt contabil calificat și cu o meserie de mult învățată și pară-învățată, mă rog, mă înțelegeți, nu ? Totuși, cred că domnul Comandant s-a orientat bine.

— Zău ? Adică altfel ai fi acceptat dumneata această funcție ? Adică altfel îți convenea să ai în subordine tot felul de indivizi foarte onești și gata să fure și ultima jumătate de pătură, pentru ca atunci cînd se va termina tot bîleiul ăsta să te bage pe dumneata la apă și nu pe cei care și-au umplut buzunarele și care o să scape cu o mică chelfăneală și cu desagii burdușiți ? Adică vrei să spui că ți-ar fi convenit postul ăsta ?

— Eu am fost cel puțin întotdeauna leal cu cei care m-au angajat.

— De aia ai ajuns aici ?

— Nici dumneavoastră n-ați ajuns aici din motive de bună purtare !

— Dumneata... dumneata ești sau foarte timpit sau un deștept și jumătate.

— Domnule ! Eu...

— Eu aș prefera să fii foarte timpit. Și nu mai fă mutra asta : dacă tot am acceptat funcția, dacă tot am ajuns șef, apai atunci am voie să-ți spun și mai urit ! Altfel schimbăm rolurile.

— Asta nu hotărâse eu. Și nici măcar dumneavoastră !

— Dar ți-ar conveni ?

— Dacă mi s-ar face această onoare, aș fi mîndru s-o accept.

— Pînă atunci ești însă în subordinea mea. Acum nu mai am, deocamdată, nevoie de dumneata.

După ce Moravetz ieși, Lazăr încercă să-și reia lectura, dar nu reuși. Se sculă de pe pat și începu să mănînce dintr-un borcan de compot trimis de nevastă-sa de acasă. (Ea știa că pentru spital lucrul pe care n-ai voie să-l uiți nicicum este acela de a trimite neapărat, dar neapărat, și compot. Așa că el, deși ar fi preferat lucruri mai consistente, se pomenea mereu cu același borcan plin de...) Dar unde dracu' s-o fi dus Moravetz între timp ? Lazăr deschise ușa și-și găsi subalternul stînd rezemat de un perete pe coridor. Ce pisălog ! Lazăr trînti ușa la loc.

Apoi avu un fel de revelație. Păi, sigur, toată viața a fugit de aventuri, de așa-zisele afaceri nesigure, deși numai el știa cît de nesigur era tot ceea ce făcea. Dar flerul îl învățase să nu intre niciodată într-un joc pe care să nu-l cunoască îndeajuns încît să-l poată stăpîni oricînd și față de oricine. De aia nu s-a ruinat ca alții și de aia era încărcat mereu cu un balast tot mai greu de succese — succese palpabile — pe care trebuia să le apere. Nu ca ăștia care intră orbește în orice și știu că n-au ce pierde niciodată. Dar, pe urmă, întotdeauna îi invidia pe cei care reușesc fără efort, îi in-

vidia și îi înjura în gând și față de lume, îl inebuneau acești parveniți pentru că făceau într-o zi ceea ce făcea el în ani de trudă, zile de muncă și nopți de nesomn, îi invidia pentru că i se părea profund nedrept, chiar dacă parveniții dispăreau de obicei la fel cum au apărut. Da, dar reapăreau mereu alții noi și din nou ei, da, domnule, din nou ei, adică cei care au făcut praf ceea ce au câștigat atât de ușor și pe care soarta îi proteja din nou, dându-le șanse de a mai încerca o dată și pe urmă încă o dată. Și tot așa... Pe când el trebuia să asude din greu pentru a putea înainta cu pași mai mărunți și a străbate distanțe mult mai neînsemnate. Și acum, acum tolănit pe acest pat împuțit de spital, cu „subalternul“ stînd rezemat de perete în fața ușii, cîine ce abia aștepta o poruncă sau un prilej de a-l devora — amîndouă în aceeași măsură, amîndouă cu aceeași firească siguranță —, acum cînd i s-a ivit ocazia să se facă de rîs într-un joc idiot de-a hoții și vardiștii, cînd niște falși nebuni au devenit nebuni adevărați și au început să-și pună în aplicare halucinațiile și să-și răzbune angoasele, acum cînd se înscena o piesă într-un act care nu avea nici o șansă să-și trăiască măcar efemera viață, acum i s-a luminat brusc capul de ce reușeau unii atât de repede și atât de ușor și cu atât de puține pregătiri și atât de nerușinat de firesc și de... de dracu' să-i ia! Da, domnule, cum să izbîndească el așa ceva din moment ce el n-a acceptat niciodată o altă situație decît cea care părea suficient de sigură tocmai pentru că era clădită pe timp și strădanie? Cum să izbutească brusc asemenea lor, atunci cînd el nici nu observa asemenea șanse, cînd el nu vedea decît sfîrșitul, veșnicul sfîrșit care în asemenea ocazii nu era decît unul și care venea implacabil atât de repede, uitînd că pentru asemenea oameni sfîrșitul nu era decît o etapă înaintea unui nou început? Dac-o fi... Și dacă n-o fi, atunci puteai spune că, respectivul a fost un timpit că nu și-a jucat mai bine cărțile în scurtul timp în care a avut un atî în mîină. Da, domnule, acum s-a ivit o asemenea șansă pe care toți în afară de el o luau în seamă, deși era sigur că știau și ei la fel de bine ca el că nu era vorba decît despre un act

de bîlci, dar nu se sinchiseau de asta, dimpotrivă, făceau o mină cît mai serioasă, se purtau de parcă ar fi fost puși să construiască ceva durabil. Toți, dar toți în afara lui, *ceilalți*, și atunci cum de se mai miră că întotdeauna ceilalți reușesc și el nu, cînd ceilalți iau întotdeauna lucrurile cele mai imposibile ca posibile și el acceptă și caută treburile în care e de tras, numai cele în care e de tras din greu și de avansat puțin? Chiar dacă puțin cîte puțin...

Și atunci? Și atunci? Acum se poate pune doar într-un singur fel problema: fie că acceptă și el o dată aventura ca să vadă cum e, fie că își urmează vechiul drum și atunci să nu se mai înfurie cînd alții urcă și coboară atît de vertiginos în jurul său. Da, numai că necazul e acela că nu există o cale care să-ți permită să fii o dată așa și o dată așa. Nu există, domnule, așa ceva! În primul rînd pentru că dacă pierzi o dată totul, atunci nu te mai poți întoarce la drumul celălalt și te doare atît de mult că ai pierdut din mîină ceea ce ai strîns cu dinții și cu ghiarele atîta amar de vreme, încît sau te omori sau omori tu pe altcineva.

Să se lase în voia jocului, ăsta era lucrul cel mai înțelept într-o ocazie ca asta. Așa va face.

Lazăr se culcă înapoi și începu să citească un articol ilustrat despre o trecere în revistă a trupelor de către Maiestatea Sa Regală cu ocazia...

Pe dracu'! Cum o să stea el așa, citind tot felul de tîmpenii, cînd acum se va hotărî dacă își va continua viața sigură și plicticoasă de dinainte sau dacă va străluci o zi pe un cer artificial? Ce-i el, care toată viața și-a calculat toți pașii, să se lase în voia soartei, în voia unei soarte care i-a fost de regulă potrivnică și pe care a trebuit s-o biciuiască crunt pentru a-i smulge și cea mai mică favoare? Să nu începem iarăși! Parcă am stabilit ce e cu favorurile astea, cum se cîștigă și mai ales cum se pierde vertiginos! S-o mai lăsăm dracului de filosofeală! Mai bine să deschidem ochii! Să-i căscăm larg și să înghițim tot ce e de înghițit! Un om care n-a pierdut niciodată nimic nu poate fi înfrînt într-o oră de niște fluturași! Se va duce la Luca, va discuta cu el, îi va oferi toate titlurile și onorurile, dar

va conduce el, Lazăr, această afacere din umbră. Va vîri în buzunare tot ce va putea vîri, apoi cînd totul se va prăbuși, o să-l împingă pe strălucitorul fluturaș în față să-i taie cine vrea aripile.

Da, domnule, pricepu Lazăr în sfîrșit în ziua aceea, într-adevăr fiecare om are soarta lui și nu există să fii fericit decît dacă nu vrei să intri pe terenul altuia. Terenul lui era acela de a învinge încet și din umbră. Ar fi o prostie să caute strălucirea lui Luca, nu-i făcut pentru asta și nu ar rezista la prăbușirile și la înălțările atît de mari și de bruște pe care le implică o asemenea viață. Asta este și cu asta va trebui să trăiască de acum! Gata cu ciuda față de un fluture de o zi! Siguranța pe care o avea Lazăr era mult mai bogată. S-a zis cu ciuda, cu nopțile nedormite de furie că altul găsește norocul în fața casei și se mai și apleacă plin de lene să-l ridice de parcă s-ar gîndi dacă să-l ia sau nu! S-a zis cu toate astea!

Dar cine, domnule, cine poate să trăiască în îndestulare și siguranță fără ca toată lumea s-o știe și fără ca ceilalți să-l respecte și să-l invidieze pentru asta? Ce rost mai au atunci toate cîte le-ai agonisit?

Lazăr se sculă și ieși în căutarea lui Luca. Pe coridor îl aștepta domnul Moravetz, sprijinit de zid. Lazăr nu-i spuse nimic și o luă pe scări. Moravetz îl urmă la cîtiva pași.

13

Căutîndu-l pe Luca, se mai zbătea între două simțăminte diferite și, dacă l-ar fi întrebat cineva ce-și dorea, n-ar fi știut nici el ce să răspundă. Dar nu-l întreba nimeni nimic, domnul Moravetz îl urma ca o slugă sau ca un paznic, și la întrebările pe care și le punea lui însuși. Lazăr nu-și răspundea decît printr-o înjurătură șoptită printre dinți. Nu știa nici el dacă ar fi vrut să-i ia locul lui Luca, mai marele stabilimentului, omul care

într-o jumătate de oră i-a făcut pe toți să i se adreseze cu „domnule Comandant“ și al cărui cuvânt părea să cîntărească acum atît de greu sau dacă să fugă și de postul său de „administrator“, denumire atît de umilă, dar atît de importantă, din care ar putea să mulgă atîtea avantaje, că doar se pricepea la așa ceva, dar care la ora bilanțului va conta și ea ca o „funcție de conducere“ a întregii afaceri și-l va costa în cel mai bun caz revenirea la statutul de pacient, putîndu-se aștepta și la o cămașă de forță în plus. Da, ar putea să spună că a acceptat totul silit, că n-a făcut decît să încerce să salveze aparențele, că a încercat să apere avutul statului în fața acestor nebuni. Dar cine-l va crede, mai ales că era convins că la un inventar cît de sumar pe care l-ar fi făcut la momentul preluării funcției, ar fi găsit lipsuri atît de mari, atît de incredibile încît la sfîrșit toate aceste fraude i se vor imputa tot lui? Așa că, deși nu va avea nici măcar postul lui Guneș, de care va trebui probabil să țină — auzi, domnule, de cine! — de acuma cont, încît pînă la urmă el nu va rămîne pînă la capăt decît din nou doar un puternic și un profitor din umbră, ca de obicei, cînd se va termina totul, va plăti cel puțin tot atît de cumpărit ca ceilalți! Și atunci de ce să-i servească pe acești „ceilalți“? Dar în cazul acesta ce-o să-i spună acestui Luca? Că vrea jumătate din regat și pe fiica Craiului Verde de soție? Că vrea să preia el funcția de comandant? Păi, Luca poate că atît și așteaptă! Poate că n-a făcut totul decît pentru a-l prosti pe el și pe toți ceilalți și între timp necunoscutul Luca s-o șteargă englezește! Dar ar prelua el, Lazăr, cu adevărat funcția de șef al acestei nebunii?

— Vina dumitale este că nu crezi în tot ce se întîmplă aici! îi spuse Guneș, cînd se întîlniră în camera de gardă.

— Cum adică? făcu Lazăr, dar începu să-l privească din clipa aceea cu un fel de respect pe individul ăsta pe care cu o oră înainte îl găsise în izmene și care acuma îi ghicea gîndurile și dădea comenzi la niște persoane încîntate că au de cine asculta.

— Păi, asta e! Nu te comporti, domnule Lazăr, ca un administrator!

— Și cum ați vrea să mă port ?

— Un administrator este un fel de ministru de finanțe ! Ar trebui să știi asta !

Lazăr se aștepta ca din clipă în clipă toți cei de tată să înceapă să rîdă. Dar nu rîdea absolut nimeni, toți păreau foarte preocupați și serioși.

— Îl caut pe domnul Luca !

— De acum va trebui să vă mulțumiți cu mine. Eu sînt adjunctul domnului comandant cu probleme organizatorice și veți primi instrucțiuni de la mine și numai de la mine. Bineînțeles că dacă se va întîmpla vreodată să vă întîlniți și cu domnul Comandant... Dar nu cred. Iar ceilalți adjuncți n-au nici un drept asupra serviciului dumneavoastră.

„Măcar de-ar avea dreptate ! avu Lazăr un moment de luciditate. Măcar de ar avea dreptate și aș lua totul ca pe o glumă. Dar atunci de ce mi-e din nou ciudă pe succesul acestui Luca ?” Fu singura dată cînd deveni Lazăr conștient de acest lucru, ceea ce nu înseamnă că un chin ascuțit nu avea să-l roadă apoi tot mai tare, fără ca el să mai știe măcar ce-l face să se simtă atît de nenorocit.

— A ! Domnul Moravetz, îl văzu Guneș și pe acesta. V-ați cunoscut adjunctul, domnule Lazăr ?

— Viceministrul de finanțe ?

Guneș zîmbi, dar era evident că nu gusta prea mult umorul lui Lazăr.

— O să vă conducă un om la administrație. Aceasta se găsește în pavilionul central și veți avea afectate mai multe încăperi. Deocamdată va trebui să vă mulțumiți cu cei patru funcționari care au fost și pînă acuma, șeful lor aflîndu-se deja într-o rezervă nu departe de aici. Oamenii par fideli, dar ar fi bine să-i struniți fără menajamente de la început... Nu uitați că noi trăim acum niște vremuri în care doar forța își mai poate impune punctul de vedere. Stîrpiți tot ce credeți că trebuie stîrpit, altfel nu mai ajungeți să vă dați măcar seama cînd veți fi distrus de alții. Aici oamenii sînt de toate felurile și cu tot felul de trecuturi. Puțini au uitat ce-au fost pînă ieri. Sper că nu sînteți un om prea milos... Nu trebuie să existe subalterni și șefi, aici trebuie să dom-

nească doar puterea de convingere. Oricare ar fi aceasta. Așa că dacă mai aveți întrebări sau dacă aveți de raportat ceva, pe mine mă veți găsi aici, iar dacă voi lipsi veți vorbi cu domnul Iancu. Domnule Iancu, trimite un om să-i arate domnului Lazăr unde-și are birourile !

— Mă duc chiar eu, spuse acesta cu o voce de bas, mă duc chiar eu pentru că am niscaiva treabă acolo.

Ieșiră, și Moravetz îi urma la câțiva pași. Modul în care privise Iancu pe geam îl făcuse pe Lazăr să aibă un fel de încredere în el : omul i se părea parcă mai normal decât ceilalți. Trebui să-și recunoască repede că se înșelase.

— Unde mergem ?

— La birouri.

— Și dacă aș vrea să nu mă opresc la pavilionul central ?

— Dumneavoastră, ținând cont de funcția pe care o îndepliniți, veți primi permise să circulați prin tot spitalul. Și adjunctul dumneavoastră va avea dreptul la un asemenea permis.

— Mă refeream..., dacă aș vrea să ies pe poarta spitalului, credeți că m-ar opri cineva ?

— De ce să ieșiți ? Lazăr se lămuri și nu mai răspunse. Dacă încercați să nu vă faceți datoria... o veți păți.

— Adică m-ați închide și pe mine într-o cămăruță ca pe fostul administrator al spitalului ?

— Nu. Dumneavoastră ați păți-o ! Ar fi la fel ca și când cineva ar fi îmbrăcat uniforma și ar fi dezertat.

— Când a venit domnul Luca, a fost repartizat în rezerva plătită de mine...

— Este un mare avantaj ! Bineînțeles că toată lumea cunoaște relațiile dumneavoastră cu domnul Comandant, dar dacă încercați să faceți vreo prostie, o pățiți încă înainte de a mai apuca să stați de vorbă cu dînsul. Așteaptă-mă aici ! îi spuse unui om care-l întâlnise pe alee și care îi salută respectuos. Am niscaiva treabă cu domnul administrator și mă întorc acasă.

Lazăr privi în urmă : cât s-au oprit ei, s-a oprit și Moravetz câțiva metri mai încolo. Apoi, când porniră ei,

o luă și el din loc. Alături de alee un cal sur căuta fire de iarbă.

Intrară în pavilionul central. Aici pe lângă secția de chirurgie și boli interne, se afla și administrația spitalului. În loc să urce la etaj, Iancu îl conduse la demisol.

— Veți avea la dispoziție toată aripa asta.

— Dar pînă acum Administrația era la etajul II!

— Noi ne-am gîndit că dacă va avea cineva nevoie de dumneavoastră și vă va căuta, va fi mult mai ușor să ajungă aici decît dacă ar trebui să urce două etaje.

— Și o să mutați bolnavii grav pe scări în sus?

— De ce nu? În pavilion nu se mai intră decît cu o autorizație specială. Așa că cei mulți, cei care au nevoie de un act, n-au decît să poștească! Dar să intre în pavilion... Mă înțelegeți?

— Dar, după cîte pricep, eu voi avea dreptul să intru în... vreau să spun, eu voi avea voie să urc la etaj.

— Dumneavoastră și adjunctul dumneavoastră da.

— Și la Direcțiune bănuiesc că se află sediul domnului... domnului Luca. (Lui Lazăr îi era imposibil să spună „domnul Comandant“.)

— Nu. Dar pe mine mă puteți găsi din cînd în cînd și acolo.

— Și atunci domnul...

Dar fură întrerupți. În noul său sediu Lazăr era așteptat de o grămadă de lume. Oamenii i se adresau cu „domnule administrator“ și Lazăr nu putea pricepe nu numai cum de a găsit lume atît de repede la el, cum de s-a acomodat pe nerăsuflete cu noua situație, cum de au intrat cu toții atît de repede în joc, dar cum de au aflat în atît de scurt timp și funcțiile și cine se află în acele funcții.

Iancu îl conduse într-o cameră în care se aflau mai multe birouri și mai mulți funcționari speriați care se grăbiră să se scoale în picioare la intrarea lor.

— Dînsul este domnul administrator, făcu prezentările locțiitorul locțiitorului comandantului. Apoi intrară într-o altă încăpere. Aici va lucra domnul Moravetz.

— Adjunctul meu?

— Da, domnul Moravetz are o funcție de legătură între administrație și comandament.

— Adică nu-i sînt șef?

— Ba da. Îi sînteți șef, dar deoarece veți avea foarte multe răspunderi, dînsul va face legătura dintre serviciul dumneavoastră și comandament.

— Adică mă va controla?

— Va avea și această funcție, dar dumneavoastră veți fi șeful.

— Despre așa ceva nu mi s-a spus la început.

— Vi se spune acum!

În timp ce traversau din nou demisolul, Lazăr observă cum unul dintre petiționarii care așteptau îi strecura lui Moravetz niște bani în buzunarele halatului.

— Acesta este biroul dumneavoastră, îi arată Iancu. Pe masă aveți o listă cu numerele de telefon de care aveți nevoie. Nu vă obosiți să cereți alte numere pentru că telefonistele au dispoziții precise pe cine și în ce măsură au voie să deservească. Din clipa aceasta vă puteți considera comandantul acestui serviciu. Eu trebuie să plec. Știți unde mă găsiți pe mine sau pe domnul Guneș. În cel mai rău caz vă puteți adresa și domnului Moravetz, ca unui intermediar, bineînțeles.

Iancu plecă și peste cîteva minute apărură Moravetz. Lazăr se enervă : n-avea nici măcar timpul necesar să-și adune gîndurile. Cînd naiba au reușit ăștia să se organizeze în așa o măsură?

— Domnule șef...

— Nu-mi mai spune așa!

— Dar cum?

— Spune-mi domnule Lazăr.

— Vă mulțumesc. Domnule Lazăr, așteaptă foarte multă lume, ar trebui să începem. Dacă aveți treburi mai importante, sînt gata să mă duc eu să le...

— Mai înainte adună toți funcționarii aici! Vreau să-i cunosc.

— Așteaptă afară.

— Să intre!

Lazăr își așteaptă subalternii cu spatele la ușă, privind pe geam : undeva departe, dintr-un pavilion opus, vechea lui cunoștință, figura impasibilă, îl privea de

la o fereastră. Parcă nici nu l-ar fi scăpat vreo clipă din ochi.

Cei patru funcționari intrară și se aliniară pe lângă pereți. Erau speriați, dar supuși.

— Domnilor, știți cine sînt și ce însărcinări mi s-au dat. Vom lucra de acum înainte împreună. Cel puțin o vreme. Nu v-am ales eu și nici dumneavoastră pe mine. Sîntem obligați să facem ceea ce ni se cere! Lazăr mai accentuă o dată pe aceste vorbe. Sîntem obligați!

Oamenii ascultau docili. Doar Moravetz își permisesese să se așeze, dar se sculă și el imediat în picioare.

— Sîntem deocamdată îmbrăcați brambura! Ar trebui să adunăm toate halatele vișinii din spital. Cîte sînt?

— Foarte puține, domnule administrator.

— Cu atît mai bine. Acestea vor fi de acuma uniforma noastră. În cît timp le puteți recupera din tot spitalul?

— Într-o jumătate de oră.

— Într-un sfert de oră, se grăbi altul.

— Toate?

— Toate.

— Dintre dumneavoastră patru cine e șeful?

— Eu sînt cel mai vechi aici.

— Bine. Domnule Moravetz, dînsul va fi șeful biroului. Și în lipsa dînsului dumneata. Ba nu, dumneata. Dumneata urmezi după dumnealui. Acum avem o ierarhie clară. Doar că cel care este șef răspunde și de ceea ce face subalternul lui. S-a înțeles?

Cei patru ieșiră și Moravetz spuse din nou:

— Domnule Lazăr, eu zic să începem. Așteaptă multă lume.

— Ce vor ăștia?

— Diverse. Este aici un domn care ar trebui luat înainte pentru că dînsul...

— Pentru că dînsul ți-a virit niște bani în buzunar!

Lazăr ieși și se uită la oameni. Apoi alese un bătrîn cu ochelari cu ramă de aur și cu o barbă respectabilă. Îl pofti înăuntru. Apoi îl dădu pe Moravetz afară.

— Mă numesc Jochan Nasch, se recomandă bătrînul.

— Vă rog să luați loc.
— Vă mulțumesc. Eu am venit pentru...
— O clipă numai, domnule Nasch. Cu ce vă ocupați ?

— Sînt notar într-un sat din împrejurimi.
— Și cum de sînteți aici ?
— Sînt bolnav de ulcer, domnule administrator.
— Și ce părere aveți despre evenimentele de aici ?
— Nu sînt eu în măsură să le judec. Nu fac parte din nici un partid. În tinerețe, da. Dar acum...

— Dumneavoastră ați venit în spital pentru că ați fost bolnav de ulcer.

— Mai sînt și acum bolnav.
— Mă rog. Deci nu v-ați internat la nervi. Dumneavoastră sînteți un intelectual și un om trecut prin multe. Ce credeți despre aiureala asta ?

— Dumneavoastră puteți să numiți evenimentele cum doriți, eu știu doar atît că s-a schimbat conducerea.

— Cum, dumneavoastră nu sînteți convins că pînă seara va veni armata și va băga noua conducere în cămăși de forță ?

— Probabil că dumneavoastră, cu funcția pe care o dețineți, știți mai multe ca mine. Dar dacă ar fi așa, nu știu ce v-ar fi putut determina să acceptați acest post atît de important.

Lazăr tăcu.

— Deci dumneavoastră aveți ulcer, spuse într-un tîrziu. Cu ce vă pot fi eu de folos ?

Fură întrerupți de telefon.

— Bravo, domnule Lazăr, îl auzi pe Luca de la capătul celălalt al firului. Ideea cu halatele vișinii a fost minunată. Dați-i înainte ! E bine să se vadă cine face parte din clasa celor aleși ! Aveți nevoie de ceva ?

— Nu, deocamdată nu.

— Continuați așa ! Și Luca închise telefonul.

— Deci... (Și chestia asta cu halatele de unde a aflat-o deja ?) Deci, domnule Nasch ? Dumneavoastră care sînteți bolnav de ulcer și nu de nervi...

Bătrînelul nu arătă în nici un fel că s-ar fi supărat de remarca lui Lazăr. Mîngîindu-și barba albă, spuse :

— Domnule administrator, eu sînt într-adevăr bolnav de ulcer. Am mai fost de multe ori internat aici. Dar am preferat ca întotdeauna la ieşire să-mi păstrez minimul de confort. Vreau să spun că nu făceam excese, dar nici regimul indicat nu-l ţineam. Că altfel, ce rost mai are să fii așa-zis sănătos? Iar cînd mă reîntorceam aici ştiam că trebuie să rabd orice...

— Şi acum aţi venit să-mi spuneţi că sînteţi dispus să răbdaţi orice? Păi, distracţie plăcută!

— Eu am vrut...

— Staţi puţin! Dar dacă sînteţi într-adevăr bolnav, cine vă mai tratează acum?

— Dacă n-o fi un medic o fi altul...

— Dacă o mai fi vreunul...

— Dar de ce vorbiţi așa? Aproape toţi medicii au rămas la datorie.

— Da?!

— Nu ştiaţi?

— Ba da. Lui Lazăr îi era imposibil să admită că-i mai agiamiu chiar decît acest domn... Cum aţi spus că vă numiţi? A, da, Nasch... Şi chiar dacă ar fi spus că nu e la curent cu nimic, tot nu l-ar fi crezut. Cine să creadă că domnul administrator... personal domnul administrator... Spuneţi-mi cu ce vă pot fi de folos!

— Aş vrea, dacă se poate, să nu fiu cu mai mult de încă cineva în cameră. Nici singur nu e bine la vîrsta mea, dar nici... Mă înţelegeţi...

— Nu-mi mai veniţi cu fleacuri din astea... Acum, cînd nici nu ştiu cu ce să încep...

— Îmi dau seama. Nasch se sculă şi lăsă un plic pe masă.

— Vorbiţi cu domnul Moravetz să rezolve treaba asta.

— Păi, cu dînsul am vorbit deja.

— Şi?

— Şi zicea că e corect dacă vorbesc şi cu dumneavoastră.

— Cînd ieşiţi, trimiteţi-l, vă rog, pe domnul Moravetz înăuntru.

Moravetz nu trebui să fie chemat. Aştepta în faţa uşii.

— V-am adus halatul!

Lazăr îl luă și-l îmbracă peste toate celelalte pe care le avea pe el. Aproape că nu se mai putea mișca. Moravetz se uită la plicul de pe masă, apoi spuse.

— Domnule Lazăr, așteaptă mulți oameni afară și eu am o propunere: pe ăștia care vor să stea mai nu știu cum, că aproape toți asta vor, pe ăștia ar trebui să-i iau eu în primire.

— Ce vorbești?!

— Numai dacă n-aveți nimic împotriva. Și puteți să aveți încredere: în fiecare zi am să vă aduc plicurile respective.

— Te oferi dumneata să te obosești în halul ăsta?

— Credeți-mă! N-am să vă trag pe sfoară. Dealtfel, puteți oricând să controlați cine cum este incartiruit și puteți să faceți ce modificări vreți în plus. Așa că și asta va costa.

— Adică să le mai cer o dată bani oamenilor?

— Asta depinde numai și numai de dumneavoastră. Că de dat, ei o să vă dea cât o să le cereți, cu toate că nu fac decît să-și cheltuie de pomană pițulele.

— Adică?

— Adică afară tot nu putem să-i dăm. N-ar putea părăsi spitalul nici dacă ne-ar plăti pentru asta.

— Dar noi am putea oare pleca?

— Funcția dumneavoastră vă permite să obțineți bilete de ieșire. Numai că deocamdată n-o să prea avem timp de plimbări.

— Ascultă, spuse Lazăr, fii te rog bun și fă-mi o listă cu tot ce avem azi de lucru!

Moravetz ridică receptorul și ceru un număr.

— Vino, te rog, cu lista priorităților la domnul administrator. Nu mă interesează! Te prezinți imediat!

Într-adevăr, peste câteva clipe sosi cel care fusese numit de către Lazăr cu câteva minute mai înainte seful funcționarilor. Purta și el un halat violet.

— Mulțumesc, spuse Lazăr. O să vă chem eu. Și pe dumneavoastră, domnule Moravetz.

— Eu aș vrea să vă rog ceva. Așteptă să rămână singuri și continuă: am auzit că sînteți în relații deosebite cu domnul Comandant personal.

— Zău? Lazăr își aminti că înainte de a se fi întâlnit cu Luca în incinta spitalului, relațiile dintre ei fuseseră mai degrabă dușmănoase, dacă nu chiar mai rele. Dar se părea că Luca se ținea de cuvânt în privința faptului că atît timp cît vor fi în spital, între ei va domni un armistițiu total. Păi, că Luca avea și nevoie de el...

— Am auzit că și-a găsit timp să vă felicite personal pentru activitatea pe care ați depus-o deja aici. Pe de altă parte am fost informat că vom mai primi doi funcționari. Așa că nu cred că ar exista vreun impediment să fiți numit administrator general. Trebuie numai să cereți acest lucru.

— Și ce câștigi dumneata din asta?

— Păi, că nu-i totuna al cui adjunct sînt. Mai ales că aș avansa și eu automat odată cu dumneavoastră.

— Domnule Moravetz, ce funcție ați avut dumneavoastră la întreprinderea textilă?

— Am fost contabil.

— Și v-a păsat de titlul pe care l-ați purtat?

— Aici e cu totul altceva. În primul rînd că dacă dumneavoastră veți deveni administrator general, veți putea lua parte la consiliile de conducere. Pe de altă parte, în situația asta, eu aș putea fi numit administrator pe postul rămas vacant. Și nu cred că trebuie să vă mai spun eu ce avantaje oferă acest post.

— Și cine a făcut nomenclatoarele astea?

— În principiu ele sînt cele pe care le-am moștenit de la fosta conducere a spitalului. Dar bineînțeles că totul a fost adaptat la situația de acum.

— Domnule Moravetz, ia loc și explică-mi de unde le știi dumneata pe toate astea? Nu crezi că adjunctul n-ar trebui să știe mai multe ca șeful?

— Iertați-mă, dar domnul Guneș personal m-a chemat la dînsul. Nu pot să întîrzii!

— De ce te-a chemat pe dumneata și nu pe mine? Parcă eu sînt șeful!

— Șefii mari țin cont de faptul că sînteți foarte ocupat. Pentru măruntele misiuni de legătură sînt bun și eu. Am să mă întorc cît de repede voi putea.

Rămas singur, Lazăr începu să citească lista — ordonat bătută la mașină — a priorităților care-l așteptau pentru ziua aceea. Apoi își aminti de Moravetz. Asta de ce nu poartă halatul vișiniu?

14

Nu se putuse concentra asupra listei și-și spuse că pînă una-alta tot n-are rost să se agite în vreme ce toate lucrurile par să se rezolve de la sine și cu o repeziciune pe care n-a întîlnit-o niciodată înainte. Dar își mai spuse și că niciodată n-a reușit să facă un lucru ca lumea decît atunci cînd a crezut în șansele de succes ale respectivei întreprinderi, lucru pe care nu-l putea spune deocamdată și despre minunata funcție pe care o primise.

Porni de aceea prin spital, căutînd să vadă ce se petrece. Pe drum își aminti că i se păruse că-l auzise și pe Bârzu într-un salon din pavilionul de boli psihice și, amintindu-și de acest personaj, dori să-l vadă, să-l privească și să-l consulte ca pe un fel de termometru al nebuniei în care intrase. Dacă și asta ia în serios toată tărășenia...

Dar deja pe coridoarele din fața „serviciului său“, Lazăr se socoti că a greșit : de intrat tot a intrat în joc, dacă cineva va avea vreodată interesul să dovedească acest lucru, nu va avea o sarcină prea dificilă și dacă tot va fi acuzat, atunci măcar să se aleagă cu ceva din funcția aceasta fantomă. Căută și găsi destul de repede un individ îmbrăcat într-un halat vișiniu.

— Unde a dispărut lumea de pe coridor?

— I-a dat domnul Moravetz afară.

— Cum așa?

— Vor fi primiți cîte zece pe oră. Pe bază de bilete.

— Și cine împarte biletele?

— Domnul Moravetz personal.

— Eu n-am aprobat așa ceva.

Funcționarul dădu neputincios, dar plin de înțelegere, din umeri. Lazăr simți că are totuși prea multe țoale pe el.

— Fă-mi dumneata rost de hainele mele civile! Știi unde le poți găsi?

— Nu vă faceți griji!

— Bănuiesc că eu am să locuiesc de acuma în biroul meu.

— Din păcate știți cât este de solicitat spitalul. Și ne așteptăm să mai sosească câteva sute de persoane. Dumneavoastră aveți lângă birou o cămăruță cu instalații sanitare numai pentru folosința dumneavoastră.

— Și voi unde o să locuiți?

— O să ne îngrămădim și noi cum putem.

— În cazul ăsta fii bun și trimite pe cineva să-mi aducă și celelalte lucruri.

— Într-un sfert de oră se rezolvă.

Lazăr mîrîi ceva și ieși în curte. Da, domnule, aici se pare că totul se rezolvă într-un sfert de oră. Un adevărat ținut de basme în care ajunge să fluieri și ți se îndeplinește orice dorință. Probabil că lucrurile astea se vor întîmpla la fel și cînd o să vină alții să fluiere în locurile astea și cînd se va restabili la fel de repede ordinea firească.

O luă agale spre pavilionul de boli nervoase. Inițial vru să-l caute pe Bârzu, îi veni însă ideea să afle unde se găsea fostul director al spitalului și să stea de vorbă cu el. Pe alei nu întîlni pe nimeni, dar mai departe, printre copaci, putu vedea cîteva siluete grăbite.

La intrarea în pavilion fu salutat de către un bolnav care ședea la o masă lângă ușă.

— Ce faci dumneata aici?

— Asigur paza.

— Și atunci de ce m-ai lăsat să intru?

— Păi, dumneavoastră aveți permis.

— Și dacă n-aveam?

— Atunci n-ați fi intrat.

— Și cum mă opreai?

— Nu descuiam usa. Se descuie de aici, îi arată el.

Domnul Iancu e plecat, mai strigă omul după el, încercînd să fie prevenitor.

Lazăr nu-i mai răspunse și o luă spre fosta lui rezervă. Se gîndi să pună să i-o țină ocupată. A plătit pentru ea și dacă se va termina nebunia asta, ar trebui să se întoarcă tot acolo. Numai că ușa camerei era sigilată.

Atunci se hotărî să urce la etajul II, acolo unde-l întâlnise pentru prima oară pe Guneș. La intrarea în coridor fu oprit de către Karci.

— Mă duc la domnul Guneș, spuse Lazăr.

Karci i se puse în față și rînji. Se purta la fel de enervant de idiot și de insolent ca atunci cînd întrecuse orice măsură și fura pe față.

— Tu știi cine sînt eu? îl întrebă Lazăr, care nu mai era obișnuit să i se opună cineva.

— Dumneata ești administratorul, rînji Karci. Numai că aici n-ai dreptul să intri.

— Fiindcă spui tu?

Karci se mulțumi să rînjească în continuare încîntat.

— Domnul Guneș mi-a spus că-l pot găsi aici.

— Da, la telefon.

Undeva în spatele lui Karci se auzi vocea lui Guneș:

— Aveți treabă cu mine, domnule Lazăr?

— Aș vrea, dacă se poate...

Guneș ieși în casa scărilor.

— Regret că aici vi se termină permisul. Cu ce vă pot fi de folos?

— Aș vrea să vorbesc cu fostul director al spitalului, spuse Lazăr și-și dădu seama că riscă spunînd aceste lucruri.

— Il cunoașteți?

— Nu. Adică n-am avut niciodată ocazia să stau de vorbă cu el. Dar știu bineînțeles cine este și...

— Dar de ce trebuie să stați de vorbă cu el?

— Pentru că... în noua mea funcție aș avea nevoie de niște lămuriri.

— Și funcționarii dumneavoastră nu vi le pot da? Sau nu vor? Aveți dreptul să-i sancționați în așa fel încît să nu mai existe posibilitatea ca data viitoare să vi se opună.

— Nu mi se opun, dar sînt lucruri pe care chiar nu le ştiu.

— Ca de exemplu? Şi credeţi că directorul era mai informat în legătură cu detaliile decît hoţii ăştia mici?

— Măcar cu fostul contabil şef ar trebui să stau de vorbă.

— Să vedem. Pentru asta îmi trebuie aprobarea domnului Comandant.

— Ar fi bine s-o obţineţi cît mai repede. Am multe lucruri de pus la punct.

— Şi directorul şi contabilul şef şi alţii..., mai mulţi medici... sînt bolnavi. Nu puteţi să-i vedeţi decît cu autorizaţia personală a domnului Comandant.

— Sînt bolnavi?

— Grav.

— Şi cine-i îngrijeşte?

— Noi.

— Dumneavoastră îi îngrijiţi pe medici?

— O să vă ţin la curent, domnule Lazăr, în măsura în care voi putea să vă obţin autorizaţia. Mai aveţi vreo problemă?

— Nu-mi prea cunosc atribuţiile şi mai ales drepturile.

— Dar obligaţiile vi le cunoaşteţi?

— Nu ştiu.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mai înainte deşteptul ăsta de Karci nu a vrut să mă lase să intru la dumneavoastră.

— A primit şi el ordine.

— Dar eu nu ştiu pînă unde am voie să-mi exercit drepturile. Şi nici nu ştiu cînd trebuie să protestez că sînt reţinut fără vreo acoperire, dintr-un exces de zel prost înţeles de către...

— La noi nu se fac greşeli! Nimeni nu vă va frustra de drepturi. Şi dumneavoastră aveţi drepturi multe, domnule administrator.

— Tocmai. Şi n-aş vrea să greşesc eu.

— Dumneavoastră nu veţi greşi, domnule Lazăr. Domnul Comandant personal are încredere deplină în dumneavoastră. Şi, pe urmă, nimeni nu are voie să uite că din rezerva dumneavoastră a pornit întreaga acţiune.

Lazăr îl privi în ochi să vadă dacă nu-și bate joc de el, dar deși lumina era proastă în locul acela, nu încăpea nici o îndoială că Guneș vorbea serios. „Ăștia-s serioși de mama focului, gîndi Lazăr, ăștia se joacă mai serios decît copiii.“

— Aș avea nevoie pentru cîteva minute de Karci.

— Îmi pare rău, dar Karci n-are voie să coboare de aici.

Lazăr simți o vie satisfacție. Îl privi pe fostul infirmier, dar acesta rînjea încîntat. „Fostul infirmier, gîndi Lazăr coborînd scările, fostul infirmier și actualul ce? Fostul și actualul dobitoc!“ La parter își aminti de Bârzu. Îl întrebă pe bolnavul de la intrarea în pavilion, pe cel care „asigura paza“, dacă nu știe unde-l poate găsi pe fostul magistrat. Omul consultă o listă, apoi îi indică o încăpere de la etajul I.

— Poate mă oprește și acolo cineva să intru, mîrii Lazăr.

— Pe dumneavoastră? Cum o să vă oprească pe dumneavoastră?

— Uite că se poate și asta.

— Ați fost la etajul II?

— Vezi că știi!

— Acolo-i altceva.

Lazăr reveni la etajul I, trecu prin fața fostei sale rezerve și mai pipăi o dată sigilul de la ușă, apoi căută salonul nr. 23.

Intrînd, observă că încăperea nu era cu nimic mai mare decît fosta sa rezervă, dar că în loc de un pat și apoi de două paturi, cu cîte s-a obișnuit să vadă acolo, aici erau adăpostite șase persoane. Puse unul lîngă celălalt, paturile au ajuns să ocupe tot spațiul, astfel încît s-a renunțat și la obișnuitele noptiere pe care-și mai țin de regulă bolnavii mîncarea și minimul de obiecte personale. Nici pentru medicamente nu mai aveau un loc anume și Lazăr observă că fiecare își folosea la maximum și spațiul de sub pat, după ce a întins în prealabil cîte un ziar pe dușumea.

Îi trebui ră cîteva momente pînă să-l descopere pe Bârzu. Acesta era culcat într-unul dintre paturile cele

mai depărtate de ușă, era neras și, în general, arăta cât se poate de rău : fața suptă și ochii adânc retrași în orbite indicau fără putință de tăgadă că omul era într-adevăr bolnav.

— Dom' judecător, zise Lazăr, fără să-i mai ia în seamă pe ceilalți, aș vrea să stăm de vorbă.

Bârzu se învîrți cu greu spre el, în timp ce bolnavii ceilalți începeau să fie și ei atenți. (Să nu fi știut că printre ei se afla și un judecător ?)

— A, domnul Lazăr !

Bârzu tăcu și Lazăr așteptă în zadar ca celălalt să mai spună ceva.

— Trebuie să stăm de vorbă, dom' judecător ! Dar eu nu am cum să ajung pînă la dumneavoastră.

— E cam înghesuială mare aici, spune cineva neîntrebat, lucru care-l deranjă vizibil pe Lazăr.

— Fiți bucuroși că mai aveți paturi. N-ar fi exclus ca în curînd să vă băgăm doi sau trei într-un pat.

— Se poate, spuse și alt neîntrebat. Se poate, numai că nici așa nu e bine. Nu poate omul să meargă la vecu fără să-i scoale pe toți. Și mai ales noaptea asta-i tare rău.

— Și să nu mai spunem că medicii nu ne mai consultă decît din ușă. Pe mine nici măcar nu m-au mai pipăit.

— V-am zis că s-ar putea să fie în curînd și mai greu. Întindeți-vă oasele în paturi, cât mai puteți s-o faceți ! (Și ce dracu-l iau ăștia la întrebări ? Pentru asta a venit el aici ? După ce că nici n-au plătit mai nimic, mai fac și nazuri ! Păi, să fi plătit și ei atît cît a plătit el, ar fi primit și ei o rezervă ! N-au bani ? Dar el cum a avut ? Nici el nu s-a născut cu bani. Și el a trebuit să cîștige fiecare leu ca să ajungă să poată să-și permită o rezervă. Numai că el a lucrat din greu pentru asta, pe cînd ei au lenevit sau au făcut pe deșteptii ! Și acum se plîng ! Putorile !) Dom' judecător, trebuie să vă vorbesc !

Paturile se porniră pe scîrțîit și fiecare dintre bolnavi se sculă în șezut. Apoi, cu papucii în mînă, Bârzu trecu, abia ținîndu-și echilibrul, peste paturi pînă la ușă.

— Păi, prea ușor nu poate să vă fie aici, dom' judecător, admise Lazăr după ce au ieșit pe coridor.

— Mai ales noaptea. Mai ales noaptea. La vârsta mea trebuie să ies de mai multe ori. Vă închipuiți...

— Totuși, toată lumea are patul său...

— Da. Am văzut și eu situații în care alții au dus-o mult mai rău. Numai că nici mie nu mi-e ușor. Dacă aș fi sănătos ar fi altceva.

— Chiar vă supără o boală?

— Am ulcer, domnule Lazăr. N-am venit de plăcere aici.

— Și de ce v-au pus în pavilionul ăsta?

— Cică acolo unde am fost pînă ieri nu mai sînt locuri. Și medicii mi-au spus că aici sînt și mai ferit de alte necazuri.

— Ce necazuri?

— Nu știu, dar bănuiesc ce vor să spună... În ultima vreme știți că am fost lăudat cam mult de unii care acum nu... care acum se ascund și ei.

— Și ce-i? Dumneavoastră n-ați fost legionar.

— Nu, dar nici curat nu mai pot să spun că sînt, după modul în care m-au tratat ei.

— Deocamdată nu vă faceți griji! O să am eu grijă să nu vă deranjeze nimeni. Am să vă fac rost și de o cameră mai bună.

— Ți-aș fi tare îndatorat.

Asta îl enervă pe Lazăr: adică după ce el îi promite că îi va face un serviciu, boșorogul se apucă să-l tutuiască. Păi da: servicii fac întotdeauna servitorii. Iar pe servitori îi tutuiești. Asta o știe de mult. Așa-s răsplătiți toți fraierii care au timp să fie sentimentali!

— Deocamdată vreau să știu un lucru: dumneavoastră ați luat cunoștință de evenimentele din spital? (Sună cam oficial, dar cu unu' ca ăsta e mai bine să vorbești așa.)

— Ați devenit administrator. Am auzit.

— Și? Lazăr își aminti că dacă vrea să afle ceea ce-l interesează, va trebui să procedeze totuși cu blîndete cu bătrînelul acesta. Vreau să vă întreb ce părere aveți de toată tărășenia asta.

— Ce importanță are ce părere am eu? Eu cel mult pot să mă bucur că te-au pus pe dumneata pe o funcție atât de importantă și că s-a ivit cineva care mă mai poate ajuta și pe mine.

— Și câtă vreme crezi că te voi putea ajuta?

— Asta, iartă-mă, domnule Lazăr, asta cred că poți aprecia dumneata mai bine ca mine. Vezi că eu abia pot să ies din patul meu. De unde să știu eu ce se întâmplă pe afară?

— O să poți să ieși, fii liniștit, dar știi bine că altceva te întreb.

— Domnule Lazăr, eu am un ulcer destul de avansat. În condiții normale cred că m-ar fi operat de mult. Acum pur și simplu n-au timp de mine. Asta-i și bine și rău, dar...

— Domnule judecător, v-am promis să am grijă de dumneavoastră! Dar pentru asta aștept să-mi răspundeți la întrebare! Nici atât nu pot să capăt în schimb?

Bârzu îl privi, apoi se rezemă de perete.

Era clar: pînă și Bârzu ăsta era un mare orgolios. Atît de orgolios încît se consumă — din orgoliu — nefiresc de mult pînă să ceară ceva. Apoi, cînd în sfîrșit s-a hotărît, înfrîngîndu-se, pretinde ca cerința să-i fie imediat îndeplinită. Dacă nu se întâmplă astfel, atunci orgoliul îi este pentru a doua oară rănit și el este gata să-și piardă rațiunea. Ca acum, cînd nu-l mai interesează decît că și-a călcat pe suflet cerînd un tratament mai bun, iar Lazăr îi vorbește despre altceva. Altceva nu-l poate interesa într-o clipă ca asta.

— Mă doare stomacul. Mă doare rău. Ce să vă pot spune eu? Eu v-am rugat... Cum aș putea eu din patul al patrulea să știu mai multe decît cineva care a intrat, ca să spun așa, în noua administrație și care cunoaște... care are infinit mai multe date..

Lazăr îl privi cu ură, îi întoarse spatele și se îndreptă spre ieșire. Trecînd prin fața fostei sale rezerve observă că sigiliul lipsea de la ușă. Înăuntru o femeie făcea curat. Lucrurile lui dispăruseră.

Coborînd scările nu se putu abține să nu-l injure cu voce tare pe fostul judecător: adică el se oferă să-i im-

bunătățească radical situația, să-i creeze condiții dintre cele mai bune, să-l salveze poate chiar de la moarte, dacă ne gândim că medicii ăștia s-ar putea ca în condițiile date să-l urce prea târziu pe masa de operații, iar boșorogul în loc să-i mulțumească și să binevoiască să-i dea o explicație în ce-l doare, o simplă explicație, domnu-le! în loc să fie amabil și prevenitor, că nu l-ar fi costat nimic, mai face și pe nebunu'! Păi sigur! Astea toate nu-s decît de aia pentru că indivizi ca el, care n-au fost buni nici la slujbă și nici altundeva în viață, s-au găsit să-și facă rost peste tot și întotdeauna de cîte un înger păzitor care să le satisfacă toate capriciile și să le netezească toate greutățile, să fie mereu la datorie și să apară întotdeauna la momentul potrivit fără ca ei să fie obligați să miște măcar o dată vreun deget pentru asta. Toate numai și numai pentru că așa li se cuvine lor! Dar de ce li se cuvine lor așa ceva? De ce? Ce-s ei? 'Om vedea dacă iese boșorogul prea repede din înghesuiala asta! 'Om mai vedea!

— Să trăiți! îl salută bolnavul-portar.

Adică o să vedem noi pînă la urmă care este cel deștept și care...

— Dom' administrator, se milogi bolnavul-portar, dom' administrator, cum să fac să pot primi și eu un halat?

— Da' la ce-ți trebuie?

— E frig aici, dom' administrator, e frig și se tot deschide ușa...

— Nu-i mai lăsa pe toți să intre!

— Așa voi face, dom' administrator!

— Bine! 'Om mai vedea...

— Să trăiți!

'Om mai vedea și cu tine! 'Om mai vedea noi cine pe cine va servi de acuma! Cine face altuia un serviciu e un servitor? Bine, atunci... Pînă și servitorii capătă bani pentru ceea ce fac! Dracu' să-i ia de bani! Cu el să învețe ăștia să vorbească!

— Nu, își spuse Lazăr, dacă e să fiu vreodată tras la răspundere că am acceptat să fiu „administrator“ la o bandă de nebuni și hoți, dacă se va întâmpla asta vreodată, dar 'om mai vedea noi ! ei bine, atunci măcar să ai-bă motive cei care vor dori să-l ia la întrebări. Pentru că ar însemna să fie un timpit prea mare — el, Lazăr ! —, un adevărat imbecil, să se lase acuzat și condamnat pentru ceva ce nici n-a făcut. Problema era clară : va fura și el cât se va putea și era la fel de clar că se putea foarte mult, va fura tot ce se poate valorifica, dar va încerca în primul rînd să obțină bani lichizi, ăștia n-au miros, dar... dar în vremuri atît de tulburi se și devalorizează cam ușor, mă rog, dar în cazul ăsta pot fi investiți în... în lucruri care nu se devalorizează și care pot fi păstrate ușor și discret și nici nu trădează proveniența lor dubioasă... Și... și problema cea mai mare era cum să scoată banii și marfa din spital și cui să i-i dea să îi mărite și să-i ascundă, să-i pună bine și... Dar din moment ce spitalul este și va mai fi aprovizionat și de afară, înseamnă că nu intră numai lucruri în casă, dar mai și ies oameni după ele... Și în afară de asta... în afară de asta chiar că el are dreptul să iasă, conform cu funcția sa... Nu, dificultatea nu consta în a fura, nici în a scoate tot ce va fura ; problema constă în a găsi pe cineva de încredere care să păstreze toată această avere, cineva care... Domnule, să trăiești o viață întreagă și să muncesti din greu și să nu ai un prieten care să-ți poată face un asemenea serviciu ! Nu-i trist : e revoltător ! Așa că soluția este să apeleze nu la un prieten, ci la cineva care știe că nu se poate juca după placul inimii cu domnul Lazăr, cineva care poate fi șantajat ușor și care va face tot ce i se va cere și chiar mai mult decît i se va cere... O clipă se gîndise să lase totul la o femeie ! Auzi ce prostie ! Femeile azi sînt cu tine, mîine nu ! (Nu se gîndise nici o clipă la nevastă-sa, aia era o mobilă din casă, aia nu era femeie... Greșise ! Unde poti să as-

cunzi mai bine ceva decît într-o mobilă veche și aparent nefolositoare ?)

Tot gîndindu-se sosi pe nesimțite pe o alee de la marginea spitalului. Auzi gălăgie și văzu prin grilajul de fier forjat o mulțime de femei care se agitau de partea cealaltă a gardului. Cîțiva infirmieri, dintre care vreo doi cu pantaloni militari și cizme sub halatele aproape albe, încercau să păstreze o aparență de ordine.

— Ce s-a întîmplat ? se interesă Lazăr la unul dintre ei.

— Habar n-au ce evenimente au loc aici și au venit să-și ceară înapoi bărbații, domnule administrator.

— Cum adică să-i ceară înapoi ?

— Ele cred că-i ținem aici cu forța.

— Pe cine ?

— Pe bărbații lor. Bolnavi, medici, funcționari...

„Asta-i culmea ! gîndi Lazăr. Cum de s-au putut deja răspîndi zvonurile pînă în oraș ?“ Vru să se uite la ceas, dar își aminti că și-l scosese de pe mîină și-l băgase într-un buzunar de la pijama, iar acum pentru a putea ajunge din nou la el, ar fi trebuit să-și descheie toate halatele de pe el, s-ar fi făcut de rîs...

Manifestația femeilor semăna perfect cu ceea ce văzuse el odată la o grevă, atunci cînd tot așa, femeile veniseră la gardul fabricii și strigau, nu înțelese bine ce, spre soldații care se aflau în curte.

— Știu eu ce vor ! Femeile vor întotdeauna același lucru ! făcu Lazăr și plecă mai departe, iar infirmierul rîse politico.

Dar lucrurile păreau să fie mai serioase pentru că, întîlnindu-l pe Iancu pe alee, văzu că ceva nu e în regulă. Atît de repede ?

— Domnule administrator, îi spuse Iancu, acum avem niscaiva treabă, dar pe urmă veți putea vorbi cu fostul contabil șef al spitalului.

— E grav ? se interesă Lazăr, dar era evident că era grav.

— E așa cum e...

— Domnule Iancu, dar fac și eu parte din ciorbă, vreau să știu cum e !

— Toți facem parte din „ciorbă“, după cum ai spus matale, dar numai conducerea poate declara dacă e sau dacă nu e grav.

— Și eu nu fac parte din conducere?

— Deocamdată nu. Doar dacă va aproba domnul Comandant postul de administrator general.

— Aha! Deci pînă atunci totul nu e nici grav și nici liniștit...

— Vă vom anunța cînd vom avea nevoie de matale. Acum ți-am spus că am niscaiva treabă!

Lazăr vru să plece mai departe, dar își aminti de ceva :

— Domnule Iancu, spune-mi te rog, și secția de peste drum a intrat sub administrația noastră?

— De ce vrei să știi matale asta?

— Pentru că în calitatea mea, aș avea niște probleme de contabilitate și acolo. Trebuie să știu pe cine administrez...

— O să vi se comunice...

— Da, și pînă atunci ăia n-o să primească nici de mîncare și nici...

— Trebuie să-l întreb pe domnul Guneș. Și după ce se despărțiră, Iancu fu cel care reveni: Să știți că dacă ne hotărîm să folosim și secția de peste drum, atunci am avea destul de multă bătaie de cap. N-am mai avea gardul ăsta și... Numai că atunci ar fi create toate condițiile să fiți numit administrator general!

Dintr-un pavilion alăturat locului în care discutau cei doi domni se ivi o mică procesiune: în frunte un soldat, apoi două surori, pe urmă vreo trei bolnavi care se țineau singuri pe picioare, apoi doi medici și în sfîrșit încă doi infirmieri care duceau pe o targă un bolnav.

Lazăr se opri să vadă spectacolul. Micul alai ieși de pe alee și tăind-o peste iarbă o luă direct spre gard.

Femeile tăcură.

— Uitați, spuse unul dintre medici, v-am adus cîțiva bolnavi! Vrem să vă spună ei singuri că nu s-a întîmplat nimic deosebit în spital și că agitația pe care o faceți este numai și numai împotriva scopurilor pe care le urmă-

rim cu toții și împotriva calmului de care au ei nevoie pentru a se putea vindeca.

Într-adevăr un bolnav dintre cei mai valizi se apropie de gard și, recunoscându-și soția, începu să-i explice cât de bine o duce. Celelalte femei se buluciră în partea aceea să audă și ele.

Văzînd cîtă importanță li se dă, își căutară și ceilalți bolnavi auditoriu. Chiar și cel de pe targă fusese dus lîngă gard și le explică și el ceva femeilor cu glasul abia ieșindu-i din gîtlej.

— Și atunci de ce nu ne lăsați în vizită? țipară cîteva.

— Este carantină! Nimic grav, o gripă, un virus care ar putea să complice și mai mult penuria de medicamente pe care o resimțim, vă rog să ne credeți...

O doamnă își făcu loc printre celelalte femei.

— Ce se întîmplă aici? Unde este bărbatu' meu?

— Doamnă, îi răspunse medicul, tot personalul este în serviciu comandat. Trăim vremuri grele, nimeni nu are voie să părăsească deocamdată spitalul. Peste o zi, poate peste cîteva ore, în funcție de evoluția situației, lucrurile vor reintra în normal. N-aveți de ce vă face griji!

— Și atunci de ce n-am voie să vorbesc cu bărbatu-meu măcar la telefon?

— A! Cu bărbatul dumneavoastră, stimată doamnă, este altceva!

— Ce anume?

— Este un control aici! De foarte de sus! Au fost făcute cîteva schimbări și pînă nu se limpezesc toate lucrurile, ne pare foarte rău...

— Vă pare rău? Dar dumneata nu ai furat?

— Vă rog, doamnă, păstrați-vă calmul!

— Dumneata n-ai furat? Și acum vreți să puneți vina numai pe bărbatu-meu!

— Doamnă, noi am vrut să vă liniștim! Dar dacă o luați așa, atunci nu vă vom mai spune nimic pînă nu se clarifică întru totul lucrurile! Nu așa trebuia să mă răsplătiți!

— Dar cum? Pentru că încercați să ieșiți basma curată pe spatele unora? Păi, dacă e să fie...

— Oameni buni ! strigă medicul, oameni buni ! Duceți-vă acum pe la casele voastre ! Vedeți că nu aveți de ce să vă mai temeți ! Bărbații și rudele voastre sînt sănătoase... sau se vor face sănătoase. Noi de aceea ne aflăm aici ! Ca să le dăm tot ajutorul și știința noastră.

— Și cu bărbatu-meu ce-i ? începuse să devină isterică doamna.

— Vedeți că se fac cercetări, continuă medicul, pentru ca toată lumea să-și primească drepturile. De acum lucrurile nu pot să fie decît mai bune.

Se formă într-adevăr un fel de atmosferă împotriva doamnei al cărei soț se părea că era implicat în defraudarea intereselor neamurilor celorlalte femei.

Lazar nu-l cunoștea pe medicul trimis să parlan- teze cu rudele celor aflați în spital. I se părea însă uimitoră siguranța și naturalitatea cu care vorbea. De parcă ar fi știut cu o jumătate de zi în urmă ce avea să se întîmple...

Oricum, plecînd mai departe, Lazar își notă și acest incident. Unele lucruri nu trebuie să le treci cu vederea. Ele te ajută să înțelegi alte lucruri, se ordonează în situații care poate fără ele n-ar avea nici un rost și pînă la urmă creează un tablou care, chiar dacă nu în întregime, dar totuși...

— Domnule administrator, îl întrerupse din nou Moravetz din gîndire. (Individul ăsta parcă ar fi fost pus să nu-l lase să-și adune mințile !) Domnule administrator, v-am lăsat o listă pe birou cu numele celor care au cerut audiență la noi și care au primit ceea ce au solicitat. Alături, cu creionul, am notat niște cifre — reprezintă contribuția fiecăruia dintre ei. În paranteză am mai scris și alte cifre. Ele ne dau o imagine a cam cît am mai putea obține.

— Nu-i bine !

— De ce ? Vreau să spun, eu am făcut tot ce am putut, dar desigur că vom reface așa cum veți binevoi dumneavoastră să...

— Nu-i bine ca aceste lucruri să rămînă înscrise unde va !

— A, nu! În primul rând că există un singur exemplar al acestei liste...

— Să zicem...

— Domnule administrator, îmi pare rău! În al doilea rând că numele și cifrele trecute acolo n-au nici o explicație. Sînt doar niște nume și niște cifre.

— Păi, tocmai asta e!

— Da, dar puteți să le dați orice explicație doriți: ele pot să reprezinte drepturile bolnavilor, minutele cîte le-ați consacrat sau extrase din buletinele lor de analiză. Ce vă trece prin cap, orice puteți să spuneți că reprezintă aceste cifre.

— Nu-s convins, dar să trecem mai departe!

— Bineînțeles că domnul administrator știe mai bine...

— Ziceai că ai trecut în paranteză și sumele posibile pe care le-am putea obține.

— Sînt pur orientative.

— Și de unde te-ai inspirat?

— Cu aproximație, cu aproximație... Am aflat de la fiecare cam la cît i se ridică venitul.

— Da. Ai aflat... Lazăr era tot mai nemulțumit, iar Moravetz ăsta îl enerva tot mai tare. Ascultă, domnule, să presupunem că unul dintre ei este putred de bogat și că ne-ar putea... ne-ar putea dona o sumă oarecare... Suma respectivă bănuiesc că nu și-a ascuns-o în salteaua din spital. Iar să iasă după bani nu poate.

— Absolut!

— Să presupunem că vrea să scape de acești bani. Dacă îi va cere prin cineva, acel cineva va fi oricînd un martor că banii respectivi au intrat în spital și că s-au evaporat.

— Domnul administrator nu trebuie să-și facă griji și pentru bolnavi... vreau să spun că pentru problemele lor strict personale. Este evident că nu vor exista intermediari.

— Și atunci?

— Domnul administrator nu trebuie să mă pună la încercare! E clar, doar știți la fel de bine ca mine că bolnavii ăștia sînt niște mari ticăloși. Este aproape imposibil să-i poți supraveghea atît de strîns încît să știi

tot ce fac. Iar ei depun în continuu eforturi pentru a-și ușura cu ceva viața. N-avem cum să-i împiedicăm. Moravetz își îngădui primul zîmbet de cînd îl cunoștea Lazăr. Acum vă rog să mă scuzați, dar trebuie să mă duc la comandament.

— De ce ?

— Am fost convocat, evident. Se discută lucruri importante la statul major și s-au gîndit probabil că dacă vor avea nevoie de date informative și din domeniul nostru, să mă aibă pe aproape.

— Statul major ?!

— Așa se numește acum noul consiliu de conducere.

— Și ce tot discută ăia acolo ? N-au destul de lucru ?

— Asta, vă rog să mă scuzați, n-am de unde să știu. Dar dacă veți fi numit, așa cum se aude, administrator general, atunci veți face și dumneavoastră parte din statul major și veți ști bineînțeles totul direct.

— Spune-mi, te rog, de ce vrei să devin administrator general ? După cum văd, ți-aș știrbi o parte din obligații...

— O, nu ! Chiar dimpotrivă...

— Dar bănuiesc că dacă aș participa la conferințele statului major, n-ar mai fi nevoie să fii chemat dumneata acolo.

— Sint convins că în felul acesta serviciul nostru ar fi reprezentat mult mai bine și mult mai competent.

— Ești convins...

— Acum, iertați-mă, trebuie să plec. V-am răpit și așa destul timp.

— Spune-mi, ce se mai aude cu secția de peste drum ?

— A ! Știam că sînteți mult mai informat ca mine ! Era și firesc. Secția de peste drum vrea, bineînțeles, să se unească și ea cu noi. Problema este dacă vor avea statut de secție independentă subordonată nouă, așa cum doresc dînșii, sau dacă vor fi considerați de parcă ar fi un simplu pavilion din incinta spitalului.

— Și ce importanță are ? Tot noi i-am conduce...

— Foarte adevărat, dar în funcție de soluția care se va alege, se vor naște și acolo un număr întreg de posturi și titluri. Și nu e totuna să fii, de exemplu, comandantul unei secții independente și doar subordonată administrativ nouă, sau comandantul unui simplu pavilion...

— Și ei chiar vor...

— Bineînțeles că vor...

— Cine era director pînă acum acolo ?

— Directorul de aici. Numai că aveau un medic șef de secție care conducea tot ce era dincolo de drum.

— Și acum ?

— Acuma-i tot dînsul.

— Și dînsul e de acord ?

— Cu ce ? Păi, bineînțeles că e de acord ! Are numai de cîștigat. Și el și bolnavii.

— Și bolnavii ?

Lazăr intră în birourile „sale“. Șeful funcționarilor îi ieși în întîmpinare.

— Domnule administrator ! Vă rog... eu... de emoție se bîlbîia. V-a căutat domnul Comandant personal.

— Unde ?

— La telefon, bineînțeles.

— Și ?

— Și n-ați fost aici...

— Asta o știu și eu...

— Vă rog să mă credeți, sîntem singurul serviciu care a fost sunat într-o singură zi de două ori de către domnul Comandant personal.

— Zău ?

— Ne-am tot gîndit ce poate să reprezinte o asemenea... Cred că va trebui să depunem eforturi sporite pentru ca să merităm această cinste. Și... cine știe ? Poate...

Lazăr intră în biroul său. Hainele îl așteptau pe canapea. Alături se aflau și celelalte lucruri care-i aparțineau. În timp ce se schimba, urmărea și lista pe care i-a lăsat-o Moravetz pe birou. „Eforturi sporite... Ce eforturi sporite ? Cînd au reușit ăștia să facă toată lista

asta de cîteva sute de nume și cifre?“ O bătaie în ușă îl făcu să acopere tabelul cu alte acte, gest absolut inutil, dacă cineva ar fi vrut să vadă ce era scris acolo... de exemplu cel care i-a adus lucrurile... sau cine știe cine...

Șeful funcționarilor intră cu mai multe dosare.

— Dacă domnul administrator dorește să semneze hîrțile cele mai urgente...

— Să semnez? Ia să vedem...

În timp ce i le întindea pe rînd, celălalt îi spuse:

— Cred că peste cîteva ore, poate și mai repede, vă vom putea felicita.

— Pentru ce?

— Păi, toată lumea știe. Individul se roși tot.

— Ce știe toată lumea?

— Odată cu trecerea secției de peste drum în subordinea noastră veți fi numit administrator general.

— Și dumneata?!

— Vă rog să mă iertați. N-am știut că domnului administrator nu-i place să...

— Îmi place, nu-mi place... ce-s astea?

— Avem aici cîteva dosare ale unor candidați pentru serviciul nostru.

— Cîți putem să mai angajăm?

— Păi, legal doi. Dar se poate aranja să mai luăm încă cel puțin alți doi.

— Cum?

— Voluntari.

— Și cine crezi că o să lucreze voluntar? Că va fi de lucru, sper că-ți dai și dumneata seama de asta!

— Că parcă pentru salariu lucrăm noi?

— N-o să-mi spui că din pasiune pentru muncă...

— Știți bine că aici nimeni nu moare de foame... Salariul...

— Și ce interes avem noi să mai amestecăm și voluntari în ciorba noastră?

— Mă gîndeam că fiind într-adevăr mult de lucru...

— Uite ce este: angajăm doi, vedem care e situația în secția de peste drum și pe urmă voi decide!

În hainele de oraș Lazăr se simțea parcă alt om. Îi revenise toată siguranța și îi trebui un timp de gândire pînă să se poată decide dacă să mai îmbrace și halatul acela vișiniu sau nu. În fond, în calitate de șef, el își putea permite să nu fie tot timpul în uniformă. Optă totuși pentru o soluție de compromis: își aruncă halatul peste umeri și o luă spre ieșirea din spital. La poartă îl întîlni pe Iancu.

— Care-i situația dincolo?

— Acum se hotărăște în reuniunea statului major.

— Dumneata cum de nu ești acolo?

— Eu nu fac parte din statul major. Dar atîta vreme cît ei nu pot fi deranjați, le îndeplinesc eu funcțiile.

În cabina portarului era lume multă. Două santinele cu arme stăteau în stradă în fața spitalului. La secția de vizavi, Lazăr nu observă pază armată.

— Atunci poate că nici nu are încă rost să mă duc să văd ce-i dincolo.

— Nici n-ar fi momentul!

— Cine spune asta?

— N-ar fi momentul pentru că cei de peste drum sînt susceptibili. În vremea în care se duc tratativele... Deocamdată n-ar fi bine să le dăm impresia că-i controlăm.

— Să le dăm impresia că-i... Ce tot vorbești, domnu-le Iancu?

— Eu vă pricep graba! În clipa în care-i vom anexa, nu va mai exista nici un impediment ca să fiți numit administrator general. Mai ales că nu ne vom opri aici, chiar dacă unii...

— Ce vreți să spuneți?

Iancu îl luă la o parte. Nu puteau vorbi acolo, cabina portarului gema de lume, iar portarul cumpăra și vindea fără nici o jenă tot felul de fleacuri. Lazăr îl urmări cîteva clipe și-și spuse că va trebui să se gîndească mai profund la afacerile care aveau loc în fața lui.

— După ce se vor uni și ăștia de vizavi cu noi. îi șopti Iancu, o să ne extindem și mai departe..

— Mai departe unde ?

— Mai departe... Ne trebuiesc clădiri ! Matale știi că de azi-dimineață nu s-a externat nimeni, dar au venit aproape șaptezeci de oameni ? Unde să-i punem ?

— Asta ziceam și eu ! Chiar unde ?

— Unii cred că numai ceea ce s-a numit până acum „spital“ poate fi folosit și pe viitor de către noi. Dar se înșală ! Îți spun eu că se înșală !

— Și atunci ?

— Și domnul Comandant personal este de părerea asta. Dealtfel, el a făcut deja un plan rezonabil, chiar... dacă mai există unii care nu înțeleg... sau se fac că nu înțeleg...

— Cine ?

— N-are importanță ! O să aflați ! Dar domnul Guneș ar trebui să se gândească mai bine...

Asta era ceva nou. Iancu era adjunctul lui Guneș și pentru prima oară auzea Lazăr ca un subaltern să discute activitatea superiorului său.

— Și Moravetz vorbește așa despre mine, cum vorbești dumneata despre superiorul dumitale ?

— Până când nu sînteți în statul major sînt și eu superiorul matale ! Dar Moravetz n-are de ce să vă judece : activitatea dumneavoastră este cu mici excepții ireproșabilă.

— Cu mici excepții ? Așa spune și Moravetz când îl chemați să dea socoteală în locul meu ?

— Fiecare dă socoteală pentru el, domnule Lazăr !

— Vreau să spun...

— Fiecare dă socoteală pentru el și pentru subalternii săi. Să țineți minte asta ! Abaterile matale au fost pînă acuma fără importanță și pot fi trecute pe seama lipsei de experiență. În afară de asta, bunăvointa de care vă bucurați la domnul Comandant...

— Vreau să...

— Nu vă faceți griji, peste o oră veți putea fi numit administrator general. Acum trebuie să mă duc pentru că am niscaiva treabă. Apoi îi strigă portarului : domnul administrator nu iese deocamdată din spital ! Îi

strînse mina lui Lazăr și plecă : am spus administrator, nu administrator general. Peste o oră... Și încă ceva ! S-a aranjat : puteți să-l vizitați pe fostul contabil șef.

Lazăr rămase lângă cabina portarului. Ceea ce se petrecea acolo depășea orice închipuire. Bolnavii intrau și ieșeau, iar santinelele nici nu se sinchiseau de ei. Toată treaba era ca fiecare suflet să-i achite portarului o sumă fixă, banii erau numărați cu grijă și abia pe urmă putea să treacă respectivul. În afară de asta, soseau căruțe întregi cu marfă, iar de-a lungul gardului se formase un fel de piață în care puteai lua de toate. Portarul părea un soi de patron al întregii afaceri și trecea din cînd în cînd pe la fiecare vînzător pentru a-și lua partea. Lucrurile mai fine le vindea el personal.

— Ascultă, îl întrebă Lazăr, de ce îi lași pe ăștia să iasă ?

— Păi, trebuie și eu să trăiesc...

Lazăr mai stătu o vreme să privească la piața improvizată de afară. Era clar că ceea ce se petrecea acolo era o porcărie, că clienții și negustorii se urau și se înșelau reciproc, dar că deveneau un tot atunci cînd se aflau față în față cu portarul. Și nici măcar n-avea rost să te bagi în treaba asta pentru că riscai să ți-i iei pe toți pe cap, inclusiv pe portar, fostul lor dușman dar posibilul lor aliat. Și ce rost ar fi avut ?

— Și de la mine ai cere bani ?

— A, nu ! Cu dumneavoastră... Vai de mine ! Dumneavoastră nici dacă mi-ați da tot aurul din lume n-ați putea ieși !

— De ce ?

— Păi, să fiu tras la răspundere ?

— Și pentru ăștia de ce nu ești tras la răspundere ?

— ăștia ? Îi știți dumneavoastră pe toți ăștia ? Ați putea să spuneți că a ieșit cutare sau cutare ? Cu dumneavoastră e cu totul altceva !

— Așa... Dar știi că eu am dreptul, datorită funcției mele, să ies ?

— Bineînțeles că știu. Numai că acum nu se poate. În tot timpul ăsta omul nu se opri din număratul banilor care i se tot strecurau în mînă.

— 'Om vedea noi cine e mai mare..., bombăni Lazăr și o luă înapoi spre pavilioane.

— Dumneavoastră sînteți mai mare ! Asta o știe oricine, strigă portarul după el. În curînd, toată lumea o știe, veți fi numit administrator general. Dar acum așa • ordinul, ce să fac ?

„Primul lucru pe care trebuie să-l pun la punct, își zis Lazăr, este să plasez un om de-al meu aici la poartă. Asta-i cel mai nemaipomenit post dintre toate. Cine o să-l tragă vreodată la răspundere pe portar ? Și de cîștigat cîștigă din toată afacerea mai mult decît Luca ! Chiar, Luca oare din ce cîștigă ? Oricum, la poartă va trebui să stea un om de-al meu. Nu neapărat unul nou, și ăsta care-i acum ar fi bun — și încă cît de bun ! Are experiență și unu' mai nerușinat nici că s-ar putea găsi. Dar va trebui să știe cine-i stăpînul lui, unicul lui stăpîn și la cine trebuie să deconteze totul !“

Da, Lazăr era pe deplin conștient că postul de administrator general era o treabă pentru care în curînd n-ar fi exclus s-o pățească, iar că portarul era cel care deținea cea mai bună slujbă dintre toate. Dar acum, chiar dacă i s-ar fi ivit prilejul, n-ar mai fi vrut să schimbe cu el

17

— Gata ! îl întimpină Moravetz. Secția de vizavi se numește „clădire anexă“. Sînt organizați ca și noi, dar subordonați statului major al spitalului. Domnul Guneș este noul nostru comandant.

— Și Luca ?

— Păi, m-am exprimat greșit. Domnul Luca este comandantul, dar domnul Guneș este șeful spitalului.

— Nu înțeleg.

— Domnul Luca este comandantul ambelor secții : al spitalului și al „clădirii anexe“. La fel ca noi, au și ăia de vizavi un șef. Nu este chiar echivalent în grad cu

domnul Guneș, care este și adjunctul comandantului dar va conduce „clădirea anexă“.

— Cine e ?

— Un medic. Cel care a fost și pînă acum șef de secție acolo. Acum, vă rog să mă scuzați, trebuie să fug pînă la statul major.

— Iarăși ?

— Ce să fac ? M-au chemat...

— Ascultă : cum se numește șeful funcționarilor ?

— Avram. Nu vă faceți griji ! E un om de încredere și de deplină discreție.

— Parcă altfel am auzit că-l strigă pe aici...

— Ioța. Dar numele lui de familie este Avram.

— Bine. Asta, Avram, mi-a spus că putem să mai angajăm doi funcționari și că mai sînt și alți amatori pentru a fi numiți voluntari.

— Așa-i. Numai că Avram mi-a spus că deocamdată nu i-ați aprobat decît pe cei remunerați.

— Da. Dar m-am răzgîndit. Mai angajăm unu' pe post de curier.

— Curier ? Nu avem un astfel de post.

— Vom avea de azi. Asta ca să te am pe dumneata aici și ca să nu fii obligat să dispari tot timpul la comandament.

— Păi, nu puteți să înființați dumneavoastră un astfel de post !

— De ce ? Ți-e frică să nu-ți pierzi prilejurile de a mă turna la șefi ?

— Îmi pare rău ! Acum că numirea dumneavoastră nu mai este decît o formalitate... Cînd veți fi administrator general veți putea înființa și posturi. Dar, credeți-mă, în clipa aceea, dacă se va mai putea atinge cineva de dumneavoastră, acela n-o să fiu în nici un caz eu.

— Pînă una-alta, am numit un curier. Deocamdată voluntar.

— Pe cine ?

„Chiar pe cine ?“

— O să afli !

În birou pe Lazăr îl aștepta corespondența : mai multe plicuri, puține oficiale, cele mai multe trimise de

diferiți petiționari care au mituit funcționarii pentru a le ajunge cererile pe masa domnului administrator, câteva acte și un colet.

— Ce-i în coletul ăsta?

— Nu știu, răspunse funcționarul II, cel care era de serviciu.

Lazăr întoarse coletul pe toate fețele.

— Dacă-i o bombă?

— Domnul administrator ar putea să aibă dreptate. S-au mai întâlnit cazuri din astea. Mai ales în ultimul timp. Am citit într-un ziar...

— Vrei să desfaci pachetul?

— Nu știu dacă nu-i confidențial...

— Dacă n-ai să sari în aer, nu va fi confidențial.

Funcționarul desfăcu ambalajul. Coletul era plin cu bani.

— Cine a trimis asta?

Pe colet scria: DOMNU ADMINISTRATOR GEN. ONOR, iar în interior era un bilețel pe care era notat cu creion chimic: „Domnu onor Admin. gener. ca o atenție de la slujbașul de la poartă în ziua numiri domn. administr. gen.“

— Uite, al dracului! făcu Lazăr, dar era măgulit în sinea sa de faptul că portarul n-a uitat cine e șeful. O să folosim această donație făcută spitalului, adăugă el de formă. Funcționarul înțelese și ieși.

Acum se puneau problema ce să facă urgent cu toți acești bani. Buzunarele halatului erau căptușite cu tot felul de plicuri și pliculețe, nici nu mai știa cât numerar avea asupra sa. Nici măcar aproximativ. Ceva trebuia făcut.

La început se gândise să-l folosească pe Bârzu drept curier. Bătrînul judecător nu era omul care să toarne pe cineva. Dar nu, curierul va fi cel care va fi dependent din toate punctele de vedere de el, cel care dacă va încerca să-i facă un rău, își va face sieși rău. Bârzu ar putea să devină un fel de vistiernic secret al bunurilor sale. Asta ar fi o etapă. Pe urmă banii și toată agonișeala din spital vor fi scoase pe ascuns și trimise lui Vancu. Țsta nu va fura. I-a mai încredințat o dată toată averea lui.

Numai că printre celelalte bilețele din vraful îngrămădit pe biroul său, Lazăr descoperi și un mesaj de la Bârzu, mesaj care l-a făcut să-l arunce pe ramolit afară din planurile sale. Bârzu i se plîngea pe un ton plin de reproșuri că ceea ce se întîmplă este pur și simplu inadmisibil, că toată lumea fură într-o măsură lipsită de precedent, că au ajuns să fie deja unsprezece oameni în cămăruța aceea, că și așa era destul de greu, dar cu doi într-un pat..., și astea toate în vreme ce au rămas o mulțime de încăperi goale care cine știe pentru cine și pentru ce sînt rezervate, că jumătate dintre cei internați nici nu sînt bolnavi și că acești indivizi sănătoși se bucură de condiții incomparabil mai bune decît cei cărora de fapt le este destinat spitalul și tot așa mai departe, cu un scris caligrafic și fără de obișnuitele greșeli ortografice — care lui Lazăr aproape că-i lipseau —, fără să implore, fără să măgulească, fiind cu atît mai desuet în mulțimea de bilețele lingușitoare care nu urmăreau decît mici și mărunte scopuri.

„Fiecare om se potolește cînd îi dai un os de ros“ își spuse Lazăr și-l chemă pe funcționarul II, care aștepta în fața ușii. Apoi îi dictă rezoluțiile la cererile de pe masă. Pe Bârzu îl repartiză într-un alt salon, nu singur într-o cameră, dar singur în pat. Ceru să fie văzut și de un medic. Mai mult ce să-i facă?

Ei, și acum cine va lua banii și prin cine vor pleca ei la Vancu? Lazăr încuie cea mai mare parte din numerar într-un sertar și porni spre secția de psihiatrie. Pe drum făcu bilanțul și văzu că n-a rezolvat nici una dintre cele două probleme: nici curier nu avea încă și nici trezorier secret. Dacă va fi numit membru al statului major, practic nici n-ar mai avea nevoie de curier. Ba da! Ce-i sigur e sigur! Un om de încredere nu strică niciodată. Și apoi, acesta nu poate fi decît un alibi pentru cine știe cînd. Păi, strică? Un curier devotat valorează aur. O idee vagă îi încolți în cap, dar asta îi ajungea. Problema era ca și rezolvată. Rămînea plasarea temporară a peșcheșurilor. Asta era mai dificil. Dacă...

Distanțele erau încă scurte. N-aveai timp să te gîndești prea mult și ajungeai la destinație.

Portarul de la pavilionul de psihiatrie se certa cu un bolnav pe care nu voia să-l lase să iasă.

— N-are legitimație de trecere, nu pot să-l las, îi explică el lui Lazăr.

— Dar nu vreau decît să şed pe bancă la aer, se tînguia bolnavul.

— N-ai permis, n-am ce-ţi face!

— Dar pe ceilalţi de ce i-ai lăsat?

— Ai văzut tu?

— Da.

— Dovedeşte-o!

Lazăr îl măsură pe tip din cap pînă în picioare.

— De cînd eşti aici?

— De aproape un an. Dar întotdeauna cînd e soare stau pe banca aia de sub nuc.

Nu, individul nu era cîtuşi de puţin simpatic. Lazăr se îndreptă spre etaj.

— Domnule administrator general!

— Am fost numit?

— E chestiune de minute. Domnule administrator general, aţi uitat?

— Ce?

— Aţi uitat de halatul pe care mi l-aţi promis?

— Ți-am promis eu așa ceva? Bine. Cînd ieși din serviciu?

— Niciodată. Aici sînt numai eu de serviciu.

— Cum? Și trebuie să stai douăzeci și patru de ore pe zi în locul acesta?

— Se va face un orar. De mîine nu se va intra și nu se va ieși decît la anumite ore.

— De mîine?

— Da, pentru că membrii statului major vor primi cîte o cheie de la toate pavilioanele, ca să poată intra oricînd. Nu-s încă gata cheile.

— Atunci, cînd vei fi liber, treci pe la biroul meu să-ți dau un halat dintr-ale mele.

— Vă mulțumesc foarte mult, dar nu se poate.

— De ce?

— Pentru că atunci cînd n-o să trebuiască să stau aici, va fi închis și la celelalte pavilioane. Orarul este același peste tot.

— Atunci cum? Să-ți dau un bilet...

— Asta nu-i o problemă! Cuvîntul dumneavoastră este mai important decît un bilet. Biletul poate fi falsificat, dar cuvîntul...

— Bine. Am să-ți trimit un halat.

O luă pe scări. În fața ușii de la etajul doi trebui să se oprească. Era din nou încuiat. De data asta, după ce bătu, Karci îi descuie imediat.

— Vreau să mă duc la fostul contabil șef.

— Știu. Karci rînjea la fel de agasant ca întotdeauna. Numai că pe coridor se întîlniră întîmplător cu Guneș.

— A! Domnul administrator! În curînd veți fi administrator general. Toate formele sînt făcute, mai rămîine numai să semneze domnul Comandant numirea.

— Păi, am auzit că dumneavoastră sînteți șef acum aici în spital.

— Da, dar funcția de administrator general depășește zidurile împărăției mele. Și pe urmă, asta ar însemna să intrați în statul major. Doar domnul Comandant poate semna așa ceva.

— Mă duceam la fostul contabil șef al spitalului.

— Da. V-am autorizat această vizită. Individul e bolnav, dar nu contagios. Trebuie însă să fiți atent cu el. Dar nu vreți să stăm puțin de vorbă?

Intrară într-o antecameră în care vreo trei funcționari se grăbiră să sară în picioare militărește la intrarea șefului. În încăperea lui Guneș era plăcut.

— Faceți-vă comod, domnule Lazăr, îl invită Guneș în timp ce scotea o sticlă și două pahare. Acum că se obișnuise — sau pe aproape — cu Guneș, nu-i mai remarcă vocea hirîită care-l frapase la începutul cunoștinței lor.

— E plăcut aici la dumneavoastră.

— Da. V-ați mai obișnuit cu noua situație?

— Calitatea cea mai de preț a unui om tare e că știe să se obișnuiască mai repede ca alții, se auzi Lazăr spunînd.

— Mda. La început ați ezitat totuși. Să trăiți! ciocni el.

— Păi, cred că eu trebuie să mă adresez așa dumneavoastră.

— Domnul Comandant, vechea dumneavoastră cunoștință, e un om foarte... foarte iscusit.

— Desigur.

— Mă refer la faptul că, de exemplu, din clipa în care va semna numirea dumneavoastră în funcția de administrator general, veți face parte din statul major.

— Am auzit.

— Dar cum statul major are un număr limitat de membri...

— Cîți ?

— Puțini. Foarte puțini. O să aflați atunci. Despre cîțiva nu știu decît înșiși membrii statului major, iar unul este doar pe nomenclatorul în unic exemplar care se află în seiful domnului Comandant. Guneș mai sorbi o dată din pahar. Și cum numărul acesta este totuși limitat, probabil că mă veți înlocui pe mine în statul major. În felul acesta vă voi fi superior aici în spital, dar îmi veți fi superior dumneavoastră per total.

— Mă îndoiesc.

— Cum să înțeleg asta ?

— În primul rînd că, după cîte mi-ați spus, aveți un frate undeva foarte sus, cel care a dat o aparență legală la toată tărășenia asta.

— Și în al doilea rînd ?

— În al doilea rînd... în al doilea rînd sînteți adjunctul comandantului și nu văd cum...

— Din păcate nu asta am vrut să aud de la dumneata...

— A ! M-ați pus la încercare ? Știam eu că nu poate fi adevărat.

Guneș își bău paharul pînă la fund și mai bău o dată. Paharul lui Lazăr era neatins.

— De ce nu beți, domnule Lazăr ?

— Nu obișnuiesc. Am și un început de...

— ... de ulcer... Toți avem. Numai că noi sîntem aici pe post de militari. Și îmi repugnă militarul care nu bea. Nu-i omeneste ca un om care duce o viață ca noi să nu bea ! Lazăr sorbi de formă din paharul lui. Eu mă așteptam să-mi spuneți că n-o să se întîmple ce v-am

spus pentru că ezitați să preluați funcția de administrator general.

— Să ezit? De ce?

— Sînt informat că multă vreme n-ați crezut în viabilitatea acțiunii noastre. Nu vă dați seama că dacă ar fi să se întîmple ceva, funcția aceea ar putea să vă distrugă?

— Dumneavoastră îmi spuneți asta? Sau iar mă puneți... Am înțeles, iar mă puneți la încercare.

— Da, te pun la încercare. Toți sîntem puși la încercare. Numai că, să știi, nu te-am mințit. Îmi vei lua locul. Fratele meu... mi-e frate și atît.

— Nu înțeleg.

— Nici eu nu te înțeleg pe dumneata.

— Uitați ce este, domnule... domnule...

— Domnule Guneș, spune-mi așa.

— Pe mine dacă mă numește sau nu, lumea tot m-știe de administrator general și dacă ar fi să se întîmple ceva... ceva neprevăzut...

— Poți vorbi liniștit, aici nu ne aude nimeni.

— Dacă ar fi să se întîmple ceva, tot ca șef al administrativului aș fi luat. Pe cînd cu funcția asta aș avea mai multă posibilitate de mișcare și... mă înțelegeți...

— Domnule Lazăr, mi s-a raportat cu cît interes ai urmărit afacerile portarului și cît de mult păreai să-înviezi. În clipa aceea am înțeles că ești un om formidabil, care nu poate fi înfrînt. M-am înșelat. Ești ca toți ceilalți. Poate puțin mai deștept, mai viclean...

— Dar ce s-a întîmplat?

— Am și eu dușmani. Deocamdată vor să mă scoată din statul major, pe urmă...

— Cine?

— Mai mulți. Iar Iancu e șeful lor.

— Înțeleg. V-ar lua locul. Parcă Moravetz e altfel..

— Moravetz? Ala-i un dulce copil! De Iancu să te ferești! E neîndurător!

— Adevărul este că foarte mulți dintre foștii mei dușmani, cei de dragul cărora m-am ascuns eu aici, sînt acum în spital. Nici mie nu mi-e ușor. Pe cînd

dumneavoastră sînteți totuși primul om după domnul Comandant...

— Da, dar n-am să mai fiu. Chiar și această numire aici... a fost primul pas.

— De ce ?

— Domnule, de ce nu vrei să înțelegi adevărul ? Așa cum au pornit lucrurile totul părea foarte rezonabil. Și am avut dreptate să le apreciez astfel. Dar acum au înnebunit cu toții...

— Cine ?

— Chiar și fratele meu, pentru că ați amintit de el. Acum vor să se extindă, să ocupe totul !

— Mi-a făcut o aluzie Iancu.

— Bineînțeles ! Și ți-a spus că eu m-aș opune... Domnule Lazăr, rămînînd aici am fi putut să mulțumim pe toată lumea.

— Nu pe toată.

— De acord. Dar pe mult mai mulți decît dacă am încerca să extindem o acțiune viabilă într-o nebunie. Guneș își umplu din nou paharul. Vru să-i toarne și lui Lazăr, văzu că n-are unde, făcu un gest de lehamite și continuă : sîntem pierduți, domnule Lazăr ! Iar eu nu mă simt decît asemenea unui bolnav care știe că mîine are să moară. Pentru că de aici nu te mai poate scoate nimeni : nu mai există uși de întoarcere. Chiar dacă am obosit...

— Cum ?

— Lumea a obosit și trebuie să se refacă. Altfel cum de ne-am reîntîlnit cu toții tocmai la spital ? Trebuie să ne refacem, să cîștigăm forțe... Pe urmă, fii liniștit, o să ne omorîm iarăși între noi !

— Domnule Guneș...

— Domnule, ăștia au înnebunit, ți-o spun eu. Și, crede-mă, eu am fost martor la toate fazele ! ăștia au înnebunit cu totul ! Dacă și propriul meu frate...

— Poate-l judecați greșit ! Tonul lui Lazăr deveni rece. Trebuie să plec !

Era clar : un om care nu mai crede este pierdut. Asta-i așa de cînd lumea, dar într-o situație ca asta ! Guneș era pierdut — nu mai avea nici un rost să-și piardă vremea cu el. Nici măcar nu mai era prudent.

Totul mai putea să dureze o zi, două, un an...

— Sînteți totuși puternic, domnule Lazar... Dar pînă la urmă tot o să vă duceți și dumneavoastră dracului!

Lazăr se sculă și o luă spre ușă. N-apucă să o deschidă, în încăpere intrară Luca, Iancu, Karci și Pandele

— Domnul Guneș este bolnav, spuse Luca.

— Atît de repede? făcu acesta. Încercă să-și mai toarne un pahar, dar Iancu îi smulse sticla din mînă.

— Vă strică la boală.

— Și ce boală am?

Luca își consultă carnetelul.

— Scarlatină. O formă foarte gravă! Apoi Luca ieși.

— Duceți-l, spuse Iancu și se așeză în scaunul lui Guneș.

— Știți ce-i ciudat, spuse Guneș, iar Lazăr așteptă cu emoție să audă ce o să spună fostul adjutant al comandantului într-o asemenea situație, e ciudat că pînă acum am putut să beau cît am vrut și brusc, de la o clipă la alta... gata!

— Uite filosoful, spuse Iancu, în timp ce infirmierii îl duceau pe Guneș afară.

Lazăr simți că e momentul să se împace cu Iancu. În fond, vor fi obligați să colaboreze... Dar tipul îi era tot mai antipatic. Totuși, poate ar fi trecut și peste asta, dacă n-ar fi trebuit să facă primul pas. La rîndul său, și Iancu simțea același lucru. Și el ar fi vrut să-l aibă pe Lazăr alături, și la el era vorba tot de acest prim pas... Se priviră, dar nu se putu decide nici unul.

— Mă duc la fostul contabil șef, spuse Lazăr.

— Să știi că domnul Comandant nu ți-a semnat încă numirea!

— N-a avut încă timp. A venit aici fiindcă era singurul superior al lui Guneș și deci singurul în măsură să-l demită.

— Crezi? Guneș e bolnav.

— Dar dumitale ți-a semnat numirea pe postul lui Guneș?

— Pe fostul lui post?

— Mă rog...

— Deocamdată îi țin locul. Cu prima ocazie va semna.

— Deocamdată țin și eu locul administratorului general. Cu prima ocazie va semna și numirea mea. Și după câte am aflat s-ar putea ca funcția de șef al spitalului să nu o mai implice și pe cea de membru al statului major.

— Asta pe vremea lui Guneș.

— Și acum?

— Vom vedea... Dar nu-mi place cum îmi vorbiți!

— Ca unul care ține locul altuia care ține locul... Și, în afară de asta, nu ne prea sîntem simpatici unul celuilalt...

— Nu. Păcat. Împreună am fi putut colabora bine. N-a fost să fie...

— Ia mai dă-te-n moașă-ta! Vorbele-i ieșiră lui Lazăr pe negîndite din gură. Nu știa dacă a întrecut sau nu măsura. Dar nu mai putea da înapoi, iar despre acel prim pas nu mai putea fi vorba... Iancu ăsta era prea profund antipatic! Și, pe urmă, mai zise în timp ce ieșea, dumneata ai fost adjunctul acestui... acestui Guneș! Nu eu sînt răspunzător pentru el!

18

— Dumneavoastră sînteți domnul Lucaci? îl întrebă Lazăr pe fostul contabil șef, care se grăbise să sară în picioare la intrarea oaspetelui său.

— Da, eu sînt. Din păcate nu vă pot da mina pentru că se pare că eczemele mele sînt molipsitoare.

— Nici n-ar fi reglementar să-mi dați mina.

În spatele lui Lazăr se auzi ușa trîntindu-se cu zgomot și cheia răsucindu-se pe dinafară în broască. O clipă Lazăr nu putu să nu-și ascundă teama: dacă Iancu îl va ține prizonier aici împreună cu acest... cu acest...

— De ce suferiți, domnule Lucaci?

— De un fel de eczemă... Mi-a apărut pe tot corpul.

— Și înainte?

— Înainte ? Înainte parcă mă mânca puțin, dar eram prea ocupat, nu i-am dat importanță. Acum că am timp, îmi dau seama cât e de serioasă treaba !

— Stați ! Stați puțin ! Vreți să spuneți că sînteți într-adevăr bolnav ?

— Păi, nu se vede ? Lucaci își dezgoli pieptul : niște buboaie mari făceau priveliștea dezagreabilă.

— Adică, vreau să spun, nu cumva v-au dat niște medicamente care v-au făcut ele.. ? Mă înțelegeți ?

— Ce vă trece prin gînd, domnule administrator ?

— De unde știți că sînt administrator ?

— Dar toată lumea știe !

— V-am întrebat de unde știți dumneavoastră !

— Nu mai țin minte..., e o întrebare foarte ciudată ! Nici măcar nu știu cine mi-a spus că domnul Comandant... că dînsul este domnul Comandant. Aici știrile se propagă foarte repede. O să vă surprindă, dar am aflat deja și de domnul Guneș...

— Cum așa ? Abia s-a întîmplat...

— Da, dar s-a întîmplat foarte aproape. Dacă nu am afla nici lucrurile astea, am muri. Nu credeți ? Ar fi ca și cum am trăi fără simțuri. Și cine trăiește fără simțuri, acela nu trăiește, chiar dacă... chiar dacă din punct de vedere biologic...

— Bun ! Dar treaba asta cu boala tot n-o pricep.

— Mă miră, domnule administrator... Iertați-mă, nu trebuie încă să vă felicităm pentru noua funcție ?

— Încă n-a semnat Comandantul. Dar să revenim !

— Mă rog. E foarte simplu, așa cum v-am spus. Nu s-a atentat în nici un fel... vreau să spun din punct de vedere medical asupra noastră.

— Atunci cum de tocmai acum...

— Păi, tocmai asta e : cît au fost vechile condiții, organismele unora dintre noi erau adaptate atît de bine la ele, încît se puteau apăra. Odată ce aceste condiții au dispărut, nu toți am reușit să ne adaptăm la timp. Și bolile care erau deja de cine știe cînd în noi au erupt.

— Asta-i varianta oficială ?

— Nu, domnule. Asta e situația. Credeți că buboaiele pe care le-ați văzut sînt o glumă ?

— Și dacă ați fi fost de acord să colaborați cu noi?

— Ei, atunci... Numai că boala nu iartă! După câte știu, dumneavoastră nu aveți nevoie de oameni bolnavi... Mai ales printre supraoameni...

— Domnule Lucaci! Nu mai faceți pe prostul! Eu am venit să aflu niște lucruri și nu să vă trag de limbă. Sînt dispus să vă plătesc informațiile.

— Ce să fac eu aici cu bani? Bani am avut și cînd...

— Atunci vă pot da în schimb alte lucruri, vă pot crea avantaje pe care sînt sigur că o să le apreciați!

— Știți ce mi-aș dori eu?

— Spuneți!

— Vedeți, acasă nu pot să merg: n-ar avea rost să-mi îmbolnăvesc toată familia...

— Nici nu s-ar putea să plecați. Eu mă gîndeam la lucruri rezonabile.

— Întocmai, întocmai! Eu am fost un șahist bun, poate ați auzit despre mine...

— N-am prea avut niciodată timp să mă ocup cu astfel de lucruri.

— În fine... Aș vrea, dacă se poate, să fiu lăsat să joc șah cu domnul Rusu.

Lazăr privi prin fereastra zăbreliată: deși din unghiul în care se afla nu putea vedea curtea, undeva, nu departe, zări etajul ultim al unui pavilion din care-l privea figura impasibilă care-l urmărise fără încetare de la venirea sa în spital. Nu se miră. Nu se miră nici măcar că poate vedea acel geam din orice punct al spitalului, din orice încăpere s-ar afla.

— Cine este domnul Rusu?

— Domnul doctor Rusu. Și el suferă de aceeași boală ca mine. Nu am avea cum să ne mai îmbolnăvim unul de la altul. Și în afară de asta... juca aproximativ la fel de bine ca mine. Facem... sau făceam amîndoi parte din echipa orașului.

— Și domnul doctor Rusu s-a îmbolnăvit exact atunci cînd am venit noi?

— Ne-ar trece timpul mai repede și, dacă tot s-a întîmplat — curată minune! — să pățim amîndoi în același timp așa ceva... Lazăr tăcea. Eu înainte de a lucra

aici, continuă Lucaci, am avut timp de câțiva ani un post bine plătit și la care nu prea era mult de lucru. Ca să-mi mai treacă vremea, jucam singur șah pe foi cu pătrățele. Trebuia doar să fiu atent să nu vadă subalternii cu ce mă ocup. Nu se cuvenea, dar altfel aș fi murit de urât. Dar nici așa... să joci zilnic șah pe foi de aritmetică... De aia am și plecat de acolo... Acum, dacă s-ar putea...

— Nu mi-ați răspuns la întrebare!

— Cum, vă rog?

— Și domnul doctor Rusu s-a îmbolnăvit tot atunci când...?

— Și...

— Cum vă explicați asta?

— Păi, v-am spus...

— Domnule Lucaci: înțeleg că pentru dumneavoastră partidele acelea de șah ar fi importante...

— Foarte importante!

— ... cu toate că eu cu totul altceva aș fi cerut în locul dumneavoastră. Dar vă privește! Vreau să știți că sînt singurul dintre cei în măsură dispus să vă ajute. N-o voi face decît dacă-mi veți răspunde și dumneavoastră sincer la ceea ce v-am întrebat!

— De asta ați venit?

— Nu numai de asta. Voiam să vă întreb tot felul de lucruri, dar alea mai au timp. Acum asta vreau să știu!

Sentimentul acela, deși nu pe deplin conștient, că Iancu l-ar putea reține prizonier împreună cu acest Lucaci..., senzația aceasta nu-l părăsise, făcîndu-l să nu se simtă nici o clipă în largul său. Și nu-l părăsise nici după ce ieșise din rezerva-celuli a fostului contabil șef.

— Domnule Lazăr, mi-ați face un serviciu extraordinar dacă ați putea aranja să fiu internat în aceeași cameră cu Rusu și dacă am fi lăsați să jucăm șah! Brusc, toată viața noastră ar deveni suportabilă! Dar vă jur că nu știu mai mult! Întrebați-l pe Rusu! El e medic! Dar sînt sigur că nici el...

Se auzi un zgomot la ușă și în încăpere își făcu apariția doctorul Comșa.

— Gata, domnule Lazăr, nu poți sta mai mult!

— Poți să-mi spui „domnule administrator“ !

— Eu vă vreau binele !

— De când ne vrei dumneata binele ?

— Am fost bolnav, acum mă simt mai bine și am fost repus în funcție.

— Adică ?

— Adică sînt iarăși șef de secție aici.

Lazăr observă că buzunarele largi ale halatului doctorului erau din nou, sau încă, burdușite cu tot felul de plicuri.

— Dumneata ești șef de secție aici, dar eu trebuie să vorbesc cu acest bolnav, îl încercă Lazăr.

— Eu v-am spus că vă vreau binele, domnule La..., domnule administrator !

„Poate că ești tu șef de secție, dar mare brînză nu mai ești, după tonul ăsta umil“ se lămuri Lazăr. (La ieșirea din pavilion avea să afle că doctorul Comșa avea accesul limitat doar la secția sa și că i s-a interzis cu desăvîrșire să părăsească această clădire.)

— Domnule... domnule... (Lazăr nu se putu hotărî cum să-i spună. Pînă la urmă nu se hotărî nicicum. Comșa ăsta... Cine era Comșa ăsta ?) Domnule, te rog să-l pui pe bolnavul ăsta împreună cu Rusu.

— Cu care Rusu ?

— Ei, parcă nu știți ?! Fostul dumneavoastră coleg...

— Și dînsul e foarte bolnav...

— Întocmai ! Și să fie lăsați să joace șah !

— Să joace șah ? Dar nu înțeleg.

— Nu-i nimic. Asta-i una dintre cele mai noi metode terapeutice. O să vedeți rezultatele.

Înainte de a ieși, Comșa își luă un aer semet cu care-l măsură pe Lucaci din cap pînă în picioare. Lazăr crezu că doctorul o să și treacă la bătaie. În clipele acelea Comșa semăna din nou cu individul cu cămașă verde care fusese cu cîteva luni în urmă, cînd bîntuise prin oraș, vîrînd spaima în lume.

În curte, băgîndu-și întîmplător mîna în buzunar, Lazăr găsi acolo un plic cu bani. Știa sigur că și-a golit halatul de asemenea lucruri înainte de a ieși din biroul său și că toți banii pe care-i păstrase asupra sa îi pusese

în portmoneu. Să-i fi pus Lucaci „atenția“ aceea sau... sau chiar doctorul Comșa? Dacă era unul sau celălalt, amîndoi au procedat greșit... Pentru că mai are vreun rost să mituiești pe cineva dacă acesta nu știe de unde au venit banii și nu poate deci să-și arate recunoștința?

Și de unde aveau bolnavii atîtea plicuri. Printre articolele vîndute de portar nu observase plicuri. Reveni la pavilionul de boli psihice și-i spuse portarului să-i dea un om care să meargă cu el după halat. O! La atîta atenție, la atîta bunătate, paznicul nici nu știa ce să spună de încîntat ce era. Numai că, din păcate, el nu era în măsură să lase pe cineva să iasă fără bilet de voie pentru că...

— Ce tot faci pe prostul? Toți cei care ajung pînă la poarta spitalului și se grăbesc să-i umple buzunarele portarului cum ajung pînă acolo?

— Eu nu știu... Eu pe cuvînt de cinste că...

— Dacă vrei un halat, trimite-mi un om. Acum! Nici așa nu știu de ce-mi pierd atîta vreme cu dumnea-ta...

— *Că chiar!*

Lazăr reveni însoțit în biroul său de Stein. Dacă asta fusese doar o întîmplare sau dacă Stein căutase prilejul să-l poată însoți pe Lazăr, aceasta nu se știa.

— Cum vă mai simțiți, domnule Stein?

— Mai bine, ceva mai bine. Sper să pot pleca în curînd acasă.

— Deocamdată... nu știu, zău...

— Ei, în cîteva zile... Și Dumnezeu a făcut lumea în șapte zile.

— Și poate s-o distrugă într-un sfert de oră...

— Așa-i! Aveți perfectă dreptate!

— Spune-mi, domnule Stein, de unde au bolnavii atîtea plicuri?

— Simplu: în fiecare seară infirmierii golesc buzunarele halatelor medicilor și ale asistenților, iar dimineața aruncă plicurile pe masa din oficiu. Noi n-avem decît să mergem să le luăm. Bineînțeles că unele plicuri sînt boțite și nu se mai pot folosi, altele se mai pierd... Dar avem grijă ca ori de cîte ori vine un nou bolnav,

plicurile pe care le aduce cu sine odată cu piamaua și cu periuța de dinți...

— Parcă vin toți cu pijamale!

— Aveți dreptate! Sîntem încă o țară foarte săracă... Dar plicuri aduce fiecare. Și ultimul cerșetor... Iar noi, cei mai vechi, avem grijă ca stocul să se reîntregească.

— Cum de vi le dau infirmierii gratis înapoi?

— Ce? Plicurile? Păi, că sînt totuși niște reguli...

Ajunși în biroul lui Lazăr, funcționarul I veni cu o mutră plină de importanță, pîrînd că are ceva foarte grav de comunicat. Dar Lazăr îl dădu afară.

Vrînd să-i ofere lui Stein un halat pentru paznicul de la pavilionul de boli nervoase, Lazăr observă că-i mai rămîneau două halate. Unul dintre ele, deși adus de acasă, provenea tot de la spital, dar scos de aici cu ani în urmă. Ce să facă acum cu el?

— V-a trimis domnul de la poarta noastră, și Stein vru să-i dea veșnicul plic.

— Nu. Dă-i banii înapoi. De data asta nu vreau bani. Uite, ține și dumneata un halat!

— Dar, domnule Lazăr, eu... eu n-am știut, nu m-am pregătit...

— Fii liniștit! Nici de la dumneata nu vreau bani pentru halat.

— Dar...

— Domnule Stein, te-am mai întrebat cum te simți, dar de data asta răspunde-mi, te rog, sincer!

— Păi, că v-am spus sincer! Cred că în curînd voi putea ieși... Acum că nu mai e nici domnul Guneș...

— Ce-ai avut cu el?

— Eu? Nimic. M-a ajutat Dumnezeu că n-a avut el ceva cu mine! Adică bine că nu m-a observat...

— Atunci uite ce e: nu vrei să faci ceva folositor între timp?

— Folositor? Bineînțeles. De ce să nu fac ceva folositor? Numai că folositor pentru cine?

— Și pentru dumneata și pentru noi.

— Pentru mine vreau. Și pentru dumneavoastră, domnule Lazăr, iertați-mă că vă spun așa, dar ne cu-

noaştem de atita vreme, şi pentru dumneavoastră fac orice. Orice! Dar pentru... pentru cine aţi spus?

— Uite, am un post liber de curier...

— Nu, iertaţi-mă, pentru dumneavoastră orice, dar oficial, eu aş prefera să...

— Nu-ţi dai seama? Ai putea să circuli liber prin tot spitalul. Poate că aş putea aranja să şi ieşi...

— Ar fi o afacere nemaipomenită, într-adevăr.

— Şi atunci?

— Numai că nu-i coşer, mă înţelegeţi?

— De ce? Crezi că o să ne ducem chiar atât de repede dracului?

— Dumneavoastră? Doamne fereşte!

— Nu eu. Noua conducere.

— Cum o să spun eu aşa ceva? Am spus eu că o să se ducă noua conducere dracului?

— Nu. Dar dacă ai fi spus-o ai fi fost unul dintre puţinii oameni inteligenţi pe care i-am întâlnit aici.

— Mie nu de asta mi-e frică...ă...ă... că s-ar putea — Doamne fereşte! — schimba treaba... Să vedeţi, eu am avut o rudă şi ruda asta a mea făcea toată ziua numai ceea ce scria în ordonanţe. Citea mereu prin ziare şi prin cancelarii ceea ce se recomanda ca trebuie să faci şi mai ales ceea ce nu era permis. Era foarte atent să nu greşească niciodată, dar ori de câte ori se schimba cîrmuirea, cădea el de vinovat pentru tot ce a făcut guvernul precedent. Că doar n-o să-l tragă cineva la răspundere pe un prim-ministru care nu mai e prim-ministru, dar care a fost prim-ministru şi care...

— Aşa de importantă era ruda dumitale?

— Eu...

— Şi eu m-am îndoit, asta între noi să fie vorba, multă vreme că o să rezistăm. Pe urmă însă mi-am dat şi eu seama că asta nici nu este atât de important. Că nu aşa se pune problema.

— Vedeţi, asta e! Eu nu-mi dau seama cum se pune problema. Niciodată n-am fost în stare să aflu cum pune administraţia problema şi toată viaţa m-am străduit să ştiu şi eu atîta lucru. Acum e deja prea tîrziu...

— Şi totuşi... Asta ar putea să fie prima afacere adevărată pe care poţi pune mîna.

— Prima? Arăt eu ca un om care a tras pînă acum mîtu' de coadă?

— Păi, dacă ne gîndim la afacerea aceea cu vapoarele...

— S-o lăsăm! Mă doare ca și cum am vorbi despre un copil mort. Dar pentru dumneavoastră fac orice.

— Păi, pentru mine te rog atunci să accepți acest post.

— Domnule Lazăr, nu s-ar putea să fac ceea ce-mi cereți fără să am un post oficial?

— De ce? Crezi că ai putea fi bănuț vreodată doar pentru atît?

— Eu-s bănuț întotdeauna de tot ce vreți...

— Dar dacă se dovedește că dumneata n-ai fost decît un...

— Că nu trebuie să se dovedească nimic. Asta-i așa ca și cu un tînăr pe care l-am cunoscut și pe care au vrut neapărat să-l împuște legionarii. N-au găsit nimic pentru care să-l împuște și pînă la urmă, printr-o minune, tînărul a scăpat. Dar toți cei care-l cunoșteam îl căinam pentru că știam că el va fi împușcat de legionari și că deci este un mare dușman al lor. Și credeți că dacă el ar putea dovedi că totul a fost sută la sută o greșeală, l-ar mai considera cineva un alt om? Așa că, dacă se poate să n-am un post oficial...

— Nu se poate.

— De ce? Nu aș face cu nimic mai...

— Ți-am spus că vreau să-ți dau permis de liberă trecere... Fără un motiv nu pot s-o fac.

— Dar acum, că sînteți în statul major...

— Luca n-a semnat încă...

— Toată lumea știe că e o simplă formalitate și că numai lipsa de timp a domnului Comandant a împiedicat...

— Domnule Stein, Luca n-a semnat încă! Știi și dumneata că o afacere, oricît e de sigură, cît timp nu e semnată de toate părțile...

— Știu.

— Atunci?

— Ce să spun? Dacă... Nu s-ar putea să mă numiți un fel de curier voluntar?

— Ba, asta s-ar putea.

— Atunci asta ar fi cea mai bună soluție.

— Numai că nu știu de ce vă feriți. Dacă se va face vreodată un bilanț în care să ieșim prost și ar vrea cineva să vă dea și dumneavoastră la cap, „voluntar“ sau nu, tot acolo ați ajunge.

— Nu-i sigur! V-am spus că eu nu pricep niciodată punctul de vedere al oficialităților, dar pentru mine asta ar fi o liniștire.

— Bine.

— Dar să nu numim postul meu nici voluntar... Mai bine... mai bine „curier fără plată“.

— Dacă vreți, fie și așa! Voluntar te-ai înscris dumneata, fără plată te-am obligat noi. Așa-i?

— Nu vă supărați?

— Depinde de dumneata.

— În mine puteți să aveți deplină încredere.

— Asta și vreau! Uite, pentru început vrei să îți niște bani la dumneata?

— Ce bani?

— Ai mei.

— Se poate. Sigur că da!

— Vei primi o rezervă cu cheie!

— Există dubluri la infirmieri.

— Voi avea grijă să nu existe dublură la cheia dumneitale.

— Eu n-aș fi atât de sigur. Domnule Lazăr, în privința asta dați-mi voie să mă gândesc câteva zile. Pe urmă...

— Câteva zile e prea mult...

— Aveți dreptate. Până seara vă voi spune locul unde am să vă depozitez bunurile. Fiți liniștit, se vor afla în deplină siguranță!

— Nu mă îndoiesc. Dar eu aș fi avut ambiții mai mari cu dumneata. În fine...

— Ce ambiții?

— Păi, ți-am spus că am vrut să te trimit și în afara spitalului...

— Asta se poate.

— Ca și „curier fără plată“ nu se poate.

— Nu în calitatea asta. Asta se poate aranja prin... prin, cum să vă spun eu? Prin trecerea ilegală a frontierei...

— Nu înțeleg.

— Aveți dreptate. M-am exprimat cam pretențios. Dar uitați ce se întâmplă: e un lucru absolut nou, abia de când există și secția externă. Secția de vizavi! Noi îi aprovizionăm și pe ei cu efecte, medicamente, alimente și toate celelalte.

— Da. Uite, îți recunosc că nici n-am fost încă acolo!

— Eu da.

— Cum?!

— De câte ori trece o căruță sau o mașină cu obiecte dincolo, este nevoie să fie însoțită de câțiva oameni pentru a o încărca și descărca. Pentru acești oameni ajunge o hîrtie semnată de unul dintre funcționarii dumneavoastră. Problema este să ajungi la o asemenea hîrtie.

— Și eu care nu știam nimic despre...

— E un fleac! N-au vrut să vă deranjeze...

— Sigur! S-au deranjat ei!

— Pe urmă, să știți că primii patru oameni au rămas acolo.

— Cuuuum?

— Au rămas dincolo. Asta a fost la primul transport. Mai domnea confuzie pe atunci... Al doilea transport a pornit din nou cu patru oameni de aici, dar cei patru n-au mai ajuns dincolo. Pe stradă nu i-a oprit nimeni să coboare și să-și vadă de treburi. Iar cu furgonul s-au întors cei patru din primul transport. La transportul următor s-au întors cei patru din transportul al doilea, iar cei ieșiți din spital au plecat ei pe la casele lor... Și tot așa... Lucrurile merg matematic...

— Dar cine vă organizează pe voi așa?

— Iertați-mă, domnule Lazăr, domnule administrator, dar asta nu vă pot spune.

— Cum vrei...

Din nou se arată funcționarul I impacientat în ușă.

— Stai o clipă, îl somă Lazăr. Fă-i acestui om un permis de liberă trecere pe post de „curier fără plată“ și vino să-mi spui ce te arde așa!

— E urgent, domnule administrator!

— În regulă.

— „Curier voluntar“ ați spus?

— Nu. Titulatura este „curier fără plată“.

Înainte de a pleca, Stein îl asigură că în cel mult două ore va veni să preia cele convenite. Lucrurile se vor afla în deplină siguranță...

19

— Ce-i, îl întrebă Lazăr pe funcționarul I.

— Sîntem foarte în urmă cu lucrările. Noul șef al spitalului m-a amenințat că dacă nu-i dăm situațiile pînă într-o oră, o să ne consemneze pe toți.

— Cine? Iancu? Lazăr întinse mîna după telefon, dar își aminti că în locul lui Guneș acum ar da chiar de Iancu. Nu știi cum aș putea da de domnul Comandant?

— Eu? Cum o să știu eu așa ceva?!

— Ai dreptate.

— Tot ceea ce știu este că domnul Comandant a plecat acum o jumătate de oră la primărie.

— La primărie?!

— Da. Se spune că vrea să trateze cu cei de acolo rechiziționarea a vreo două străzi de lîngă spital. Nu mai avem loc...

— Și Moravetz unde e?

— Domnul Moravetz? Asta chiar că nu știu.

— Alceva?

— Să vi-i prezint pe cei doi noi angajați?

— Nu. Dă-le halate ca ale noastre și îi voi recunoaște eu și singur. Și plasează-i la coada ierarhiei noastre.

— Bineînțeles.

— Alceva?

— Am fost vizavi.

— Și cum e?

— Mai bine decât am sperat. Șeful de acolo e un om de înțeles. I-am expus punctul nostru de vedere și a fost de acord cu tot ce am propus. Mai rămîne să numiți pe unul dintre funcționarii cu experiență și devotați ca șef al filialei noastre de peste drum.

— Da. Lucrurile se complică. Va trebui să ne modificăm întreaga organizare. Și într-adevăr mai avem nevoie de funcționari. Nu ni s-au mai aprobat posturi?

— Domnul Comandant este atît de ocupat încît nu mai apucă să semneze noul nomenclator. Și pînă atunci...

— Pe cine ai vrea să numim dincolo?

— Știu și eu?

— Sau vrei să mergi chiar dumneata?

— Eu? Domnule administrator, eu am încercat să-mi fac datoria cu prisosință și încurajat de faptul că ați avut amabilitatea să mă apreciați chiar de la început, numindu-mă șef peste colegii mei...

— Lasă astea! Vrei sau nu?

— Sincer? Păi, cum o să vreau?

— De ce? Acolo ai fi șef și ai putea...

— Da, dar aici sînt al treilea om dintr-un fel de comandament administrativ general. Dacă ne mai extindem, și neîndoios că ne vom extinde, se va mări și corpul nostru și dacă binevoîți să mă mențineți în ierarhia actuală, am șanse să ajung al treilea om al unui serviciu care în curînd s-ar putea să aibă sute de lucrători. Pe cînd dacă m-aș duce dincolo aș avansa numai ca titlu și aș intra pe o linie moartă. Iertați-mi sinceritatea.

— Bine. Atunci numește-l pe adjunctul dumitale!

— Dacă-mi permiteți... De dinsul am putea să mai avem nevoie aici. Cred că adjunctul dînsului ar fi mai potrivit.

— Oricum, și vizavi avem nevoie de un om capabil.

— Cred că va corespunde.

— Fă-i formele și trimite-l cu ele la mine la semnat!

— Imediat!

— Dar mai anexează și o recomandare din partea dumitale. În fond, dumneata ești vinovatul că l-am trimis pe el dincolo.

— În zece minute veți avea totul aici.

— Și trimite-mi-l pe Moravetz cînd va binevoi să sosească.

Funcționarul I plecă și Lazăr stătu să se gîndească. Habar n-avea ce situații atît de urgente îi solicită Iancu, dar știa că și-a făcut un dușman puternic în actualul șef al spitalului. Totul depindea, în ultimă instanță, de numirea sa ca administrator general care, după toate probabilitățile, ar trebui să aibă loc înainte de a fi primit și Iancu în statul major — dacă va fi și acesta primit... Iar în timpul dintre cele două numiri, l-ar putea pune la punct. Dacă Luca a plecat la primărie, înseamnă că toată șandramaua are șanse să mai țină. Cel puțin o vreme. Chiar dacă împotriva primelor aparențe. Dar cum să ajungă la Luca? Ar putea să-i prezinte o nouă organizare administrativă a întregii afaceri, ceva adaptat la noile condiții. Lui Luca i-ar place asemenea elucubrații.

Cu cît se gîdea mai mult, cu atît era Lazăr mai încredințat că o convorbire cu Luca devenise vitală pentru liniștea sa.

Funcționarul I reveni cu un dosar.

— Să-l trimit aici pe noul șef al filialei noastre de vizavi?

— Da. Și între timp angajează un nou funcționar de pe lista candidaților. Eliberarea acestui post face ca toți vechii funcționari să avanseze automat cu o treaptă.

— Desigur!

— Și dați-i bătaie cu lucrările care ni s-au cerut.

— Facem tot ce putem, dar nu cred că vom reuși să terminăm nici jumătate din munca asta uriașă care...

— Moravetz nu s-a întors?

— Nu.

— Bine. Să mă ții la curent! După ce ieși funcționarul I, își făcu apariția în birou noul numit în secția de vizavi.

— Cum vă numiți?

— Penescu.

Lazăr își ridică ochii.

— Domnul profesor Penescu? Dar dumneavoastră ce căutați aici?

- Nu m-ați recunoscut pînă acum ?
- Nu.
- Eu v-am cunoscut pe vremuri.
- Cum ați nimerit în serviciul meu ?
- În serviciul dumneavoastră ? Domnule Lazăr, să nu credeți cumva că un profesor de latină nu s-ar putea pricepe și la contabilitate. În tinerețe, în timpul studenției, am lucrat în această branșă pe la diferite firme ca să mai cîștig un ban. Am pretenția că mă pot achita bine de aceste sarcini.
- În regulă, dar tot nu mi-ați spus cum ați nimerit aici.
- Am și fost bolnav — toți dascălii de azi sînt bolnavi... Ați cunoscut vreun profesor pensionar care să fi fost sănătos ?
- Dar dumneavoastră nu ați fost încă pensionat.
- Nu. Încă n-am vîrsta. Și nici n-aș fi vrut să părăsesc școala... Numai că nu m-am putut împăca deloc cu unele lucruri dintre cele care au avut loc în ultimii ani în liceu. Așa că, amîndouă la un loc, m-am internat în spital. Aici mi s-a spus că trebuie să stau vreme mai îndelungată... Și eu nu pot să stau și să nu fac nimic...
- Dar cum de ați acceptat să lucrați pentru administrația nouă a spitalului ?
- Eu încă nu prea văd deosebirea.
- Dumneavoastră n-ați făcut politică nici pe vremea legionarilor.
- Ba, unii spun că am făcut.
- Ați îmbrăcat și dumneavoastră cămașa verde ?
- Nu, asta nu ! Din contra, eu...
- Și atunci de ce acum... ?
- Acum ce ? Eu pe fostul director al spitalului l-am cunoscut. Pe ceilalți nu, dar pe director da. N-o să moară lumea fără el.
- Și Luca ?
- Luca ? Spuneți-mi : este acest Luca una și aceeași persoană cu un fost elev de-al meu ? Nu puteți să știți, dar...
- Ba, este chiar el !
- Eu nu cred ! Mi s-a tot spus, dar nu pot să cred !

Tare mult aş vrea să-l pot vedea pe acest Comandant..
Sînt convins că se face o confuzie regretabilă.

— Dacă voi putea, am să vă înlesnesc o întîlnire
cu el.

— Numai că nu ştiu dacă veţi putea.

— De ce? O să trăim poate şi vremuri mai liniştite.
Numai că postul acesta pe care aţi fost numit..

— Mi s-a spus că-mi pot vedea şi acolo de sănătate,
plus că am acolo un fost elev, acum medic.

— Deci vă convine?

— Bineînţeles. Şi vă asigur că n-o să se mai fure atîta
ca pînă acum!

Asta îl făcu pe Lazăr să priceapă de ce a vrut atît
funcţionarul I să scape de Penescu.

În încăpere îşi făcu apariţia Moravetz.

— Dom' profesor, spuse Lazăr, vă doresc succes şi
puneţi-vă pe treabă! Am să vin cît de curînd să vă vi-
zitez!

— Fiţi liniştit! Numai de liceu îmi pare rău... Dar
pînă ce mă voi putea întoarce la catedră, hoţi n-o să mai
găsiţi dincolo!

După ce ieşi Penescu, Lazăr se întinse zgomotos:

— Ce bine e să fii singur în încăpere!

— Domnul administrator e supărat pe mine? întrebă
Moravetz.

— Pe tine? Cine eşti tu? Lucrezi aici?

— Domnule administrator, am fost chemat de ur-
genţă la...

— ...la statul major! Dracu' ştie cum de te cheamă
mereu acolo! De parcă nu s-ar mai putea fără tine!

— Cum să nu se poată? Eu sînt doar cea mai mă-
runtă rotiţă la...

— Şi unde dracu-şi are sediul statul major? Că eu
am de raportat nişte lucruri extrem de importante şi
n-am cui să i le spun!

— Daţi-mi mie orice material! Şi dacă n-aveţi în-
credere, sigilaţi plicul!

— Să-l sigilez?! Aşa... Dar azi la ce au avut nevoie
de tine acolo? Sau şi asta-i un secret?

— Au avut nevoie de un consilier... vreau să spun
de cineva care să se priceapă la serviciul nostru. Aştept-

tau un telefon de la primărie și puteau avea oricând nevoie de date concrete pentru tratativele care se duc acolo. Dar de acuma, dacă nu sînt eu la îndemînă, puteți să folosiți și curierul pe care tocmai l-ați numit...

— Și unde dracu' să-l trimit pe caraghiosul ăla? Cu plicu' la poștă? Lazăr își ieșise din fire și începu să urle.

— Curierul știe unde trebuie să meargă!

— Cine? Stein? Și deșteptul ăsta știe? Numai eu nu știu nimic în tot spitalul ăsta? Dar ce vă închipuiți voi? Te-ai dat pe lîngă Iancu? Crezi că mă puteți izola de Comandant? Păi, dacă vreți să știți, eu am conceput împreună cu el toate planurile! Și atunci veniți voi să culegeți rezultatele? Mă credeți un tîmpit?

— Doamne administrator, știți bine că eu nu fac decît să-mi îndeplinesc datoria. Vi s-a spus de la început că o să fiu chemat din cînd în cînd de șefi pentru că am și sarcina asta... de a face legătura dintre serviciul nostru și superiorii noștri. Ce-aș putea să fac? Să mă opun? Să spun că nu vreau să merg?

— Cheamă-l aici pe Avram!

Lazăr avu din nou prilejul să se mire de promptitudinea cu care se întîmplau lucrurile în ultimul timp. Șeful funcționarilor apărură aproape în același moment în care fu chemat din ușă de Moravetz.

— Ce faci, domnule? Ascultă pe la uși?

— Eu? Cum de vă puteți gîndi la așa o...

— Dar atunci cum de ai știut că o să te chem?

— Noi sîntem întotdeauna pregătiți! Dar eu tocmai rezolva maudiențele. Știți, cei zece programați...

— Parcă v-am spus să suspendați totul și să încercați să definitivați actele pe care vi le-a cerut domnul ăla Iancu...

— Băieții lucrează de zor. Au avansat chiar mai mult decît credeam.

— Adică?

— Adică au mai rămas de terminat anexele. Situațiile și formularele de bază sînt gata.

— Și a mai rămas și totalizatorul, bănuiesc, îl completează Moravetz.

— Desigur.

„Tare ai mai vrea să-mi iei locul“ gîndi Lazăr și se uită cu ură spre adjunctul său.

— Și în cît timp terminați cu totul ?

— Știți, băieții fac ce pot. Dar sînt puțini : un om mai trebuie să-și piardă vremea cu noul angajat..., să-l învețe...

— Cît vă mai trebuie ?

— Am putea ca pe măsură ce terminăm cîte un act și l-am verificat și eu, să vi-l aducem la dumneavoastră la semnat.

Un funcționar bătu la ușă și-l anunță pe Moravetz că sună telefonul în biroul său. După ce-i ieși adjunctul, Lazăr ridică și el receptorul, dar auzi vocea telefonistei întrebîndu-l unde să-i facă legătura.

— Așa nu se mai poate, se enervă Lazăr în continuare, trîntind receptorul în furcă, individul ăsta este pus aici numai să mă spioneze. Eu n-am nimic de ascuns, dar atunci să-mi dea un alt adjunct care să mai și lucreze ! Nu le pot face eu pe toate !

— Sîntem prea puțini, într-adevăr, pentru munca uriașă care ne stă în față, îl aprobă cu gravitate funcționarul I.

— Uite ce e : terminați cît mai repede situațiile alea. Am nevoie de voi pentru a pune la punct un plan mai vast de reorganizare a serviciului nostru în noile situații.

— Vor fi restructurări ?

— Numai la asta vă gîndiți ! Nu, domnule, am nevoie de o schemă eficientă și clară după care să administrez tot cercul ăsta. Așa nu mai știu cine de cine ascultă.

— Cred că așa ceva numai domnul Comandant personal...

— Păi, tocmai despre asta vreau să-l informez, dar uite că nu pot să dau de el. Lasă deocamdată audiențele și toate celelalte fleacuri...

— Apropo ! și Avram îi dădu un plic. De la audiențele de astăzi ! Și dumneavoastră, domnule Moravetz, îi dădu el un alt plic adjunctului care tocmai reveni în încăpere.

— Domnule administrator general, permiteți să fiu primul care să vă felicit pentru numirea oficială !

— Cine ți-a spus ?

— Am aflat acum la telefon.

— Permiteți-mi și mie, din partea funcționarilor, începând Avram, permiteți-mi să vă felicităm din toată inima și să vă asigurăm că noi și pe viitor...

— Și povestea cu statul major ?

— Deocamdată domnul Comandant n-a semnat decât numirea dumneavoastră ca administrator general.

— Păi, știam cu toții că o s-o semneze ! Nu era decât o simplă chestiune de timp, făcu Avram.

— Stai puțin, dar de ce nu m-a inclus în statul major ?

— Bănuiesc...

— Pentru una a avut timp să semneze și pentru cealaltă...

— Nu, domnule administrator general, statul major se spune că este foarte restrâns. Oficial nici nu se cunosc decât patru membri și se mai știe că mai există cel puțin doi membri secreți. Unii vorbesc de trei..

— Ei și ? Prin căderea lui Guneș s-a eliberat un loc.

— Exact. În mod normal înlocuitorul lui Guneș trebuie să preia și scaunul din statul major. Pe de altă parte noul post de administrator general reclamă și el un asemenea loc.

— De ce nu se mărește numărul membrilor din statul major ?

— Domnilor, dar vă rog să nu spuneți la nimeni, se pare că numărul membrilor a mai scăzut cu unul. Se vorbește de pre o demitere, dar nu vă supărați, nu pot să vă spun despre cine este vorba. Oricum, va fi și o nouă numire și noi nutrim sincer speranța să vă putem felicita pe dumneavoastră și pentru asta.

— Dar, domnule Moravetz, numirea lui Iancu a semnat-o ?

— Păi, tocmai asta e ! Dacă semna și numirea oficială a domnului Iancu, trebuia să se decidă și cine va intra în statul major. Pentru că numirea aceea trebuia să precizeze dacă noul șef al spitalului face sau nu parte din statul major. Așa că nesemnând-o, nu se poate încă trage nici o concluzie.

— Așa că la ora actuală, Iancu încă nu este nimic !

— Ba este, numai că n-are încă numirea definitivă. În rest se bucură de toate drepturile funcției sale.

Lazăr se postă în geam. Afară același cal sur păștea liniștit ceea ce a mai rămas din iarba rondourilor.

— Ascultă, Moravetz, văd că tu le știi pe toate ! Iancu ăsta este mai mare sau mai mic în grad ca mine, atîta vreme cît nici unul dintre noi nu face parte din statul major și cît eu totuși, de bine de rău, sînt numit definitiv ?

— Acum dumneavoastră aveți o funcție care depășește sfera de autoritate a domnului Iancu. Din punctul ăsta de vedere sînteți dumneavoastră mai mare în grad. Pe de altă parte, aici, în incinta „spitalului mamă“, cum a început să fie numit tot ce se află în interiorul acestor garduri, deci fără anexe și clădiri rechiziționate, aici domnul Iancu este mai mare.

— Deci aici îmi poate da el în cap și dacă am bucuria să-l prind afară, pot să-l scuip eu pe chelie ?

— De dat în cap nu vă poate da niciunde ! Sînteți administrator general și el nu are nici o putere de decizie asupra dumneavoastră. Dar dispozițiile lui, ordonanțele și actele normative pe care le emite sînt valabile și pentru dumneavoastră.

— Și atunci ce mi se poate întîmpla, dacă nu i le-aș respecta, admițînd că nu-mi poate da în cap ?

— S-ar putea socoti acte de nesupunere și ați fi pasibil de tribunal. Dar numai cu aprobarea domnului Comandant. Sau a adjunctului său. Cînd va fi cineva numit...

Lazăr se așeză la birou :

— Luca ăsta e mult mai deștept decît l-am crezut. Ne fierbe cum vrea el ! Nu m-aș mira să nu semneze niciodată numirea în statul major.

— Pînă la urmă... trebuie să aveți răbdare... ca și pentru evenimentul numirii dumneavoastră în noua funcție.

— Domnule administrator general, vă rog să mă credeți, se înfierbîntă și Avram, noi, funcționarii, vom face tot ce ne stă în putință ca prin abnegație și perseverență

să vă aducem ca pe un eminent reprezentant de-al nostru în statul major.

— Stați puțin, fraților ! Dumneata, Moravetz, ai trecut acum automat pe fosta mea funcție ?

— Da. Trebuie doar ca dumneavoastră să semnați.

— Îhî. Și dacă așa amîna și eu la fel ca și domnul Comandant ?

— Ar fi neplăcut, pentru că în fiecare zi ar trebui să vin să vă cer să-mi reînnoiți numirea temporară.

— Și dacă așa refuza ?

— Asta nu puteți !

— De ce ?

— Trebuie să faceți un raport prin care să arătați de ce vă opuneți să-mi exercit chiar și temporar funcția, iar acest raport se va trece prin statul major.

— Bineînțeles că nu voi face așa ceva.

— Eram convins.

— Voiam doar să știu care-mi sînt drepturile. Dar atunci și Avram trece pe funcția dumatăle.

— Da. Și tot așa mai departe. Putem și chiar trebuie să mai angajăm un nou funcționar. La coada scării lipsește o scîndură.

— Lasă-l pe ăla ! Dar în felul acesta dumneata, Moravetz, n-ai să mai dispari tot timpul de aici. O va face Avram în locul tău ?

— Nu. Eu am trecut pe funcția de administrator, iar Avram pe cea de adjunct al meu. Dar funcția cealaltă, de om de legătură, nu am primit instrucțiuni s-o predau altcuiva.

„Te pomenești că ești unul dintre membrii secreți ai statului major“ își spuse Lazăr și hotărî să-l trateze mai prudent în viitor, lucru pe care-l uită două secunde mai tîrziu.

— Păi, atunci trebuie să vă felicit pe amîndoi ! Și nu în ultimul rînd trebuie să-l felicit și pe cel care a inventat sistemul ăsta, după care avansarea unuia atrage după sine și avansarea celorlalți. Astfel toată lumea va fi sincer bucuroasă de orice avansare în grad, nu vor mai fi invidii și totul va fi în regulă !

— Așa cum și este, completă Moravetz.

Rămas singur, Lazăr îl rechemă pe Avram.

— Vreau să te întreb ceva confidențial.

— Sînt mai sigur ca un mormînt.

— Spune-mi de ce i-ai dat un plic și lui Moravetz în urma audiențelor? Nu că așa avea ceva împotriva, dar trebuie să știu și eu...

— Vă rog să mă iertați! Credeam că sînteți informat: banii donați de către petiționari sînt împărțiți în cote: o cotă pentru cel ce rezolvă petiția și cotele corespunzătoare șefilor de care depinde această rezolvare. Acum, bineînțeles, va trebui să recalculăm cotele, noua dumneavoastră funcție reclamînd un alt indice.

— Mai mare sau mai mic?

— Depinde. În principiu, creîndu-se această nouă rubrică, sumele se împart la mai mulți. Cu toate astea, în majoritatea cazurilor, nu dumneavoastră veți fi cel care pierde.

— Sper că nici dumneata.

— Vă mulțumesc. Oricum, dacă doriți, vă putem aduce calculația pentru fiecare caz.

— Că numai de asta am eu timp!

— De aceea nici nu v-am deranjat pînă acum cu asemenea...

— Dar din cînd în cînd am să vă cer totuși și aceste calculații. Și cine v-a spus cum se fac toate astea?

— Există normative interne.

— Zău?

— Există de asemenea și o veche tradiție. Precedentele care se află la îndemîină trebuie doar adaptate. S-au găsit și tăblițe de lut pe care era precizat cît la sută primește satrapul, cît la sută...

— Ihi. Și se vorbea și acolo despre supraoameni? Bine, terminați actele pentru Iancu și vino să începem reorganizarea de care ți-am spus.

Lazăr trecea printr-un sentiment ciudat: pe de o parte simțea moleșeala dulce care survine după momentele de mare succes, pe de altă parte o nerăbdare de neînțeles nu-i dădea pace. Era acum administrator general, numirea sa în așa-zisul stat major era doar o treabă de ore, era deci în vîrf... Dar în aceste momente de maximă glorie, regreta totuși tihna și siguranța zilelor

de dinainte. Pe undeva ar fi vrut, dacă s-ar fi putut, ca „frumosul prezent“ să reprezinte o „amintire liniștitoare“.

O vreme Lazăr stătu și se uită la telefon, așteptând ca Luca să-l sune și să-l felicite. Parcă așa se cuvenea... Dar telefonul continua să rămână mut.

20

În schimb apăru Stein.

— Vă rog să primiți cele mai calde felicitări pentru...

— Bine, bine. Stați jos, domnule Stein ! Și acum spuneți-mi la ce concluzie ați ajuns în legătură cu depozitarea banilor.

— Păi, nu e nici o problemă. Bănuiesc că nu sînt atîția încît să nu-i pot ține la mine pe cei care se strîng într-o zi.

— De unde știi dumneata cîți sînt ?

— Eu am aranjat să dorm nopțile acasă.

— Ce vorbești ?!

— Fiți liniștit ! Nu-i nici o problemă. Există destule mijloace să ieși și să intri fără să afle decît cel care trebuie. Iar cu funcția aceasta, vă dați seama, nu poate să mă controleze niciodată nimeni unde sînt și de ce nu sînt într-un moment precis într-un anumit loc. Și, pe urmă, spuneți-mi și mie, domnule administrator general, care e deosebirea să fii aici sau să fii afară ? La început am venit cu toții aici pentru că am fost bolnavi, dar am fost bolnavi tocmai atunci cînd trebuia pentru ca să ne putem ascunde. Pînă la sfîrșit, tot ascunzîndu-ne unii de alții, am nimerit în același loc. Îl cauți pe domnul cutare ? E în spital. Îl cauți pe dușmanul domnului cutare ? E și el în spital. Numai că cei care se luptau între ei afară se luptă între ei și aici. Unii nu vor să devină nici aici mercenari. Doar că în spital acum totul este ilegal. De ce-i totul ilegal ? Pentru că acum așa-s vremurile : despre cine nu face ceva ilegal se spune că e un

tîmpit. Și cine vrea să fie un tîmpit? Dumneavoastră vreți? Nu vreți! Atunci eu de ce să vreau?

— Domnule, dar... Unii nu de aceea fac lucruri ilegale, cum le spui dumneata...

— Și în afară de asta, dar asta nu trebuie să spuneți la nimeni, sînt vremuri cînd nici nu e cinstit să nu faci lucruri ilegale. Din păcate astăzi trăim astfel de vremuri...

— Domnule, dar nu vă știam atît de... atît de sigur în ilegalitățile astea!

— Ilegalități? Ce ilegalități? Ele se numesc numai așa. Atîta vreme cît nu este cineva interesat să lovească în mine, nu există ilegalități.

— Să zicem. Și odată plecat cu bani?

— M-am gîndit că sînteți în relații foarte bune cu domnul Vancu. Ce-ar fi dacă aș duce în fiecare zi la dînsul o parte din bani?

— Și restul?

— Restul îl voi plasa pe la cunoștințele mele. Mă gîndesc că niciodată nu e bine să ai totul în același loc.

— Înțelept. Îmi place foarte mult.

— Asta mă bucură. Mi-ați făcut o mare bucurie spunîndu-mi-o.

— Numai că s-ar putea să fie vorba și despre alte bunuri, nu numai despre bani.

— Ne vom descurca de fiecare dată. N-aveți grijă!

— Dar de ce le faci pe toate astea atît de dezinteresat?

— Vă spun că nu vreau ca cineva să aibă vreodată interesul să lovească în mine. Și dacă dumneavoastră mă veți putea folosi atît de bine, s-ar putea să aveți grijă să nu am neplăceri.

— Da, dar s-ar putea la fel de bine să-ți atragi împotriva dumatăle toți dușmanii mei. La asta nu te-ai gîndit?

— Ce dușmani, domnule administrator general?

— Păi, am și eu dușmani...

— Sînt prea mici...

— Nu chiar toți...

— Cei puternici nu sînt interesați să fie prea atenți cu mine.

— De ce :

— De ce ? Nici eu nu vă întreb de unde provin banii pe care mi-i dați să-i păstrez. Eu parcă aș fi o bancă și dumneavoastră depozitați banii la mine. Asta e tot. Nu mă întrebați nici dumneavoastră...

— Spune-mi, ai de gând să te folosești de capitalul meu ?

— Numai în așa fel, încît să nu vă aduc dumneavoastră nici un prejudiciu.

— Nu vom face nici o convenție în scris.

— Bineînțeles.

— Și atunci de unde să știu că nu mă tragi pe sfoară ?

— Domnule administrator general, avem amîndoi nevoie unul de celălalt. Fiți sigur că nu am să vă trag pe sfoară !

— Pentru că știi că pot să te fac zob !

— Ar fi într-adevăr foarte neplăcut să nu vă mai am protector... Ar fi îngrozitor...

— După cîte văd, pentru dumneata eu reprezint libertatea de mișcare. Și după cîte mai văd, asta este singurul lucru pe care nu l-ai avea fără mine. Că în rest, observ că...

— Uitați, ca să vă dați seama cît sînt de cinstit cu dumneavoastră : aș putea să vă las să credeți că e așa cum ați spus ! Că dacă dumneavoastră mi-ați retrage postul de curier fără plată, aș fi obligat să zac într-un salon și să plătesc din greu bacșișuri pentru fiecare bilet de voie pînă la poartă. Dar nu e așa. Eu nu sînt numai curierul dumneavoastră.

— Nu ?

— Lucrez pentru patru servicii. În curînd voi lucra probabil pentru și mai multe.

— Atunci de ce mai ai nevoie de mine ?

— Păi, v-am spus că nu vreau să vă am niciodată împotriva. Iar păstrîndu-vă banii, mă mai folosesc de pe o zi pe alta și eu de ei.

— Și cum te descurci cu atîtea treburi și cu atîția patroni ? Și, mai ales, cum de nu ți-e frică să te încurci cu atîția bani la care nu există nici un fel de scripte ?

— Domnule administrator general, toată problema, credeți-mă, este să fii cinstit cu cei cu care lucrezi ! În cazul acela nu se poate întâmpla nimic rău. Și vă mai spun o dată, cu toate că dumneavoastră nu sînteți obligat să mă credeți pe cuvînt, eu sînt cît se poate de cinstit cu partenerii mei.

— Domnule Stein, cum de n-ați reușit dumneavoastră în povestea aceea cu vapoarele de pe Timiș ?

— Atunci n-am avut bani. Și am și făcut o mulțime de greșeli.

— Dacă ați lua-o de la capăt, ați reuși ?

— Dacă aș lua-o de la capăt, tot așa aș face. Dar poate, cine știe, poate drumul încă nu-i sfîrșit. Poate că memoria domnului Raica mă va ajuta și ea.

— Tot mai sperați ?

— Nu vă fie frică, domnule administrator general, nu am să amestec banii dumneavoastră în povestea asta. Dar poate că peste cîțiva ani, voi putea folosi banii mei. Și poate că o să mă ajutați și dumneavoastră.

— Eu ?

— Sînteți un om foarte influent astăzi. Iar ca membru al statului major... mai ales că ne extindem mereu...

„Ai atîtea necazuri pentru că prea le știi pe toate și prea vrei să te ferești de toate“ gîndi Lazăr și-i dădu un pachet :

— Iată transportul pe astăzi ! În legătură cu statul major, am să fiu și eu sincer cu dumneata. Cred că statul ăsta major nici nu există.

— Vai, glumiți ! Stein băgă pachetul într-o servietă ponosită.

— Și chiar dacă mai există, nu cred că voi face nici eu și nici Iancu parte din el. În felul ăsta, aminîndu-ne mereu, Luca ne ține în șah pe amîndoi.

— Cred că vă înșelați, domnule Lazăr. Chiar acum o oră am vorbit cu cineva foarte de sus. Iertați-mă, dar nu vă pot spune cu cine. Dînsul m-a asigurat că aveți tot viitorul în față.

— Te-ai interesat cine-ți sînt acționarii...

— Normal. Înainte de a face afaceri cu cineva, trebuie să știi pe ce te poți baza.

— Și dacă n-aș fi „avut tot viitorul în față“ ?

— Aș fi găsit o soluție să vă amîn sau să vă servesc în așa fel încît să nu aflu nimeni, dar nici pe dumneavoastră să nu vă am împotriva mea. Sînteți administrator general, oricum aveam nevoie de protecția dumneavoastră. Dar să știți, tot cîstit aș fi procedat. Că dacă n-aș fi procedat toată viața cîstit, aș fi încurcat-o de mult. Unii abia așteaptă să...

— ...să te prindă ! („Obsedat mai ești !“ gîndi Lazăr.) Poate, dar să știți că am mai văzut și oameni de-alde dumneata nu foarte cîștiți.

— Asta se poate. Dar despre mine nu puteți să afirmați așa ceva.

— Eu n-am făcut decît să...

— Știu. Mi-ați amintit că trebuie să plătesc și pentru ei. Din păcate știu asta și tot plătesc.

— Ei, atunci...

— Sigur, nu vă mai rețin, domnul administrator general are treburi mult prea importante... Numai atît vreau să vă spun : am fost azi în oraș. Se spune că spitalul va rechiziționa toată Strada Bisericii și celelalte străzi pînă în centru.

— N-ar fi cam mult ?

— Asta dumneavoastră o știți. Dacă m-ar întrebă cineva pe mine n-aș face prostia să-i răspund sincer.

— Bine, spuse Lazăr rîzînd.

— Numai că dumneavoastră vă pot spune că ar trebui să interveniți pentru niste excepții.

— Ce excepții ?

— De fapt, rechiziționarea asta e un lucru foarte relativ : casele, de pildă, nu trec pe numele statului, ci rămîn tot în sarcina proprietarilor. Ei vor putea să le folosească și de acum încolo, vor trebui să-și plătească impozitul și toate celelalte. Numai că autoritățile spitalului au dreptul să intre oricînd acolo și să folosească o parte din spațiu pentru nevoile pe care le vor crede de cuviință. Trăim vremuri de război, ce mai... ?

— De unde le știi pe toate astea ?

— Păi, sînt ordonanțe pe toate zidurile. Au nu știu cîte articole și paragrafe... Așa că, înțelegeți că nimănui nu-i convine să poată fi deranjat oricînd, să-i fie călcată gospodăria de tot felul de indivizi... Scuzați-mă că fo-

losesec un astfel de cuvînt pentru oamenii trimiși în fond de...

— Spune mai departe!

— Uitați cum arată o plească din asta! Mi-a dat-o cineva. Poate reușiți s-o anulați. Dumneavoastră, cu influența de care vă bucurați... Stein dădu la iveală un tub din care scoase un sul de papirus.

— Ce-i asta?

— Așa arată ordinele astea.

Lazăr își aruncă în fugă ochii peste înscrisul care părea să vină din antichitate. Dar se prefăcu de parcă n-ar fi observat nimic ciudat.

— Îhî.

— ... pentru că unii mai gîndesc și așa... Încît eu cred că cel mai bine ar fi să interveniți pentru excepții.

— Ce excepții?

— Ce excepții? Ca la fiecare lege, sînt și aici excepții. E o chestiune de interpretare cine poate să nu intre în harababura asta. Numai că se plătește gras pentru această interpretare și, ceea ce este mai grav este că dumneavoastră, în calitate de administrator general, ar trebui să fiți printre primii care să hotărască în fiecare caz... și cînd colo tot felul de șefi mai mici se îmbogățesc!

— Luca știe?

— Pe domnul Comandant nu-l interesează nimicurile astea...

— Asta s-o crezi dumneata!

— A și numit un adjunct împuternicit cu problema rechiziționărilor. „Rechiziționări de mobilizare“, așa le-a numit.

— Frumos nume. O să mă interesez.

— Îmi permiteți să vă propun ceva? Aflați o casă nu prea arătoasă, dar care să aparțină cuiva care are un frate sau un fiu sau tafa internat în spital. Faceți ca legea să-l excepteze și nu-i cereți prea mult pentru asta, dar cereți-i să vă dea o cămăruță numai pentru uzul dumneavoastră. În secret. Am să duc eu pe cineva care să pună o broască bună la ușă, ca să nu fie nici gazdele prea curioase, și o să avem un seif pe care n-o

să-l bănuiască niciodată nimeni și care mai are și avantajul că va fi foarte aproape de spital și va putea ascunde lucruri mai mari fără trudă.

— Unde mai pui că n-o să aibă niciodată interesul să se laude altora că ei au fost exceptați de o lege care pe vecinii lor...

— De asta nu sînt sigur. Oamenii sînt proști și le place să se arate cît sînt de grozavi. Mai liniștit voi fi din cauza rudei care se va afla aici. Știu că o s-o ducă bine, poate o să primească și o foarte mică slujbă — portar la un pavilion, de pildă, sau ajutor de infirmier. Asta mi se pare într-adevăr o garanție. Stein își luă servieta ponosită și, salutînd cu mult respect, se pregăti să se retragă. Ar mai fi ceva, dar nu știu dacă pot să vă rog...

— Dă-i drumul!

— Aș vrea, dacă se poate, să mai rechiziționați fictiv o casă...

— De ce? Cui mai vrei să-i faci un serviciu?

— Dacă v-aș spune, nu le-aș mai face nici un serviciu...

— Nu le-ai...? Deci sînt mai mulți... Și nici din spital nu-s, pentru că altfel, dacă ar avea și ei puteri, n-ai apela la mine.

— Am spus „numai dacă se poate“.

— Domnule Stein, nu cumva vrei să faci și lucruri și mai ilegale? Mă refer la lucruri politice... Se spune că voi evreii sînteți mereu... iudeo-bolșevici...

— Gata, n-am spus nimic!

— Ba da. Nu mă interesează la ce-ți trebuie casa, dar pe mine să nu mă amesteci! O să ai o casă!

— Mulțumesc frumos, dar nu știu dacă mai e nevoie...

— Te-ai supărat?

— Cum o să mă supăr?! Nu pot să-mi permit așa ceva.

— Domnule Stein, dumneata cred că ai mai multe relații ca mine!

— Eu? Se poate, domnule administrator general? Stein era deja la ușă. Atita doar că eu am altfel de re-

lații ca dumneavoastră... și de mine nu se ferește nimeni.

— Să zicem... N-ai putea să-mi aranjezi o întâlnire cu Luca?

— Cu domnul Comandant? Să încere. Dar ușor nu va fi pentru că nu poți ști niciodată unde-l găsești peste un sfert de oră. Nici nu-l poți căuta într-un anumit loc și nici nu poți fixa o întâlnire pentru că n-ai de unde să fii sigur că...

— Poate aranjezi să mă caute el!

— Nu pot să-i dau eu ordine... Dar am să fac tot ce voi putea!

— Bine, și pe urmă las' că aranjăm noi și cu casa aia!

Rămas din nou singur, Lazăr trăi un sentiment ciudat: când în viața lui a mai stat atât de liniștit de povești cu cineva, când știa că are atâtea de făcut ca în ziua aceea? Dar de când se știa s-a agitat și a realizat mai puține decît se petreceau în folosul lui acum, când nu mișca aproape nici un deget.

Cineva bătuse la ușă.

— Intră! Se ivi un bărbat îmbrăcat într-o uniformă fisticie, purtînd o tolbă și un chipiu de poștaş peste un halat de bolnav sub care apăreau niște cizme ostășești. O curea militară îi încingea mijlocul. Dumneata... dumneata cine ești?

— Poșta specială!

— Cum vine asta?

— Este un serviciu nou. Nu transmitem decît mesaje oficiale urgente și scrisori sau colete personale contra unei sume adeevate.

— Și acum ce ai pentru mine?

— Am o scrisoare oficială și una particulară. Peste o jumătate de oră am să vă mai aduc o scrisoare personală.

— De ce n-ai adus-o ca celelalte? întrebă Lazăr, semnînd de primire pe un borderou.

— Numai pentru cea oficială semnați, îl învăță poștaşul special. Nu v-am adus-o și pe a treia pentru că noi ar trebui să transmitem fiecare scrisoare așa cum o primim, adică imediat. Numai că asta nu se poate

pentru că sîntem încă prea puțini. Așa că și pe astea două le-am adus împreună împotriva regulamentului.

— De ce?

— Clienții n-o să mai aibă încredere în noi dacă o să afle că am așteptat să se adune trei scrisori pînă să le aducem.

— Și dacă n-o să mai aibă încredere?

— Sîntem o instituție serioasă!

Această punere la punct nu-i prea plăcu administratorului general:

— Ce mai aștepți? Pleacă! Sau mai vrei și bacșiș?

Poștașul special plecă, dar își îngădui să mormăie nemulțumit tot drumul pînă la ușă.

„Ei, las' că de acum o să controlez eu și poșta asta a voastră!“ își spuse Lazăr în timp ce deschidea primul plic. Era o scrisoare de la Bârză. O, nu! De așa ceva n-avea răbdare acum Lazăr. Decît să citească trei pagini de lamentări... Și, pe urmă, întotdeauna era obișnuit să parcurgă mai înainte corespondența oficială. Puteau să apară lucruri importante, nu niște fleacuri ca... Dar ceva îl făcu să mai zăbovească asupra scrisorii lui Bârză și sfîrși prin a o citi de la început pînă la sfîrșit. „...pe cînd domnul Comandant mi-a spus“, „acum o oră domnul Comandant...“, „...domnul lăncu, nu știu dacă ați aflat...“ Nu, domnule, astea erau lucruri care trebuiau citite, astea... „Domnul Comandant acum o oră“! Pînă și ăsta știe ce a făcut domnul Comandant acum o oră! Numai administratorul general nu știe nimic. Și, uite, nici telefonul n-a sunat așa cum s-a așteptat!

Cineva bătu la ușă.

— Peste cinci minute! strigă Lazăr. Sînt ocupat acum!

„Domnule administrator general, îi scria Bârză, este de datoria mea să vă mulțumesc în modul cel mai sincer pentru că ați binevoit să interveniți pentru mine și am fost mutat într-o cameră în care ne putem mișca. Este pentru prima oară în viața mea că am intervenit să mi se facă o favoare pe baza unei cunostinte, dar mă aflam într-o situație disperată și, din păcate, continui

să mă aflu într-o situație disperată. Bineînțeles că protecția dumneavoastră binevoitoare mi-a adus unele alinări, dar boala pentru care m-am internat nu cedență numai din atît, iar eu...“ Lazăr sări cîteva rînduri. De lamentările neghiobului n-avea acum nici un chet. Și nici timp. Cu toate că timpul, după cum tocmai a descoperit... „...pentru că, după cum știți, am colaborat cu domnul Luca și înainte, chiar dacă nu cu entuziasmul scontat de dînsul, vreau să spun că am avut posibilitatea să...“ Alte rînduri sărite. „...contra unui bacșiș, este adevărat, cam exagerat, o sumă care întrece oricum posibilitățile mele, dar am riscat-o și pe asta... așa că eu...“ A! Uite! „Omul m-a dus într-o antecameră și aici a trebuit să mituiesc ultimul intermediar, cel care aduna acolo nu știu ce fel de numere de pe la oameni — că eu așa cum am ajuns acolo n-aveam nici un număr și pînă la urmă am intrat totuși primul la domnul Comandant. A fost foarte amabil și drăguț cu mine, mi-a propus chiar și o slujbă de consilier juridic, un fel de Justizrat, dar din păcate a trebuit să amîn să iau o decizie pînă ce mă voi simți ceva mai bine. A dat niște dispoziții și am fost dus înapoi, dar numai pentru a-mi lua lucrurile și a mă muta într-o rezervă singur. (Ceea ce în situația mea gravă iarăși n-ar fi foarte bine, pentru că n-am de unde să știu cînd mi se va face rău.) Dar, veți vedea, lucrurile au luat acum o altă întorsătură, sînt vizitat foarte des de medici, au făcut și un consult în privința mea și nici infirmierii nu mă ocolesc, astfel încît din jumătate în jumătate de oră mă caută cîte cineva. Dar situația sănătății mele este încă foarte gravă. Am primit înapoi pînă și banii dați pentru întrevăderea mea cu domnul Luca și din cînd în cînd apar tot felul de oameni cu petiții pe care eu bineînțeles că nu le pot rezolva, dar ei nu vor să mă înțeleagă și-mi lasă bani. Aș putea să mă îmbogățesc acum, dacă aș fi lipsit de conștiință, dar de multe ori într-adevăr nu pot să-i refuz, au descoperit un nou șiretlic, vin să mă roage să le redactez eu niște petiții și atunci pretextează că mă plătesc pentru asta. Noroc că sînt atît de bolnav — dacă se poate spune așa —, în felul acesta mă mai pot eschiva, numai că și «onorariul» meu a crescut mult și

zău dacă am intenționat așa ceva... Acum, în încheiere, aș vrea să vă scriu ceva ce-mi dietează sufletul s-o fac : domnul Comandant mi-a mai telefonat acum o oră — mi s-a instalat și un telefon în încăpere, chiar lângă pat — și m-a sunat și domnul Iancu — nu știu dacă ați aflat că el este acum șeful de necomentat a tot ce se mișcă sau nu în incinta spitalului, vreau să spun că nu știu dacă au ajuns și pînă la dumneavoastră ecourile despre mîna de fier pe care o folosește pentru a-și exercita autoritatea asupra bolnavilor... Știu că risc destul de mult trimițînd o asemenea scrisoare, dar tot ce se întîmplă este atît de puțin logic și eu nu voi putea acum, la bătrînețe, să trăiesc altfel decît în..." (...) „... ajungînd la ceea ce am vrut să vă scriu : se zvonește că domnul Comandant nu ar vrea să mai reînnoiască mandatele celor care se află acum în statul major, că ar încerca să formeze o nouă echipă și că pe locul rămas vacant în urma plecării lui Guneș nu-l va numi nici pe Iancu și nici pe dumneavoastră, ci pe mine. Vreau să vă asigur că nu am să permit niciodată să se întîmple una ca asta și nu sînt eu omul care să răsplătească într-un asemenea mod binele pe care mi l-ați făcut. Deocamdată sînt și prea bolnav pentru orice funcție. Oricum, aș vrea să nu se creeze nici o confuzie — nu am rîvnit și nu rîvnesc la onorurile dumneavoastră și am să încerc, pe cît posibil, să nu vă întorc eu rău binele pe care mi l-ați făcut.“ Apoi urmau cîteva rînduri șterse cu cerneală și oricum privi pagina ridicată spre lumină Lazăr nu reuși să descifreze ce fusese notat acolo inițial. Pareă ceva cu Iancu, dar nu puteai fi sigur, mai mult flerul... Uite, domnule, pe cine și-au găsit ăștia să promoveze ? Din nou vechea poveste ! Nu el, care de bine de rău și-a asumat niște riscuri preluînd o funcție aici și... și... În fond cam atît... Și adevărul e că impuțiji ăștia cu diplomă au avut întotdeauna prioritate, chiar dacă hîrțile lor nu ascundeau de multe ori decît prostie și îngîmfare și lipsă de har... Dar asta-i altceva.

A doua scrisoare venea chiar de la temutul Iancu, era politicoasă, dar clară : domnul administrator general să facă bine să-l pună la punct pe administratorul spitalului (adică pe Moravetz) pentru că situațiile cerute

de șeful stabilimentului n-au sosit încă nici pînă acum, lucru absolut fără precedent! Totul nu reprezenta decît o gravă încălcare a sarcinilor de serviciu din partea lui Moravetz. Moravetz! Moravetz! Sigur, Iancu nu îndrăznea să lovească direct în Lazăr, dar îl avertiza lovindu-i adjunctul. Sau... sau poate că s-a săturat și Iancu de acest Moravetz, care cu mutra lui umilă își dă aere și ajunge să... În fond, în aiureala asta, n-ar fi exclus ca și Moravetz să aibă pretenții la postul vacant din statul major... Pentru că Lazăr nu mai putea să creadă ceea ce probabil că a insinuat chiar Moravetz în felul său umil, că ar fi unul dintre membrii secreți ai importantei conduceri. În cazul acesta n-ar fi exclus ca Iancu să caute un aliat în Lazăr împotriva unei figuri supărătoare care și-a depășit atribuțiunile. Pentru orice eventualitate scrisoarea aceasta trebuia păstrată și analizată mai în detaliu, sensul ei rămînîndu-i lui Lazăr destul de echivoc, el nedorind să se pomenească într-o zi cu semnificația exactă a acestor rînduri transpusă în fapte concrete pe care poate că le-ar putea evita, dacă ar fi în stare să interpreteze corect posibilul avertisment.

O bătaie în ușă îl împiedică deocamdată să aprofundeze lucrurile. Spuse un „intră!“, dar rămase cu fața ațintită spre telefon. Luca întîrzia să-l felicite pentru numire. Luca parcă ar fi uitat cu totul de el...

21

Era Avram cel care intrase în încăpere.

— Moravetz n-a sosit încă?

— A fost și pe la dumneavoastră, dar nu l-ați putut primi.

— Cum?

— Ați spus să aștepte cinci minute.

— A! El a fost...

— Noi am înțeles că sînteți supărat pe el din cauză că nu a terminat la timp situațiile acelea și...

— Nu-i adevărat! Eu pur și simplu nici n-am știut cine bate la ușă.

— Înțeleg. Vă rog să mă iertați! Domnul administrator este superiorul meu direct și este normal că nu trebuie să-i critic eu acțiunile...

Da, din scrisoarea lui Iancu nu reiese clar ce atitudine trebuie să iei acum față de acest administrator. În fond, ar putea să-i boicoteze situațiile pentru Iancu, luându-i pur și simplu oamenii pentru alte munci, de lucru găsindu-se berechet. Dar intuiția îi spunea lui Lazăr că n-ar proceda bine. Nu pentru că ar fi mai convins ca înainte că Moravetz ar putea — prin absurd — să facă totuși parte din statul major, ci pentru că nu i se părea modul cel mai sigur de a-și pune subalternul la punct.

— Bine, dar în realitate cum stați cu situațiile acelea pe care le tot cere Iancu?

— Sînt gata. Domnul administrator le semnează acum. Curierul așteaptă să le ducă. Eu am...

— Stai! Stai că sînt cîteva amănunte pe care va trebui să mi le lămurești: în primul rînd cum o să le dea drumul fără să le văd și eu?

— Toate hîrțile care pleacă de aici se fac în trei exemplare: originalul rămîne la noi, unul se trimite la șeful spitalului și unul la dumneavoastră.

— Și cine a stabilit năzbtia asta?

— Domnul administrator a primit instrucțiuni în acest sens. Sau cel puțin așa pretinde.

— Și dacă mie nu-mi convine ceea ce semnează el?

— În cazul acesta aveți dreptul să cereți o anchetă sau să recomandați revenirea la situația de dinaintea apariției actelor respective. Neintervenția dumneavoastră reprezintă acordul tacit al administrației generale. Dar, bineînțeles, înainte de a se emite un act, dacă binevoiti să credeți necesar, puteți să dispuneți într-un anumit fel.

— În ce fel?

— În care veți crede de cuvîntă.

— Al doilea lucru pe care te rog să mi-l spui despre ce curier spuneai că așteaptă să ducă situațiile?

— Nu știu cum îl cheamă.

— Stein?

— Nu. Domnul Stein este curier fără plată. Domnul administrator a angajat un curier regulat pentru serviciul nostru.

— Ce vorbești?! Adică vrea să mă concureze?

— Nu îndrăznesc să comentez asemenea lucruri. Chiar dacă aş fi de partea dumneavoastră — și vă rog să mă credeți că sînt —, trebuie să admit că domnul administrator are dreptul să numească funcționarii din serviciul său.

— Îhî! Las' c-om mai vedea noi! În orice caz, avansarea va fi și în continuare cea stabilită de mine: atunci cînd cineva urcă o scară, cel ce-l urmează în ierarhie îi ia locul! Nimeni altul! Ai înțeles? Te rog să-i transmiți asta și domnului administrator ca pe o directivă.

— Am înțeles, numai că...

— Că ce? Nu se discută!

— Este totuși o situație...

— Ce situație?

— Domnul administrator a primit o recomandare chiar din partea comandamentului după care pe anumite trepte ale scării ierarhice să fie numiți doi slujbași cu grad egal. Acest lucru se consideră că ar stimula competitivitatea în ceea ce privește sîrguința și ar mări concurența în bine.

— Zău? Ai dracului! Ca să nu meargă lucrurile lin și să se mănince oamenii între ei...

— Chiar așa! Dar bineînțeles că eu sînt mult prea mic pentru a...

— Uite ce e: nu se numesc gemeni pe același post fără înștiințarea mea! Ai priceput?

— Da și mă bucură mult acest lucru.

— Te vei bucura și mai mult dacă vei lucra bine pentru mine! Și domnul Moravetz ar putea primi un geamăn...

— Domnule administrator general, eu îmi voi da toată silința și pe mai departe. Dar singura mea dorință nu... singura mea ră-plată nu doresc să fie decît bunăvoința domnului administrator general. Mai ales că slujbașii începînd cu adjuncții, cum aş fi eu, nu-i poate numi decît personal domnul Comandant. În lipsa dînsului se

poate avansa ierarhic, dar tot domnul Comandant trebuie să semneze definitivarea în funcție.

— Mă, voi le știți pe toate! Nu, nu era cazul să spună mai mult. Nu era genul lui să stea să se lamenteze cu toată lumea că el, în ciuda funcției sale, era mai puțin la curent cu cele ce se întâmplau decât toți mărunții slujbași și petiționari cu care venea în contact. Și poate că nici n-ar fi fost inteligent din partea lui să recunoască așa ceva. Ia spune-mi, continuă el pe un ton degajat, dacă tot ați terminat situațiile acelea, de câți oameni aveți voi nevoie acolo pentru treburile curente?

— Păi, nu sîntem destui. În primul rînd...

Moravetz bătu la ușă și intră. Avea cearcăne sub ochi, dar privirea, mai mult decât restul înfățișării sale, vedea că este foarte obosit și că între el, cel de acum și cel care pînă nu de mult mai dispăruse ca un fluturaș prin grădina spitalului, nu prea mai erau asemănări. „Domnul acesta din elită nu prea mai arată ca un *Übermensch*“ gîndi Lazăr.

— V-am adus situațiile. O copie a fost trimisă la domnul șef al spitalului.

— Prin curierul numit de dumneata. Știu! Luați loc amîndoi! Va trebui să ne reorganizăm. În primul rînd va trebui să știm exact ce slujbași sînt subordonați administrației spitalului și cine este subordonat administrației generale.

— Păi, toți sîntem subordonați administrației generale.

— Nu, nu așa! Am nevoie de un serviciu care să lucreze numai de pe perspective de coordonare.

Moravetz îl privi și Lazăr văzu că administratorul pricepe surprinzător de repede totul. Dar în ochii lui Moravetz nu se putea citi nici ură, nici opoziție. Doar oboseală. Era clar: Lazăr dorea un serviciu de supraveghere, astfel încît Moravetz să alunece undeva pe la mijlocul ierarhiei, slujbașii mai mărunți, aflați în subordinea exclusivă a lui Lazăr, putîndu-l controla și șicana oricînd. Administratorul încercă o singură manevră de apărare, dar era epuizat, era evident că trebuia să-și

sape tranșeele și să reziste cît o putea. De un contraatac nu putea fi deocamdată vorba.

— N-ar trebui în cazul acesta să mutați administrația generală undeva la etaj, acolo unde n-ați fi deranjat de toți petiționarii?

— Nu. Deocamdată voi rămîne în biroul acesta. „Și n-am de gînd să mă retrag acolo unde bacșișurile nu mai au cum să pătrundă!” Să luăm deci o bucată de hîrtie și să vedem practic ce schimbări vom face. Am să vă rog să veniți și dumneavoastră cu idei, nu le pot face pe toate eu singur! În primul rînd...

Numai că tocmai atunci sună telefonul. Lazăr îi făcu semn lui Avram să ridice receptorul, dar acesta i-l dădu imediat:

— De la comandament!

— Domnul administrator general? întrebă o voce de femeie care lui Lazăr i se păru foarte cunoscută.

— Da.

— Rămîneți puțin pe fir, domnul Comandant vrea să vă vorbească.

„Deci totuși... Lazăr nu se putea hotări dacă să-i dea pe cei doi subalterni afară sau nu. Pe de o parte, modul degajat în care va vorbi el cu șeful cel mare le va impune, desigur, dar poate va trebui să ceară anumite lucruri pe care ar fi recomandabil ca ei să nu le cunoască..., iar faptul că a fost chemat la telefon de către Luca era și așa un lucru care peste zece minute va face înconjurul spitalului. Dar, de fapt, va putea să-i concedieze cu un gest și atunci cînd...”

Îl auzi pe Luca luînd receptorul în mînă și vorbind foarte aproape de el, dar continuînd o discuție cu cineva cu care se afla în încăpere sau vorbind poate la un alt telefon. Lazăr nu putea înțelege toate cuvintele și nici nu era prea atent, realizînd abia acum, în ultima clipă, că nu are pregătit ce vrea să-i spună lui Luca. Măcar de l-ar fi sunat peste o jumătate de oră. Atunci ar fi avut terminat planul pe care tocmai se pregătise să-l pună la punct și care deocamdată era încă atît de nebulos. Doar o jumătate de oră... Discuția lui Luca se prelungi și Lazăr se gîndi că decît să se tînguască, mai

bine și-ar face niște notițe, poate că ar mai apuca să înjghebeze la repezeală ceva util, o bază de discuție... Dar nici faptul că-l lasă să aștepte atîta nu este prea bine: ce o să gîndească Moravetz și Avram? Să-i dea acum afară nu mai avea nici un rost, ceea ce s-a întîmplat s-a întîmplat și ei n-ar face decît să umfle amănuntele.

— Ce mai faceți, domnule Lazăr? auzi brusc în receptor și în mod greu de explicat, se simți luat cu totul prin surprindere.

— De unde vorbiți? se pomeni vorbind și-și dădu imediat seama că spusese o prostie.

— A! Din oraș, domnule Lazăr, din oraș, de la primărie. Uite, mă aflu în biroul unei doamne fermecătoare și m-am gîndit să te sun. Dealtfel, doamna te cunoaște.

— Cine?

— Doamna Amarilli. Hai, nu mai fă pe nevinovatul, domnule Lazăr, doamna s-a spovedit.

— Dar ea ce caută acolo?

— Dînsa este secretară aici. Nu știi? Da, și mare baftă are șeful ei cu o asemenea colaboratoare. Am o întîlnire cu domnul primar la care va fi de față și domnul prefect, așa că din păcate acum n-am prea multă vreme să dezbatem acest subiect. Din păcate. Dacă mă uit pe ceas, văd că am și întîrziat deja. Ce mai faceți?

— Aș vrea să vă vorbesc. Am unele propuneri de reorganizare a serviciului meu.

— Te ascult, domnule Lazăr, știam că mă pot bizui pe dumneata.

— Păi,... Lazăr își dădu seama că încă n-are ce spune. Sau că a uitat ce a vrut de la întîlnirea aceasta — fie chiar telefonică — dar atît de importantă. Care ar fi putut să fie atît de importantă. N-aș vrea să vă fac să întîrziati de la discuția cu domnul primar... și cu domnul prefect. Dar ar trebui să-mi acordați... să vă sacrificați o jumătate de oră în care să putem...

— Dar bineînțeles. Știi ce te rog? Trimite-mi propunerile dumitale, am să le studiez și o să stăm de vorbă. Dacă le voi cunoaște, altfel voi putea vorbi și eu despre

ele. Uite, domnul Stein ar fi cel mai indicat să trimiti prin el propunerile. Nu-i așa, domnule Stein? Și încă ceva: mai consultă-te cu dom' judecător Bârzu. El știe chichitele alea avocătești de care noi habar n-avem, dar care sînt atît de necesare. Să știi că abia acum îmi dau seama cît sînt de necesare.

— Eu așa vrea...

— Să știi că atunci cînd am aflat că l-ai trimis pe Penescu administrator la ofticoși m-a apucat un rîs că de abia am putut să-i semnez numirea. O să facă de acum ofticoșii o latină... Ille, haec, hoc... N-am dreptate, domnilor?

— Mai sînt niște lucruri urgente de clarificat, dar ar trebui să vă vorbesc personal. De exemplu... Lazăr începu să-și revină. Nu era el omul care să se piardă atît de ușor. Și în fața cui? În fața lui Luca? Păi, cît era ăsta de comandant acum...

— Domnule Lazăr, uite că a venit și domnul primar personal să mă cheme la dînsul în birou. Să știi că sînt foarte interesat de ideile dumitale. Ai avut întotdeauna un fel de a fi foarte... foarte inventiv... N-o să uit că dumneata, un negustor de cherestea, ai vrut să fabrici scobitori sau... sau scîndurele de parchet... și... și alte lucruri grozave din lemnul pe care-l aveai... Asta dovedește că faci parte dintre lei și nu dintre animalele de rînd... Erai singurul negustor de cherestea de pe aici care a avut asemenea inițiative... Poate mai descoperi ceva ca și atunci, ceva trăsnet! Mai gîndește-te și cînd o să am puțin mai mult timp o să stăm de vorbă. La revedere! A! Uite, îți trimite salutări și doamna Amarilli! Apoi convorbirea se întrerupse.

În Lazăr renăscu vechiul comediant. Nu putea să lase să fie expediat în felul ăsta. Și mai ales față de martori. Față de subalterni!

— Așa că eu vă rog insistent să lămurim odată pentru totdeauna chestia asta cu atribuțiunile, cu statul major și cu celelalte chestii! Eu nu admit...

— Alo! auzi în receptor vocea telefonistei.

— Vă salut! și trînti receptorul.

— Domnilor, ați fost martori. M-am angajat față de comandant... față de domnul Comandant, că-i voi trimite o nouă organizare a serviciului nostru administrativ. Acum nu ne mai rămâne decât să ne punem pe treabă.

Și într-adevăr lucrară : adică Lazăr dădea directive, iar cei doi își notau și făceau din când în când câte o remarcă. Uneori reușeau să strecoare câte un nume pe un viitor post, încercînd să-și plaseze cît mai bine pionii. Moravetz constată cu neplăcere că Avram nu vorbea „din spatele său“, ci de pe undeva de lîngă el. Ierarhia care părea sigură începea să se încurce. Lucrurile nu puteau merge în continuare așa — altfel amenințau să decadă în anarhie. Fin, reuși să și sugereze acest lucru de cîteva ori. Spre marea lui mirare, Lazăr se arătă surprinzător de receptiv și sfîrșitul întrevederii îi găsi situați ferm fiecare pe treapta sa ierarhică. Avertismentul însă nu putea să treacă în uitare. Avertismentul rămînea și fiecare îl interpreta după valoarea atu-urilor pe care le avea la îndemînă.

Pe urmă cei doi plecară cu cîte o listă întregă de lucruri pe care trebuiau să le lămurească, să le pună la punct și să le aducă bine finisate la domnul administrator general. Pe Moravetz, Lazăr îl reținu puțin mai mult, fără să-i comunice nimic deosebit, dar ca un semn că administratorul rămîne un personaj mai important decît adjunctul administratorului. Mai ales că nici nu se cunoșteau cu precizie toate funcțiile acestui administrator.

În timpul cît lucraseră, fură deranjați de două ori la telefon. Prima dată Lazăr refuză categoric să stea de vorbă, cineva, un șef de pavilion, trebui să se mulțumească să-l felicite prin secretară pentru numire. O felicitare întîrziată și nu prea importantă. A doua oară îl sună pentru același lucru magazionerul principal al spitalului, un personaj deosebit de important, un domn care, e adevărat că-i era subordonat, dar care era singurul în măsură să-ți facă rost de un lucru sau de altul, un om cu care trebuia să te ai mereu bine pentru că,

asemenea unui prestidigitator năzdrăvan, era capabil să facă di-părute și lucrurile din fața ta și să nu le mai scoată la lumină decât cine știe când. Un om deosebit de capabil, desigur, și un bandit pe măsură, mai fioros ca toți cei ce se îngrămădeau acum în diferitele funcții noi și vechi. Domnul magazioner șef fusese pe această funcție și acum zece ani și acum douăzeci de ani și poate de când existau pe lume bunuri materiale pe care să le poată face el să apară și să dispară după bunu-i plac și după modul în care era rugat să fie drăgut; el se aflase mereu la datorie. Acest personaj important îl felicitase călduros pe domnul administrator general, îl asigurase că numirea într-un fotoliu al statului major era pură chestiune de timp, că el va face tot posibilul ca domnul administrator general să fie cel ales. Alesul, îl mai felicitase și pentru fructuoasa convorbire pe care o avusese cu câteva minute mai înainte domnul administrator general cu domnul Comandant, pentru caldele aprecieri pe care i le adresase domnul Comandant cu acest prilej, lucru care nu trebuie să mire bineînțeles pe nimeni... și sugerează în încheiere să nu se mai deranjeze șefii să-l facă magazioner general, el fiind în stare să-și îndeplinească umila slujbă și din mărunțul post pe care-l ocupa de atîta timp și cu oamenii cu care se obișnuise să lucreze de ani de zile.

Nu, își spuse Lazăr, omul ăsta nu poate fi momit cu titluri și onoruri, omul ăsta nu dorește alți popîndăi în birlogul lui, iar avantajele... Cine îi mai poate oferi avantajele unui om care nu poate fi refuzat niciodată de nimeni, despre care circulă atîtea legende și care e mai iscusit chiar decât i-a fost zugrăvit renumele?

„Odată poate că și eu am fost atît de tare, chiar dacă n-am știut-o, își spuse Lazăr. Dar n-am fost, trebui imediat să-și recunoască. N-am fost pentru că altfel nu mi-aș fi urît atît de mult soarta. Țsta nu și-o urăște”

Pe urmă mai stătu o vreme să se gîndească la convorbirea cu Luca, la perspectivele pe care le avea de a intra odată și odată în statul acela major, la situația lui Bârzu și mai ales la cea a lui Stein — care reușise să fie de față și la această convorbire telefonică, e drept că de partea cealaltă a firului, adică, ce mai? chiar

acolo unde părea mai inaccesibil de ajuns. După aceea își aminti de Amarilli. Și afară s-au petrecut multe lucruri în ultimul timp, i-ar fi plăcut s-o aibă pe Amarilli secretară în locul individei insipide pe care a primit-o cu o oră mai înainte, atunci când i s-a spus că noua sa funcție îi acordă privilegiul de a avea și o asemenea salariată. Unde mai pui că ticăloasa i-a fost împinsă în față aproape cu sila și că nu trebuia să fii deloc deștept ca să-ți dai seama că lucra mai mult pentru un alt șef decât pentru el — pentru Iancu, vezi bine, pentru cine altu' ? Și chiar dacă ar fi venit însuși Sfântul Petru să-i garanteze lui Lazăr că femeia aceea nu l-a văzut și nu l-a auzit în viața ei pe Iancu, domnul administrator general tot nu l-ar fi crezut. Nu, dom'le, cu trucuri din astea ieftine nu-l mai ducea nimeni ! Dar nici să se ferească de tipesă nu vedea deocamdată vreo posibilitate.

Cînd o sună, ea veni cu o mulțime de mesaje, bineînțeles doar vești pe care le știa toată lumea sau fleacuri lipsite de orice importanță, plus felicitări de la diferiții slujitori pentru interesanta și hotărîtoarea convorbire pe care a purtat-o cu domnul Comandant, convorbire care va avea darul să transforme cu totul în bine munca întregii administrații. („Serviciului administrativ, o corectă Lazăr, serviciu administrativ nu-i totuna cu administrație“, dar fata era cam necioplită, nu putea face asemenea diferențe.)

Pe Lazăr îl apucă un dor nebun de „afară“, să plece să vadă mutrele cunoscute, să se ducă acasă pentru cîteva minute, să-i întâlnească pe cei cu care se obișnuise pe vremuri și de care dorise în zadar să scape — majoritatea erau în diferite posturi aici în spital acum —, s-o regăsească pe Amarilli. Să-și vadă depozitul de lemne. Să treacă pe la Vancu, să controleze dacă Stein i-a dus acolo o parte din bani. O ! Erau atîtea de făcut încît nici n-ar fi reușit să le îndeplinească pe toate, știa că nu-i este permis să lipsească în momente hotărîtoare prea mult — evenimentele se precipită într-un asemenea hal încît n-ar fi deloc înțelept să...

Dar de plecat trebuia să plece. Și nu mai tîrziu ! Acum ! Încuie în sertar cîteva plicuri voluminoase pe

care deșteptii de funcționari și-au găsit să i le transmită prin secretară, apoi se răzgîndi și-și luă toți acești bani cu el. Peste cîteva clipe află că nimeni nu mai poate să ajungă la domnul administrator general decît prin intermediul acestei nesuferite secretare, se gîndi cîteva clipe, n-avea ce-i face, va trebui să cugete și asupra acestui subiect. În fond, era simplu : n-avea decît s-o dea pe individă afară și să-și pună în loc un om de încredere, dar pe cine ? În cine să mai ai încredere în asemenea vremuri ? Și mai ales o femeie... Dar nu era timp de pierdut, cu cît va sta individa asta mai mult, cu atît va ști mai multe și nu va ști numai ea ci și alții vor... Nu era timp de pierdut, dar Lazăr nu mai avea răbdare, să se ducă totul dracului, acum el trebuia să plece în oraș, să plece și pe urmă o să mai vedem. Măcar pentru o oră să plece.

Alții cum pot să lipsească nu o oră, ci o viață ? Alții cum pot să trăiască așa cum vor ei, fără să se teamă mereu că întîrzie de cine știe unde ? Toți nebunii ăia ai orașului care toată viața au visat și care totuși n-au dus-o chiar atît de rău... Ca Fitacek, de pildă... De ce nu e doctorul Fitacek în spital acum... ? Că-i doctor, nu ? Dar Fitacek, după ce a trăit o viață așa cum a trăit, acum mai e și obosit pe deasupra. A stat o viață în Lugoj și a obosit să-l mai intereseze mările... Camera lui cu vederi din toate porturile lumii i se pare neîncăpătoare. Vrea un loc cu adevărat liniștit. Caracas în Venezuela se spune că are cea mai bună climă. Mereu primăvară. Dar și asta e nu știu cum pentru gustul lui Fitacek. Sigur, domnul doctor își poate permite să fie nemulțumit tot timpul ! Are tupeu ! Domnul doctor studiază granițele și vecinii Venezuelei. Ca să se decidă pentru Noua Zeelandă. Acolo, se spune, n-au ajuns alarmele aeriene. Dar e departe... Nici Noua... asta, cum îi zice ? Nici asta nu-i destul de bună pentru el. E departe, dar în realitate motivul e cu totul altul : e departe de Lugoj. E departe de Lugoj. Și atunci, domnul doctor, sporovăind nopți întregi cu oricine vrea să-l asculte, declară că s-a oprit asupra unui oraș imaginar dintr-o insulă imaginată. Povesteste despre ea tuturor și... și dis-

pare. Apoi sosesc scrisori cu ștampile bramburiste care atestă că s-ar fi mutat acolo.

Fitacek cum are timp să dispară ?

Dar Lazăr cum ? Și cum să iasă, admitând că va pleca ? Dar bineînțeles că va pleca. Dar cum să iasă ? Parcă ar fi asta problema... Păi, și asta-i o problemă ! Se pare că singurul ștab care nu poate să iasă este tocmai el. Sau poate că și el ar putea să plece de acum. Numai că nu dorea să riște o umilire ca data trecută. Lucrurile astea se află chiar mai repede ca avansările. Cum să facă ?

Secretara îi mai aminti ceva despre un buletin informativ al celor mai importante evenimente pe care-l ceruse domnul administrator general, un fel de sinteză a celor ce se întâmplau, pentru ca să afle și Lazăr pe ce lume se află și asta nu după ultimul muribund din cea mai prăpădită cameră a contagioșilor gravi. Secretara tot vorbea și el nu pricepea clar ce-i tot îndrugă proasta aia, era clar că ceva nu se poate, că o clauză și două articole ale regulamentului de ordine interioară stipulau cu precizie ceva ce era în contradicție cu acest cerut buletin informativ. Se vor rezolva ! Toate se vor rezolva ! Acum n-are nici timp și nici chef pentru așa ceva. Mai târziu !

Dar cum să iasă ? Hotărî să plece pînă la poartă și să se orienteze la fața locului. Ezită s-o anunțe pe secretară că pleacă. S-o anunțe totuși ? Dacă-l caută domnul... N-o anunță nimic ! Dar îl întrebă ea ce să spună dacă întrebă cineva de domnul administrator general. Să spună... să spună... O s-o sune el peste cîteva minute.

O luă spre poartă.

Abia apuca să răspundă la saluturi. Se simțea ca un general care trece prin cazarmă. În sfîrșit general !

Un general care nu știa dacă santinela îl va lăsa să treacă. Asta și în armată e așa : santinela nu-l lasă decît pe caporalul de schimb să se apropie. Să caute deci un caporal. Stein ar fi cel mai potrivit acum. Asta ar ști să-l sfătuiască.

În fața cabinei portarului era lume multă. Și în stradă și în curte. Poarta mare de fier era închisă și cei

ce voiau să iasă trebuiau să treacă tocmai prin acea cabină. Tarabele cu mărunțișuri mai erau la locul lor, dar nu se vedeau cine știe ce clienți care să le asalteze. Santinelele lipseau.

— Pofțiți! Faceți-i loc domnului administrator general!

Personal portarul se grăbi să-i vină în întâmpinare.

— Ieșiți, domnule administrator general? Lazăr simți cum celălalt îi bagă un plic în buzunar.

— Mă duc pînă dincolo. Poate că mă mai reped și pînă în oraș. Văzu cum și alții se grăbesc să-i vină cu bacșișuri în apropiere. Era prea de tot! Nu, domnilor, vă rog! Dacă aveți să-mi spuneți ceva pofțiți pe la biroul meu! Sau lăsați mesajele dumneavoastră la secretară!

— Nu-l deranjați pe domnul administrator general! Dinsul este foarte ocupat acum! Știți bine că numai cu o oră în urmă a avut o convorbire foarte importantă cu domnul Comandant. Nu vă dați seama cîtă treabă îl așteaptă...

— Unde-s santinelele?

— N-avea rost să le mai lase aici. Acum strada e rechiziționată pînă la parc. Au făcut o barieră acolo și stau de strajă lîngă ea.

În fața spitalului staționau mai multe salvări. Dacă ar lua o mașină ar putea să treacă poate mai ușor de bariera aia. Cu toate că probabil că nu l-ar mai opri nimeni. Dar nu era indicat să riște. Un eșec în clipa aceea ar fi fost cu atît mai dureros.

— Care plecați în oraș? se interesă el pe la șoferi.

Nu se înghesuiră. Probabil că au afacerile lor, gîndi Lazăr și le e frică să nu-i deranjez. Pînă la urmă se găsi totuși unul cu o birjă pe care era zugrăvită o cruce roșie. Era un atelaj destul de caraghios.

Din clipa în care domnul administrator general se instalează în birjă, surugiul începu să-i facă o curte îndrăcită. „Desigur dorește ceva de la mine, își spuse Lazăr, vom vedea în curînd ce. Acuma dacă tot m-a luat, ar fi un nătărău să nu încerce să-mi intre sub piele...” Dar tipul nu era nătărău deloc.

Lazăr se gîndi să mai treacă și pe la secția lui Penescu, pînă la urmă tot va trebui să se ducă și acolo, dar îi era frică să nu-l piardă pe individul ăsta cu birja lui caraghioasă. Așa că își stabili un itinerar economicos pentru a nu lipsi prea mult din spital. E drept că birja scurta drumurile, dar totuși...

Bariera. O santinelă cu pușca în spate veni să-i ceară lui Lazăr permisul de ieșire.

— Ce faci, mă? îl luă la rost birjarul. Îl legitimezi pe domnul administrator general?

— Ordinul-i ordin! Eu fără permis nu vă pot lăsa să treceți!

— De cînd trebuie să aibă șefii permis pentru a trece? Ia du-te și întreabă-ți sergentul!

Flăcăul îl ascultă și peste cîteva clipe apăru împreună cu un sergent de o vîrstă cu el, care se grăbi să iasă dintr-o casă, încheindu-se din fugă la tunică.

— Să trăiți, dom' administrator general! Băieții ăștia-s tot în cazarmă, n-au de unde să vă recunoască...

Bariera fu ridicată și trecură. Peste cîteva clipe birjarul se întoarse pe capră și începu să rîdă fericit:

— I-am dus, dom' administrator general! I-am dus, ce mai?

— Cum așa?

— Păi, pe dumneavoastră nu vă puteau opri, dar pe mine da.

— Tu erai cu mine.

— Da, dar n-aveau dreptul să mă lase să trec! Acuma nu era o problemă să ies eu... Nu vedeți că nu-i nimeni lîngă bariera lor? Cred că n-o ridică decît de vreo două ori pe zi. Toată lumea trece prin curțile oamenilor. Nu-i o problemă. Dar cu birja și cu calul ce mă făceam? În cîrcă nu le puteam duce... Unde mergem, dom' administrator general?

— Mai înainte acasă!

— Acasă, să trăiți! Vă duc unde vreți dumneavoastră. Numai că la întoarcere vă las pe aici.

— Ți-au rechiziționat birja?

— Și birja și calul și pe mine. Numai că acum pot să mă pupe în...

— Si dacă vin să te caute?

— Cin' să vină? Am scăpat? Am scăpat! Să știți că pe mine acum puteți conta oricît. Și dacă doamna dumneavoastră vrea, o duc în fiecare zi la piață cu birja. Gratis!

Numai că doamna lui Lazăr făcu niște ochi cît cepele cînd îi văzu. Tocmai ieșise pe poartă cu o plasă în care avea veșnicul borcan cu compot pe care se pregătea să i-l trimită cu mari sacrificii bărbatului ei la spital.

— Vrei să te plimbi cu birja? o întrebă Lazăr.

Veta stătea ca tîmpită, fără să poată scoate un cuvînt. Cu birja? Cum cu birja? De cînd n-a mai fost ea cu birja? De la nunta ei n-a mai fost.

Și Lazăr se uită la ea puțin mai atent. N-o mai văzuse de atîta vreme, nu mai văzuse femeie de atîta vreme în afară de surori și de proasta aia de secretară. Nici nu era încă atît de urîtă Veta... Numai ochii i s-au umflat cam tare.

— Hai sus în birjă, o îndemnă Lazăr. Adică nu! Așteaptă-ne! îi spuse omului de pe capră.

— Poate intrați și dumneavoastră să beți ceva! își reveni femeia.

— Nu vă faceți probleme cu mine, doamnă! Eu l-aștept oricît pe domnul administrator general...

Lazăr se uită cu coada ochiului spre Veta să vadă ce impresie i-a făcut titlul acesta. Dar femeia, ca întotdeauna, se precipită în căutarea de cratițe

— N-am știut că vii. Pentru mine nu am mai gătit mare lucru. Dar îți fierb imediat niște...

— Nu-mi fierbi nimic! Ascultă! Vreau să vorbesc ceva cu tine. Ce-ai auzit tu despre toate cîte s-au întîmplat în ultima vreme?

Între timp Lazăr se așezase totuși, mai mult din obișnuință, mai mult fără să-și dea seama și, în vreme ce vorbea cu nevastă-sa, mîncea în grabă și simțea, chiar și fără să se mai gîndească la asta, că degeaba avea bani — și acuma și putere — că mîncarea n-o să-i placă nîci odată dacă n-o să aibă o mobilă stil pe care să servească și covoare pe jos și... și „aristocrație“, adică ceea ce înțelegea el prin asta..., tot felul de lucruri la care tînjea și de care nu reușea să se apropie nici măcar îmbogățindu-se.

— Ce-am auzit? Veta era gata să intre în panică. Când s-a mai întâmplat să-i aibă nevoie bărbatul de păreri ei? Și de când îl interesează pe el...?

— Ce? Ești proastă? Nu înțelegi ce te întreb?

— Ce să aud? Am auzit că l-au făcut pe Luca șef acolo.

— „L-au făcut“? Cine l-a făcut?

— De unde să știu?

— Și de mine ce-ai auzit?

— Au venit niște femei să mă roage să pun o vorbă bună pe lângă tine pentru bărbaii lor. Mi-au spus că ai nu știu ce slujbă acolo. Dar eu nu m-am băgat...

— Le-ai luat banii?

— Ce bani? Eu le-am spus că nu mă bag... Numai nevasta lui Moise mi-a lăsat niște porcării... Zicea că a tăiat porcul și n-am putut s-o refuz. Și a venit și Kellemen ăla...

— Ascultă! Pierd vremea de pomană cu tine. O să vină poate Stein aici. Tot ce-ți va aduce vei pune bine. Și să nu spui la nimeni!

— Ce să aducă?

— Pe dracu' o să-l aducă! Mă înțelegi? Pe dracu'!

Lazăr începu să se foiască prin cameră. Veta crezu la început că el aflase că a luat totuși cîteva lei de la nevasta unuia, dar pe urmă, simțindu-l cum o privește, își spuse că Lazăr fusese cîteva săptămîni în spital și că nu avusese acolo femei, cu toate că unu' ca el, după cîte se vorbesc în oraș despre spitalele astea...

El ghicise într-adevăr, dar bărbatul făcea calcule cit timp mai are să rămînă în oraș și pînă la urmă se răzgîndi și după ce trecu vijelie prin toată casa și înșfăcă un borcan cu compot, o luă de mină și o țîri după el afară.

— Hai să te plimb cu birja!

— Dar nu-s îmbrăcată pentru așa...

— Ascultă: baba mai trăiește?

— N-ai fost pe la ea?

— Da' de unde să știu dacă mai trăiește?

— Că doar nu era s-o țîn moartă în pat...

— La primărie, îi porunci Lazăr birjarului. Luă o mină gravă și se uită să vadă dacă-l salută trecătorii. Unii îl salutară, alții nu.

— Tu ai o slujbă bună acum? îndrăzni să-l întrebe femeia. Rămii la spital?

— De ce să rămîn? Nu știu. Când n-oi mai rămîne, 'oi veni acasă. Tu să ții minte doar atîta: ce ți-am spus eu.

— Ce?

— Nu ți-am spus să pui bine ce-ți va aduce ți-am spus eu cine?

— Stein?

Lazăr îi făcu un semn spre birjar și femeia tăcu. Doar cînd îl văzu că se dă jos în fața primăriei, îi preveni că ar putea s-o pățească.

Dar Lazăr era prea atent să vadă ce impresie va face intrarea sa în sediu. Nu-i spuse nimeni nimic, salută și fu salutat la rîndul său. Avea sentimentul că e privit mai mult ca o curiozitate decît ca un șef. Lumea îl privea altfel ca la spital.

Rămasă în birjă, Veta cercetă strada: cineva trecu în fugă și pierdu dintr-o mapă niște bani. Omul se uită o clipă în jur căutîndu-i, dar probabil că era prea grăbit deoarece nu-și luă timp să se oprească și alergă mai departe. Trecătorii se găsiră brusc într-o situație grea: fiecăruia îi venea peste mîină să se aplece și să ridice banii, de vreme ce văzuse atîta lume păgubașul. Dar erau totuși niște bani pierduți acolo pe caldarîm și oricît de respectabil te țineai, în suflet ti se petrecea o dramă la gîndul că nu-i poți ridica. „Cît timp va trebui să treacă să dispară banii? Că de dispărut dispar repede. Și cine va fi primul care se va apleca?” se întrebă Veta care, la rîndul ei, regreta că nu poate să coboare din birjă pentru a ridica măcar bancnota care căzuse la un metru de roata din față a atelajului. Ei, dacă n-ar fi fost nimeni de față... dacă n-ar fi fost nimeni de față ar fi fost dispusă să coboare de zece ori pentru banii aceia... care nici măcar nu erau mulți...

Între timp Lazăr o căută pe Amarilli și pină la urmă dădu de ea într-o antecameră în care bătea ceva la o

mașină de scris, în vreme ce un bărbat pe care nu-l cunoștea aștepta pe un scaun de lângă perete.

— Vreau să-ți vorbesc ! îi spuse Lazăr în loc de salut.

— Să termin cu dînsul.

— N-am timp !

Omul se sculă și ieși afară :

— Aștept pe coridor !

— Ai înnebunit ? îl întrebă Amarilli. Știi cine a fost ăsta ?

— Nu mă interesează. Era o mică victorie pe care Lazăr se pricepu s-o savureze.

— De ce ai venit ?

— De ce să nu fi venit ?

— Cînd ai intrat în spital te-am înțeles. Acum însă nu te mai pricep. Și nici măcar nu mai știu de ce ai rămas acolo.

— Am o slujbă. Nu știi ?

— Știu. Amarilli își aprinse o țigară. Ce vrei de la mine ?

— Nimic. Am vrut să te văd. Și am vrut să știu ce se mai vorbește aici despre toate cîte s-au întîmplat în ultima vreme.

— Uite ce e : trebuia să vii mai de mult.

— N-am putut ieși.

— Totul nu este decît o poveste de rezistență.

— Ce ? nu pricepu Lazăr.

— Toată povestea asta pe care a inițiat-o Luca.

— Am inițiat-o amîndoi...

— Zău ? Oricum, Luca e șeful. Depinde cînd se va opri. Acum mai vrea cîteva străzi. În curînd n-o să mai poată ține în mîină tot ce a luat și atunci lucrurile vor începe să-i curgă printre degete.

— Așa se vorbește aici despre noi ?

— Nu. Aici se știe că sînteți oameni serioși și că reprezentați o instituție de care trebuie să se țină cont. Dar pînă cînd ? Amarilli stinse țigara în serumieră, se sculă și închise ușa interioară a biroului. Aveți mulți dusmani. Dacă Luca se va opri, va trebui să înceapă să dea înapoi. Și atunci se va destinde ca un elastic prea tare încordat.

— Ce dușmani ?

— Tu n-ai fost niciodată un prost. Cum poți să crezi că lumea a început așa deodată să vă iubească pentru că trebuie să vă mituiască pentru toate cele ?

— Lumea întotdeauna a trebuit să mituiască pentru toate cele.

— Tu știi...

— Ascultă ! Dacă ai habar despre ceva concret, spune-mi ! Dacă nu, să nu mai pierdem vremea ! Așteptă o clipă, văzu că ea tace, o luă de mână și-o trase spre el.

23

Nu, Amarilli asta nu era întreagă. A știut întotdeauna lucrul ăsta. Nu era întreagă și basta. Dar ce importanță avea ?

Din nou în birjă, trebui să se gândească unde să meargă. Până la urmă se hotărî să se întoarcă la spital.

— Mă duci înapoi pînă la parc ! îi spuse omului de pe capră. Apoi mergi cu doamna la depozit și acasă. Te duci la depozit, îi explici Vetei și-l cauți pe Chirian. Îi spui să-l trimită pe frate-su la mine.

— Nu cred că o să poată să vină.

— De ce ? De ce să nu poată ! Cine l-a scăpat de război ?

— Știi cît de greu se intră acolo la voi...

— Să spună că l-am chemat eu.

— Cîți nu pot să spună...

— Tu așa să faci cum ți-am zis ! Chirian era unul dintre căruțașii lui Lazăr, iar fratele său, cel pe care îl scăpase Lazăr de front, o matahală de om, îi făcuse întotdeauna orice serviciu îi ceruse. Era specimenul de care putea să aibă cea mai mare nevoie, un tip pe care era bine să-l ai pe lîngă tine, o asigurare asemenea unui cîine fioros pe o stradă rău famată. Și, în general, cum

mai merg lucrurile la depozit? Să mi se raporteze de două ori pe săptămână.

— Ai mai primit câte ceva bani, dar nu mare lucru. Veta îl privea cu teamă. Obținuse destui bani de la diferiții asociați legali și ilegali ai soțului ei, afacerile mergeau parcă singure și dividendele soseau acasă cu regularitate. Dar ea făcuse cea mai mare parte a banilor praf. E adevărat că se și scumpiseră o serie de lucruri, că altele nu se găseau și trebuia să plătești prețuri de speculă pentru a le putea totuși obține, dar adevărul era că, neavând niciodată bani, Veta nici nu se pricepea să-i păstreze. Spre uimirea ei, Lazăr îi mai dădu un plic — banii pe care i-i vîrîse portarul în buzunar la plecare. Nu era o sumă mică.

— Aștia poți să-i folosești. Dar să ai grijă, alții nu mai capeți o vreme. Ce mai primești de azi încolo pui bine. Și ceea ce-ți voi mai trimite... prin oricine, iarăși pui bine! Ai priceput? Crezi că eu nu știu câți bani strici? Să știi că eu lucrez din greu pentru ei și de multe ori îmi joc capul! Și atunci să nu te mai prind că...

Lazăr începu să se enerveze, dar spre norocul Vetei, birjarul îl anunță că el nu se apropie mai mult de barieră.

— E-n regulă! Vă duceți acum amîndoi la depozit! Să-i spui lui Chirian că-l aștept pe frate-su! Apoi Lazăr plecă fără să-i mai salute și fără să mai privească înapoi, ducînd în mîna borecanul cu compot.

Fericită că totul s-a terminat cu bine, Veta îl căută pe unde se pricepu pe Chirian și se mai plimbă pentru asta o jumătate de oră cu birja. Era frumos! Parcă și lumea o saluta acum altfel, iar plicul pe care-l ținea direct în mîna — Lazăr luînd-o pe nepregătite, nu-și putuse lua măcar o poșetă cu ea —, plicul îi dădea și ei un plăcut sentiment de siguranță. Și birjarul ăsta care a dus-o atîta drum și care pînă la urmă nu primise decît cu sila un bacșiș de la ea, o bancnotă mare, dar ce importanță avea? Plicul era gros și nici n-apucase încă să numere câte asemenea hîrtii conținea... Era frumos...

Urcînd strada spre spital, pe Lazăr îl copleșeau sentimente contradictorii : pe de o parte se aștepta la surprize plăcute — un general cît timp se află în fruntea trupelor este întotdeauna copleșit de onoruri —, pe de altă parte pălăvrăgeala fără rost și fără conținut, precum și aluziile lui Amarilli avură darul să-i trezească suspiciunile abia adormite în legătură cu viabilitatea aventurii în care se băgase. Un om care a avansat atît de greu o viață întreagă poate să facă abstracție de ultimele succese și, conform obiceiului, să continue să-și mișoare fiecare pas. Da, domnule, el știa dintotdeauna că atunci cînd vrei să faci un lucru trainic, măsori mereu ce ai făcut, dacă vrei să ridici un zid care să rămînă, folosești cît mai des firul cu plumb, dacă vrei să nu ți se înmămoalească vasul, măsori tot timpul adîncimea apei li trebuia un om care să-i servească de fir de plumb cineva care să fi rămas cu capul pe umeri, apt să se păstreze neutru. Și care să fie și destul de informat pentru a-și putea face o părere reală. Și asta tot timpul și în funcție de orice noutate. Numai așa ar putea să fie el invulnerabil. Numai așa. Dar pe cine să folosească ? Cunoștințele noi erau prea vîrîte pînă peste cap în toată afacerea asta, erau carieriste și profund periculoase. Chiar dacă nu toate, n-aveai de unde să fii sigur care în ce apă se scaldă. Nu poți să folosești unelte de care nu ești sigur. Ar fi poate Bârzu, dar bilanțul acestuia de o viață nu prea dădea speranțe că bătrînul judecător ar fi în stare să aprecieze vreodată just o situație. Sau măcar în mod folositor. Bătrînul judecător ! Nici măcar nu era atît de bătrîn, doar veșnicele eșecuri l-au făcut să arate așa. Și acum ? Acum ratatul ăsta se bucură brusc de faimă și... și s-ar putea să-i ia lui, lui Lazăr, locul în statul major... Înseamnă că — vechea poveste — neghio-bii au steaua lor care-i luminează mereu și-i ajută să supraviețuiască ! Asta-i sigur ! Altfel cum ? Altfel cum ar putea ei să dăinuie ? Și să se înmulțească mereu ? Ar mai fi și Stein. Țsta prezenta un mare avantaj : acela de a fi amestecat în o mie de afaceri și azi fiecare afacere este un matrapazlic, și lucrînd cu atîția șefi și intermediari și adjuncți și portari, nu există să nu ajungi să cunoști mai multe ca oricine și nu există să nu ai

o privire mai de ansamblu și mai obiectivă deci asupra întregii situații. Numai că pe Stein asta când îl ai, când nu-l ai...

Nu reuși să-și ducă gândurile pînă la capăt. Strada era prea scurtă, ajunsese la spital. În fața intrării văzu cum doi infirmieri urcă un individ slab și palid într-o ambulanță.

— Știți cine e? îl întrebă Iancu.

— Mi-e cunoscut parcă...

— E fostul director.

— I-ați dat drumul?!

Ambulanța porni și o luară amîndoi spre pavilionul central. Lumea de pe alei se grăbea să-i salute.

— Ce contează? Nu era să-l ținem aici pînă la sfîrșitul lumii.

— La toți le-ați dat drumul?

— Nu la toți. Asta e bolnav și nu mai vrea decît să-și petreacă ultimii ani în liniște. E mulțumit că nu s-a făcut nici o anchetă asupra felului în care a condus atîta vreme spitalul și, nefiind învinuit de nimic, o să primească o pensie frumușică. Dar o anchetă se poate face oricînd...

— Și ceilalți?

— Ceilalți medici sînt grav bolnavi. Nu știu dacă se vor mai însănătoși vreodată. Și mai avem și din fosta administrație cîțiva. Cu totul vreo cinci inși. Restul lucrează din nou. În afară de încă alți doi. Adică trei. Unul s-a însănătoșit, sau cel puțin așa am crezut noi, a început să lucreze pe vechiul post și pe urmă a făcut o recădere. N-a suportat-o și a murit. Alți doi au trebuit să fie operați și au murit pe masa de operație. Mai ales unul a provocat mult scandal. Nu mai era nimic de făcut cu el. Dar judecata de apoi sîntem noi!

— Cine l-a operat?

— Cine l-a operat? Un medic.

Se opriră în fața pavilionului central și aleile spitalului erau prea scurte pentru o conversație completă.

— Ați fost în oraș, domnule Lazăr?

— Da. Am fost pe la primărie. Dar îmi mai lipsesc o multime de date.

— Pe viitor să anunțați cînd mai părăsiți spitalul!

— De ce ?

— Dumneavoastră aveți dreptul să ieșiți, dar sîntem în carantină. Nu uitați acest lucru.

— De ce mă mai lăsați să ies ?

— Pentru că dumneavoastră coordonați întregul aparat administrativ și pentru că dacă v-aș împiedica, aș putea fi acuzat că vă sabotez pe dumneavoastră și întregul sistem pe care-l reprezintă spitalul și noile anexe. Dar trebuie să știu cînd sînteți și cînd nu sînteți aici.

— De ce ?

— Pentru că așa am hotărît.

— Zău ? Știți ce ? Sau vă decideți și riscați să nu mă mai lăsați să ies sau vă luați gîndul de a-mi mai da ordine.

— Toată lumea care se află între zidurile spitalului trebuie să se obișnuiască să primească ordine de la mine. Și să le respecte. V-am spus că judecata de apoi sîntem noi !

— O să-i recomand acest lucru și domnului Comandant, atunci cînd va veni pe aici...

— Numai să-l întîlniți...

— Ia mai...

— Domnule Lazăr, o dată m-ați injurat și am tăcut. A doua oară n-am să mai tolerez...

— Nu ? Și ce-o să-mi faceți ? Știți că nu mă puteți opri de la anumite lucruri, dar îmi cereți de pe poziții de stăpîn să stau sluj de bunăvoie... Nu, drăguță !

„Vai de stăpînii fără putere !“ Lazăr intră în pavilion și o luă direct spre biroul lui. Nu răspunse la nici o solicitare din partea celor care se grăbiseră să-l acosteze, se așeză pe scaun și începu să gîndească. Ceru o lingură, care apărură imediat, și începu să mănînce compotul adus de acasă. Într-un sertar găsi niște biscuiți și-i înmuie în zeama compotului. Mîncînd, încercă să-și adune gîndurile. În primul rînd că pierduse în după-amiaza aceea o mulțime de vreme. Fusese în oraș și se purtase ca un imbecil. În loc să meargă cu un pretext oarecare la primar, chiar și numai pentru a vedea modul în care este tratat acolo, indiciu foarte important pentru atîtea și atîtea..., în loc să meargă la prefectură să-l caute și pe prefect și să vadă și cum se poartă ăsta... Desi pînă

la urmă Luca ar fi putut să se supere că a trecut peste ierarhie... Dar oricum, ar fi făcut ceva... Măcar să i-l trimită Veta pe Chirian ăla... Chirian, fratele lui Chirian...

Mai sfărîmă cîțiva biscuiți în restul de compot și băgă totul înapoi în sertar. Apoi o chemă pe secretară. „Dom'le, e frumoșică! Dacă tot mi-au vîrît-o pe gît, măcar...” Numai că deocamdată n-avea timp pentru nimic.

— V-a căutat, începu ea să ciripească, v-a căutat...

— Spune-mi mai înainte dacă n-a fost pe aici domnul Stein.

Fata consultă o listă.

— Nu, personal domnul Stein n-a venit aici, dar a dat un telefon.

— Ce-a vrut?

— Nu știu. A spus că o să revină.

— Bine. Dacă mai sună, spune-i... adică fă-mi legătura...

— ... „domnul Stein“, își notă femeia. V-a căutat domnul Iancu.

— Ce vorbești? Ce-a vrut?

— Mi-a spus să-l anunț cînd veniți.

— Păi, că ne-am întîlnit și nu mi-a spus nimic. Interesant! Altcineva!

— A fost și domnul administrator din clădirea anexă aici.

— Penescu?

— Nu știu. Așa cred că-l cheamă. Pe vremuri a fost profesor. Îl știu din oraș.

— Și ce-a vrut?

— A spus că revine.

— Bîrzu nu m-a căutat?

— Domnul consilier, după cîte am auzit, se simte foarte rău și nu poate să părăsească patul.

— A! Domnul Geheimrat, făcu Lazăr ironic.

„Bineînțeles! Tipic pentru un ratat tipic! Cînd au o șansă ăștia ezită sau se îmbolnăvesc. Ei cred că sînt deștepți pentru că se îmbolnăvesc în asemenea ocazii! Dar o fac chiar și cînd nu vor!”

— Altcineva?

Secretara îi dădu două liste:

— Astia v-au căutat personal, ceilalți telefonic.

Lazăr își aruncă ochii pe hîrtii. Nu găsi acolo nici un „supraom“.

— Nasch... De unde cunosc eu numele ăsta?

— E un bătrînel care pretinde că e singurul om pe care l-ați primit pînă acuma în audiență.

— Unul cu barbă?

— Da. A tot insistat să vă mai vadă o dată. Și acum așteaptă pe coridor.

— Trimite-l înăuntru, dar spune-i că nu am mai mult de două minute pentru el. Între timp găsește-l pe domnul Moravetz, dacă binevoiește cumva să fie pe aici. Și trimite-mi-l și pe Avram. A! își mai aminti Lazăr, caraghiosul ăla care spune că e curier special sau poștaș special sau naiba știe cum, mi-a spus că o să revină cu un plic. Nu s-a întors?

— Cu poșta specială e bucluc...

— De ce, drăguță?

— Am auzit că s-au îmbolnăvit șefii serviciului.

— Cum așa?

— Nu se știe exact. Au fost internați cu toții.

— Din ordinul cui?

— Din ordinul domnului Iancu, desigur.

— Și cine se ocupă de ei?

— Bănuiesc că tot domnul Iancu.

— Ce medic, te-am întrebat!

— Mi se pare că domnul doctor Comșa.

— Și toată corespondența secretă a ajuns bineînțeles tot acolo... Dă-mi-l pe Iancu la telefon! Adică nu! Las' că în curînd o să mă sune el! Trimite-l înăuntru pe bătrînel ăla și caută-i pe Moravetz și pe Avram.

În timp ce domnul Nasch se făcea comod pe un scaun, domnul administrator general frunzărea maldărul de hîrtii pe care i-l lăsase secretara pe masă. O mulțime de acte de care habar n-avea, copii după tot felul de rapoarte de-ale lui Moravetz — parcă-i și spusese acesta că fiecare act pe care-l va întocmi va sosi într-un exemplar și pe masa domnului administrator general —, plicuri cu bani cu numele expeditorului scrise caligrafic pe el, adeverințe și chitanțe, un memoriu al cuiva pe care în grabă Lazăr nu reuși să-l identifice, cereri, rezoluții trimise la contrasemnat...

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule Nasch ?

Lazăr sorta tot acest vraf de hîrtii, avînd grijă să bage într-un anumit sertar plicurile cu bani. (Mai găsi și un mic pachetel în care se afla un inel și o scrisoare.) În același sertar ateriză și un alt plic în care pe lîngă bancnote se mai găsea și o listă cuprinzînd cît la sută din încasările ilicite ale serviciului revin domnului administrator general, cît la sută domnului administrator, cît la sută adjunctului acestuia și așa mai departe. Ultimul era curierul și bineînțeles că și suma era cea mai mică.

Între timp Nasch îi tot vorbea.

— Deci sînteți sau nu sînteți mulțumit de condițiile pe care... care vi s-au creat ?

Bătrînul zîmbi :

— Am văzut că nu mi-ați dat atenție...

— Chestiuni urgente...

— Dar nu îndrăznesc să vă fac nici un reproș !
Departe de mine gîndul ! Pentru mine important a fost doar faptul că m-ați primit.

— Chiar dacă n-am fost atent la cele ce mi-ați spus ?

— Dar n-are nici o importanță !

— N-are nici o importanță dacă-mi pierd sau nu vremea cu dumneata ?

— Nu vă supărați, domnule administrator general, am venit la dumneavoastră pentru că sînt sincer și pentru că se cuvenea s-o fac. Doar faptul că m-ați primit și deja ar fi fost îndeajuns...

— Nu înțeleg. În felul acesta vrei să te dai bine pe lîngă mine ?

— Da' de unde ! Gîndiți-vă : sînt singurul petiționar care a avut pînă acum cinstea de a fi primit de un personaj atît de important ca dumneavoastră. Asta îmi creează un anumit statut. Acum însă s-au lăudat și alți cîțiva că au fost primiți de domnul administrator, de domnul Moravetz. Ei pretind că pe vremea cînd m-ați primit dumneavoastră și dumneavoastră nu erati decît tot administrator.

— Ce să-i faci ? Moravetz o fi mai democratic ca mine. În realitate, îți spun eu, în realitate e mai smecher și mai puțin ocupat ca mine. (Cu toate că n-a stat nici el nici o clipă, nu era deloc convins că Moravetz

ar fi fost mai puțin ocupat. În fond, cineva a trebuit să lucreze și situațiile pe care le primea mereu și care...)

— Dar nu despre asta e vorba! Eu am fost primul! Acum tot eu sînt primul... și deocamdată unicul...

— Și ce importanță are asta?

— Pe de o parte e o mare cinste, o cinste unică, pe de altă parte, așa cum am avut deja onoarea să vă spun, faptul că numai eu am fost primit de dumneavoastră îmi asigură un anumit statut, statutul pe care întrevederea... iertați-mă, audiența de astăzi, nu a putut decît să-l consolideze. Abia acum se dovedește că nimic nu a fost întîmplător...

— Dar a fost întîmplător... În fine! Și ce-i cu statutul ăsta special de care vă bucurați?

— Păi, s-a format un comitet al bolnavilor și, datorită trecerii de care am dat dovadă că mă bucur, am aproape certitudinea că voi fi ales președintele acestui comitet.

Lazăr își clasa mai departe hîrțile. Bătrînelul ăsta era ramolit și-si pierdea vremea de pomană cu el.

— Și cu ce vă pot fi eu de folos?

— Îmi sînteți de mare folos, primindu-mă. Și pentru că v-am spus că nu înțeleg să răsplătesc cinstea decît cu cinste, v-am adus partea care vi se cuvine din beneficiile pe care le încasez eu de pe urma acestui prestigiu.

Pe masă apăru un nou plic.

— Și ce-mi ceri în schimbul... în schimbul acestei sincerități?

— Desigur că eu nu pun nici un fel de condiții, dar lucrurile ar putea continua așa, atîta vreme cît dumneavoastră nu veți mai binevoi să acordați altora audiențe sau cîtă vreme m-ați primi pe mine periodic. Să zicem de două ori pe săptămînă. Vedeți doar că nu vă rețin cu nimic. În timpul ăsta dumneavoastră puteți să vă vedeți liniștit de treabă. Important este doar să se știe că m-ați primit. Și, Dumnezeule! azi mi-ați acordat aproape zece minute...

Nasch se sculă să plece.

Lazăr privi pe geam. Din fereastra de peste drum figura impasibilă, aflată la post, îl urmîrea ca de obicei.

— Bine. Acum acordă-mi dumneata un m'nut!

— Dar, domnule administrator general, este o cinste pentru mine să...

— Uite, voi tot mituiți aici în stînga și în dreapta, toată ziua numai cu asta vă ocupați cu toții... La un moment dat am avut impresia că banii se întorc în circuit, dar mi-am dat repede seama că de fapt ei se opresc la unii ca mine.

— Dumneavoastră n-aveți la ce să mituiți pentru că relațiile dumneavoastră cu domnul Comandant... Doar știe toată lumea că din rezerva în care ați stat împreună cu domnul Comandant..., că de acolo au pornit toate evenimentele care...

— Dar uite, eu nu sînt încă nici acum membru în statul major!

— Veți fi! Bineînțeles că veți fi! Dar poate că dacă ați fi fost și dumneavoastră mai atent cu cine trebuia... Deși, să știți, sînteți singurul care are renumele că nu a dat la nimeni nimic pentru a ajunge, singurul care numai prin meritele sale...

— Cui să-i dau?

— După unele zvonuri fotoliile în statul major s-ar vota, după altele, se numesc, Dumneavoastră, care știți mai multe...

— Ce-i tot dati că știu mai multe! Vreți să știți voi mai multe?

— Eu? Doamne ferește! Nasch își făcu cruce.

— Toți vreți să știți mai multe ca mine! Asta nu era înțelept s-o zică. Dar ce importanță mai are? Asta este, domnule... domnule... că vă uit și numele de important ce sînteți, dar de știut le știți pe toate! Și dacă se votează membrii statului major, și dacă se numesc, și cine trebuie mituit, și de ce trebuie mituit, și... Păi, ce vă imaginați voi? Aud? Credeți că știți mai multe! Adevărul este că fiecare dintre voi a auzit cîte ceva și vine să-mi toarne mie gogoși și cît este de deștept. Dar dacă v-aș lua pe fiecare în parte și nu am lua în considerare decît... vreau să spun că dacă am lăsa la o parte bucățica de știre pe care o știți fiecare dintre voi... păi, atunci află, domnul meu, că nu știți mai nimic. De aia și trebuie să dați mită și pentru ca să respirați! Pen-

tru că nu știți nimic și tot ceea ce știți este în măsură să vă înnebunească și mai tare! Asta este! Faceți pe deșteptii, dar n-aveți de ce! Uite, domnule, aici ce vraf de informații primesc eu deodată! Și asta de nu știu câte ori pe zi... Și de aia nu mă apuc să dau sfaturi la toată lumea pentru că... pentru că nu fiecare om e născut să facă pe grozavul dacă are cinci bani în buzunar! Și, pe urmă, cum vă permiteți? Lazăr se sculă și o luă spre ușă urlînd și vrînd să-l dea afară pe bătrîn.

— Domnule administrator general, domnule Lazăr, îl imploră acesta. Strigați cît vreți la mine! Nu-mi faceți decît un serviciu și mai mare cu fiecare minut în plus pe care-l pierdeți cu mine. Dar nu stricați totul acum la sfîrșit!

— Ce să nu stric, domnule? Ce să nu stric?

— Dacă aude cineva că ne-am despărțit în felul acesta o să creadă că am căzut în dizgrația dumneavoastră și atunci v-ați pierdut toată vremea aceasta în zadar...

Lazăr deschise ușa și șopti:

— Ieșiți afară! Așa e bine?

Nasch se grăbi să dispară. În antecameră mai cercetă cu atenție, deși din fugă, privirile lui Moravetz, ale lui Avram și ale secretarei. Nu-și putea da seama dacă aceștia au realizat că a fost bruscat de către administratorul general. Dacă da, va trebui să-și găsească o versiune de apărare. Nu era greu: chiar dacă l-ar fi dat afară administratorul general, admitînd că unui șef îi trebuie atîta vreme pentru un astfel de lucru, înseamnă că cel demis nu este oricine... Pînă la urmă este o cinste să te dea afară unu' ca Lazăr. Pe alții nici nu-i primește. Sau îi expediază cu o frază...

Nasch salută pe toată lumea cu mult respect și dispare.

— Și cînd te gîndești că vor să-l bage și pe ăsta în statul major, spuse Moravetz în timp ce intra în cabinetul șefului său.

— Cuuun? urlă Lazăr. Pe moșulică ăsta?

— Ideea este să fie și un reprezentant al bolnavilor acolo. Și deocamdată el este reprezentantul bolnavilor. Reprezentantul lor oficial.

— Curată timpenie !

— Desigur, dumneavoastră vă puteți permite să-i spuneți și așa, noi însă...

— Cît timp domnul Nasch nu este încă membru al statului major...

„Domnul Nasch...” A devenit deja „domnul Nasch”... Pînă la urmă imbecilitatea începe să devină prea mare și pe cît e de nebună Amarilli, de data asta n-ar fi fost exclus s-o fi nimerit în plin... Mai ales că se și află în locul din care se pot auzi atîtea...

— Și dacă, să presupunem, eu aș refuza să-l mai primesc pe acest erou al bolnavilor ? Sau, mai rău, dacă aș dispune să fie mutat undeva de unde să nici nu mai poată ieși atît de ușor ?

— Eu bănuiesc că nu s-ar întîmpla nimic esențial, spune Avram.

— Cum adică ?

— Adică am impresia că în cazul în care acest bătrînel ar intra în dizgrație, ar fi pus altul în locul lui, drept reprezentant al bolnavilor. Plus că ăsta măcar nu strică nimănui... Altul ar putea avea cine știe cîte pretenții...

— Stai că nici ăsta nu și-o fi dat încă arama pe față...

— Cred că Avram are dreptate, spuse Moravetz. Si, în afară de asta, dacă ar păți acum ceva, acest Nasch ar putea să fie motiv de serioase nemulțumiri. Cred că Avram are dreptate.

— Zău ! Mă cît sînteți voi de deștepți ! Unul e mai deștept ca celălalt ! Pe Lazăr îl cuprinse vechea furie pe care în vîrtejul evenimentelor parcă o uitase. În primul rînd îl scotea din sărite că cei doi subalterni ai săi se înțelegeau atît de bine și că parcă începuseră să se coalizeze împotriva lui. În al doilea rînd simțea de mult nevoia să se descarce pe cineva, amînase mereu de atunci de cînd nu se putuse răzbuna pe Karci sau pe Pandele, pe vremea în care cei doi idioți îl mai dominau. Acum sosise momentul, era clipa cea mai potrivită și avea și oamenii cei mai potriviți la care să urle, să-i si bată la o adică.

— Domnule administrator general, după cîte am înțeles ne-ați chemat pentru reorganizare. Dacă vom avea mai mult de lucru, pot să trimit pe cineva să ne aducă cîte o cafea și ceva băutură?, nu sesiză Moravetz furtuna.

— Cafea și ceva băutură? Eu nu sînt obișnuit să beau cafea! (Astea sînt apucături de oameni de bani gata! mai adăugă în gînd.)

— Am uitat! Știu că domnul administrator general nici nu fumează. Ce mai? N-aveți nici un viciu!

Și totuși! Ar fi băut cu plăcere cîteva stropi din minunata lui vișinată. Dar probabil că ăștia i-ar oferi o țuică tare ca spirtul sau te pomenești că un lichior sau un coniac franțuzesc primit cadou de la un bolnav mai de vază. Băuturi fade și scumpe pe care te îngrozești să le bei de frică să nu verși un strop din ele — strop care costă, ehei! atîția bani —, de frică să nu înghiți înainte de a savura tot buchetul, de frică să... Mai dați-le dracului! Le înghiți și nici nu știi pe ce ai dat banii...

— Poate vrei să aduci și niște fetițe pentru cît timp lucrăm, domnule Moravetz, domnule administrator!

— Eu am vrut numai...

— Poate vrei să aducem și lăutari, domnule Moravetz, domnule administrator! Asigurîndu-se că nu poate fi văzut de Moravetz, Avram începu să rînjească, aprobînd morala „hazoasă“ pe care i-o administra Lazăr șefului său. Fără să oănuiască, Avram reintră în felul acesta în grațiile administratorului general, în timp ce Moravetz avansa într-o situație, din care dealtfel abia ieșise cu mare greutate, o situație care-l făcea pe Lazăr să urle ori de cîte ori îl vedea. Și din clipa aceea lucrurile aveau să se adîncească tot mai mult, deși subalternul abordă din nou masca umilă de „om la locul său“, postură în care-l cunoscuse pe vremea în care Moravetz îl mai aștepta în fața ușilor închise, rezemat de pereți ca o slugă sau ca un cîine.

— Nu știu dacă e cazul să... mai spuse totuși, profitînd de o pauză a șefului și răsfoind niște hîrtii în mînă.

— Ce-ai acolo?

— Am știut că o să ne chemați la această întrunire și...

— „Întrunire“? Ce fel de întrunire?

— Vreau să spun că am știut că o să ne chemați să discutăm reorganizarea serviciului nostru și am încercat să fac niște schițe...

— Niște schițe? Dă-le-ncoa! Dar spune-mi sincer, mormăi Lazăr în timp ce le frunzărea, cine te-a pus să scrii chestiile astea?

— Am crezut...

— Dumneata? Tu? Tu n-ai crezut nimic! Așa ar vrea Iancu să arate serviciul meu?

— Vă asigur că eu personal...

— El, personal... Și, mă rog, dacă tu personal le-ai făcut, de ce, domnule, mi-ai dat mie o copie?

— V-am dat o copie?

— Ce? Ești chior? Puteai să ai bunul-simț să-i dai lui Iancu exemplarul ăsta de pe care abia poți citi ceva...

— Dar... exemplarul celălalt este la mine pe birou. Din grabă l-am luat pe ăsta! Dar vă asigur... Fug să-l aduc pe celălalt!

— Nu fugi niciunde! Dumneata n-ai asemenea copii? îl întrebă pe Avram.

— Eu am venit să vă ajut. Dar nu-mi permit să fac eu propunerile.

Începură să studieze hîrțile aduse de Moravetz, hîrții care nici nu erau atît de rele, trebui să-și admită Lazăr în gînd. Ceea ce nu-l făcu totuși să-i poftască și pe colaboratorii săi să se așeze. După o vreme, Avram, în timp ce citea, se așeză din proprie inițiativă. Moravetz rămase în picioare în mijlocul camerei.

— Ei? își ridică Lazăr ochii.

Moravetz tăcea. Avram probabil că voia să respecte ierarhia. Dealtfel, se sculă și el în picioare. Dar cum celălalt tăcea în continuare și pauza începea să devină stînjenitoare, Avram își îngădui să vorbească el primul:

— Dacă-mi permiteți... Sînt lucruri care nu cred că o să meargă.

— De ce, draguță?

— O spun numai pentru că mă întrebați. Desigur că părerea mea nu reprezintă mare lucru, dar cred că sîntem obligați să ținem cont de mai mulți factori. Din proiectul făcut de domnul administrator reiese că se stipulează clar o mare pierdere de drepturi ale bolnavilor... Lazăr se arată interesat : Avram reușise ca lovind în Moravetz, să și-l cîștige și mai mult pe administratorul general. Uitați despre ce e vorba : eu cred că trebuie deocamdată să ne interesăm mai mult de o reorganizare efectivă a serviciului nostru pentru ca el să poată fi controlat mai bine și pentru ca să poată funcționa mai eficient, dar...

— Spune odată ce vrei să zici ! îl îndemnă Moravetz, pentru prima oară nerăbdător de cînd îl cunoștea Lazăr.

— Păi, vă spun încă o dată că nu este vorba decît despre o părere personală și nu foarte autorizată, își luă acum și Avram măsurile de prevedere. Vedeți, eu cred, cu capul meu, că ar trebui să nu-i supărăm acum prea mult pe bolnavi și chiar dacă o vom face, să nu-i deranjăm decît pe fiecare în parte și nu pe toți deodată.

— Ce-ți veni, îl întrebă și Lazăr.

— Păi, v-am spus că e numai o părere. Dar cred că trebuie să ne asigurăm pe toate fronturile.

— Că asta și faci, mormăi Moravetz.

— Acum, cînd și bolnavii au început să se organizeze, continuă Avram, făcîndu-se că n-a auzit, nu mă refer la organizația oficială pe care o reprezintă un babalic asemenea lui Nasch, dar partidele în care s-au constituit unii dintre ei...

— Ce partide ?

— Păi, a fost găsit un supraveghetor mort, au stricat niște ambulante... A apărut un comitet de sprijin al fostului director al spitalului. Unii au ajuns pînă acolo încît cer externarea și tratarea ambulatorie a mai multor bolnavi care pe vremuri au făcut parte din conducerea spitalului. Pe unii nici nu mai putem să-i ținem decît datorită carantinei. Pe alții bineînțeles că nici nu pot ei să pretindă...

— Ce vorbești ?

— Lucrurile se complică. De aceea am spus că la început ar fi bine să ne asigurăm pe mai multe fronturi.

Chiar dacă noi sîntem, așa cum bine spune domnul Comandant, focurile sfinte... Pînă și o parte dintre medici... mai ales cei care n-au voie să părăsească spitalul...

— Așa-i resortul serviciului de pază.

— Aveți dreptate, continuă Avram, aveți perfectă dreptate! Numai că, să vedeți, ei cer ca armata să plece de aici, motivînd că de ostași e mai multă nevoie pe cîmpurile de luptă. Așa că locotenentul care comandă compania asta mai mult le face pe plac decît să-i deranjeze. Am auzit că însuși domnul Comandant vrea să se scape de acești militari și să înarmeze un detașament de oameni de încredere.

— Foarte înțelept, exclamă Lazăr. Puteți fi siguri că eu am să sprijin peste tot ideea asta. Mai ales că se gîndea să-și bage cîțiva oameni de încredere printre acești maimuțoi înarmați.

— Așa că eu numai de aceea am propus... Și luînd în considerare și situația de pe front...

— Dă-o-ncolo! Că asta ne interesează pe noi acum... Noi avem frontul nostru aici!

— Totuși...

— Uitați ce e: ideea este de a forma un sistem birocratic care să fie în stare să opereze eficient și repede dar care, la nevoie, să fie capabil să facă pe baza unor instrucțiuni clare ca orice să se poată realiza și totul să nu se poată realiza. În afară de asta trebuie ca acest sistem să fie ușor și cu limpezime supravegheat de către administratorul general. Nu pentru că așa fi eu acum în acest post, dar cel care se află în capul acestui serviciu trebuie să știe în fiecare moment ce se întîmplă în subordinea sa. Altfel totul nu este decît un rahat. M-ați priceput? Și, în afară de asta, de latura juridică nu trebuie să vă ocupați voi, îl avem aici pe domnul consilier Bârzu. E treaba lui... Apropo, unde e moșulică acum?

— Domnul Comandant l-a numit în acest post important, dar se spune că îl va înlocui în curînd.

— De ce?

— Pentru că domnul judecător Bârzu este într-adevăr foarte bolnav... sau cel puțin așa susține el. În condițiile astea nu poate să facă mai nimic din multele îndatoriri care...

— Acum, că ne-am extins, se zvonește că se va deschide chiar și un cabinet... vreau să spun, un oficiu juridic.

— Se zvonește și că domnul judecător Bârză va rămîne în fruntea acestui serviciu, îl va supraveghea, dar va mai fi asistat de cîțiva avocați.

Cei doi se completau reciproc, acum nu mai erau doi rivali, acum erau doi subalterni conștiincioși care dădeau pe rînd informații și supoziții, spre ciuda lui Lazăr care, deși superiorul lor direct, era mult mai prost informat. „Asta-i cea mai mare slăbiciune a mea“ gîndea el și hotărî să înființeze un post pentru cineva care să n-aibă altă misiune decît să-l informeze zilnic cu cele mai diverse lucruri întîmplate în spital și în teritoriile anexe, precum și cu tot ce era în legătură cu acest subiect.

— Am să vorbesc personal cu domnul Comandant, le întrerupse el turuiala, am să vorbesc personal cu domnul Comandant. Lucrurile astea nu trebuie exagerate. De ce atîția avocați? Un mare număr de avocați denotă slăbiciune. Noi trebuie să știm să ne rezolvăm direct afacerile. Legea este făcută să-ți interzică anumite lucruri sau să te facă să-ți amîni exercitarea drepturilor. Cine ajunge la tribunal este un om pierdut.

— Aveți perfectă dreptate, domnule administrator general, aveți perfectă dreptate, numai că tocmai aicea vrea domnul Comandant să ajungă: unele probleme nu trebuie rezolvate și atunci cel mai sănătos lucru este să fie lăsate să se tărăgăneze la tribunal.

— Lucrurile sînt foarte bine gîndite, îl completă din nou Avram pe Moravetz, și ele au în vedere și perspectiva viitorului.

— Adică?

— Adică oricum ar fi privită munca noastră peste un timp, ea va avea și girul unor hotărîri judecătorești...

— Ceea ce va dovedi că nu ne-am făcut noi singuri dreptate, că n-am profitat de o... de puterea forței, ci că am respectat legile, normele generale...

— ...unde mai pui că toate acestea vor rămîne înscrise în arhivele acelea atît de cuprinzătoare și dacă va dori vreodată cineva să caute argumente pro sau contra va găsi destule și dintr-un fel și din celălalt...

— ...rămînînd în sarcina sa doar alegerea poziției de pe care va trebui să caute aceste argumente, conștiința și instinctul de a nu găsi decît ceea ce va căuta și putința de a combate cu argumente gata confecționate și aflate la îndemîină ceea ce nu-i va conveni.

— Eu știu una și bună! rămase Lazăr insensibil la aceste vorbe care i se păreau o despicare inutilă a firului în patru. Eu știu una și bună: omul trebuie să-și ia răspunderea propriilor sale hotărîri și dacă vrea să încurce lucrurile, apoi să fie în stare să le încurce singur și fără ajutorul legii. De lege nu poți să fii sigur... Întîlnirea cu principalii săi colaboratori îl nemulțumi la culme. Plus că n-au stabilit nimic, ba mai mult, au pierdut atîta vreme de pomană. Să mi-l trimiteți pe Bârzu aici! Și pe Stein.

— Pe Stein nu-i problemă, dar domnul consilier Bârzu... Nu ne putem permite noi să-i dăm dispoziții să vină aici. Și, indiferent de asta, v-am spus că e foarte bolnav...

— ...ulcer.

— Și pe Stein cum nu-i problemă să-l trimiteți aici? Vă jucați cu vorbele? Bine! În cinci minute să fie Stein aici! Altfel vă ia dracu' pe amîndoi... Cei doi se grăbiră să iasă. Și încă ceva! Nu uitați că aceste convorbiri cu mine rămîn strict confidențiale. Vouă vă cam place să pălăvrăgiți ca să vă dați importanță cît de deștepti sînteți... Poate discutați și despre lucrurile pe care le-am spus aici...

Cei doi se făcură nevăzuți.

„Acum să-i văd cum o să-l găsească pe Stein, se bucură Lazăr, savurînd înainte scandalul pe care avea să i-l facă lui Moravetz pe acest subiect. Iar Bârzu... Nu se poate ca Bârzu...” O sună pe secretară:

— Fă-mi legătura cu domnul consilier Bârzu, îi ceru el urmărindu-i privirea. Unduindu-se din șolduri, tipa se apropie pînă lîngă biroul șefului și, din ochiadă în ochiadă, încercă să descifreze ce scria pe dosarul care se afla în fața lui Lazăr. Individida mai zăbovi puțin, apoi iese, legănîndu-se cît mai provocator. Să mă anunți imediat după convorbirea cu domnul Bârzu, dacă a sosit domnul Stein.

Secretara îl privi lung, apoi închise ușa. Lazăr se întrebă de ce îi displace atât de mult această femeie. Numai pentru că îl vinde? Dar asta era o problemă, iar cealaltă... Nici măcar nu știa cum o cheamă, probabil că și numele-i era infect.

24

Dar secretara reveni și-i șopti: „Vă caută domnul Iancu la telefon“. Lazăr ridică receptorul, dar femeia întârzia să iasă.

— Alo! spuse Lazăr în aparat și-i făcu secretarei semn să părăsească încăperea. Dar aceasta nici nu se mișcă din loc.

— Domnule, îi spuse Iancu fără a-i mai rosti titlul, am să-ți comunic ceva care cred că te interesează.

— Ascult, spuse Lazăr, făcându-i cu pumnul secretarei, dar aceasta rămase nemișcată arborînd o mină impertinentă, motiv pentru care Lazăr nu fu în stare să fie atent la începutul convorbirii cu Iancu. Îi trebui o vreme pînă să se hotărască s-o dea afară cu forța sau să aștepte să se răfuiască mai tîrziu cu ea. Renunță deocamdată pentru că își spuse că bestia putea oricum să asculte prin telefonul din antecameră convorbirea.

— După cum știi, continuă Iancu pe un ton triumfal, tîmpiții aceia care s-au denumit „poșta specială“ s-au îmbolnăvit cu toții. O intoxicație destul de serioasă. Or fi mîncat din același blid... Dar am aflat oarece de la ei. Printre altele aveau la dînsii o scrisoare către dumneata, o scrisoare deosebit de compromițătoare. Am distrus-o, scutindu-te pe dumneata de treaba asta.

— Ce scrisoare?

— Păi, n-are importanță, din moment ce nici n-ai primit-o, nu ești amestecat în nimic. Mai ales că adresantul a precizat negru pe alb că este pentru prima oară cînd îți scrie. Asta te-a scutit de o serie întreagă

de necazuri. Sînt convins că, dacă i-ai fi răspuns, l-ai fi pus la punct, așa cum o merită... —

— Pe cine, domnule?

— Păi, pe adresant.

— Ascultă, domnule Iancu, dacă vrei să-mi spui ceva, spune-mi pînă la capăt! Dacă nu...

Între timp Lazăr îl văzu prin ușa deschisă pe Stein. „Cum, Dumnezeu, l-au găsit atît de repede?“ se întrebă el și nu se putea concentra ca lumea la discuția cu Iancu. Ba îi mai făcu semne și secretarei să închidă ușa, ceea ce aceasta și făcu, trîntind-o de dinăuntru la loc cu piciorul.

— Păi, adresantul, hai să-l numim mai bine așa, e mai indicat, adresantul mi-a spus și a și pomenit despre asta în scrisoare, a discutat cu dumneata, domnule Lazăr, după ce ai binevoit să-l cauți, după ce ai mai făcut și eforturi pentru asta, scrie dînsul. Numai că dacă scrisoarea nu te-a ajuns, n-ai nici o vină. În afară de asta, am mai confiscat la „poșta specială“ niște bani care ți-erău adresați și pe care o să-i primești, precum și un alt plic care nu cuprinde nimic compromițător. O să-l primești și pe acesta.

Tăcură amîndoi cîteva clipe, fiecare așteptînd ca celălalt să spună ceva. Lazăr își imagina mutra radioasă a lui Iancu și-și căuta cuvintele cu care să-l pună la punct. Pînă la urmă se răzgîndi și puse receptorul în furcă.

— Vă așteaptă domnul Stein, îl anunță secretara și ieși din încăpere.

— Trimite-mi curierul, îi spuse Lazăr, văzînd că e obligat să amîne să se răfuiască deocamdată cu ea.

Apoi, în biroul domnului administrator general, Stein îi raportă acestuia despre modul în care i-a plasat bunurile pe care le-a primit în păstrare. Își notase totul într-un caietel, dar vorbea fără să se uite pe el, înșirînd cifre cu dezinvoltură și controlîndu-se din cînd în cînd în notițele sale, fiind încîntat de buna lui ținere de minte, spunînd „exact așa“ sau „fix cum am spus“ și bucurîndu-se ca un copil că nu a greșit. (Dacă cineva ar fi avut curiozitatea să-l urmărească după carnetul după care se controla, ar fi avut uimirea să constate că pe filele acoperite cu un scris de școlar erau notate cu

totul alte lucruri, un text aparent fără nici un sens în care litere și cifre se succedau alandala — de fapt, cifrul lui Stein, căruia îi era frică să nu-i fie descoperite vreodată de cine nu trebuia arhivele secrete și care pentru a le masca încropise acest limbaj aiurit, dar în care el se descurca de minune. Numai că problema mare i se părea lui — și așa și era — modul în care va trebui să explice ce a notat el de fapt acolo, așa că fiecare carnetel avea și o legendă falsă care mai mult încurca lucrurile pentru că dădea naștere unor interpretări atât de trase de păr încât nici un om normal n-ar fi fost dispus să le accepte, cu atât mai puțin cineva care ar fi fost pornit să-i scotocească printre însemnări mînat de o bănuială... Dar ăsta era riscul meseriei...)

— Nu vă notați, domnule administrator general, ceea ce am plasat eu? Nu vă faceți o contabilitate, ceva care să vă poată permite să controlați oricînd ceea ce...?

— Na, domnule, e foarte bine cum ai făcut dumneata!

— Vă mulțumesc! Eu...

Secretara își făcu din nou apariția în birou.

— Ce vrei?

— A venit curierul. Femeia se sprijini de pervazul ușii anunțîndu-și astfel intenția că din nou nu are de gînd să iasă din cameră. Numai că de data asta Lazăr își ieși din sărite:

— Cară-te afară! Să nu te mai prind că-mi intri aici decît atunci cînd te chem că altfel te ia dracu'!

Necalculată, ieșirea lui Lazăr avu darul de a fi cu atât mai eficientă. Secretara dispăru și lăsă să intre un curier mort de frică. Făcînd parte din serviciul administrativ, purta și acesta un halat vișiniu.

— Te duci la domnul Iancu, îi ordonă Lazăr, și-i ceri să-ți dea toate scrisorile și coletele pe care le are pentru mine. Toate! Ai înțeles? Așa să-i spui: domnul administrator general a zis să-mi dați toate, înțelegi? Toate scrisorile și coletele care-mi sînt adresate! Ai priceput? Să-i spui să mi le dea pe toate! Să nu uiți cuvîntul „toate“! Ai priceput? mai strigă după băiatul care se făcuse dispărut.

— Ei, mă bucur că sînteți mulțumit de munca mea, domnule administrator general ! În mine puteți să aveți deplină încredere ! Acum plec, dar dacă mai aveți să-mi dați ceva pentru ca eu...

— Stai o clipă, domnule Stein ! Stai jos și mai spune-mi niște lucruri. Ce te tot uiți pe ceas ?

— Nu vă supărați, dar eu sînt un om foarte punctual. N-am știut că o să am onoarea să fiu primit de dumneavoastră și acum peste cîteva minute ar trebui să fiu la... am promis... ar trebui să fiu la..., nu vă supărați, vă rog mult să nu vă supărați, dar nu vă pot spune nici măcar dumneavoastră unde trebuie să mă duc acum. Discreția, dragă domnule, este prima mea deviză și sînt convins că știți că și dumneavoastră aveți de profitat de pe urma ei...

— Stai, omule...

— Nu, vă rog foarte mult să nu insistați, nu pot să vă spun nici măcar dumneavoastră...

— Ajunge ! Din partea mea poți să te duci să te întâlnești și cu împăratul Japoniei, nu mă interesează... Mai bine spune-mi altceva : ce s-a întîmplat cu „poșta secretă“ ?

— Eu nu știu nimic, domnule administrator general, n-am nici un amestec ! Și, pe urmă, uitați-vă, am promis să fiu la jumătate... mai sînt numai cîteva minute... Eu nu știu să întîrzii... Eu în afară de cinste, discreție și punctualitate...

— Spune-mi ce s-a întîmplat cu „poșta specială“ ! Și mai spune-mi ce dracu' a reținut Iancu acolo cu care să mă poată compromite pe mine.

— De unde să știu eu ?

— Ascultă : eu știu că ești omul cel mai bine informat. Numai dacă lucrezi și pentru Iancu..

— Pentru Iancu ? Pentru domnul Iancu ? Domnul Iancu este prea antisemit ca să pot să lucrez cu el.

— Dar ai vrea ?

— Nu, cu el n-aș vrea să lucrez. Domnule administrator general, vă spun repede, dar nu-mi mai puneți întrebări pentru că nu vreau să întîrzii prea mult că de întîrziat tot am să întîrzii. Vă spun acum și mai

mult de trei minute nu mai stau. Între timp să căutați ce să mai duc cu mine afară!

— Știi că am fost și eu afară?

— Știu. Nu m-ați întrebat nimic în privința asta, așa că nu e de competența mea să vă spun dacă ați făcut bine sau rău cu cine ați vorbit și ce ați vorbit.

— De unde știi dumneata cu cine...?

— De unde știu? Și ce-i dacă știu? Dacă vreți, nu știu. Dar mai am numai două minute. Căutați în sertar și dați-mi ce să duc! Cu poșta aceea secretă de care știa toată lumea nu s-a întâmplat decît atît că a trebuit să-i ia dracu' și i-a luat domnu' Iancu. Aia au fost niște timpîți care au făcut o afacere fără să se priceapă și fără să fie discreți, cinstiți și punctuali. Și i-a luat domnu' Dracu'! Bine le-a făcut! Au fost atît de proști încît s-au lăudat că știu toate secretele pe care le duceau de la unu' la altu' și între timp și la șefu' lor ca să-și bage nasul și să afle toate secretele.

— Cine a fost șeful lor?

— Mai am un minut. Nu mă mai întrerupeți! Am să vă spun: unu — scrisoarea aceea compromițătoare este de la fostul contabil șef al spitalului. Doi: nu vă pot face nimic pentru asta fiindcă s-a dovedit că scrisoarea nu v-a parvenit niciodată. Trei: ei au aflat și ce ați discutat atunci cu domnul Lucaci cînd l-ați vizitat.

— Ce am discutat atunci? Zău că nu-mi mai amintesc nici măcar eu amănuntele.

— Nu mă întrerupeți! Căutați prin sertare ce să mai duc afară! Ei își amintesc și amănuntele. Patru: Iancu are acolo o mulțime de lucruri care pot compromite destulă lume, nu vă spun pe cine. Cinci: șeful „poștei secrete“ a fost doctorul Cosma. Păcat că nu mi-ați mai dat nimic să duc afară! Am onoarea să vă salut cu multă stimă și considerațiune domnule administrator general, cu multă stimă și sărutări de mîini doamnei, dacă mai treceți pe acasă!

Abia plecat Stein, în încăpere năvăli Avram, împingînd-o pur și simplu la o parte pe secretară, afectată că nu i-a cerut permisiunea de a intra.

Chiar și Lazăr se arată nemulțumit de modul în care a fost deranjat, dar de data asta funcționarul I nu părea să aibă timp de formalități :

— Domnule administrator general, nici nu știu cu ce să încep !

— Să începi prin a bate la ușă !

— Dar...

— Ieși afară !

— E foarte important !

— Ieși afară sau o să-ți pară rău !

Omul ieși, dar peste o clipă fu chemat înapoi.

— În război nu e timp de formalități, spuse el cu dojană. Chiar și rapoartele se scurtează și...

— O armată puternică trebuie să țină întotdeauna la formă. Altfel cade în anarhie.

— Eu...

— Să nu mai discutăm despre asta ! Pe viitor să fii mai atent ! Acum poți să vorbești.

— Nici nu știu cu ce să încep. Sînt două noutăți la fel de grave. Unu : domnul profesor Penescu a fost internat la contagioși și izolat.

— Cine l-a internat acolo ?

— Șeful clădirii anexe. A spus că-l trimite și în fața tribunalului militar, imediat ce-l poate scoate de acolo. A doua știre...

— Stai să terminăm cu asta ! Păi, după cîte știu eu, Penescu îmi era subordonat mie.

— Da, dar și șefului clădirii anexe. Se pare că a introdus un regim de austeritate acolo și că a găsit o mulțime de nereguli, că a amenințat că-și reclamă șeful și că avea și dovezi în această direcție.

— Da, știu. Penescu a fost întotdeauna un caraghios. Probabil că a făcut iarăși pe revoluționarul și că...

— Domnule administrator general, trebuie să interveniți pentru el. E în joc serviciul nostru. Avram era atât de surescitat încît uita de orice regulă și-i intra șefului său în vorbă.

— Am să fac tot ce pot. Am să încerc să vorbesc și cu domnul Comandant pentru el.

— Dar trebuie să vă decideți repede! Aștia o să-l opereze sau cine știe ce o să-i facă și mortul este întotdeauna mai vinovat pentru că nu știe să se apere.

— Nu întotdeauna. Uneori morții devin martiri.

— Dacă vor avea un antecedent, se vor lega și de noi.

— De asta să nu-ți fie frică! Pentru prea multă cinste n-o să te închidă nimeni!

— Dați-mi voie să vă spun și cealaltă noutate și veți vedea că lucrurile sînt cum nu se poate mai grave. A fost ucis Nasch.

— Babalîcul? De cine?

— De către un comitet de acțiune care a ajuns la concluzia că Nasch nu a apărut în mod cinstit interesele pacienților. El a fost acuzat că a mituit serviciul nostru. N-am avut și pînă acum destui dușmani? Punîndu-le pe amîndouă una lîngă alta, dacă...

— Care amîndouă?

— Cele două vești pe care vi le-am adus. Dacă o să se vadă că un administrator din serviciul nostru poate fi trimis pentru mită în fața tribunalului...

— Despre cine vorbești?

— Despre domnul Penescu, bineînțeles...

— Cum pentru mită?

— Păi, că tocmai asta vor să-i pună în circă! Nu puteau să-l dea în judecată pentru cît e de cinstit!

— Stai să mă gîndesc puțin!

Lazăr își luă capul în mîini: cu toate relațiile care existaseră pe vremuri între Penescu și Luca, era convins că tînărul mai păstra totuși o undă de nostalgie față de fostul său profesor, care, oricum, reprezenta pentru el o parte din tinerețea sa. Dar cum să dai de Luca? Dacă ar fi știut cu cîteva clipe înainte, l-ar fi rugat pe Stein să-i comunice Comandantului... Dar adevărul era că Stein o fi aflat și el între timp totul și-i va spune și din pro-

prie inițiativă lui Luca... Ar mai putea să vorbească și cu Bârzu. În calitate de consilier juridic, el ar trebui să fie cel în măsură să-și dea avizul dacă Penescu va ajunge sau nu în fața tribunalului. Întinse mâna către telefon, dar își dădu seama că are încă prea puține elemente.

— Mergem în clădirea anexă! îi spuse lui Avram, sculându-se. Pe drum ai să-mi mai spui câteva lucruri. În primul rând cine girează acum postul lui Penescu?

— Păi, adjunctul lui, bineînțeles.

— Nu-i deloc bineînțeles! Și, în afară de asta, eu nici nu știu cine e adjunctul ăsta.

— Îl cheamă Duma.

— Duma? Nu cumva... Nu-i cumva cumnatul meu scump și drag?

— Nu știu! A fost internat la începutul evenimentelor în pavilionul de psihiatrie. Pretinde că-l cunoaște de multă vreme pe domnul Comandant și că...

— E clar! Nemernicul ăsta n-are ce căuta în subordinea mea!

— A intervenit comandantul clădirii anexe personal pentru el.

Trecînd prin fața unui pavilion, li se înfățișă înaintea un spectacol straniu: din clădire ieși la început un fel de valet, după felul în care era îmbrăcat, apoi o femeie înaltă cu o coafură deosebit de pretențioasă, la fel cum deosebit de pretențioasă era și rochia lungă dintr-o mătase chinezească neagră imprimată cu flori mari. Doamna coborî scările sprijinindu-se pe un baston cu măciulie de aur — ? — și poate din cauza tocurilor foarte înalte (?) șchiopăta. (Dar probabil că totuși nu din cauza asta.) În urma ei veneau mai multe persoane îmbrăcate în haine obișnuite de stradă. Întregul alai se îndreptă solemn spre ieșirea spitalului. Curios, la fel ca toți cei ce priveau trecerea ciudatului personaj atât de nepotrivit în decorul din jur, Lazăr n-avu totuși răbdarea să-și piardă vremea urmărind cortegiul în continuare. Smucindu-l de braț pe Avram, care se oprise să caște gura, Lazăr, aproape fugind, zise:

— Acum spune-mi altceva! Pe Duma, fii liniștit, îl pun eu acolo unde îi este locul! Spune-mi cine a fost numit în locul lui Nasch!

— Vedeți, treaba asta nu este chiar atât de clară, se străduia Avram să se țină de șeful lui. După câte știți, Nasch n-a fost încă numit oficial leader al pacienților. Dacă ar fi fost numit, ar fi devenit și membru al statului major...

— Stai că pentru locul acela mai candidau, după câte știu și Iancu și... și chiar și eu...

— Pentru două locuri ați candidat dumneavoastră și ceilalți doi. Plus domnul consilier Bârzu, să nu uităm. Dar erau două locuri!

— Cum așa?

— Păi, ați aflat la momentul potrivit că s-a mai eliberat un loc în statul major.

— Și atunci Nasch nu era oficial nimic?

— Pe hîrtie nu, dar în realitate își exercita toate drepturile.

— Și cine se află acum în locul lui?

— Păi, sînt mai mulți candidați.

Au ajuns la poarta spitalului, au ieșit fără să-și întrerupă discuția, s-au făcut că nu văd cînd li se vîră plicurile de rigoare în buzunare, doar Avram părea puțin stînjedit că e mituit de față cu șeful său, mai ales că — imprudent — scoase dintr-unul banii și rupse plicul, lucru pentru care se alesese cu o uitătură urîță din partea tuturor celor din jur: de plicuri mai este nevoie! De ce să le distrugi? Apoi au răspuns la tot felul de saluturi și au pătruns în ceea ce se numea „clădirea anexă“, de fapt un staționar pentru tuberculoși.

— Uite ce este, îi spuse Lazăr lui Avram, te-am adus cu mine din două motive: în primul rînd pentru ca să înveți și în al doilea rînd pentru că am de gînd să te ridic în funcție. Dacă n-ai să mai fii atât de repezit, bineînțeles.

În clipa aceea fură opriți de un individ în uniformă de medic și de un militar, așa că Lazăr nu mai apucă să-i spună lui Avram că are de gînd să-l facă un fel de consilier particular, post în care ar fi avut ca sarcină să-l informeze mereu cu tot ce se întîmpla în jur.

— Bună ziua, domnule administrator general, salută cel care părea să fie medicul. Sînt doctorul Dimitrovici, șeful „stabilimentului“.

— „Stabiliment“ ?

— Așa ne-am obișnuit să-i spunem.

— Dînsul este adjunctul administratorului spitalului, încercă să facă Lazăr prezentările, dar doctorul Dimitrovici nu-l învrednici pe Avram cu atenția sa.

— Pofțiți pe aici, îl îndrumă șeful staționarului. Avram lăsă cuminte o distanță de vreo doi pași între el și șeful său care o luă înainte cu medicul. În urma micului grup venea soldatul.

— Lucrați de mult aici ? întrebă Lazăr, ca să spună ceva.

— De peste opt ani.

Intrară într-o clădire. La ușă stătea o santinelă. Îl lăsară pe Avram pe coridor împreună cu soldatul care i-a însoțit și se instalară în cabinetul lui Dimitrovici.

— Bănuiesc că știți de ce am venit, începu Lazăr.

— Vă așteptam deja de multă vreme. În calitatea oficială, dacă pot să spun așa, pe care v-o asumați, trebuia să veniți și pe la noi.

— Trebuia ?

— M-da... Domnule Lazăr, de opt ani conduc această secție și nu am să-i permit nimănui să-și vîre nasul aici. M-ați înțeles ? Eu fac de mult parte dintre cei care beneficiază de dreptul primar, pe cînd dumneavoastră abia ați...

Lazăr se sculă, voi să plece, dar se așeză înapoi pe scaun.

— După cîte știu, n-ați mai putut de nerăbdare să intrați cît mai repede sub protecția spitalului. Nu vi se pare ciudat să vă revoltați acum cînd depindeți total de noi ?

— EU ? Eu nu depind de nimeni ! De opt ani...

— Bine. Lazăr se sculă din nou. Mă întreb de unde veți obține din clipa aceasta medicamente, hrană și toate celelalte. De la noi nu veți mai primi nimic.

— O să ne aprovizionăm singuri.

— Foarte bine. În cazul acesta am scăpat de o grijă. Doar că prin străzile rechiziționate de spital nu veți trece. N-aveți decît să vă construiți o pasarelă...

— Doar n-o să... Vrei să spui că ne veți bloca fondurile și că veți acționa împotriva noastră ?!

— Domnule, cum te vei fi numind... Lazăr se enerva ori de câte ori un nătărău îl tutuia. Eu nu vreau să spun nimic. Dar din clipa asta nu mai faceți parte din administrația pe care o conduc eu.

— Administratorul nu conduce o administrație.

— Foarte bine. Lazăr o luă spre ieșire.

— Nu aveți nici dreptul și nici calitatea să luați asemenea hotărîri.

— Mă rog. Lazăr era deja cu mîna pe clanță.

— Și ce s-ar întîmpla dacă v-aș aresta?

— Nimic. Ce să se întîmple? Numai că vă atrag atenția că armata se va retrage din spital și deci și din „stabilimentul“ ăsta.

Probabil că Dimitrovici sunase, pentru că în ușă se ivi o soră.

— Cheamă soldatul!

— Dacă te atingi de mine, te sfîrtec cu mîna mea, spuse Lazăr.

— Du-l la arest, îi ordonă medicul soldatului care se prezentase în cabinet.

La ieșire, Lazăr mai apucă să audă cum Dimitrovici îl cheamă la el pe Avram.

— Nu trata cu el! strigă Lazăr. E un trădător!

— Mișcă! făcu soldatul și-l îmbrînci.

În drum spre locul în care-l încuie soldatul, Lazăr mai avu ghinionul să-l întîlnească și pe Duma. Acesta purta pantaloni bufanți, iar halatul îi era încins cu o curea lată. Numai diagonala îi mai lipsea.

— Unde-l duci? îl întrebă pe soldat.

— La arest.

— Bagă-l la doisprezece. De acolo nu poate să încerce nimic. Coborîră niște scări și soldatul îl încuie într-o cămăruță de la subsol. Un bec chior lumina mica încăpere și Lazăr se așeză pe singura mobilă care se găsea acolo: un fel de ladă. O chiuvetă picura într-un colț și orice încercare de a o face să se liniștească se dovedi zadarnică. După puțin timp auzi lovituri în ușă. Tăcu și așteptă. Cel de afară mai bătu de câteva ori.

— Ce-i? Ai asurzit? auzi vocea lui Duma. N-ai crezut că o să-mi pici tocmai acum în lăbuță! Apoi îi stinse și lumina: comutatorul se găsea pe coridor.

Lazăr așteaptă să-l audă plecînd. I se păruse că atunci cînd îi vorbise Duma, cineva încercase să-i răspundă. Poate că se mai afla cineva închis într-o altă cămăruță vecină.

— Hei! E cineva pe aici? întrebă el, după ce stătuse o vreme într-o liniște totală.

Nu-i răspunse nimeni. În încăperea în care se afla era frig și începu să tremure.

Probabil că așa trebuie să fie sfîrșitul, își spuse Lazăr făcînd doar o comparație, pentru că era ferm convins că actul căruia îi căzuse victimă nu era decît o tîmpenie săvîrșită de către un disperat. Pînă la urmă o să-l scoată de acolo, dar asta nu va fi decît o amîinare. Sfîrșitul va veni oricum, chiar dacă pînă și el încetase să se gîndească de o vreme la el. Însă pe Dimitrovici nu-l putea înțelege: nu-l putuse înțelege niciodată, nici pe vremea în care se dăduse mare legionar, nici după aceea, cînd dispăruse pentru o vreme din atenția publică și cînd se zvoniră totuși destule lucruri despre el. Un isteric... Bine, acum a vrut să scape de Penescu. Mă rog! L-a deranjat că nu l-a lăsat să fure, așa cum era obișnuit s-o facă de atîția ani. Mă rog. L-a închis și gata! Pînă aici era totul clar. L-a închis și... gata! Dar de ce ieșirea asta prostească și împotriva lui, împotriva administratorului general? De unde și pînă unde? Nici măcar n-a încercat să ajungă la o înțelegere în prealabil! Tîmpitul era atît de increzut încît nu s-a decis să se tîrguiască... Nu-i nimic! O să-l ia și pe el dracu'! Doar că asemenea idioți nu fac decît să grăbească sfîrșitul întregii acțiuni! Iar Duma... Duma ăsta nu putea să nu facă și el pe nebunu' un pic. Măcar un pic! Prostu' ăsta s-a dat cu capul de zid ori de cîte ori s-a ridicat împotriva lui, împotriva lui Lazăr! Dar nu se potolește prostu'! Nu se potolește, domnule! Și în curînd iar o să se vindece pentru o vreme fără voia lui. Numai că de data asta o să primească o lecție pe care n-o s-o mai uite niciodată...

Dar lucrurile erau mult mai grave, fapt care-i fu dat lui Lazăr să-l simtă în acea mizerabilă cămăruță de subsol: întotdeauna într-o ierarhie tiranică, dictatura se răsfrînge pe rețea în jos transmisă de niște rele care,

oricît ar fi de mărunte, încearcă să nu se dezmință de ticăloasele modele pe care le au în față.

Îi era tot mai frig. Începu să umple timpul cu calcule. Acum au auzit și cei de la spital despre evenimentele de aici. Peste o jumătate de oră o să afle Luca. Peste cel mult o oră vor interveni. Numai dacă n-au căzut la învoială cu cîinele ăla de Avram. Dacă fac prostia și-l schimbă cu Avram, își pierde toate atû-urile, asta însemnînd că orice derbedeu ca Dimitrovici poate schimba după bunu-i plac ierarhiile. Ei, bine, atunci... Dar nu, Luca nu este chiar atît de prost. Poate că dacă ar fi sfătuit de Iancu. Dar nici măcar Iancu nu l-ar sfătui așa ceva. E prea lucid pentru asemenea prostii.

Era întuneric și degeaba se uita la ceas, nu vedea cadranul. Va trebui să aprecieze în gînd. Peste cel mult o oră — o oră și jumătate vor veni să-l scoată de acolo. Doar de nu s-ar mai precipita și alte evenimente : o nesupunere fățișă a clădirii anexe, noi atentate de felul celui căruia i-a căzut victimă Nasch sau cine știe ce alte năzdrăvănii. Adevărul e că trebuiau să prevadă din timp toate astea, numai că fiecare nu s-a gîndit decît strict la situația sa. Probabil că și Luca, cel care ar fi trebuit să aibă o privire de ansamblu, probabil că și el... Dar de unde Luca și privirea de ansamblu ? Luca e prea fluturaș pentru așa ceva. Cu toate că în ultimele ceasuri a fost gata să creadă și el, Lazăr, că Luca este capabil de fapte mari. A fost gata-gata să creadă că... Modul în care a vorbit toată lumea despre „domnul Comandant“ ca despre un supraom, făcînd parte dintr-o elită printre atîtea ierarhii contestate..., modul în care se găsea deasupra tuturor invidiilor și mașinațiunilor, domnule, pîi oricine s-ar fi lăsat înșelat ! Dar stai ! De unde și pînă unde această devalorizare bruscă a lui Luca ? Pînă una-alta nu Comandantul este cel care a pățit-o. Pînă una-alta Comandantul este cel care mai are posibilitatea de a-l mai scoate de acolo, de Comandant îi sînt legate toate speranțele momentane... Atunci de ce să-l pui la îndoială tocmai acum... ? Toată porcăria vine de la Veta ! De ce nu i l-a trimis pe Chirian ? Cu Chirian alături n-ar fi îndrăznit măgarul ăsta încrezut de Dimitrovici să se atingă de el. Dacă va ieși de aici.

Chirian va fi garda lui personală. Iar armata va trebui s-o scoată din incinta spitalului. Chirian și oamenii lui vor fi armata. Da, dacă va ieși — și nu se poate să nu iasă peste câteva minute, maximum peste o jumătate de oră, hai o oră și jumătate —, dacă va ieși, va trebui să dea cu Dimitrovici de pământ, să-l facă praf. De Duma să nici nu mai vorbim... Că l-a numit pe Penescu administrator aici a fost într-adevăr o prostie : cine este azi dispus să lucreze bine și să-ți fie credincios, dacă nu este sigur că va putea să-și ia și el partea din toată agoniseala pentru care muncește ? Penescu n-a făcut decât să-i descurajeze pe oameni ! Dar, după toate câte s-au întâmplat, dacă l-ar destitui acum, n-ar face decât să dea impresia că le-a făcut o concesie lui Dimitrovici și lui Duma. Penescu va trebui ridicat în funcție și trecut pe linie moartă. Iar când îl va uita toată lumea va fi trimis înapoi la liceul lui. Hic, haec, hoc, vorba lui Luca.

Dar pînă una-alta timpul trecea, el nu avea cu ce să se înfășoare, iar în subsolul acela era tot mai frig. Dîrdîia de-a binelea și începură să-i clănțane și dinții și numai asta ar mai fi lipsit să-l găsească în halul ăsta toți ticăloșii ăia de teapa lui Dimitrovici sau Duma ! Ar fi fost groaznic să deschidă acum Duma ușa și să-l găsească dîrdîind și să creadă imbecilul că el tremură de frică. Trebuie să fie groaznic să pierzi, adevărul fiind că el n-a pierdut încă niciodată, n-a căzut încă atît de spectaculos ca acum, a stat toată vremea și și-a înjurat urcușul lent, căci asta a făcut de cînd se știa, a urcat lent, perceptibil doar dacă te uitai din cînd în cînd — nu foarte des — înapoi și vedeai de unde ai pornit ; este adevărat, se mai împleticea din cînd în cînd, dar suficient de rar și la fel de imperceptibil ca înclinația pantei pe care urca. Acum risca pentru prima oară să cadă cu adevărat, observabil pentru toată lumea și din orice punct, iar dacă pățești așa ceva înseamnă că poți să-ți frîngi gîtul, lucru absolut posibil pentru cel care s-a cățărat pe creste abrupte, căutînd spectaculosul. Căderea reală, cea vizibilă dinăuntru și din afară, din toate părțile și de către toți, era un lucru nou și îngrozitor,

despre care degeaba te mințeau că face parte din regulile jocului...

Se sculă în picioare și începu să se miște prin sala scufundată în întuneric, se lovi de ceva, se lovi de perete, se lovi la picior, găsi cu greu locul abia părăsit, ascultă câteva clipe tăcerea grea care-l învăluia. Nu! Era o oră îngrozitoare aceasta și-l cuprinsese o spaimă pe care o crezuse pierdută de mult în anii copilăriei, o spaimă care mușca asemenea unui câine turbat, iar el nu se putea apăra nicicum, rațiunea și forța și șiretenia și tot ceea ce a învățat într-o viață nu-l puteau ajuta cu nimic, lăsându-l gol și fără de apărare în fața fiarei dezlănțuite. Iar mușcăturile ei, mușcăturile spaimii, dureau îngrozitor și savură toată gama durerii pînă ce nu mai simți nimic. Șezu pe lada aceea — sau ce-o fi fost —, dîrdîia, nu se mai gîndea la nimic. Un gol, la fel de compact ca întunericul în care se înecase, se prăvălise peste el, strivindu-l. Îi mai rămăsese doar viața.

Pe urmă, peste o vreme, în nimicul acela începu să deslușească ceva : zgomote, pași. Pe urmă iarăși nimic și după un timp din nou pași. Poate alți pași. Cineva umbla la ușă. Lumina îl izbi violent, dar nu-l putea împiedica să nu dîrdîie. Uitase în clipa aceea să verifice dacă durase într-adevăr o oră și jumătate detenția sa sau doar câteva minute sau cîțiva ani.

26

(În timpul acesta Stein se afla acasă la tînărul Vancu, un domn îmbogățit peste măsură în urma a numeroase moșteniri picate ca din senin. Acesta era unul dintre locurile în care încerca Stein să plaseze o parte dintre plicurile primite în păstrare de la domnul administrator general. Pentru că Vancu, se știe, se considerase întotdeauna un fel de rudă cu Lazăr și legăturile dintre ei erau lipsite de suspiciuni ; ele erau anterioare situației prospere în care se afla tînărul Vancu pe vremea

aceea și datau încă din perioada în care actualul bogătaș era cunoscut de către vecini drept Vancu Gaură pentru a putea fi deosebit în felul acesta de ceilalți numeroși Vancu din vechea și trăsnița familie lugojeană ce purta acest nume. Și tocmai în perioada aceea de restriște pentru întregul oraș, pentru întreaga omenire, clanul Vancu trăia o perioadă de reconciliere și strângere a rîndurilor, astfel încît în casa tînărului Vancu, ajuns cel mai bogat dintre ei, se aflau la ora aceea, alături de mulți musafiri, numeroase neamuri aciuite acolo de nevoie, dar și din comoditate, sperînd fiecare ceva, neposedînd niciunul mai nimic în afara unor stufoase planuri de viitor.

Lui Stein îi veni destul de greu să vorbească între patru ochi cu gazda. Politicos și blazat, Vancu-l invită în salonul mare din subsolurile în care se mutase încă înainte de război — idee excentrică, dar care trebuise pînă la urmă să fie acceptată de toată lumea. În încăperea aceea comodă și lipsită de personalitate se găseau mulți oameni și trebuise să treacă o vreme pînă ce Stein să poată prinde un moment în care să vorbească cîteva minute nederanjat cu gazda. Dar și din alt motiv mai întîrzie Stein acolo : deși era ca întotdeauna grăbit și nervos de teama de a nu întîrzia undeva, o alarmă aeriană îl făcu să mai rămînă și după ce-și îndeplini în bune condiții comisionul deoarece acest salon subteran era neîndoios cel mai plăcut adăpost din oraș. Și mai era și obosit domnul Stein, obosit după atîtea alergături și emoții... Și mai erau atîția oameni acolo, unii chiar simpatici — alții nesuferiți —, fiecare putînd spune ceva important, o *informație vitală*, fiecare putînd deveni un viitor asociat într-o viitoare afacere. Nu se știe niciodată...

La început se vorbi despre situația de pe cîmpurile de luptă. Lucrurile păreau să se stabilizeze pe toate fronturile europene și cineva își arătă îngrijorarea că în felul acesta se puteau aștepta cu toții la ani lungi de războaie de tranșee, ani asemănători cu cei petrecuți de respectivul la Doberdo în prima conflagrație mondială, cînd stătuse împreună cu camarazii săi săptămîni și luni într-o crăpătură de stîncă în care atunci cînd ploua rămîneau

în apa ce n-avea unde se scurge și atunci când era soare te uscai ca o șopîrlă. Desigur, acum armamentul e mai perfecționat, desigur, acum poți omorî ușor mai mulți oameni, mai ales civili — bombardamentele astea blestemate! —, dar parcă e mai frumos dacă mori de o bombă decît de o lance?

Blitzkrieg-urile s-au terminat, trebuie să remarcă și alții, dar ar fi o aberație să compari măcelul ăsta cu războaiele trecute. De ce să fie o aberație? De ce? De ce? Acum au căzut state întregi, toată Europa centrală este ocupată de Reich și totuși lucrurile continuă cu aceeași intensitate. Poate de pe vremea lui Napoleon... Napoleon? Să fim serioși! Auzi, dom'le, ce vorbește? Acum mor într-o zi mai mulți combatanți decît într-o campanie întreagă a lui Napoleon! Fără să mai socotim și civilii îngropați sub bombardamente. Și fără să-i mai numărăm și pe cei dispăruți, cei care pur și simplu au fost înghițiți de lagăre, spuse cineva și se creă un moment de tăcere penibilă, fiecare făcîndu-și de lucru cu ceva și căutînd un alt capăt de discuție. Păi, da, acum și populația globului e mult mai mare ca pe vremea lui Bonaparte, găsi cineva soluția și alunecă din nou în comentarea ultimelor știri de pe cîmpurile de luptă. Nemții nu mai obțin victoriile incontestabile de pe vremuri și e ușor de ghicit că încep să mai ia din cînd în cînd și bătaie, deși propaganda lor anunță în fiecare zi noi acte de bravură ale soldaților germani. Oricum, nu se mai aude nimic despre noi capitale ocupate, despre noi țări anexate. Acum se vorbește despre respingerea unui atac, despre atîtea tancuri pe care au reușit să le distrugă și despre atîtea avioane pe care le-au doborît. E mult? E puțin?

— După rebeliune, spuse cineva, crezusem că lucrurile se vor schimba, că războiul va lua o altă tur-nură. Cîteva zile am sperat multe lucruri... Și ce s-a schimbat?

— Ce voiai dumneata să se schimbe?

— Păi, voiam multe. Dar nu mi-am imaginat că domnul doctor Covaciu va rămîne în locuința lui și o va ține mai departe deschisă pentru...

— Și ce-ai fi vrut? Să-l închidă și pe el? făcu un inginer despre care știau cu toții că purtase și el cămașa verde. Domnul doctor Covaciu n-a participat la rebeliune și este desigur la fel de dezamăgit ca și mine.

— Cum adică, dragule? întrebă doctorul Jager.

— Adică nu ne așteptam la lucruri ca cele care s-au întâmplat. Domnul doctor Covaciu nici n-ar fi vrut să încercăm... să încerce legionarii să preia puterea.

— Zău?

— Deocamdată.

— Adică sînteți și dumneavoastră dezamăgit? întrebă cel care pomenise mai înainte despre cei dispăruți în lagăre.

— Sînt.

— Păi, că toți sîntem, doar că fiecare pentru altceva.

— Am auzit și eu cîte ceva din cele ce se petrec la spital, spuse altcineva. Se spune că nu mai sînt locuri nici pe jos.

— Se spune, făcu și o doamnă, că foarte mulți oameni se ascund acum acolo.

— Poate ne povestește domnul Stein mai multe.

— Eu, vă rog, m-am internat pentru ulcer.

— Dar pe domnul Luca l-ați văzut?

— Domnul Luca este acum comandantul spitalului.

— Asta am auzit-o și noi.

— Se zice că a fost un elev excepțional.

— Ceea ce nu știu, spuse Jager, este cum se înțelege adunătura aia de oameni acolo și cum de nu se omoară între ei.

— Probabil că se mai și omoară între ei...

— E totuși război...

— Nu, domnilor, ceea ce nu înțeleg este... este ce fel de oameni au interesul să se interneze acolo. Dumneavoastră ați amintit de foști legionari; bun! pe ăștia îi pricep de ce se duc acolo; cineva a amintit de comuniști, eu nu cunosc comuniști, ăștia n-au umblat cu uniforme prin oraș, dar de bănuir bănuim fiecare pe cîte cineva... am mai auzit că ăla a fost ridicat, că ăla... Dacă or fi și din ăia acolo, îi înțeleg și pe ei. Iudeo-bolșevici ați spus? Ei, bine, de acord și cu ăștia că s-au dus acolo...

Dar ce caută oameni ca Lazăr acolo? Domnule Vancu, parcă ați fost în relații bune cu domnul Lazăr?

Stein se simțea cumplit de nefericit, dar tăcea pentru că n-avea ce-i face. Vancu, în schimb, îl privi absent pe Jager și era atât de evident că se plictisea, încît nu-l mai întrebă nimeni nimic.

— Și, pe urmă, continuă Jager, numai eu știu o mulțime de oameni care nu-l puteau suferi pe Lazăr și despre care se spune că acum ar fi tot acolo...

— Și ce vă miră, domnule doctor? întrebă inginerul. Dacă pînă și prefectura este de acord cu ceea ce se întîmplă în...

— Dar ce se întîmplă de fapt?

— Păi, e posibil ca un om ca Luca să ajungă brusc mare șef într-un spital?

— Ce-aveți cu Luca? Parcă vă înțelegeați bine pînă nu de mult...

— Eu cu Luca? Niciodată. În vremuri tulburi apar mereu sumedenie de amatori de victorii! Luca nu-i decît un exemplu la îndemînă.

— Nu, Luca e un om care întotdeauna încearcă să conducă. Indiferent de vremuri...

— Luca? Asta nu-i decît un escroc! Dacă ați ști cîte știu eu despre el...

— Dar ce v-a făcut?

— Domnule inginer, spuse Vancu cel Roșu, unul dintre cei mai importanți bătrîni ai clanului Vancu, există oameni care par foarte cumsecade, care sînt foarte cumsecade, pînă în momentele grele... pînă în momentele neobșnuite. Acolo cedează. De aceea eu mă feresc... eu prefer să-i feresc pe oameni de asemenea momente pentru a nu avea decepții.

— Și...? Și ce-i cu asta?

Urmă o scurtă pauză în care lumea își spuse că bătrînul Vancu a vorbit din nou fără să înțeleagă ce s-a discutat în jur, el săracul fiind tot mai surd.

— Da, domnilor, Luca asta caută cu lumînarea clipe ca cele pe care le-a găsit în spital.

— Dar a știut să le găsească!

— Eu vă spun, continuă în mod neașteptat Vancu cel Roșu, indivizii nu sînt cu toții la fel și situațiile fac oamenii și nu oamenii situațiile.

— Să fim serioși ! Am auzit asta de prea multe ori ! E adevărat că situațiile pot scoate din oameni vitejia sau lașitatea care altfel ar putea trece neobservate, dar...

— Ceea ce trece neobservat nu există ! se încapățîină Vancu cel Roșu.

— Asta vi se pare de aceea pentru că luăm atît de rar decizii.

— Cum adică ?

— Adică... Cum să spun ? Adică noi facem... noi...

— Acționăm, îl ajută pe Jager doamna care se afla de față.

— Exact ! Noi toți acționăm pe baza unor decizii luate de fiecare dintre noi într-o clipă..., toți decidem într-o singură clipă. Acționăm mult timp pe baza unor asemenea decizii.

— Ce ? Vreți să spuneți că cea mai mare parte a timpului nici măcar nu gîndim ? întrebă cel care amintise de lagăre.

— Sigur că nu ! Să ai tot timpul țelul rigid..., scopul rigid în față înseamnă fanatism.

— Și dumneavoastră n-aveți nici un scop ? întrebă în sfîrșit și Vancu cel Tânăr ceva.

— Eu ? Eu am tot felul de scopuri mărunte.

— Scopurile mărunte pot fi etape intermediare.

— Pentru mine ? Etape intermediare pentru mormint, poate. Ce scopuri să mai am eu la vîrsta mea ?

— Domnilor, lucrurile astea se potrivesc numai la micii profitori, spuse iarăși inginerul.

— Mulțumesc ! făcu Jager.

— Nu la dumneavoastră m-am referit. Dar să-l luăm, de exemplu, pe acest Luca ! Întotdeauna după vremuri tulburi apar aventurieri pricepuți cărora timpurile le sînt prielnice. Și ce fac cei mărunți ? Se încurcă în aceste scopuri mărunte, cum bine ați remarcat, domnule doctor.

— Ați vrea să cucerească lumea ?

— Nu, dar măcar să știe ce vor... În lume mai există și oameni din ăștia, oameni care dacă fac ceva,

o fac din convingere. Chiar dacă omoară, știu că așa trebuie să procedeze, nu pentru că le-a apărut cineva în față și...

— Dar dacă nu le apare nimeni în față, nici nu pot să omoare anarhiștii duminale, făcu Vancu cel Roșu, dar nu-l mai luă nimeni în seamă.

— Domnule Vancu, i se adresă inginerul gazdei, dumneavoastră nu v-ați amestecat niciodată în treburile politice, cu toate că v-ar fi fost ușor s-o faceți. De ce? Nu v-am auzit niciodată părerea despre... despre vremurile astea...

Dar Tînărul Vancu se comporta asemenea unui copil: nu-i convenea nimic, voia totul, se plictisea repede, îi venea mereu să scîncească. Nu dorea în general decît lucruri imposibile. De aceea era mereu dezamăgit. Lucrurile care-i erau la îndemînă îi provocau puseuri scurte de bucurie mare, apoi nu-l mai interesau. Se plictisea cîteodată brusc de singurătate și atunci invita lumea la el. Pe urmă se sătura de oameni și abia aștepta să rămînă singur. Ca acum.

Oaspeții se pregăteau să plece. Părăsiră pe rînd casa. Se nimeri ca Stein să iasă împreună cu Jager și cu cel care adusese la un moment dat vorba despre lagărele de concentrare.

— Vă simțiți bine la spital, domnule Stein?

— Eu?

— Păi, altfel de ce mai rămîi acolo, dragule?

— Ziceați că-i înțelegeți pe unii care se ascund acolo, spuse cel care adusese la un moment dat vorba despre lagărele de concentrare. Ați amintit și de evrei...

— Am amintit despre tot felul de oameni, răspunse Jager șiret.

— Nu, în cazul meu... Eu sînt încă sub observație medicală. Doctorii au spus că e mai bine să nu-mi dea încă drumul.

— Dar văd că de plecat tot pleci.

— Trebuie să trăiesc și eu...

— Și la spital cum e?

— Ca la spital. Nu-i rău, nu pot să mă plîng, dar cînd îmi aduc aminte ce frumos era cînd mai eram acasă și... vă rog să mă înțelegeți, acasă mă enervam în-

totdeauna că nu găseam ceva și soția îmi căuta ochelarii, băiatul mai mare cheile, ceilalți mănușile și ceilalți... și servitoarea ceasul... Doamne, ce frumos era când mă enervam pe toți! O să mai fie vreodată așa ceva?

— Într-adevăr, asta-i întrebarea!

— Dumneavoastră, domnule doctor, o duceți totuși aproape ca mai înainte...

— Dacă asta numești dumneata...

— Veniți des la domnul Vancu?

— Am grijă să ne întâlnim rar pentru că țin la prietenia asta. Dar acum, din păcate, se îngrijesc și alții să se întâlnească rar prieten cu prieten. Fitacek, de pildă, îmi scrie din insula inventată de el. Îmi trimite de acolo vederi atât de aiurit imprimate încît nu înțeleg nimic din ele. Nici de pe ștampila poștei aceleia nu se poate citi nimic cu înțeles.

Se despărțiră și Stein plecă mai departe doar cu bărbatul care adusese vorba despre lagărele de concentrare.

— Dragă domnule, îi spuse Stein în șoaptă, am încercat să-l conving pe domnul administrator general al spitalului să rechiziționeze pentru... pentru ceea ce mi-ați cerut o casă.

— Și?

— Nu știu. A bănuț cam la ce vă trebuie. A și pomenit cuvintele „Casă conspirativă“, așa că n-am mai insistat...

— Și totuși, mare nevoie am mai avea de o casă conspirativă acolo!

— Vedeți, Lazăr mai are în jurul lui chiar și în spital oameni care nu-l iubesc. El nu este suficient de înțelept să nu-și facă peste tot dușmani. Și în afară de asta, mulți dintre foștii lui vrăjmași sînt tot acolo. În curînd n-o să-i fie mai ușor ca afară. Norocul lui e că are postul ăla...

— Trebuie să știți un lucru: nici postul ăla nu-l mai poate salva multă vreme. Nici pe el, nici pe alții ca el. La început nemții credeau că evenimentele din spital ar fi putut fi organizate împotriva lor. Numai că în privința asta Luca, fostul legionar Luca, le-a recuștigat încrederea și a tratat atât de bine cu toată lumea încît

toți cred că el este numai și numai din partea celui cu care tocmai vorbește.

— Și în realitate?

— De ce mă întrebați, domnule Stein? Parcă nu știți că Luca nu e de partea nimănui... El nu vrea decât să conducă și aici a avut dreptate nu știu cine, cel care a spus în seara asta că Luca ăsta caută cu luminarea posturi indiferent de partea cui ar sta. Ceilalți au fost și sînt mai fanatici.

— Să fii dumneata sănătos! Mai fanatic decât el...

— Oricum, *noi* nu sîntem de acord cu cele ce se petrec în spital. Nu putem să admitem ca foști criminali să se ascundă acolo pentru că foștii criminali sînt și actualii criminali. Legionarii au încercat să introducă acolo metodele lor de la Casa verde.

Se opriră și celălalt zise:

— Iată ce trebuie să faceți: pe de o parte, să aflați tot ce se poate afla acolo, pe de altă parte, să obțineți totuși o casă conspirativă în așa fel, încît nici măcar Lazăr să nu bănuiască la ce ați vrea s-o folosiți. Puteți să faceți asta?

— Pot. L-am întîlnit în spital pe omul pe care, se spune, a vrut să-l împuște Guneș cînd nu i-a luat foc revolverul. El n-ar putea...?

— Să nu luați legătura cu el!

— De ce?

— Pentru că e suspect.

— Dar nu s-a găsit nimic la el...

— E suspect. E un băiat minunat, dar deocamdată nu-l putem folosi. Îi întinse mîna lui Stein și acesta, în timp ce i-o strîngea, îl întrebă:

— Eu ceva tot nu înțeleg: dacă tot nu sînteți de acord cu atîția oameni, de ce sînteți totuși dispuși să tratați cu ei?

— Pentru că atunci cînd arde pădurea, toată lumea este obligată s-o stingă. Nici măcar animalele nu se mai sfîșie între ele.

— Și după aceea?

— După aceea știm ce avem de făcut.

— Domnul meu, am visat prea mult... Am fost de prea multe ori dezamăgit când am învins un obstacol și am găsit unul mai mare în față.

— Și ați putea să nu vă mai faceți planuri?

— Nu.

Se despărțiră. Stein o luă înapoi spre spital, celălalt se mistui în noapte.

„Să nu-ți faci planuri ar fi ca și cum ai muri, își spuse Stein. Să nu speri nu-i omenesc și cui îi strică ceea ce speri tu? Da. Dar ce și cum se va realiza... Focul se spune că purifică, dar nu știu dacă odată stins de către toți cei interesați, viețuitoarele pădurii vor fi mai blinde unele cu altele. Că pînă acum istoria...”

Se afla deja pe străzile rechiziționate și în întuneric îi apărură în față spitalul, acel loc de refugiu din timpul furtunii. Potopul nu trecuse și nimeni nu se îndura să iasă. Iar în depărtare se auzeau noi tunete.)

27

Da, cineva umbla la ușă. Lumina îl izbi violent, dar nu-i putu împiedica să nu dîrdîie. Uită în clipa aceea să verifice dacă durase într-adevăr o oră și jumătate detenția sa.

Lazăr se trezi că în fața ușii stă cineva îmbrăcat în alb, poate în uniformă de medic. Însă cine mai putea ști în toată harababura aceea cine era și cine nu era medic? Dar asta nici n-avea importanță. Adevărata întrebare era dacă cel din ușă a venit ca să-l elibereze și să-și ceară scuze sau dacă a sosit să-i pregătească noul calvar. Fu unul dintre cele mai grele momente din viața lui Lazăr. Dîrdîia înfiorător și pe cît încerca să se controleze mai mult, pe atît tremura mai tare.

— Vă e rău? îl auzi întrebîndu-l pe cel care stătea de nu mai știa când în ușă.

Nu! Asta în nici un caz! În nici un caz nu trebuia să-i fie rău! Oare așa... oare așa s-au îmbolnăvit și cei-

laltzi care au fost aruncați la o parte? Îi era îngrozitor de frig pentru că, să nu uităm, ne aflam în plină iarnă, îi era îngrozitor de frig, se găsea într-o încăpere neîncălzită a unui subsol probabil răcoros și vara, era mult prea superficial îmbrăcat pentru un asemenea mediu, explicații existau suficiente, dar să nu vină cineva să-i spună că e bolnav! Asta nu! O aprindere de plămîni? Asta mai lipsea... Culmea era că a ajuns el să le dea apă la moară acestor asasini! Și mai mult decît culmea, pentru că întotdeauna există ceva mai mult decît culmea, mai mult decît toate era grav că nu se putea opune nicicum propriului organism care-l trăda pe față, asta era grav în cazul lui: trădarea pe față și de netăgăduit! Nu se purta ca un supraom și avea într-adevăr nevoie de o „forță divină“ pentru a fi capabil să treacă acceptabil și prin această „purificare“. Noroc că cei care credeau în aiurelile astea erau prea inconsecvenți, altfel... Dar nici așa nu era exclus să-l arunce într-un pat și să-l țină acolo ca într-o debara plină cu obiecte stricate și nefolositoare. Iar la sfîrșit să-l azvîrle și de acolo: la cimitir sau la ospiciu.

— Cît e ceasul? se pomeni întrebînd printre clănțănituri de dinți.

— Vă e frig! Ați răcit, îi răspunse celălalt și abia atunci observă Lazăr că nu-i poate deosebi fața din cauza luminii care cădea cît se poate de rău. Dar ce importanță mai avea? O să faceți o aprindere de plămîni, continuă ființa — exact așa cum se așteptase Lazăr, exact așa cum se așteptase. O să-l arunce într-o rezervă prevăzută cu o ușă încuiată pe dinafară — asta nu poate fi decît sfîrșitul. Și ceea ce resimțea el mai trist era că toate păreau cum nu se poate mai firești, el nu mai era decît un biet bolnav care trebuie culcat cît mai repede într-un pat cald, nu era decît un nenorocit pentru care niște filantropi făceau acum atîtea eforturi, atîtea eforturi... Ne aflăm în vreme de război, ce dracu'! Ar trebui să mai și aprecieze ceea ce făceau pentru el în timp ce se pregăteau să-l îngroape! Ar trebui să fie recunoscător și modest, să ceară cel mult, asemenea lui Lucaci, să fie lăsat să joace șah cu... cu un alt nenorocit și între timp să se delecteze la auzul

pașilor lui Duma și ai lui Dimitrovici... Karci și Pandele... Un Moravetz? Ehe! Asta a devenit peste noapte... ce peste noapte? Peste câteva ore sau minute... în fine... asta a devenit atât de mare încît nici sunetul pașilor n-o să mai poată să i-l audă!

— Să mergem, domnule Lazăr, îi spunea arătarea fără chip din fața sa sau poate că i se părea numai lui Lazăr că o aude vorbind, să mergem înainte de a vă îmbolnăvi cu adevărat! (Mai este deci o speranță? Pînă acum nu-i nimic adevărat?) Vreau să spun, înainte de a vă îmbolnăvi mai grav! (Deci totuși...) Din asemenea răceli se pot naște lucruri cît se poate de serioase, o aprindere de plămîni, de exemplu. (Păi, da. Lucrurile se petrec exact așa cum bănuia. Exact așa! Cît e de deștept! Cît e de deștept că s-a lăsat antrenat în toată tărășenia asta! Și măcar dacă nu ar tremura așa!) Să vă descrețesc puțin fruntea și să mergem pe urmă de aici: cuiva i-a murit soțul și fiind întrebată din ce a decedat răposatul, a răspuns că dintr-o banală gripă. „Bine că n-a fost ceva grav, i s-a răspuns, bine că n-a fost ceva grav!“ (Asta-i un banc? Sau o cugetare? Nu-i grav? Nu-i grav cînd tremuri tot? Dacă nu venea neasigurat ca un tîmpit în clădirea anexă... Dacă-l aștepta pe Chirian? Asta ar fi trebuit să facă! Numai că a fost prea sigur pe el. Prea sigur și prea încîntat de modul în care-l linguseau cu toții... Stai, domnule! Mai avea plicul strecurat de portarul spitalului! Dacă i l-ar da arătării din fața lui? Îl scoase, dar nu găsi nici o înțelegere. Probabil că totul fusese calculat de la început! Sau cel puțin de către Moravetz și Avram. Ei au calculat toată ticăloșia asta pentru ca să-l poată atrage pe el în capcană. Și el, credul, a intrat. A intrat și a rămas agățat. Ca un leu în groapă. Un leu care dîrdîie de frig! Asta era cel mai grav lucru: boala care se instala, care-l cucerea bucată cu bucată. Dacă n-ar fi boala asta, ar putea lupta, ar putea... Lazăr începu să strănute.) Să mergem, domnule Lazăr, e o curată rebunie să mai stați în beciul ăsta! Gluma-i glumă, dar să știți că o puteți încurca serios de tot dintr-o răceală! Serios de tot! (Mie-mi spui? Mie? Nu ies de aici! Să văd ce-mi faceți! Că-i și greu de ghicit... O să vină

o matahală ca Pandele și o să mă ducă afară ca pe un sac. „Afară“ e un fel de a spune. Și pentru toate-i de vină numai Veta : dacă-l trimitea pe Chirian, grozăviile astea nu se puteau întâmpla. Sau cel puțin ar fi fost mai demne. Sau mai rapide și nu atât de umilitoare. În loc să vadă mai bine, pe măsură ce se obișnuia cu lumina, îl deslușea tot mai greu pe cel din ușă. Probabil febra... Într-adevăr, începu să transpire. Acum o să-i dea o injecție cu care o să-l înnebunească ! O să-l drogheze și pe urmă...) Beți puțin coniac ! O să vă facă bine ! (Bineînțeles ! De parcă ar mai fi trecut de cine știe câte ori prin asta ! Bineînțeles ! Bineînțeles ! Bine... Arătarea îi tot întindea sticla pînă ce pricepu că un om care dîrdîie atât de tare și din care curge transpirația ca dintr-o cișmea nu se mai poate apăra, nu mai are nici un rost... Nu mai... Bău. Un milion de încărcături cu dinamită îi explodară în tot corpul. Trebui să se lase înapoi pe lada pe care zăcuse și pînă atunci.)

Începură să-i plîngă lacrimile din ochi și asta i se părea prea de tot, cea mai grea umilință dintre toate, cine să te creadă că din cauza dinamitei plîngea și nu din cauza... Nu mai putu vedea o vreme nimic.

Cînd își reveni, arătarea dispăruse din ușă. Dar ușa era deschisă. Se simțea mai bine. Mult mai bine. Parcă nici nu mai dîrdîia. Stătu cîteva clipe și se controlă. Lucrurile păreau să intre în normal.

Ieși în coridorul ce da spre scări. Aerul proaspăt îi prinse bine. La început se încurcă în labirintul de uși, apoi găsi drumul spre ieșire. Un soare, neobișnuit pentru ora aceea tîrzie, își făcu loc pe cer. Cu tot frigul, Lazăr se așeză pe o bancă din curte. Pînă la lămurirea lucrurilor cel mai bine ar fi fost să o ia spre ieșirea din curtea clădirii anexe. Dar nu se putea hotărî să se scoale de pe bancă. Încercă să ghicească cine i-a dat drumul și de ce a făcut-o. Pe urmă îl zări pe Avram grăbindu-se spre el.

— Îmi pare bine că vă văd, domnule administrator general, începu acesta, sînteți cam palid.

— Unde ai fost pînă acuma ?

— S-au întîmplat multe aici. Dimitrovici a fugit.

— Și Duma ?

— Duma? Ala care i-a luat locul lui Penescu?

— Ala.

— Duma... Nu știu unde e. Poate o fi fugit și el. Dar Penescu cred că s-a îmbolnăvit cu adevărat. L-au ținut acolo în frig și...

— Și pe mine m-au ținut în frig! Nu știi? De ce nu te-ai grăbit să mă scoți de acolo?

— Păi, că nici eu n-am stat la căldurică, sub plapomă...

— Ce porcărie, mormăi Lazăr.

— Se spune că Dimitrovici a plecat direct la prefectură și că insistă acolo pe lângă autorități să-și primească staționarul înapoi.

— Și Luca?

— Domnul Comandant nu-i poate face nimic atita vreme cît doctorul Dimitrovici a părăsit jurisdicția noastră. Se spune că și fostul director al spitalului și-a făcut un fel de partid cu care încearcă să recucerească ceea ce a pierdut.

— Iancu i-a dat drumul.

— Da, și se pare că ăsta nu este un punct prea bun pentru domnul Iancu. Mai ales că, dar asta vă rog să rămînă între noi, mai ales că am convingerea că domnul Iancu se află și acum în legătură cu fostul director al spitalului și că...

— Dovezi! Vreau dovezi! Dacă-mi aduci dovezi în acest sens ești un om făcut! Dar pînă atunci va trebui să-mi spui totuși unde ai fost în tot timpul cît eu înnebuneam de frig în subsol și cît de bine te simțeai, dacă ai fost în stare să afli atîtea lucruri.

— Ce lucruri? Că multe dintre ele...

— Ții minte că ți-am spus că vreau să te avansez? Nu mă așteptam ca și tu...

— Ce faci aici, Ioța? se auzi o voce. Să trăiți!

Era domnul Caius Moldovan, aproape inginer, aproape medic și aproape avocat, fost student la multe facultăți și institute superioare pe care din motive regretabile a trebuit să le părăsească „la liman“, lucru pe care-l amintea ori de cîte ori avea prilejul.

— Domnul Caius Moldovan este noul șef al clădirii anexe, îl lămuri Avram pe superiorul său ierarhic.

— Nu zău? Și asta o știi? Tu va trebui să-mi explici unele lucruri! Și când a avut timp domnul Comandant să vă semneze numirea, domnule Moldovan?

— Păi, eu mă cunosc de multă vreme cu domnul Comandant. Încă pe vremuri, atunci când...

— Lăsați astea! Acum, azi, când a avut domnul Comandant timp să vă semneze numirea? Asta v-am întrebat! Lazăr se sculă în sfârșit de pe bancă și o luă spre ieșire.

— Păi, domnul Comandant mă prețuiește mai de mult...

— Chiar?

— Așa să mă ajute Dumnezeu! Dînsul mi-a propus acest post, ținînd cont de cunoștințele mele mai profunde în domenii diferite și...

— Să mi-l trimiteți pe Penescu! Și să-l arestați pe Duma!

— Asta nu pot s-o fac. Domnul Penescu este bolnav și a fost trimis la spital, la secția de boli interne, după cîte știu.

— La chirurgie, lămuri problema Avram.

— Îl băgați la pat, îi dați pilule să transpire și dacă aud că pune cineva cuțitul pe el, va avea de-a face cu mine! Deocamdată! Pe urmă se va ocupa domnul Comandant personal de ticălos! N-ați știut că domnul profesor Penescu a fost dascălul preferat din liceu al lui Luca?

— Numai că să știți că domnul ăsta profesor își făcea tot felul de notițe în esperanto și se semna Esip Passim. Nu știu dacă și asta-i tot în păsăreasca lui, dar oricum...

„Uite șmecherul!“ interpretă Lazăr vestea în felul lui, dar cu voce tare întrebă răstit:

— Și ce-i cu asta?

— Pe noi nu ne-a întrebat nimeni. Domnul Moravetz...

— Moravetz? Unde-i și ticălosul ăla?

— Nu știu, spuse domnul Caius Moldovan, dar să știți că eu am oarecare experiență în conducere, mai mare decît mulți de aici. Nu trebuie să uitați că pe vremuri am făcut și un curs de planificare, la un moment dat, înainte de a urma universitatea, am fost la Arad la

Abiturientenkurs, dar din păcate din motive obiective n-am putut termina această școală, mai ales că știam că mă așteaptă temeinice studii superioare și...

— Ascultă, domnule Caius Moldovan, așa te numești, nu? Dacă nu mi-l trimiți sub escortă pe Duma și asta într-o jumătate de oră, te ia dracu' și pe tine! M-ai înțeles?

— Eu vă rog să nu vorbiți cu mine așa! Nici măcar la...

— Am să vorbesc de acum cu biciul! Pentru porcăria de aici va trebui să răspundă cineva!

Lazăr ieși din clădirea anexă în a cărei curte se petrecu acest dialog și intră val-vîrtej în spital. Avram trebui să fugă pentru a se putea ține de el.

— În cinci minute să fie Penescu în biroul meu! Viu sau mort! Nu! Nu vreau nici un fel de explicații! Lazăr se simțea acum el însuși „focul purificator“.

Numai că în antecamera sa avu surpriza plăcută de a-l găsi pe Chirian, care-l aștepta.

— Am onoarea să vă prezint cele mai sincere urări de sănătate și de noi succese, încep cu cel care devenise acum primul funcționar în urma avansării lui Avram, multe succese noi cu ocazia reîntoarcerii dumneavoastră în mijlocul nostru, lucru pe care am plăcerea să-l spun nu numai în numele meu, ci și în cel al tuturor slujbaşilor administrativi. Noi...

— Permiteți-mi ca și în numele bolnavilor, încep și un alt individ, pe care Lazăr nu-l cunoștea.

— Dumneata ești acum în locul lui Nasch?

— Eu reprezint partidul liberal al pacienților. Din păcate s-a mai format și un partid național al pacienților și un partid neoliberal al internaților, dar aceste două organisme nu sînt recunoscute de către administrație decît poate cel din urmă de către șeful spitalului.

— Iancu.

— Da, domnul Iancu crede că...

— Bine, o să mai stăm de vorbă. Lazăr îl luă pe Chirian de braț și-l tiră după el în cabinetul său.

Secretara vru să-i spună ceva, dar Lazăr o împinse afară. Apoi observă că cineva i-a umblat printre hîrțile de pe birou.

— Cine dracu' a fost pe aici în lipsa mea, urlă el și năvăli în antecameră.

— Domnul Moravetz. Cît ați lipsit dumneavoastră dînsul a avut nevoie de niște situații și nu a putut decît să...

— Moravetz ? Și tu ce ai păzit pînă acum aici ? Idioto ! De ce ești pusă să șezi aici ? Cară-te imediat și să nu te mai prind vreodată în preajma mea, că te fac să nu mai vezi vreodată bărbat !

— Dar...

— Dacă te mai prind în cinci minute aici, te scot în pumni ! Tîrfă ! Apoi Lazăr trînti ușa și îl întrebă pe Chirian : De ce n-ai venit mai repede ?

— Am fost plecat din Lugoj. Am fost la un cumnat să-l ajut să care niște cărămizi. Cînd am auzit că mă chemați, am venit cît am putut de repede !

— Cînd te-a anunțat nevastă-mea ?

— Doamna...

Sună telefonul.

— Domnule Lazăr, se auzi de la capătul celălalt al firului, te previn că n-o poți da afară în felul acesta pe secretara dumitale ! Era bineînțeles Iancu.

— Ți-a raportat deja ?

— Păi sigur că mi-a raportat. Numai că să știi că secretarele ni le-a trimis personal domnul Comandant. Asa că...

— Eu credeam că te interesează ce se petrece în clădirea anexă... Nu ți se pare mai important ?

— Nu mă privește ! Eu răspund numai de ce se petrece în spital. Clar ?

— Ce vorbești ?! Și cu fostul director al spitalului cînd te-ai mai văzut ?

— Domnule Lazăr, nu te lua după zvonuri ! Nu ajută nimănui. Și, pe urmă, nu-ți ajung necazurile pe care ți le-a făcut Dimitrovici ? Am auzit că a fost cît p-aci să te îmbolnăvești cu adevărat.

— Și veneai dumneata să-mi aduci compot ? Pe mine să nu mă ameninți cu lucruri din astea că nu ține ! Și pînă una-alta, să nu aud că i-ați făcut ceva lui Penescu că o încurcați cu mine !

— Dom' profesor este într-adevăr bolnav. Îmi pare rău. O să te convingi personal! Iar pe secretară las-o în pace! Mai bine strunește-ți-l pe Moravetz!

Hopa! Asta era ceva nou! Sau că Moravetz nu mai lucra pentru Iancu sau că a înnebunit și ăsta cu totul și a făcut pe deșteptul cu șeful spitalului, încercînd să-l domine și pe acesta. O explicație nu va putea întîrzia.

— Bine, domnule Iancu, dacă spui că domnul Comandant mi-a trimis tîmpita aia de secretară, să rămîna și pe mai departe. Dar pe Penescu vreau să-l văd.

— După cum sînt informat, a fost dus pe targă spre dumneata.

— Perfect! Mai spune-mi ceva, dacă ești drăguț, știi că eu am lipsit puțin și nu sînt la curent cu totul; ce se aude, cînd pleacă bravii noștri soldați pe front?

— Care soldați?

— Compania care ne păzește.

— Domnule Lazăr, noi doi nu ne iubim prea tare, dar de data asta greșești și greșeala asta s-ar putea să ne coste la fel pe amîndoi. Dacă armata pleacă, toată situația se fărîmițează. Nu știu dacă mă pricepi.

— Cred că te pricep.

— Mă bucură! Avem destule prilejuri să ne înfruntăm și altfel. Crede-mă, armata este singurul lucru sigur de aici.

— Sigur pentru cine?

— Am vorbit și cu domnul Comandant despre asta. Nu știu dacă l-am convins pe de-a-ntregul, dar fapt e că deocamdată nu a mai cerut plecarea soldaților. Și, ascultă-mă bine, nu a autorizat nici măcar formarea unor armate particulare.

— Nu știu despre ce vorbești.

— Ba știi prea bine! Eu nu contest că ai să reușești să-ți formezi o gardă personală, ai pentru asta la dispoziție suficiente pòsturi fantomă pe care să-ți plasezi oamenii necesari, numai că nu-mi dau seama ce urmărești cu asta.

Lazăr se uită la Chirian. Nu, ăsta sigur n-a ciripit nimic. Atunci de unde știe deja Iancu despre ce slujbă vrea să-i ofere el matahalei sale personale? Că zvonurile umblau cu viteza luminii, Lazăr începuse de acum

să se obișnuiască, dar că și gândurile încep s-o ia razna, părăsind capul celui care le zămislește și împrăștiindu-se acolo unde este nevoie și unde nu este nevoie, producând reacții, asta depășea puterea de înțelegere a lui Lazăr.

— Și de unde știi dumneata atâtea lucruri despre mine? îl întrebă Lazăr pe Iancu, gândindu-se că deși nu va afla nimic concret, câteva indicii tot va obține.

— Domnule Lazăr, eu sînt obligat să știu tot ce va face oricine se învîrte prin spitalul ăsta. Dacă n-aș ști acest lucru, n-aș putea să calculez măsurile pe care trebuie să le iau. Și chiar și în felul acesta greșesc de destule ori.

— Aici vă dau dreptate. Mai aveți ceva să-mi comunicați? Prietenește, bineînțeles. Știți, am lipsit și sînt și eu destul de ocupat. Trebuie să-mi calculez și eu măsurile pe care va trebui să le iau la rîndul meu.

— Te-ai înfierbîntat din nou. Păcat... Gîndește-te că ți-am dat totuși niscaiva sfaturi folositoare. Și te-am prevenit și în legătură cu un subaltern de-al dumatiale.

— Mulțumesc frumos!

Lazăr stătu să mai gîndească puțin: deci domnul Iancu, atotputernicul stăpîn al spitalului, s-a deranjat să-i dea telefon numai și numai pentru ca să-l avertizeze în legătură cu Moravetz. Restul n-a fost decît ca să-și dea importanță.

— Tu, îi spuse Lazăr lui Chirian, vei sta tot timpul prin preajma mea. Nu trebuie să faci nimic, dar lumea trebuie să știe că apari ori de cîte ori am nevoie de tine. Și n-ar strica să mai chemi aici încă un băiat voinic. Să nu te plictisești singur. Să fiți doi.

— Domnule Lazăr, eu vă stau la dispoziție oricînd, dar vremurile sînt grele... Pe cine să mai aduc aici? Toți au familii...

— Și ce? Era mai bine să plecați pe front?

— Păi, nu vă supărați pe mine! Eu oricînd... dar pe alții...

— Mai aveai tu un prieten cam de statura ta... Ați mai făcut niște lucruri împreună pentru mine...

— Vasile... Numai că Vasile are trei copii...

Lazăr vîri mîna în buzunar și scoase câteva plicuri.

Alese unul nici prea subțire, nici prea gros și-l dădu lui Chirian.

— Poate-l convingi cu asta : și, pe urmă, mai e ceva : unde ar mai putea să-și procure Vasile atât zahăr, mălai și... și toate celelalte ca de la cantina spitalului ?

— Păi, atunci să trăiți, vă mai pot aduce douăzeci !

— Nu ! Să mi-l aduci numai pe Vasile. Dar repede !

Secretara își vîrî capul pe ușă. „Femeia asta nu bate niciodată înainte de a intra“ își spuse Lazăr cu ciudă și se enervă și mai mult cînd realizează că secretara își regăsise calmul și impertinența, după ce ascultase probabil la celălalt aparat discuția lui cu Iancu.

— L-au adus pe Penescu.

— Pe dom' profesor Penescu, o corectă Lazăr. Să vină înăuntru !

— Nu știu dacă poate singur...

— Să încerce ! Du-te, se întoarse Lazăr spre Chirian, du-te și...

— A venit și domnul administrator, ciripi în continuare secretara.

— Care administrator ?

— Domnul administrator Moravetz.

— Zău ? A venit și domnul Moravetz personal ? Dar cum de și-a rupt din timpul său prețios ? Trimite-l înăuntru ! Dom' profesor Penescu să se mai odihnească puțin. Secretara ieși și Lazăr termină să-i spună lui Chirian ceea ce avea să-i spună. Abia ieși vlăjganul, după ce îi mulțumi patronului său și în numele lui Vasile și după ce îl asigură că la nevoie are pregătiți douăzeci de derbedei (chiar așa se exprimase „derbedei“) gata să-l slujească în cazuri de excepție pe „domnul șaf“ și că cei douăzeci o vor face absolut pe gratis numai pentru că ei, Chirian, le-o va cere, cel mult o să capete și ei acolo un kilogram de făină sau ce s-o mai găsi... ; abia ieși vlăjganul și-și făcu apariția și domnul administrator Moravetz. Lazăr se pregăti să-l ia în primire urlînd pentru că i-a umblat printre hîrtii, dar strigătele pe care le destinase acestui scop îi rămaseră în gît, văzîndu-și adjunctul galben, tras la față, abia ținîndu-se pe picioare.

— Ce s-a întîmplat, domnule administrator? Nu te simți prea bine... După cum arăți...

— Domnule administrator general, să știți ca mie nu mi-e frică de muncă. De cînd mă știu am lucrat, iar pe vremea cînd făceam serviciul la fabrica textilă, n-am stat ca mulți alți colegi bînd cafele și... și discutînd... Dar ceea ce mi se cere aici depășește orice închipuire.

— Din cauza muncii prea multe arăți în halul acesta?

— Probabil că sînt și surmenat.

— Să știi că mie nu-mi place să am în jurul meu mutre plouate. Și domnul Comandant ne pretinde celor care conducem acum să arătăm ca niște aleși ai istoriei.

— Am să-mi dau silința și în privința asta.

— Neapărat.

— Să știți că azi n-am avut încă vreme nici să mă spăl pe mâini, dar nu-i numai asta... Am convingerea că aici cu cît lucrezi mai mult cu atît ești mai rău privit... Și atunci cine să lucreze decît un fraier ca mine?

— De ce?

— Pentru că ceilalți trag chiulul cît pot, fiindcă văd că nu munca este cea care se răsplătește.

— Dar ce se răsplătește aici, domnule Moravetz? Trădarea? Scotocitul printre lucrurile altora? Trasul cu urechea?

Moravetz fie că nu pricepu despre ce vorbea Lazăr, fie că era prea obosit să priceapă, se sprijini de perete și rămase așa.

Lazăr răsfoi printre hîrtii, apoi, de parcă atunci și-ar fi amintit că și celălalt se mai află în încăpere:

— A! Domnule Moravetz, spune-mi în ce relații te mai afli cu statul major! Dar cu domnul Iancu?

— Dacă tot ați aflat, de ce mă mai întrebați?

— Păi, eu nu sînt niciodată la curent cu nimic. Eu aflu întotdeauna la urmă toate cele.

— La statul major mai trebuie să mă duc, dar martor mi-e Dumnezeu că aș oferi bucuros oricui slujba asta. Iar domnul Iancu... Domnul Iancu îți cere niște lucruri pe care nu le poți face! Trebuie să fii complet nebun ca să...

Lazăr așteaptă ca celălalt să-și termine propoziția, dar administratorul se mulțumește să se sprijine în continuare de perete. Se vedea că era într-adevăr foarte obosit.

— Ce ți-a cerut Iancu?

— Nu-mi faceți situația și mai grea! Am o rugămintă la dumneavoastră! Știu că nu vă e pe plac Duma în postul de administrator în clădirea anexă.

— Nu l-au aruncat încă în beci?

— Nu s-a atins încă nimeni de el. Numiți-mă pe mine în locul lui.

— Dar asta ar echivala cu o retrogradare.

— Aș fi tot administrator.

— Și Penescu?

— Nu l-ați văzut în ce hal e?

— Bine. O să mă mai gândesc. Deocamdată rămii pe postul pe care ești. Dar am să te rog și eu să-mi povestești niște lucruri.

— Tot ce-mi este cu putință.

— În regulă. Până mă gândesc eu, îți faci și tu calculele să te lămurești cât îți este cu putință. Mai vorbim mai târziu! Când ieși, trimite-mi-l pe celălalt administrator, pe Penescu înăuntru! Dar să vină singur!

— Numai să poată...

Lazăr privi după Moravetz. Nici acesta nu părea mult mai valid... Uitase să urle la el, dar nu mai era nevoie...

28

De putut Penescu putu să intre singur în cabinetul lui Lazăr. Dar arăta îngrozitor. Fața îi era congestionată umflată, părea gras, dar dacă te uitai la restul corpului, observai prin contrast trupul cadaveric de pe care hainele atârnavă ca de pe un umerăș prea mic. Vorbi împletindu-se mereu, iar vocea îi era stinsă.

— Ce-ați pățit, dom' profesor? îl întrebă Lazăr, oferindu-i un scaun.

— „Dom' profesor“... Nu mai sînt de mult „dom' profesor“... Am încercat să rămîn ceea ce am fost... dar...

— Cum de v-ați îmbolnăvit? Aici circulă o teorie cum că cei indezirabili se îmbolnăvesc din cauza unui complex de inadaptabilitate.

— Se poate. Eu într-adevăr nu m-am putut adapta la hoțiile lor. Pentru asta sînt prea bătrîn și am trăit toată viața mult prea diferit de ei. Da, se poate... Numai că eu m-am îmbolnăvit și pentru că m-au ținut în frig, în pivnița aia... Acolo nu se putea să nu se îmbolnăvească și unul mai tînăr... și mai puțin obosit... Am lucrat foarte mult, să știți!

— Lăsați, dom' profesor, acum s-a terminat. Dimitrovici a fugit și pe Duma am să-l pun eu la punct.

— Nu, domnule administrator general, nu! De terminat nu s-a terminat. Pe mine au vrut să mă dea la o parte pentru că le strigam în față că fură ca în codru și pentru că nu am vrut să mă las mituit. Știți în ce hal trăiesc bolnavii din clădirea anexă? Stau doi într-un pat deși sînt atîtea paturi goale, nefolosite de nimeni, ba mai mult, unii sînt culcați direct pe jos, numai pe pămînt, pe o pătură, care are norocul s-o aibă și pe aia...

— De ce nu le dau paturile libere?

— Pentru că dacă toți ar avea pat, n-ar mai trebui să plătești pentru a-l obține, n-ar mai trebui să dai bacșiș pentru orice lucru, dacă l-ai avea de la sine. Ei alimentează cum pot sărăcia asta lucie numai pentru ca oamenii să trebuiască să lupte, să se certe, și să dea bacșișuri pentru fiecare fleac.

— Ai văzut dumneata paturile nefolosite?

— Dacă le-am văzut?! Dar cîte n-am văzut? Am văzut și cum se aruncă mîncare de la bucătărie! Auzi, domnule, ei vînd cît pot, fură cît pot cuprinde și mai apucă să și arunce din mîncare, acum, în vremurile astea grele, cînd lumea aproape că moare de foame! Și toate astea numai pentru ca să nu-și strice prețurile!

— I-ai raportat cuiva ce ai văzut?

— Păi, cui să-i raportez? Am încercat să vorbesc cu pramatia aia de Luca... Nu reușesc să uit ce poamă a fost în liceu. Dar n-am reușit să dau de el. Au făcut tot ce au putut să mă împiedice și asta mă face să cred că da-

că le era frică de el, probabil că totuși o fi mai cinstit ca ei...

— Eu îți eram superiorul direct. De ce nu mi-ai povestit mie toate astea?

— La ce bun? În primul rînd că nu aș fi reușit să vă întîlnesc. De cînd i-am spus lui Dimitrovici tot ce aveam pe suflet, nu mă mai slăbea din ochi. La început mi-a limitat posibilitățile de mișcare în teritoriul lui, deși n-avea dreptul s-o facă. Pe urmă m-a neutralizat cu totul.

— Ce-a făcut? nu pricepu Lazăr.

— M-a făcut praf, asta a făcut! Se sprijinea pe o grupă de soldați și pe un sergent pe care îl ținea ca pe un boier. Și ce se petrecea în pavilionul de femei... Și, pe urmă, în al doilea rînd, ce rost avea să vă spun dumneavoastră toate astea? Cît am fost aici pareă era altfel? Dacă ați acceptat aici să se...

— Mă acuzi și pe mine?

— Pînă la urmă o să dați cu toții socoteală!

— Se poate. Dar dumneata împreună cu noi. Și dumneata ai fost administrator în această tărășenie!

— Dar am pătitit mai mult decît am...

— Și? Mie-mi spui toate astea? Poate că nu te cred. Poate că te cred. Dar cei care te vor trage mai tîrziu la răspundere n-o să te creadă în nici un caz. Vrei să spui poate și că Guneș este mai puțin vinovat numai pentru că a fost demis?

— Domnule Lazăr, mă bucur că dumneavoastră vă gîndiți la ceea ce va fi după ce se va dărîma toată șandramaua. Dimitrovici ar fi considerat trădare numai să faci aluzie la așa ceva. Iar în legătură cu Guneș... Guneș se stie că a omorît la viața lui numai de dragul de a omorî...

— Iar despre mine se știe că am fost sceptic de la început. Dacă n-aș avea pata asta, aș fi de mult în statul major. Sigur că nu cred că lucrurile o să meargă multă vreme așa. Nici atîta nu credeam că o să țină. Dar ascultă-mă pe mine: să te aranjeze cei care vor veni după noi vinovat este un lucru cît se poate de neplăcut, dar nevinovat... ei, bine, nu, cred că aș muri de ciudă.

— Și pentru atîta lucru merită să te minjești?

— Pentru alîta ? Şi pentru mai puţin !

— Important este să-ţi fie conştiinţa curată. Asta-i mult mai important decît sentinţa pe care o dă un judecător în care nu crezi.

— Zău ? Ce vorbeşti ?! Uite ce e, mie să nu-mi faci pe moralistul ! Dacă o să vină să ne adune cu fâraşul, dacă vei avea destui bani, vei putea să-ţi cumperi o scară de mătase cu care să cobori de pe fâraş şi să-ţi mai păstrezi şi buzunarele destul de pline ca să nu regreti timpul pe care l-ai petrecut aici. Nu pricepi ? Fără să ai aceşti bani, n-ai nici o şansă să mai scapi !

— Vedeţi, eu am locuit întotdeauna în gazdă. N-am apucat să-mi cumpăr din leafa mea de dascăl niciodată şi cărţi şi casă. Şi în imobilul în care locuiam de douăzeci de ani, am dat de un proprietar care şi-a deschis un magazin de mobilă. L-au sfătuit doi prieteni să bage şi el capital în toată afacerea asta. El n-a vrut, mi-a spus-o de nenumărate ori, dar nevastă-sa era o ambiţioasă şi-l tot chinuia că el nu are idealuri, că e un pîrlit, că dă cu piciorul în orice afacere... Cunoaşteţi genul de femeie... Pînă la urmă, de gura ei, a intrat şi în afacerea cu mobilele. Acum, întîmplarea face că am cunoscut bine pe încă unul dintre cei trei asociaţi. Nici ăsta nu s-a băgat cu prea mult entuziasm în toată treaba, dar trebuia să aibă o platformă ca să se poată căsători, pentru că altfel socrii... Cunoaşteţi şi tot tacîmul ăsta, nu ? Pe al treilea nu l-am ştiut, dar bănuiesc că şi el a intrat în toată povestea forţat de habar n-am ce sau de habar n-am cine... Ei, şi pînă la capăt era clar pentru toţi trei că tot magazinul lor de mobilă nu va rezista cine ştie cît şi atunci au furat fiecare cît a putut din el şi bineînţeles că totul s-a prăbuşit în cîteva săptămîni. Si credeţi că cele cîteva bancnote cu care s-au ales i-a salvat de ruşinea falimentului ? Că au ieşit pînă la urmă la mal, asta-i o cu totul altă poveste şi nu s-a datorat în nici un caz, dar în nici un caz, banilor pe care i-a scos fiecare din afacerea pe care au omorît-o împreună.

— Asta pentru că au fost nişte tîmpiţi. Povestea cu cel care taie găina care face ouă de aur, numai pentru a scoate deodată cît mai mult aur din burta ei.

— Și aici credeți că e altfel? Toată lumea fură, fiind convins că numai așa îl poate împiedica pe vecin să nu-i ia și partea lui. Așa că asta-i, domnule Lazăr!

— Dar aici se fură de când lumea.

— Dar chiar în halul ăsta!

— De unde știi dumneata în ce hal se fura pînă acuma?

— Am mai fost internat aici. Dar chiar așa...

— Dom' profesor, dumneavoastră v-ați cumpărat tot felul de cărți, dar asta nu ajunge... Deși, trebuie să recunosc, nu-i puțin lucru să ai o casă plină de cărți. Te simți mai nu știu cum... Dar dumneavoastră, oamenii culți, știți multe despre tot felul de lucruri scrise prin cărți, despre oameni mari din istorie, tot felul de...

— Ba nu, principalul nu e să știi multe despre alții, ci multe despre sufletul omenesc!

— Da' de unde! Voi nu faceți decît să cunoașteți cît mai multe despre alți oameni de dinaintea noastră!

— Eu... Penescu se clătină. Era vizibil că făcuse și pînă atunci eforturi supraomenești pentru a rezista și a nu se prăbuși de pe scaun.

După o scurtă bătaie în ușă, la care evident că n-a mai așteptat și răspuns, secretara intră în încăpere, se uită cu un fel de milă la Penescu — „Ar trebui să stați mai mult în pat!” —, aranjă cîteva hîrtii de pe biroul lui Lazăr și anunță că domnul administrator general este invitat la sediul domnului Iancu, loc în care se va ține o mică festivitate, o petrecere la care mai mult ca sigur va participa și domnul Comandant personal.

— De petreceri ne arde nouă acum? pufni Lazăr nemulțumit pe nări.

— Și, nu vă supărați, ciripi în continuare femeiușca, trebuie să mă duc să mă schimb și eu, arăt ca dracu'!

Nu, Lazăr nu era omul care să-i spună, așa după cum se cuvine în asemenea situații, că domnișoara arată și așa foarte bine și că în cazul ei machiatul și toate celelalte nu mai au nici un rost. Din contră, Lazăr fu bucuros s-o știe plecată.

— Să mi-l mai trimiteți pe Moravetz, îi strigă după ce femeia ieșise deja, lăsînd ușa deschisă.

— Nu știu dacă mai este aici, îi spuse ea de dincolo, și domnul Moravetz este invitat. Poate o fi plecat deja.

Dar Moravetz nu plecase încă.

— Vrei să mergi la dans? îl întrebă Lazăr când se prezentă la el administratorul.

— Trebuie să mergem, domnule administrator general. Va veni și domnul Comandant.

— Și ce-i dacă va veni și domnul Comandant?

— S-ar putea interpreta în fel și chip și nu e bine. Mai ales că tot felul de invidioși abia așteaptă să ne facă servicii.

— Ce vrei să spui?

— Nimic deosebit. Ce? Parcă dumneavoastră nu știți? Până acum sîntem singurul serviciu care nu a suferit nici o demitere de la constituire. Mai mult: sîntem singurii care am avansat în grad mereu și... Și asta nu-i puțin...

— Bun! Și ce se va sărbători la Iancu?

— Domnul Comandant s-o fi gândit că nu ne-ar strica nici nouă o mică destindere, mai ales că n-am apucat încă să respirăm în liniște. Și în afară de asta, veștile sînt cum nu se poate mai bune: domnul Comandant a obținut pentru spital rechiziționarea tuturor străzilor pe care le-a cerut în acest scop. Am mai primit și niște fonduri în plus, domnul prefect l-a dat afară pe fostul director al spitalului din clădirea prefecturii în văzul tuturor, iar pe Dimitrovici nici n-a vrut să-l primească. E drept că Dimitrovici a reușit să se întrețină o jumătate de oră cu primarul, dar rezultate, după cum se vede, n-a obținut...

— Unde-i Avram?

— Afară. Mai are de terminat niște situații.

— Bine. Să mi-l trimiți aici! Și încă ceva: m-am gândit la povestea aceea cu fostul post al domnului profesor Penescu. Poate se aranjează.

— Vă mulțumesc mult!

— Domnul profesor va sta și se va odihni câteva zile și pe urmă vom mai vedea.

— Vreți să scăpați de mine! strigă profesorul care în tot acest timp, uitat în colțul lui, se străduia să mai adune ceva forțe.

— Să scăpăm de dumneavoastră? Nu. Puteți să vă preluați din nou postul?

— Nu vedeți în ce hal sint?

— Păi vedeți? Eu aș fi fost în stare să trec peste greșelile pe care le-ați făcut și să vă repun în drepturi, cu toate că...

— Ce greșeli?

— Păi, nu uita că de la dumneata s-a tras toată revolta trădătorului Dimitrovici.

— Curat trădător! încuviință Moravetz.

— Dacă ați fi fost mai vigilent, mai iscusit... Dacă mi-ați fi raportat la timp...

— Credeți că ar fi fost altfel? se încapățină profesorul.

— Bineînțeles că totul ar fi fost altfel. Și cel puțin trădătorul Dimitrovici nu ne-ar fi scăpat. Dar să lăsăm asta! Dumneata singur recunoști că deocamdată nu ești încă apt de muncă. Vrei să te omor? Așa că te trimit să te refaci și, oricât îmi vine de greu, am să mă străduiesc să reorganizez în așa fel efectivul nostru încât să te putem înlocui. Hai, nu-ți fie frică, dom' profesor, o să facem totul ca să te pui pe picioare cât mai repede! Vei avea condiții deosebite. Exemplare! Ca să vadă toată lumea cum îi răsplătim noi pe martirii noștri care au pătimit în exercițiul corect al funcțiunii. „Exercițiu corect“ am spus. Fii liniștit!

— Iar pe ceilalți îi așteaptă flăcările „focului sfânt“, nu? Oricum, nunta apocaliptică despre care tot amintește domnul Comandant nu mai conține.

Lazăr dădu din umeri:

— Domnule Moravetz, îngrijește-te dumneata ca domnul profesor să fie mulțumit! Și ne vedem la petrecere!

Cei doi ieșiră și peste câteva clipe se arătă Avram.

— M-ați chemat?

— Noi am fost întrerupți de câteva ori din discuție. Nici acum n-am prea mult timp, dar câteva cuvinte tot

vreau să-ți spun! Apropo, ești și dumneata invitat la petrecerea asta neașteptată?

— Da. Adică... Și da și nu. După rang ar trebui să fiu și eu acolo, dar s-a dispus să rămână adjuncții la locul lor pentru a avea grijă ca totul să meargă în continuare bine.

— Și atunci cum după rang da?

— Păi, deși adjunct, funcția mi-ar permite să fiu de față.

— Și rangul e totuna cu funcția? Ce tot boscorodești? Funcția ți-ar permite să fii de față? Păi, tocmai despre asta voiam să vorbim. Ți-am spus că am de gând să te ridic în funcție. Voiam să te fac un fel de consilier special care ar fi trebuit să-mi raporteze periodic tot ce se întâmplă în spital și în afara lui.

— Un fel de Geheimrat?

— Exact. Mi-ai fi fost subordonat direct mie și numai mie și în felul acesta ai fi scăpat de o serie de alți șefi. Numai că se pare că am să-l pun pe Moravetz în locul lui Penescu — chiar Moravetz mi-a cerut acest favor — situație în care dumneata ar trebui să-i iei locul. Ca administrator al spitalului ai avea — lucru pe care îmi este imposibil să-l neg, nu? — cel puțin o serie de avantaje. În calitate de consilier al meu, altele. Gîndește-te și peste o oră dă-mi răspunsul!

— Eu vreau să vă mulțumesc pentru încrederea pe care... Mai mult decît încredere, eu...

— Du-te, pune-ți adjunctul la treabă și vii cu noi la luncu! Din dispoziția mea! Te aștept aici. În cinci minute plecăm.

Între timp Lazăr se întinse pe canapea și închise ochii. Stătu o vreme așa și poate că și dormi. Cînd îi deschise iar, îi văzu prin ușa deschisă pe Chirian și pe Vasile șezînd cuminți pe scaune în antecameră. Erau atît de mari încît scaunele riscau să se rupă sub ei.

Deci și domnul asta Căruș Moldovan se afla aici, gîndi Lazăr. Deci și el... Pînă la urmă n-o să mai lipsească nimeni la apel...

Iar domnul Caius Moldovan își inventaria și el, la rîndul său, cunoștințele din spital. Cu ăștia a fost prieten, cu ăștia a fost în relații delicate, pe ăștia mai bine să nu-i reîntîlnească... Măcar pentru o vreme...

Cel mai mult îl intriga soarta fostului adjunct al comandantului — Guneș. Se cunoscuseră mai de mult de prin oraș, se reîntîlniseră la Casa verde și Guneș se deosebise deja de atunci de ceilalți camarazi. Se dovedise cel mai crud, ucidea fără milă, și îi lua în derîdere și pe cei alături de care se înregimentase.

Și domnul Caius Moldovan știuse pe atunci că nu trăiesc „vremuri de domnișoare“ și el crezuse într-o necesară sabie a Domnului, și el fusese convins că în asemenea timpuri forța trebuie să impună. Dar Guneș nu suferise de o contagiune a beției singelui, Guneș venise lucid și rămase tot timpul lucid. Și cînd se îmbăta păstra un fel de luciditate. El nu bătea, nu tortura, el ucidea de la început. Și fuseseră momente cînd o făcuse pe față, gratuit și fără nici o precauțiune. Pe urmă, brusc, dispăruse. Domnul Caius Moldovan nu știa ce făcuse Guneș în zilele premergătoare rebeliunii, nici cum de scăpase după aceea. Îl reîntîlnise în spital și se liniști abia cînd auzise că Guneș a căzut și aici. Se speria și cînd îl văzuse în spital pentru că Guneș nu era omul de care să te temi decît dacă-l cunoșteai : era rece, politicoș, n-avea nimic comun cu bătăranii care loveau și înjurau pentru că nu știau să facă altceva. Domnul Caius își amintea o scenă pe care în zadar încerca s-o uite : au făcut într-o zi o descindere la un oarecare, un tînăr care locuia singur într-o cameră mobilată și despre care se spunea că ar avea literatură și manifeste comuniste. În realitate nu găsiră nimic suspect în locuința respectivă, dar nici nu voiră să plece așa cum au venit, mai ales că existau bănuieli serioase împotriva tînărului. Îl considerară arestat și domnul Caius Moldovan își aminti cum îl lovise primul peste față, sperînd să afle ceva și obișnuit fiind să procedeze astfel. Dar Guneș se împotrivi, scoase pistolul și-i spuse arestatului că o să-l împuște. „De ce ? întrebă acesta. N-ați găsit nimic la mine.“ Guneș îl privi aproape cu bunăvoință și-i explică blînd că suspiciunile sînt prea grave și că ele ajung. A-

tunci domnul Caius Moldovan interveni din nou și încercă să-i explice tânărului că dacă mărturisește și scoate la iveală materialul compromițător, ar putea beneficia de clemență, dar Guneș îi opri elanul, precizînd că-l va împușca oricum pe tânăr. Nu părea surescitat, nu părea nici măcar că i-ar face o plăcere deosebită treaba asta, era la fel de politicoș și firesc ca întotdeauna; își scoase pistolul, ținti și apăsă pe trăgaci. Dar arma se blocase. Desfăcu încărcătorul și studie ce se întîmplase și pînă la urmă reuși să scoată glonțul blocat. Ridică arma, o îndreptă spre arestat și apăsă din nou pe trăgaci. Glonțul se blocă în același loc. Își vîrî pistolul înapoi în toc și-i invită pe toți să părăsească locuința aceea, lăsîndu-l pe tânăr acolo de parcă l-ar fi împușcat.

Îi recunosc acum pe amîndoi: și pe Guneș și pe tânărul pe care nu reușise să-lucidă. Dar Guneș, pe atunci adjunctul comandantului, păru să nu-și mai recunoască fosta prezumtivă victimă. Trecu într-o zi pe lîngă el în prezența domnului Caius Moldovan, dar nu-i acordă nici o importanță.

— Ai avut noroc că nu te-a recunoscut, îi spuse domnul Caius Moldovan tânărului.

— M-a recunoscut, răspunse băiatul și domnul Caius Moldovan trebui să-i respecte calmul. Pe urmă, cînd alți șefi legionari începură să-i caute prin spital pe cei cu care nu terminaseră să se răfuiască „afară“, domnul Caius Moldovan se gîndi mult dacă să-l denunțe camarazilor săi sau nu pe acel tânăr. Participase în mare secret și el la cîteva acțiuni de felul acesta, dar de data asta ceva îl reținu. Însă tânărul pe care Guneș nu reușise să-l împuște fusese descoperit mai tîrziu de doctorul Comșa, cel de al treilea legionar care participase la descinderea în care revolverul lui Guneș nu funcționase. Din nou stăpîn pe situație, doctorul Comșa începu să-l șicaneze în fel și chip, dar Pandele, cea mai bună unealtă a sa, pentru prima oară nu-l sluji. Și atunci nu mai depuse nici Comșa atît zel și sfîrși prin a-și căuta alte victime.

Domnul Caius Moldovan, pregătindu-se să se ducă la festivitatea de la sediul lui Iancu, își mai inventaria-se o dată cunoștințele din spital. Și analizînd și veștile ce